

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebu Davûd, Nesâî, İbn Mâce,
Ahmed b. Hanbel ve Malik'ten

1001 HADİS

Düzenleyen: bilginDK
2018-07-04

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

www.ranney.org

Saadet Yayınevi Cep Kitapları-15

Kitabın Adı

1001 HADİS

Hazırlayan

İzzet Marangozoğlu

Dizgi-Mizanpaj

Hamit SAĞLAM

Baskı-Cilt

Bayrak Mat. Ltd. Şti. K.AyasofyaCd.

Yabacı Sk. 2/1 Tel: 0212 638 42 02

Sultanahmet / İSTANBUL

Aralık 2005

Kemal Bulgin

07-07-2006

uhârî, Müslim, Tirmizî, Ebu Davûd, Nesâî,
İbn Mâce, Ahmed b. Hanbel ve Malik'ten

1001 HADİS

SADET YAYINEVİ

Çatalcesme Sk. Yücer Han No:46/4
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>
Cagaloglu/İSTANBUL

Tel: 0212 528 38 63 511 01 00

Bu Eseri merhum babamız Alaaddin Sağlam'ın ruhuna ithaf ediyor, siz değerli okurlarımızdan bir Fatiha göndermenizi istirham ediyoruz.

Her Hakkı Saadet Yayınevi'ne Aittir.

ÖNSÖZ

Hamd âlemlerin Rabbi Yüce Allah'a mahsustur. Salât ve selam Hz. Muhammed'e değerli Ashabına ve pâk Ehl-i Beytine olsun.

Hz. Peygamber (s) Efendimiz, filleri ve sözleriyle bize her alanda ışık tutmuş ve örnek olmuştur. Onun hadislerini inceleyip, pek kıymetli tavsiyelerine uygun olarak hareket etmek bizi Allah'a yaklaştırır. Her alanda ihtiyaç duyduğumuz en güzel ve en doğru sözleri ancak evrensel mesajlarında bulabiliriz.

Aziz Peygamber (s)'in hadisleri bize iman ve ibadet esaslarını gösterdiği ve öğrettiği gibi aynı zamanda ahlak esaslarını da öğretmektedir. Bunun içindir ki, İslam âlimleri hadis tetkikine çok önem vermişler, hadisleri titizlikle

bir araya toplayarak pek kıymetli eserler meydana getirmişlerdir. Bunlardan Kütüb-i Sitte adıyla anılan ve Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebu Davûd, Nesâî ve İbn Mâce'nin İslam dünyasına kazandırdıkları altı hadis kitabının çok büyük bir yeri bulunmaktadır. Bunların yanında Ahmed b. Hanbel'in Müsned'i, İmam Malik'in Muvatta'ı gibi eserler de önemli hadis kitaplarındandır.

Bu çalışmamızda yukarıda verdiğimiz hadis kitaplarını tetkik ederek, hadisleri konularına göre inceledik. Hemen hemen her konuya yer verdiğimiz bu çalışmada hadislerin tercümesini yapmaya çalıştık. Büyük titizlik gösterdiğimizize inandığımız bu çalışmada elbette bazı eksiklikler olacak. Değerli okuyucularımızın bu konuda bizi mazur göreceğine inanıyoruz.

Samimi bir gayrete dayanan bu çalışmayı rızasına muvabık kılması için Yüce Mevlâ'ya niyâz ediyoruz. Başarı Allah'tandır.

İzzet Marangozoğlu

İMÂN

1. Ubâde b. Sâmit el-Ensârî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Kim Allah'tan başka ilâh olmadığına, Allah'ın bir olup ortağı olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna, aynı şekilde İsâ'nın da Allah'ın kulu ve elçisi olup, Meryem'e bıraktığı bir kelimesi ve kendinden bir ruh olduğuna, bir de cennet ve cehennem hak olduğuna şehâdet ederse, hangi amel üzere olursa olsun Allah onu cennetine koyacaktır."**

Buhârî, Enbiya 47; Müslim, İmân 46; Tirmizî, İmân 17.

2. Ebu Sa'îd b. Mâlik b. Sinân el-Hudrî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Kalbinde zerre kadar iman bulunan kimse ateşten çıkacaktır."** Ebu Sa'îd der ki: **"Kim bundan şüpheye düşerse şu ayeti okusun: "Allah şüphesiz zerre kadar haksızlık yapmaz..."**

Tirmizî, Sıfatı Cehennem 10.

3. Ebu Sa'id (ra) der ki: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Kim ki Rab olarak Allah'ı, din olarak İslâm'ı, Restûl olarak Hz. Muhammed'i kabul ettim derse cennet ona vâcib olur."**

Ebu Dâvud, Salât 361.

4. Yine Ebu Sa'id (ra) der ki: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Bir kul İslâm'a girer ve bunda samimi olursa, daha önce yaptığı bütün iyilikleri Allah, lehine yazar, işlemiş olduğu bütün kötülükleri de affeder. Müslüman olduktan sonra yaptıkları da şu şekilde değerlendirilir: Yaptığı her hayır için en az on katı olmak üzere yediyüz misline kadar sevap yazılır. İşlediği her bir kötülük için de, -Allah affetmediği sürece- bir günah yazılır."**

Buhârî, İman 31; Nesâî, İman 10.

5. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri içiyle dışıyla Müslüman olursa, yaptığı her bir hayır en az on mislinden, yedi yüz misline kadar sevap olarak yazılır. İşlediği her bir günahın ise sadece karşılığı yazılır. Bu durum, Allah'a kavuşuncaya kadar böyle devam eder."**

Buhârî, İman 31; Müslim, İman 205.

6. Muâz b. Cebel el-Ensârî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Kimin hayatta söylediği en son sözü 'Lâ ilâhe illallah' olursa cennete gider."**

Ebu Dâvud, Cenâiz 20.

7. Ebu Zerr (Cündeb b. Cünâde el-Gıfârî) (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Bana Cebrâil (as) gelecek: 'Ümmetinden kim Allah'a herhangi bir şeyi ortak kıl-madan (şirk koşmadan) ölürse cennete girer,' müjdesini verdi."** Ben (hayretle): **"Zina ve hırsızlık yapsa da mı?"** diye sordum. **"Hırsızlık da etse, zina da yapsa,"** cevabını verdi. Ben tekrar: **"Yani hırsızlık ve zina yapsa da ha!"** dedim. **"Evet, dedi, hırsızlık da etse, zina da yapsa!"** Rasûlullah (s) dördüncü karesinde ilâve etti: **"Ebu Zerr patlasa da cennete girecektir."**

Buhârî, Tevhid 33; Müslim, İman 153; Tirmizî, İman 18.

8. Câbir b. Abdillâh el-Ensârî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"İki şey vardır gerekli kılıcıdır!"** Bir zat: **"Ey Allah'ın Rasûlü! Gerekli kılan bu iki şeyden maksad nedir?"** diye sordu: Rasûlullah (s): **"Kim Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşarak ölürse bu kimse ateşe girecektir. Kim de Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölürse o da cennete girecektir,"** cevabını verdi.

Müslim, İman 151.

9. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'a: **"Ey Allah'ın Resûlü, kıyamet günü senin şefaatinle en fazla saadete erecek olan kimdir?"** diye sormuştum. Bana: **"Hadis'e karşı sende olan aşkı görünce, bu hususta senden önce bana bir başkasının soru sormayacağını tahmîn etmişim,"** açıklamasını yaptıktan sonra şu cevabı verdi:

"Kıyamet günü benim şefaatiyle en fazla bahtiyar olan kimse, samimi olarak ve içinden gelerek 'Lâ ilâhe illallah' diyen kimsedir."

Buhârî, İlm 34, Rikak 50.

10. Süheyb b. Sinân (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: "Mü'min kişinin durumu ne kadar şaşırtıcıdır! Zira her işi onun için bir hayırdır. Bu durum, sadece mü'mine hastır, başkasına değil. Ona memnun olacağı birşey gelse şükreder, bu ise hayırdır; bir zarar gelse sabreder bu da hayırdır."

Müslim, Zühd 64.

11. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: "Muhammed'in nefkini elinde bulundurana yemin ederim ki, bu ümmetten her kim -Yahudî olsun, Hristiyan olsun- beni işitir, sonra da bana gönderilenlere inanmadan ölecek olursa mutlaka cehennem ehlinde olacaktır."

Müslim, İman 240.

12. Vehb b. Münebbih'in anlattığına göre kendisine: "Lâ ilâhe illallah cennetin anahtarı değil mi?" dendi de: "Evet, öyledir ama dışsız anahtar olur mu? Dışleri olan anahtarın varsa kapın açılır, yoksa kapalı kalır, açılmaz," cevabını verdi.

Buhârî, Cenâiz 1.

13. Abdullah b. Mes'ud el-Hüzeli (ra)'nin anlattığına göre, bir adam kendisine: *"Sırat-ı müstakim (doğru yol) nedir?"* diye sordu. Ona şu cevabı verdi: *"Muhammed (s), bizi sırat-ı müstakimin bir başında bıraktı. Bunun öbür ucu ise cennete ulaşmaktır. Bu ana yolun sağında ve solunda başka tali yollar da var. Bunlardan her birinin başında bir kısım insanlar durmuş, oradan geçenleri kendilerine çağırıyorlar. Kim bu dış yollardan birine sülûk ederse yol onu ateşe götürecektir. Kim de sırat-ı müstakîme sülûk ederse o da cennet'e ulaşacaktır."* İbn Mes'ud bu açıklamayı yaptıktan sonra şu ayeti okudu: *"İşte bu benim sırat-ı müstakimimdir, buna uyun. Başka yollara sapmayın, sonra onlar sizi Allah'ın yolundan ayırlar...."*

Bu hadisi Rezîn rivayet etmiştir.

14. Abdullah b. Ömer b. Hattâb (ra)'ın anlattığına göre, bir adam kendisine: *"Gazveye çıkıyor musun?"* diye sorar. Abdullah şu cevabı verir: *"Ben Rasûlullah (s)'tan işittim, şöyle buyurmuştu: 'İslâm beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna tanıklık etmek, namaz kılmak, zekat vermek, haccetmek, Ramazan orucunu tutmak.'"*

Buhârî, İman 1; Müslim, İman 22; Nesâî, İman 13; Tirmizî, İman 3.

15. Talha b. Ubeydillah haber veriyor: Rasûlullah (s)'a Necid ahâlisinden bir adam geldi. Saçları karışık. Kulağına sesinin mırıltısı geliyordu, ancak ne dediğini anlayamıyorduk. Rasûlullah (s)'a iyice yaklaşıncâ gördük ki, İslâm'dan soruyormuş. Rasûlullah (s): **"Gece ve gündüzde beş vakit namaz,"** demişti ki adam tekrar sordu: **"Bu beş dışında bir borcum var mı?"** Rasûlullah (s): **"Hayır, ancak istersen nâfile kılarsın,"** dedi. Rasûlullah (s): **"Ramazan orucu da var,"** deyince adam: **"Bunun dışında oruç var mı?"** diye sordu. Rasûlullah (s): **"Hayır! Ancak dilersen nâfile tutarsın,"** dedi. Rasûlullah (s) ona zekâtı hatırlattı. Adam: **"Zekât dışında borcum var mı?"** dedi. Rasûlullah (s): **"Hayır, ama nâfile verirsen o başka!"** dedi. Adam geri döndü ve giderayak: **"Bunlara ilâve yapmayacağım gibi noksan da tutmayacağım,"** dedi. Rasûlullah (s) da: **"Sözünde durursa kurtuluşa ermiştir,"** buyurdu. Veya **"Sözünde durursa cennetliktir,"** buyurdu.

Buhârî, İman 34; Müslim, İman 8; Nesâî, Sıyâm, 1; Ebu Dâvud, Salât 1; Muvatta, Kasru's-Salât fi's-Sefer 94.

16. Hz. Ali (ra) diyor ki: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Kişi dört şeye inanmadıkça mü'min olmuş sayılmaz: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve benim Allah'ın kulu ve elçisi Muhammed olduğuma, beni bütün insanlığa hakla göndermiş bulunduğuna şehâdet etmek, ölüme inanmak, tekrar dirilmeye inanmak, kadere inanmak."**

Tirmizî, Kader 10.

17. Şureyd b. Suveyd es-Sakafî (ra) anlatıyor: *"Ey Allah'ın Resûlü, dedim, annem bana, kendisi adına mü'mine bir cariye âzad etmemi vasiyet etti. Benim yanımda, Sûdanlı siyah bir cariye var, onu âzad edeyim mi?"* Rasûlullah (s): *"Çağır, onu göreyim,"* dedi. Çağırdım ve geldi. Cariyeye sordu: *"Rabbin kim?"* Cariye: *"Allah!"* dedi, tekrar sordu: *"Ben kimim?"* Cariye: *"Allah'ın elçisi!"* cevabını verince Rasûlullah (s): *"Bunu âzad et, zira mü'minedir,"* buyurdu.

Ebu Dâvud, Eymân 19; Nesâî, Vesâya 8.

18. Muâviye b. Hakem es-Sülemî anlatıyor: Rasûlullah (s)'a gelip: *"Bir cariyem var, çoban olarak çalıştırıyor, koyunlarımı otlatıyordum. Yakınlarda bir koyunumu yitirdi. 'Ne oldu?' diye sorunca, 'kurt kaptı' dedi. Koyunun kaybolmasına üzüldüm. İnsanlığım icabı câriyenin suratına bir tokat vurdum. Bu davranışımın kefareti olarak bir köle azad etmeyi adadım. Onu âzad edebilir miyim?"* diye sordum. Rasûlullah (s) cariyeye: *"Allah nerede?"* diye sordu O: *"Göktedir"* deyince, *"Pekâlâ ben kimim?"* dedi. Cariye: *"Sen Allah'ın Resûlüsün,"* cevabını verince, Rasûlullah (s) bana yönelerek: *"Bunu âzad et, zira mü'minedir,"* buyurdu.

Müslim, Mesâcid 33; Muvatta, Itk 8; Nesâî, Schv 20; Ebu Dâvud, Eymân 19.

19. Abbâs b. Abdilmuttalib (ra) anlatıyor: Rasûlullah (ra)'ın şöyle söylediğini işittim: **"İmanın tadını, Rabb olarak Allah'ı, din olarak İslâm'ı, peygamber olarak Muhammed'i kabul edenler alır."**

Müslim, İman 56; Tirmizî, İmân 10.

20. Abdullah b. Muâviye el-Ğâzirî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Üç şey vardır. Kim onları yaparsa imanın tadını alır: Sadece Allah'a kulluk eden, Allah'tan başka ilâh olmadığını bilen, her yıl gönül hoşluğuyla zekâtını veren! Zekâtını da yaşlı, uyuzlu, hasta, değersiz, küçük hayvanlardan vermez, aksine mallarının orta hâllilerinden verir. Zira Cenab-ı Hak ne en iyisinden vermenizi emretmiştir, ne de en adisinden olana râzı olmuştur."**

Ebu Dâvud, zekât 4.

21. Behz b. Hakîm b. Mu'âviye b. Hayde el-Kuşeyrî babasından, o da dedesinden şunu rivayet etmektedir: Dedim ki:

-Ey Allah'ın Resûlü, ben sana gelirken, seni ve dinini benimsemiyeceğim diye -ellerini ve parmaklarını gösterek- şunların adedinden fazla yemin ettim. Meğerse ben, Allah ve Resûlü'nün öğrettiği dışında hiçbir şey anlamayan bir kimseymişim. Şimdi Allah rızası için sana soruyorum. Allah seninle bizlere neyi gönderdi? Rasûlullah (s):

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranterey.org>

-İslâm'ı, dedi.

-Pekâla, dedim, İslâm'ın alâmetleri nedir? Şu cevabı verdi:

-Kendimi Allah'a teslim ettim, başka şeyleri terk ettim, demen, namaz kılman, zekât vermendir. Her Müslüman bir başka Müslümana haramdır. İki Müslüman birbiriyle kardeşdir ve birbirinin yardımcısıdır. Bir kimse Müslüman olduktan sonra müşrikleri terkedip, Müslümanlara katılmadıkça hiçbir ameli makbul değildir.

Nesâî, Zekât 72.

22. Süfyan b. Abdillâh es-Sakafî (ra) anlatıyor:

-Ey Allah'ın Resûlü, bana İslâm hakkında öyle bir bilgi ver ki, bana yetsin ve sizden başka kimseye İslâm hakkında soru sormaya hacet bırakmasın, dedim. Şu cevabı verdi:

-Allah'a inandım de, sonra da doğru ol

Müslim, İman 62.

23. Enes (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: "Kim bizim namazımızı kılar, bizim kiblemize yönelir, bizim kestiğimizi yerse işte o, Müslümandır."

Nesâî, İman 9; Buhârî, Salât 28; Tirmizî, İman 2; Ebu Dâvud, Cihad 104.

24. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"İman, yetmiş kısır şubedir. Haya da imandan bir şubedir."**

Buhârî, İman 3; Müslim, İman 57-58; Ebu Dâvud, Sünnet 15; Tirmizî, İman 6; Nesâî, İman 16; b. Mâce, Mukaddime 9.

25. Hz. Enes (ra), Resûlullah (s)'ın şöyle buyurduğunu anlatıyor: **"Üç haslet vardır. Bunlar kimde varsa imanın tadını alır: Allah ve Resûlünü bu ikisi dışında kalan herşeyden ve herkesten daha çok sevmek, bir kulu sırf Allah rızası için sevmek, Allah, imansızlıktan kurtarıp İslâm'ı nasib ettikten sonra tekrar küfre, inançsızlığa düşmekten, ateşe atılmaktan korktuğu gibi korkmak."**

Buhârî, İman 9, 14, İkrâh 1; Müslim, İman 67; Tirmizî, İman 10; Nesâî, İman 3; b. Mâce, Fiten 23.

26. Yine Hz. Enes (ra) bildiriyor; Rasûlullah (s) şöyle buyurmuştur: **"Sizden biri, beni, babasından, evladından ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe iman etmiş sayılmaz."**

Buhârî, İman 8; Müslim, İman 70; Nesâî, iman 19.

27. Yine Hz. Enes (ra)'ın rivayetine göre Rasûlullah (s) şöyle buyurmuştur: **"Sizden biri, kendi için sevdiğini kardeşi için de sevmedikçe gerçek imana eremez."**

Buhârî, İman 6; Müslim, İman 71; Nesâî, İman 19; Tirmizî, Sıfatü'l-Kiyamet 60; b. Mâce, Mukaddime 9.

28. Ebu Ümâme (ra), Rasûlullah (s)'ın şöyle dediğini rivayet ediyor: **"Kim Allah için sever, Allah için buğz eder, Allah için verir, Allah için vermezse imanını kemâle erdirmiştir."**

Ebu Dâvud, Sünnet 16.

29. Ebu Hüreyre (ra), Rasûlullah (s)'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: **"Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden zarar görmediği kimsedir. Mü'min de, halkın, can ve mallarını kendisine karşı emniyette bildikleri kimsedir."**

Tirmizî, İman 12; Nesâî, İman 8.

30. Abdullah b. Amr b. Âs (ra), Resûlullah (s)'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: **"Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden zarar görmedikleri kimsedir. Muhâcîr de Allah'ın yasakladığı şeyi terkedendir."**

Buhârî, İman 4; Müslim, İman 64; Ebu Dâvud, Cihâd 2; Nesâî, İman 9.

31. Ebu Saîd el-Hudrî (ra), Rasûlullah (s)'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: **"Bir kimsenin mescide olan bağlılığını götürseniz, onun mü'min olduğuna şehâdet edin, zira Yüce Allah şöyle buyuruyor: Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe inananlar imar ederler."**

Tirmizî, Tefsir 2.

32. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) dedi ki: **"Üç şey vardır ki imanın aslındandır: Birincisi La ilahe illallah diyene saldırmamak. İşlediği herhangi bir günahı sebebiyle bu kimseyi tekfir etme ve herhangi bir ameli sebebiyle de İslâm'dan dışarı atma! İkincisi Cihad ki, bu, Allah'ın beni peygamber olarak gönderdiği günden, bu ümmetin Deccâl'e karşı savaşacak en son ferdine kadar devam edecektir, onu, ne imamın zâlim olması, ne de âdil olması ortadan kaldıramayacaktır. Üçüncüsü Kadere imandır."**

Ebu Dâvud, Cihad 35.

33. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'ın ashabından bir kısmı O'na sordular:

-Bazılarımızın aklından bir kısım vesveseler geçiyor, normalde bunu söylemenin günah olacağı kanaatindeyiz. Rasûlullah (s):

-**Gercekten böyle bir korku duyuyor musunuz?** diye sordu. Oradakiler

-Evet! deyince:

-**İşte bu imandan gelir,** dedi.

Müslim, İman 209; Ebu Dâvud, Edeb 118.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İSLÂM

34. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Ben, insanlar, Allah'tan başka ilâhın olmadığına, Muhammed'in de Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet edinceye, namaz kılincaya, zekât verinceye kadar onlarla savaşmakla emrolundum. Bunları yaptılar mı, kanlarını ve mallarını bana karşı korumuş olurlar. İslâm'ın hakkı bâriç. Artık samimi olup olmadıklarına dair durumları Allah'a kalmıştır."**

Buhârî, İmân 17; Müslim, İman 36.

35. Ubeydullah b. Adiy b. Hıyâr (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) ashabıyla otururken bir adam gelerek gizlice bir şeyler fısıldadı. Ne gibi bir sır söyledi bilmiyorduk. Nihayet Rasûlullah (s) onu açıkladı. Meğerse o zat, münafiklardan birini öldürmek için izin istiyormuş. Adama: **"Peki o, Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şehadet etmiyor mu?"** diye sordu. Adam: **"Evet ama onun şehadeti geçersiz,"** dedi. Rasûlullah (s): **"Namaz kılıyor mu?"** diye sordu. Adam: **"Evet ama namazı namaz değil,"** deyince, Rasûlullah (s): **"Allah'ın öldürmekten beni men ettiği kimseler işte böyleleri,"** buyurdu.

Muvatta, Kasru's-Salât 84.

36. Târik el-Eşca'î (ra), Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini haber vermiştir: **"Kim 'Lâ ilâhe illallah' der ve Allah'tan başka ibadet edilen ilâhları reddederse, Allah onun malını ve kanını haram kılar. Hesabı da Allah'a aittir."**

Müslim, İman, 37.

37. Avf b. Mâlik el-Eşca'î (ra) anlatıyor: Biz Rasûlullah (s)'ın huzurunda 7 veya 8 veyahut da 9 kişiydik. **"Allah Resulü'ne biat etmiyor musunuz?"** dedi. Ellerimizi uzatarak: **"Hangi şartlara uymak üzere biat edeceğiz ey Allah'ın Resulü?"** dedik. Şu cevabı verdi: **"Allah'a ibadet etmek ve O'na hiçbir şeyi ortak koşturmak, beş vakit namazı kılmak, verilen emirlere kulak verip itaat etmektir."** Bu sırada gizli bir kelime fısıldadı ve: **"Halktan hiçbir şey istemeyin!"** buyurdu. Avf b. Malik ilâveten der ki, Rasûlullah (s)'ı benimle dinleyen o topluluktan öylelerini biliyorum ki, bineğinin üzerinde iken kazara kamçısı düşse kimseye, **"Şunu bana verir misin?"** diye talebde bulunmaz, iner kendisi alırdı.

Müslim, Zekat 108; Ebu Dâvud, Zekat 27; Nesâî, Salât, 5; b. Mâce, Cihâd 41.

38. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Biz Rasûlullah (s)'a kulak verip itaat etmek şartıyla biat ederken, **"Gücünüzün yettiği şeylerde"** diyordu.

Buhârî, Ahkam 42; Müslim, İmâret 90; Nesâî, Bey'at 18; Tirmizî, Siyer 37; Muvatta, Bey'at 1; b. Mâce, Cihâd 43.

39. Ümeyme bintu Rukayka (ra) dedi ki: Ensâr'dan bir grup kadınla Rasûlullah (s)'a gelip kendisine: "Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, çalmamak, zina etmemek, çocuklarımızı öldürmemek, her ne şekilde olursa olsun iftira atmamak, sana meşrû emirlerinde isyan etmemek şartları üzerine biat ediyoruz," dedik. Hemen ilâve etti: **"Gücünüzün yettiği ve takatınızın kaldırabildiği şeylerde."** Biz: "Allah ve Resûlü bize karşı bizden daha merhametlidir, haydi biat edelim," dedik.

Muvatta, Bey'a 2; Tirmizî, Siyer 37.

40. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) Veda Haccı'nda dedi ki: **"Hangi ayın hürmetce daha ileri olduğunu biliyor musunuz?"** Halk: "Şu içinde bulunduğumuz ay değil mi?" dedi. Resûlullah (s): **"Peki, hangi bölgenin hürmetce daha önde olduğunu biliyor musunuz?"** diye sordu. Halk: "Şu yerler değil mi?" cevabını verdi. Resûlullah (s) tekrar: **"Pekâla hangi günün hürmetce daha üstün olduğunu biliyor musunuz?"** dedi. Halk: "Şu içinde bulunduğumuz gün değil mi?" diye cevap verdi. Bunun üzerine Resûlullah (s) sözlerine şöyle devam etti: **"Öyleyse bilin ki Allah Teâlâ, sizlere, meşrû sebep dışında kanlarınızı, mallarınızı, ırzlarınızı haram kılmıştır, üpkâ şu beldede, şu ayda şu gündümüztü haram kıldığı gibi."** Rasûlullah (s) bundan sonra üç sefer tekrar ederek sordu: **"Duydunuz mu, tebliğ ettim mi?"** Halk her defasında

"Evet" cevabını verdi. Resûlullah (s) sözlerini şöyle tamamladı: **"Sakin ha! Benden sonra tekrar küfre dönüp birbirinizin boyunlarını vurmaya kalkmayın!"**

Buhârî, Hudud 9, Riyât 2, Hacc 132, Meğâzi 77, Fiten 8, Edeb 43; Müslim, İman 120; Ebu Dâvûd, Sünne 16.

41. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor; Rasûlullah (s): "Her çocuk fitrat üzerine doğar," buyurdu ve sonra da: **"Şu ayeti okuyun"** dedi: **"Allah'ın yaratılıştaki verdiği fitrat..."** Sonra Resûlullah (s) sözünü şöyle tamamladı: **"Çocuğu anne ve babası Yahudileştirir veya Hristiyanlaştırır veya Mecusileştirir. Tıpkı hayvanın doğurunca, azaları tam olarak yavru doğurması gibi. Siz kesmezden önce, kulağı kesik olarak doğmuş hayvana rastlar mısınız?"** Dinleyenler: **"Ey Allah'ın Resûlu, küçükken ölenler hakkında ne dersiniz?"** diye sordular. Rasûlullah (s) şu cevabı verdi: **"Yağasalar mı nasıl bir amel işleyeceklerdi Allah daha iyi bilir."**

Buhârî, Cenâiz 80, 93; Müslim, Kader 22; Muvatta, Cenâiz. 52; Tirmizî, Kader 5; Ebu Dâvud, Sünnet 18.

42. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor; Rasûlullah (s) buyurdu ki: "Mü'min, rüzgarın eğici tesirine mâruz kalan bir ekine benzer. Mü'min, devamlı belalarla başbağadır. Münâfik ise, çam ağacına benzer. Kesilip kaldırılınca kadar hiç kılmıdamaz."

Buhârî, Mardâ 1; Tirmizî, Emsâl 4; Müslim, Sıfatü'l-Münâfikûn 58.

43. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurmaktadır: **"Mü'min, yaprağını hiç dökmeyen yeşil bir ağaca benzer."** Halk falanca ağaç diye tahminde bulundular. Ben, **"Bu, hurma ağacıdır,"** demek istedim., ancak utandım. Sonra Rasûlullah (s): **"Bu hurma ağacıdır"** diyerek açıkladı.

Buhârî, İlm 4, Edeb 79; Müslim, Sıfatu'l-Münâfikîn 64.

44. Nevvâs b. Sem'ân (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah, bize iki tarafında iki ev bulunan bir doğru yolu örnek veriyor. Bu evlerin açık olan kapıları vardır. Kapıların üzerine de perdeler çekilmiştir. Biri yolun başında, biri de onun yukarısında durmuş iki dâvetçi şu dâveti okuyorlar: 'Allah cennete çağırır, dilediğini doğru yola iletir.' Yolun iki yakasındaki kapılar ise Allah'ın yasaklarıdır. Hiç kimse perdeyi açmadan bu yasaklara düşmez. Kişinin yukarısındaki davetçi, Rabbinin öğreticisidir."**

Tirmizî, Emsâl 1.

45. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"İslâm garib olarak başladı, tekrar başladığı gibi garib hâle dönecektir. Gariblere ne mutlu!"**

Müslim, İmam 232; Tirmizî, İman 13.

46. Mikdâd b. Esved (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Yeryüzünde mevcut topraktan veya yünden yapılmış her eve Allah, mutlaka İslâm'ın mesajını sokacaktır. Bu, bir kısmını aziz, bir kısmını da zelil kılacaktır. Allah'ın hidâyet nasib ettikleri ona dâhil olup izzet bulacaklar, hidâyete ermeyenler ise, zorla tâbi olarak zelil olacaklar."**

KUR'ÂN VE SÜNNET

47. İmam Malik'e ulaştığına göre, Rasûlullah (s) şunu söylemiştir: **"Size iki şey bırakıyorum. Bunlara uyduğunuz müddetce asla sapıtmayacaksınız: Allah'ın Kitab'ı ve Resûlünün sünneti."**

Muvatta, Kader 3.

48. Yezid b. Erkam (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Size, uyduğunuz takdirde benden sonra asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum. Bunlardan biri diğerinden daha büyüktür. Bu, Allah'ın Kitabı'dır. Gökten yeryüzüne uzatılmış bir ip durumundadır. İkincisi de Ehl-i Beytim'dir. İkisi, cennette Kevser havuzunun başında bana gelip hakkınızda bilgi verinceye kadar birbirlerinden ayrılmayacaktır. Öyleyse bunlar hakkında, benden sonra nasıl davranacağınızı siz düşünün"**

Tirmizî, Menâkıb 77.

49. İrbâd b. Sâriye (ra) dedi ki: Bir gün Resûlullah (s) bize namaz kıldırdı. Sonra yüzünü cemaate çevirerek çok belîğ, çok mânidar bir vaazda bulundu. Öyle ki dinleyenlerin gözleri yaşla, kalpleri de heyecanla doldu. Cemaatten biri: *"Ey Allah'ın Resûlü, sanki bu, bir veda konuşmasıdır, bize ne tavsiye ediyorsunuz?"* dedi. O (s): *"Size, Allah'a karşı takvada bulunmanızı, başınızda Habeşli bir köle olsa bile emirlerini dinleyip itaat etmenizi tavsiye ediyorum. Zira, sizden hayatta kalanlar benden sonra birçok ihtilaf görecektir. O halde size sünnetimi ve hidayet üzere olan Râşid Halifelerin sünnetini hatırlatırım, bunlara uyun ve dört elle sarılın. Sonradan çıkarılan şeylere karşı da son derece dikkatli ve uyanık olun. Zira bunlara zıt olarak her yeni çıkarılan şey bir bid'attır, her bid'at de sapıklıktır,"* buyurdu.

Tirmizî, İlim 16; Ebu Dâvud, Sünne 6.

50. Mikdâm b. Ma'dîkerib (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Haberiniz olsun, rahat koltuğunda otururken kendisine benim bir hadisim ulaştığı zaman kişinin: 'Bizimle sizin aranızda Allah'ın kitabı vardır. Onda nelere helâl denmişse onları helâl biliriz. Nelere haram denmişse de onları haram sayarız,' diyeceği zaman yakındır. Bilin ki, Resûlullah (s)'ın haram kıldıkları da tıpkı Allah'ın haram kıldıkları gibidir."*

Ebu Dâvud, Sünne, 6; Tirmizî, İlm 60; b. Mâce, Mukaddime 2.

51. Ebu Mûsa Abdullah b. Kays el-Eş'arî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Benim misalimle, Cenab-ı Hakk'ın benimle göndermiş bulunduğu şeyin misâli şu adamın misali gibidir: Bir adam kendi kavmine gelip: 'Ben gözlerimle düşman ordusunu gördüm, tehlikeyi haber veriyorum, önlem alın!' der. Kavminden bir kısmı tavsiyesine uyup, geceleyin, telaşa düşmeden oradan uzaklaşır. Bir kısmı da bu haberciyi yalanlar ve yerinden ayrılmaz. Ancak sabahleyin ordu onları yakalar ve yok eder. İşte bu, bana itaat edip getirdiklerime uyanlarla, bana isyan edip Cenab-ı Hakk'tan getirdiklerimi yalayanları göstermektedir."**

Buhârî, Rikâk 26; Müslim, Fezâil 15.

52. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Benim misalimle sizin misâliniz, şuna benzer: Bir adam var ateş yakmış. Ateş etrafı aydınlatınca, gece kelebekleri ve aydınlığı seven bir kısım hayvanlar bu ateşe kendilerini atmaya başlarlar. Adamcağz onları kurtarmaya çalışır. Ancak hayvanlar galebe çalarak çoklukla ateşe atılırlar. Ben tıpkı o adam gibi ateşe düşmemeniz için sizi belinizden yakalıyorum, ancak siz ateşe ateşe koşuyorsunuz."**

Buhârî, Rikâk 26, Enbiya 40; Müslim, Fezâil 17; Tirmizî, Emsâl 7.

53. İbn Mes'ud (ra)'un şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: *"Muhakkak ki, en güzel söz Allah'ın kitabıdır. En güzel yol da Muhammed (s)'in yoludur. İşlerin en kötüsü de dine aykırı olarak sonradan çıkarılanıdır. Size vâ'-dedilen mutlaka yerine gelecektir. Siz Allah'ı aciz bırakamazsınız."* Buhârî, İ'tisam 2, Edeb 70.

54. Hz. Âişe (ra) validemiz anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: *"Kim şu dine uymayan bir şey uyduracak olursa, bu, batıldır, kabul edilemez."*

Buhârî, İ'tisam 5, Büyü 60, Sulh 5; Müslim, Akdiye 18; Ebu Dâvud, Sünnet 6.

55. Ebu Zerr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: *"Kim cemaatten bir karış uzaklaşırsa İslâm bağı boynundan çıkarıp atmış olur."*

Ebu Dâvud, Süne 30; Tirmizî, Emsâl 3.

56. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s), ruhsat ifade eden bir amelde bulunmuştu. Bazılarının bundan kaçındıklarını işitti. Bunun üzerine Resûlullah (s) bir hutbe okudu: Her zaman yaptığı gibi Yüce Allah'a hamd ve senâda bulunduktan sonra şöyle buyurdu: *"Allah için söyleyin, bazıları benim yaptığım şeyi beğenmeyip, ondan kaçınıyorlarmış, doğru mudur bu? Allah'a yeminle söylüyorum, ben Allah'ı onlardan çok daha iyi biliyorum. Allah'tan duyduğum korku da onların duyduklarından çok daha fazladır."*

Buhârî, İ'tisam 5, Edeb 72; Müslim, Fedâil 127.

57. Yine Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Osman b. Maz'ûn'u çağırarak: **"Sen sünnetimi beğenmiyor musun?"** diye sordu. **"Hayır, ey Allah'ın Resûlu,** dedi, **kasem olsun hayır! Aksine, aradığım şey senin sünnetindir!"** Resûlullah (s) bunun üzerine şöyle buyurdu: **"Bil ki, ben, hem uyurum, hem namaz kılarım; oruç da tutarım, kadınlarla evlenirim de. Ey Osman, Allah'tan kork, zira ehlinin senin üzerinde hakkı var, misafirin senin üzerinde hakkı var, nefsinin senin üzerinde hakkı var. Öyle ise bâzan oruç tut, bâzan ye. Namaz da kıl, uykunu da al."**

Ebu Dâvud, Salât 317.

58. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Kolaylaştırın, zorlaştırmayın ve müjdeleyin."**

Buhârî, İlm 12, Edeb 80; Müslim, Cihad 6, 7.

59. Sehl b. Ebî Ümâme (ra)'nin anlattığına göre, Sehl ve babası beraberce Hz. Enes (ra)'in yanına girerler. Enes'i yolcu namazı kılıyormuşcasına çok hafif bir namaz kılıyor bulurlar. Selam verip namazdan çıkınca: **"Allah sana mağfiret buyursun, bu kıldığın namaz farz mı yoksa nafle miydi?"** dedik. **"Farz namazdı. Bu Rasûlullah (s)'in namaz tarzıdır. Bilerek hiç bir değişiklik de yapmadım,"** dedi ve ilave etti: **"Resûlullah (s) buyurdu ki: Kendinize zorluk çıkarmayın, zorluğa uğrarsınız. Zira geçmişte bir**

kavim kendisini zora attı. Allah da o kavmin zorluklarını artırdı. Manastır ve kiliselerdekiler bunların ortakalarıdır. Onlar, üzerlerine, bizim farz kılmadığımız, ruhbanıyeti ortaya çıkardılar."

Ebu Dâvud, Edeb 52.

60. Enes (ra) buyurdu ki: Rasûlullah (s) mescide girmişti ki, iki direk arasına gerilmiş bir ip gördü. **"Bu da ne?"** diye sordu. **"Bu, Zeyneb (ra)'in ipidir, namaz kılar-ken uykusu gelince buna tutunuyor,"** dediler. Rasûlullah (s): **"Hayır, ipi çözün. İstekliyen namaz kılın, uykunuz gelince de yatın,"** buyurdu.

Buhârî, Teheccüd 18; Müslim, Müsâfirîn 219; Ebu Dâvud, Salât, 308; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 17.

61. Âişe (ra) diyor ki: Yanımda Benî Esed kabilesinden bir kadın vardı. Bu sırada Rasûlullah (s) içeri girdi ve: **"Bu kimdir?"** buyurdu. **"Falancadır, geceleri hiç uyu-maz,"** dedim. Resûlullah (s): **"Sus, yeter! Size, tâkat getirebileceğiniz amel yaraşır. Siz usanmadıkça, Allah da usanmaz. Allah'a en hoş gelen dinî amel, kişinin devamlı olarak yaptığı ameldir,"** buyurdu.

Buhârî, İman 32, Teheccüd 18; Müslim, Salâtu'l-Musâfirîn 220-221; Muvatta, Salâtu'l-Leyl 4; Nesâî, Salâtu'l-Leyl 17.

62. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Her şeyin bir şevki vardır. Her şevkin de bittiği bir zamanı vardır. İstekli olan kişi işini yaparken dengeli hareket eder ve bunu devam ettirirse, bunda başarılı olacağından emin olun. Şayet aşırılığa düşmüş ve parmakla gösterilecek hâle gelmişse ona itibar edip saymayın."**

Tirmizî, Kıyâmet 21.

63. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'a azadlı bir cariyenin geceleri namaz, gündüzleri de oruçla geçirdiği haber verilince şöyle buyurmuştur: **"Her çalışanda bir istek mevcuttur, her isteğin de bir sonu vardır. Kimin istek ve râğbetinin sonu sünnetimde kalırsa doğru yoldadır. Kim de hata ederse o da sapmıştır."**

64. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"İşlerin en hayırlısı orta ve ıtidal üzere olanıdır".**

Bu hadisi Rezîn tahrir etmiştir.

EMANET

65. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Emanet kaybedilince kıyameti bekleyin."**

-Emanet nasıl kaybolur? diye sordular. O:

-İşler ehil olmayanlara teslim edilince, diye cevapladı.

Buhârî, Rikak 35, İlm 2.

66. Ebu Hüreyre (ra), Rasûlullah (s)'ın şu sözünü rivayet etmiştir: **"Sana emanet bırakanın emanetini geri ver. Sana ihanet edene sen ihanet etme."**

Ebu Dâvud, Büyü 81; Tirmizî, Büyü 38.

67. Ebu Musa (ra)'nın rivayetine göre Rasûlullah (s) şöyle buyurmuştur: **"Emîn bir Müslüman mal muhafızı olsa ve vazîfesini dürüstlükle yapsa, şöyle ki, kendisine emredileni gönül hoşluğuyla eksiksiz ve tam olarak yerine getirse, sadakayı veren iki kişiden biri olur."**

Buhârî, Zekat 25, Vekâlet 16, İcâre 1; Müslim, Zekât 79; Ebu Dâvud, Zekât 43; Nesâî, Zekât 66.

İYİLİK

68. Târik b. Şihâb anlatıyor: Bayram hutbesini okuma işini namazdan öne alanın ilki Mervan'dır. O, bu işe tevessül edince cemaatten birisi ayağa kalkarak: **"Yanlış iş yapıyorsun, namazın hutbeden önce kılınması gerekir,"** dedi. Mervan: **"Artık o usûl terk edildi,"** diyerek devam etmek istedi. Ebu Saîd el-Hudrî ortaya atılarak: **"Bu adam, üzerine düşen uyarma vazifesini yaptı. Zira ben Rasûlullah (s)'in şöyle söylediğini işittim: 'Sizden kim bir münker görürse onu eliyle düzeltsin. Buna gücü yetmezse lisanıyla düzeltsin. Buna da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin. Bu kadarı imanım en zayıf mertebesidir.'"**

Müslim, İman 78 (49); Ebu Dâvud; Salâtu'l-İydeyn 248; Tirmizî, Fiten 11; Nesâî, 17; b. Mâce, Fiten 20.

69. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Benden önce Allah'ın gönderdiği her peygamberin mutlaka ümmetinden havarileri ve arkadaşları olmuştur. Bunlar onun sünnetiyle amel ederler, emirlerini de yerine getirirlerdi. Sonra, bu peygamberlerin ardından öylesi kötüler zuhûr etmişti ki, yapmadıklarını söyleyip, kendilerine emredilmeyeni de yapmışlardır. Kim bu grupta eliyle mücadele ederse mü'mindir. Kim onunla diliyle mücadele ederse o da mü'mindir. Kim de onlarla kalbiyle mücadele ederse o da mü'mindir. Bunun gerisine, artık zerre miktar iman yoktur."**

Müslim, İman 80.

70. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"İsrailoğulları bir kısım günahlar işlemeye başlayınca âlimleri onları bu işlerden menettiler. Ancak onlar dinlemediler, vazgeçmediler. Zamanla âlimler de onlarla oturmaya, dayanışmaya ve beraber içmeye başladılar. Allah da bunun üzerine, berikinin dalâletini öbürüne katarak, biriyle diğerrinin küfrünü artırdı. Dâvud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle onları lânetledi..."** Sonra, ayakta bulunan Resûlullah (s) oturarak sözünü tamamladı: **"Hayır, nefsimi kudret elinde tutan Zat'a yemin ederim, onları hak adına kötülük-erden men etmezseniz siz de rızaya eremezsiniz."**

Ebu Dâvud, Melâhim 17; Tirmizî, Tefsîr, Mâide; b. Mâce, Fiten 20.

71. Kays b. Ebî Hâzım anlatıyor: Hz. Ebu Bekir (ra) Yüce Allah'a hamd ve senadan sonra buyurdu ki: *"Ey insanlar! Sizler şu âyeti okuyor ve fakat yanlış anlıyorsunuz: 'Ey iman edenler, siz kendinize bakın. Doğru yolda iseniz sapıtan kimse size zarar veremez.' Biz Rasûlullah (s)'ın: 'İnsanlar, zâlimi görüp elinden tutmazlarsa, Allah'ın, hepsine ulaşacak umumî bir belâ göndermesi yakındır,' dediğini işittik."* Keza ben, Resûlullah (s)'ın: *"İçlerinde kötülükler işlenen bir cemiyet, bu kötülükleri bertaraf edecek güçte olduğu halde, seyirci kalır, müdâhale etmezse, Allah'ın hepsini saran umumî bir belâ göndermesi yakındır,"* dediğini işittim.

Ebu Dâvud, Melâhim 17; Tirmizî, Tefsir, Mâide, Fiten 8; b. Mâce, Fiten 20.

72. Huzeyfe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Nefsimi kudret elinde tutan Zat'a yemin olsun, ya iyiliği emreder ve münkerden de yasaklarsınız veya Allah'ın, katından herkesi kapsayacak bir belâ göndermesi yakındır. O zaman yalvarırsınız da duanız kabul edilmez."*

Tirmizî, Fiten 9.

73. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: *"Sizler yardım göreceksiniz, ganimetler elde edeceksiniz. Sizden kim bu vakte ererse, Allah'tan çekinsin, ma'rufu emredip, münkerden de nehyetsin. Kim de bile bile bana yalan nisbet ederse, ateşteki yerini hazırlasın."*

Tirmizî, Fiten 70.

74. Urs b. Amîre el-Kindî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Yeryüzünde bir kötülük işlendiği vakit, ona şâhid olan bunu kötülerse, o kötülüğü görmemiş gibi zararından kurtulur. O kötülüğe şâhid olmadığı halde, işittiği zaman memnun kalan kimse, sanki şâhid olmuş gibi zarar görür."** Ebu Dâvud, Melâhim 17.

75. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Zâlim sultanın yanında gerçeği söylemek en büyük cihaddır."**

Ebu Dâvud, Melâhim 17; Tirmizî 13; b. Mace, Fiten 20.

İTİKAF

76. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Biz Rasûlullah (s)'la birlikte Ramazan'ın orta on gününde i'tikafa girdik, yirminci günün sabahı olunca eşyalarımızı evlerimize taşıdık. Resûlullah (s) sonra şunu söyledi: **"İtikafa girmiş olanlar, itikaf mahallerine dönsünler. Zira bu gece bana Kadir gecesi-nin hangi gece olduğu gösterilmişti, sonra unutturuldu. Siz, onu son on günde ve tek gecelerde arayın. Ayrıca bu gece kendimi su ve çamur içinde secde eder gördüm."** Resûlullah (s) itikaf mahalline dönünce, o günün sonuna doğru hava bozdu. Mescid o sıralarda üzeri dallarla örtülmüş çardak şeklindeydi. Rasûlullah (s)'ın burnu ve burun kıkırdağı üzerinde su ve çamur bulaşığını gördüm. Bu gece 21. gece idi.

Buhârî, Fadlu Leyleti'l-Kadr 2, 3, İtikaf 1, 9, 13; Müslim, Sıyâm 213.

77. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "*Rasûlullah (s) her Ramazanda on gün i'tikâfa girerdi. Vefat ettiği yılda ise yirmi gün i'tikâfa girdi.*"

Buhârî, İ'tikâf 17; Ebu Dâvud, Savm 78; b. Mâce, Sıyâm 58.

78. Enes ve Ubey b. Ka'b (ra) anlatıyorlar: "*Rasûlullah (s) Ramazan'ın son on gününde itikafa girerdi. Fakat bir sene i'tikafa girmedi, ertesi yıl yirmi gün itikaf yaptı.*"

Ebu Dâvud, Savm 77; Tirmizî, Savm 79; b. Mâce, Sıyam 58.

79. Ali b. Hüseyin (ra) anlatıyor: Safiyye (ra) buyurdu ki: "*Rasûlullah (s) itikafta iken ziyaret maksadıyla geceleyin yanına uğradım. Bir müddet konuştuk. Sonra geri dönmek üzere kalktım. Uğurlamak üzere o da kalktı. Kapiya kadar gelmişti ki, Ensar'dan iki kişi oradan geçiyordu. Rasûlullah (s)'ı görünce hızlandılar. Resûlullah (s): 'Ağır olun, dedi, **şu yanımdaki Hüvey'in kızı Safiyye'dir.**' Onlar: 'Subhânallah, dediler, *bu da ne demek ey Allah'ın Resûlu,*' Rasûlullah (s): '**Şeytan, insana, damarlardaki kan gibi nüfuz eder. Ben, onun kalplerinize bir kötülük atmasından korkarım,**' buyurdu."*

Buhârî, İ'tikâf 8, 11, 18, Farzu'l-Humus 4, Bed'u'l-Halk 11, Edeb 121, Ahkâm 21; Müslim, Selâm 23-25; Ebu Dâvud, Sıyâm 79.

80. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Babam Ömer (ra) cahiliye devrinde iken geceleyin itikafa girmek üzere adamıştı. Durumu Rasûlullah (s)'a sordu. Resûlullah (s): **"Nezrini yerine getir,"** buyurdu.

Buhârî, İtikaf 5, 15, 16; Humus 19, Megâzî 54, Eymân 29; Müslim, Eymân 27; Tirmizî, Nüzûr 12; b. Mace, Keffarât 18.

BİR YERİN İHYASI

81. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sahibi olmayan bir araziyi kim ihya ederse, bu araziyi herkesten ziyade o hak kazanır."** Urve b. Zübeyr, "Hz. Ömer (ra) halife iken bu hadisin hükmünü tatbik etti" dedi. *Buhârî, Hars 15.*

82. Urve b. Zübeyr (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim ölü bir arâziyi ihya ederse, burası onun olur. Başkasının arazisine izinsiz ağaç dikene hiçbir hak tanınmaz."**

Muvatta, Akdiye 26; Tirmizî, Ahkâm 38; Ebu Dâvud, Harâc 37.

83. Urve (ra) dedi ki: Bana bu hadisi rivayet eden kimse şunu da anlattı: İki kişi Rasûlullah (s)'a müracaat ederek aralarındaki ihtilâfı arzettiler: Bunlardan biri, diğerrinin arazisine hurma ağacı dikmişti. Resûlullah (s): **"Tarla, eski sâhibine aittir, ağaç diken de diktiklerini tarladan söktün,"** diye hükmetti. Ben ağaçların köklerine baltalarla vurulduğunu gördüm. Ağaçlar boylu boslu tam haldeydiler, hepsi de tarladan söküldüler.

Ebu Dâvud, Harac 37.

İSİM VE KÜNYE

84. Ebu'd-Derdâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizler kıyamet günü isimlerinizle ve babalarınızın isimleriyle çağırılacaksınız, öyleyse isimleriniz güzel olsun."**

Ebu Dâvud, Edeb 69.

85. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah'ın en hoşnut olduğu isimler Abdullah ve Abdurrahman'dır."**

Müslim, Âdâb 2; Ebu Dâvud, Edeb 69; Tirmizî, Edeb 64.

86. Ebu Vehb el-Cüşemî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Peygamberlerin isimleriyle isimlenin. Allah'ın çok sevdiği isimler Abdullah, Abdurrâhman'dır. En hoş olanı da Hâris ve Hemmâm isimleridir. En çirkinleri de Harb ve Mürre isimleridir."**

Ebu Dâvud, Edeb 69; Nesaî, Hayl 3.

87. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah katında en düşük isim Melikü'l-emlâk (mülklerin mâliki) ismidir. Çünkü Allah'tan başka Mâlik yoktur."**

Buhârî, Edeb 114; Müslim, Edeb 20; Ebu Dâvud, Edeb 70; Tirmizî Edeb 65.

88. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: "**Rasûlullah (s) Ya'la, Bereket, Eflah, Yesâr, Nâfi ve benzeri isimlerin kullanılmasını yasaklamayı arzu etmişti. Sonra onun bu mevzuda sükut ettiğini gördüm. Sonra da yasaklamadan vefat etti.**"

Müslim, Âdab 13; Ebu Dâvud, Edeb, 70

89. Yahya b. Sa'îd (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) bol sütü bir deve hakkında: "**Bunu kim sağacak?**" diye sordu. Bir adam ayağa kalkmıştı ki Rasûlullah (s): "**İsmin ne?**" dedi. Adam: "**Mürre (acı)!**" deyince, ona: "**Otur!**" dedi. Rasûlullah (s) tekrar: "**Bunu kim sağıverecek?**" diye sordu. Bir başkası ayağa kalktı, ben sağacağım diyecekti ki, Rasûlullah (s) ona da: "**İsmin nedir?**" diye sordu. Adam: "**Harb!**" diye cevap verdi. Ona da: "**Otur!**" dedi. Resûlullah (s): "**Bu deveyi kim bize sağıverecek?**" diye sormaya devam etti. Bir adam daha kalktı. Ona da ismini sordu. "**Ya'îş (yaşar)**" cevabını alınca ona: "**Sen sağ**" diyerek müsaade etti.

Muvatta, İstî'zan 24.

90. Sehl b. Sa'd es-Sâidi (ra) buyurdu ki: Rasûlullah (s) Fâtıma (ra) annemizin evine uğramıştı. Hz. Ali (ra)'yi evde bulamayınca: "**Amca oğlun nerede?**" diye sordu. Fatıma (ra): "**Aramızda bir şekerlenme oldu. Bunun üzere bana kızdı ve çekip gitti,**" dedi. Resûlullah (s) birine: "**Hele bir arayiver nereye gitmiş,**" diye emretti. "**Mescidde**

yatıyor!" diye haber verince, Resûlullah (s) yanına gitti. Hz. Ali (ra) gerçekten yatıyordu ve üzerinden ridası düşmüş, (bu sebeple) toprağa bulanmıştı. Resûlullah (s), **"Kalk ey Ebu Turâb, kalk ey Ebu Turâb (Toprağın babası)"** diye seslendi. Sehl der ki: Hz. Ali (ra)'nin en çok sevdiği ismi bu isimdi.

Buhârî, Salât 58, Edeb 113, İstîzân 40; Müslim, Fedâilu's-Sahâbe 38.

91. Esmâ Bintu Ebî Bekr (ra) anlatıyor: Mekke'de Abdullah b. Zübeyr (ra)'e hâmile kalmıştım. Doğum yaklaşmıştı ki, Mekke'yi terkettim ve Medine'ye geldim, Kuba'ya indim. Abdullah'ı orada dünyaya getirdim. Doğunca, bebeği alıp Resûlullah (s)'a götürdüm, kucağına bıraktım. Resûlullah (s) bir hurma istedi, ağzında çiğneyerek ezdikten sonra, tükürüğünden çocuğun ağzına bıraktı. Abdullah'ın midesine ilk inen şey Resûlullah (s)'ın mübarek tükürükleri idi. Sonra (yumuşattığı o) hurma ile çocuğun damağını öğdü, hakkında bereketle dua etti ve Abdullah ismini verdi. Müslüman aileden ilk doğan çocuk bu idi. (Medine'de bütün Müslümanlar) onun doğumuna çok sevindiler. Çünkü, **"Yahudiler size sihir yaptılar, asla doğum yapamayacaksınız,"** diye bir şayia çıkarılmıştı.

Buhârî, Menâkibu'l-Ensâr 45, Akâka 1, Müslim, Âdâb 26.

92. Ebu Mûsâ (ra) anlatıyor: Bir oğlum doğmuştu. Hemen Resûlullah (s)'a getirdim. İbrahim ismini verip bir hurma ile tahnikte bulundu. Sonra da, **"Mübarek olsun"** diye dua buyurdu ve çocuğu bana geri verdi. Bu çocuk, Ebu Musa'nın en büyük evladı idi.

Buhârî, Akâika 1; Müslim, Adab 24.

93. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Abdullah b. Ebi Talha'yı, doğduğu zaman Resûlullah (s)'a götürdüm. Bebek bir bez içerisinde idi. Vardığımızda Resûlullah (s) devesine katran sürüyordu. **"Beraberinde hurma da getirdin mi?"** diye sordu. **"Evet"** dedim ve birkaç tane hurma verdim. Onları ağzında çiğnedi, sonra çocuğun ağzını açtı. Ağzına tükürüğü püskürttü. Bebek, yalamaya başladı. Bunun üzerine Resûlullah (s): **"Ensar'ın hurma sevgisine bakın (doğar doğmaz başlıyor)"** diye latife etti ve çocuğu Abdullah diye isimlendirdi.

Buhârî, Cenâiz 42, Akâika 1; Müslim, Âdab 22; Ebu Dâvud, Edeb 69.

94. Hz. Âişe (ra): **"Resûlullah (s) çirkin isimleri değiştirirdi,"** buyurmuştur. *Timizî, Edeb 66.*

95. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Zeyneb Bintu Ebî Seleme'nin ismi Berre idi. **"Nefsini tezkiye ediyor"** denildi. Bunun üzerine Rasûlullah (s) onu Zeyneb diye isimlendirdi. *Buhârî Edeb 108; Müslim, Edeb 17.*

96. Şüreyh b. Hâni, (ra) babasından naklediyor: Rasûlullah (s), kavmimin beni Ebu'l-Hakem diye künyelediklerini işitmişti. Beni çağırarak: **"Hakem olan Allah'tır, hüküm de O'nadır, öyle ise, sen nasıl Ebu'l-Hakem künyesini taşıyorsun?"** dedi. Ben açıkladım: **"Kavmim bir meselede anlaşmazlığa düşünce bana gelirler, ben hükme bağlarım. Her iki taraf da verdiğim hükme râzı olurlar."** Resûlullah (s): **"Bu ne güzel şey?"** buyurdu ve: **"Çocuklarından neler var?"** diye sordu. Ben: **"Şüreyh, Müslim, Abdullah var"** dedim. Resûlullah (s): **"En büyüğü hangisi?"** dedi. **"Şüreyh"** dedim. **"Öyleyse, buyurdu, sen Ebu Şüreyh'sin."**

Ebu Dâvud, Edeb 70; Nesâî, Kadâ 7.

97. Said b. Müseyyeb babası vasıtasıyla dedesinden naklediyor: Dedem, Resûlullah (s)'a uğramıştı. **"İsmim ne?"** diye sordu. **"Hazn (sert yer)"** diye cevap verdi. Resûlullah (s): **"Hayır, sen Sehl'sin"** dedi. Müseyyeb: **"Olamaz, babamın verdiği bir ismi değiştiremem"** dedi. İbn'l-Müseyyeb ilâve ediyor: O günden sonra aramızda kabalık devam etti gitti.

Buhârî, Edeb 107-108; Ebu Dâvud, Edeb 70.

98. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Bir gün Resûlullah (s) Bakî'de idi. Kulağına bir ses geldi: **"Ey Ebu'l-Kâsım!"** diyordu. Başını sese doğru çevirdi. Seslenen adam: **"Ey**

Allah'ın Resûlu seni kastedmedim, ben falancayı çağır-
dım," dedi. Bunun üzerine Rasûlullah (s): **"İsmimi isim
olarak koyun, fakat künyemi kendinize künye yapmayın!"**
buyurdu.

Buhârî, menâkıb 20, Edeb 106; Müslim, Âdab 1; Tirmizî, Edeb 68.

99. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Bir kadın gelerek: **"Ey
Allah'ın Resûlü, ben bir oğlan dünyaya getirdim.
Muhammed diye isim, Ebu'l-Kasım diye de künye ver-
dim. Bana, sizin bu durumdan hoşlanmadığınız söylendi,
doğru mu?"** diye sordu. Resûlullah (s): **"İsmimi helâl,
künyemi haram kılan şey de ne?"** veya **"Künyemi haram
kılıp ismimi helâl kılan şey de ne?"** diyerek reddetti.

Ebu Dâvud Edeb 76.

100. Yahya b. Saîd anlatıyor: Hz. Ömer bir adama:
"İsmi nedir?" diye sordu. Adam: **"Cemre (kor)"** dedi.
"Kimin oğlusun?" diye tekrar sordu. Adam: **"İbn Şihâb
(alev)"** deyince: **"Kimlerden?"** dedi. Adam: **"Hurakalardan."**
"Eviniz nerede?" diye sordu. **"Harretu'n-Nâr'da"** diye
cevap verdi. Hz. Ömer (ra): **"Hangisinde?"** dedi. **"Zâtı
Lezâ'da"** cevabını alınca; Hz. Ömer (ra): **"Âilene yetiş,
yanıyorlar!"** dedi. Gerçekten durum aynen Hz. Ömer'in
dediği gibiydi.

Muvatta, İstî'zân 25.

AÇIKLAMA: Babta adamın adı olan Cemre'den evinin bulunduğu yerin adı olan Zâtı Lezâ'ya varıncaya kadar bütün isimler "ateş"le ilgili bir mâna ifade etmektedir. Şu halde bu gibi isimlerden kaçınılması tavsiye edilmiş olmaktadır.

KAPLAR

101. Huzeyfe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın şöyle dediğini işittim: **"İpek ve İbrîşim elbise giymeyin. Altın ve gümüş kaplardan su içmeyin, onlarda yemek yemeyin. Zira bu iki şey dünyada onlar (kâfirler), âhirette de sizin içindir."**

Buhârî, Et'ime 28, Eşribe 28, Libas 25; Müslim, Libas 4; Tirmizî, Eşribe 10; Ebu Dâvud, Eşribe 17; Nesâî, Zînet 87; b. Mâce, Eşribe 17.

102. Ebu Sa'lebe el-Huşenî (ra) diyor ki: Ben Rasûlullah (s)'a: **"Ey Allah'ın Resûlü, biz Ehli Kitab'ın yaşadığı bir yerdeyiz. Onların kap kacaklarından yiyip içebilir miyiz?"** diye sordum. Dedi ki: **"Onlarınkinden başka kapkacak bulabilerseniz onlarınkinden yemeyin. Başka birşey bulamazsanız onları yıkadıktan sonra kullanın."**

Ebu Davûd, Et'ime 46; Tirmizî, Siyer 11.

KISA EMELİN FAZİLETİ

103. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) yere bir çizgi çizdi ve: **"Bu insanı temsil eder,"** buyurdu. Sonra bunun yanına ikinci bir çizgi daha çizerek: **"Bu da ecelini temsil eder,"** buyurdu. Ondan daha uzağa bir çizgi daha çizdikten sonra: **"Bu da emeldir,"** dedi ve ilâve etti: **"İşte insan daha böyle iken (yani emeline kavuşmadan) ona daha yakın olan (eceli) ansızın geliverir."**

Buhârî, Rikak 4; Tirmizî, Zühd 25; b. Mâce, Zühd 27.

104. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) omuzundan tuttu ve: **"Sen dünyada bir garib veya bir yolcu gibi ol!"** buyurdu. İbn Ömer (ra) şöyle diyordu: **"Akşama erdin mi, sabahı bekleme, sabaha erdin mi akşamı bekleme. Sağlıklı olduğun sırada hastalık halin için hazırlık yap. Hayatta iken de ölüm için hazırlık yap."**

Buhârî, Rikak 2; Tirmizî, Zühd 25.

105. Büreyde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) elindeki iki çakıl(dan birini yakına, diğerini uzağa) atarak: **"Şu ve şu neye delalet ediyor, biliyor musunuz?"** dedi. Cemaat: **"Allah ve Resulü daha iyi bilir,"** dediler. Buyurdu ki: **"Şu (uzağa düşen) emeldir, bu (yakına düşen) de eceldir."**

Tirmizî, Emsâl 7.

106. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ecelini altmış yaşına kadar uzattığı kimselerden Cenab-ı Hakk, her çeşit özür ve bahâneği kaldırmıştır."**

Buhârî Rikak 4; Tirmizî, Da'vât 113, Zühd 23; b. Mâce, Zühd 27.

ANA-BABAYA İYİLİK

107. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Bir adam gelerek: **"Ey Allah'ın Resûlü! İyi davranıp hoş sohbetle bulunma en zıyaâde kim hak sâhibidir?"** diye sordu. Rasûlullah (s): **"Annem!"** diye cevap verdi. Adam: **"Sonra kim?"** dedi. Resûlullah (s): **"Annem!"** diye cevap verdi. Adam tekrar: **"Sonra kim?"** dedi. Resûlullah (s) yine: **"Annem!"** diye cevap verdi. Adam tekrar sordu: **"Sonra kim?"** Resûlullah (s) bu dördüncüyü: **"Baban!"** diye cevapladı."

Buhârî, Edeb 2; Müslim, Birr 1.

108. Behz b. Hakîm babası tarikiyle dedesi Mu'aviye b. Hayde el-Kuşeyrî (ra)'den naklediyor: Rasûlullah (s)'a: **"Ey Allah'ın Resûlü, kime iyilik yapayım?"** diye sordum. Bana: **"Annem!"** diye cevap verdi. **"Sonra kime?"** diye tekrar ettim. **"Annem!"** dedi. **"Sonra kime?"** dedim. **"Annem!"** dedi. **"Sonra kime?"** dedim, bu dördüncüde **"Babana, sonra da tedrici yakınlarına"** diye cevap verdi.

Ebu Dâvud, Edeb 129; Tirmizî Birr 1.

109. Abdullah b. Amr İbnu'l-Âs (ra) anlatıyor: Bir adam: *"Ey Allah'ın Resûlü, benim malım ve bir de çocuğum var. Babam malımı almak istiyor (ne yapayım?)"* diye sordu. Resûlullah (s): *"Sen ve malın babana aitsiniz. Şunu bilin ki, evladlarınız kazançlarınızın en temizlerindendir. Öyle ise evladlarınızın kazançlarından yiyin!"* buyurdu.

Ebu Dâvud, Büyü 79; b. Mâce, Ticârât 64.

110. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Peygamberimiz (s) bir gün: *"Burnu sürtülsün, burnu sürtülsün, burnu sürtülsün,"* dedi. *"Kimin burnu sürtülsün ey Allah'ın Resulü?"* diye sorulunca şu açıklamada bulundu: *"Ebeveyninden her ikisinin veya sadece birinin yaşlılığına ulaştığı halde cennete giremeyenin."*

Müslim, Birr 9; Tirmizî, Da'avât 110.

111. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Hiçbir evlad, babasının hakkını, bir istisna durumu dışında ödeyemez. O durum da şudur: Babasını köle olarak bulur, satın alır ve âzad eder.

Müslim, Itk 25; Ebu Dâvud, Edeb 129; Tirmizî, Birr 8; b. Mâce, Edeb 1.

112. Abdullah b. Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Allah'ın rızası babanın rızasından geçer. Allah'ın memnuniyetsizliği de babanın memnuniyetsizliğinden geçer."** Tirmizî, Birr 3.

113. İbn Amr (ra) anlatıyor: Bir adam, cihada iştirak etmek için Rasûlullah (s)'tan izin istedi. Resûlullah (s): **"Annen baban sağlar mı?"** diye sordu. Adam: **"Evet"** deyince: **"Onlara (hizmet de cihad sayılır), sen onlara hizmet ederek cihad yap,"** buyurdu.

Buhârî, Cihâd 138, Edeb 3; Müslim, Birr 5; Ebu Dâvud, Cihad, 33; Nesâî, Cihad 5; Tirmizî, Cihad 2.

114. Muâviye b. Câhime'nin anlattığına göre; Câhime (ra) Rasûlullah (s)'a gelir ve: **"Ey Allah'ın Resûlu, ben gazveye (cihad) katılmak istiyorum, bu konuda sizinle istişâre etmeye geldim,"** der. Resûlullah (s): **"Annen var mı?"** diye sorar. **"Evet"** deyince, **"Öyleyse ondan ayrılma, zira cennet onun ayağının altındadır,"** buyurur.

Nesâî, Cihad 6.

115. Esmâ Bintu Ebî Bekr (ra) anlatıyor: Henüz müşrik olan annem yanıma geldi. (Nasıl davranmam gerekeceği hususunda) Rasûlullah (s)'tan sorarak: **"Annem yanıma geldi, benimle (görüşüp konuşmak) arzu ediyor, anneme iyi davranayım mı?"** dedim. **"Evet! dedi, ona gereken hürmeti göster."**

Buhârî, Hibe 28, Edeb 8; Müslim, Zekat 50; Ebu Dâvud, Zekât 34.

116. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Bir adam Resûlullah (s)'a gelerek: *"Ben büyük bir günah işledim, buna tevbe imkanım var mı?"* dedi. Rasûlullah (s): *"Annen var mı?"* diye sordu. Adam: *"Hayır, yok!"* dedi. *"Peki teyzen de mi yok?"* dedi. Adam: *"Hayır, var!"* deyince Resûlullah (s): *"Öyle ise ona iyilik yap!"* diye emretti.

Tirmizî, Birr 6.

117. Ebu Üseyd Mâlik b. Rebî'a es-Sâidî (ra) anlatıyor: Bir adam: *"Ey Allah'ın Resûlü, anne ve babamın vefatlarından sonra da onlara iyilik yapma imkânı var mı, ne ile onlara iyilik yapabilirim?"* diye sordu. Resûlullah (s): *"Evet, vardır!"* dedi ve açıkladı: *"Onlara dua, onlar için Allah'tan istiğfar (günahlarının affedilmesini) talep etmek, onlardan sonra vasiyetlerini yerine getirmek, anne ve babasının akrabalarına karşı da sıla-i rahmi ifa etmek, anne ve babanın dostlarına ikramda bulunmak."*

Ebu Dâvud, Edeb 129; b. Mâce, Edeb 2.

118. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı işittim, şöyle diyordu: *"Kişinin yapacağı en üstün iyiliklerden biri, ölümünden sonra babasının dostlarına sıla-ı rahimde bulunmasıdır."*

Müslim, Birr, 11-13; Tirmizî, Birr 5; Ebu Dâvud, Edeb 129.

119. Ömer b. Sâib'den rivayet edildiğine göre, şu haber kendisine ulaşmıştır: "Peygamberimiz (s) bir gün otururken süt babası çıkagelir. Resûlullah (s) hürmeten, onun için, giydiği şeylerden birini serer ve üzerine oturtur. Az sonra süt annesi gelir. Peygamberimiz (s) bunun için de elbisenin diğer tarafını serer, kadın üzerine oturur. Biraz sonra süt-oğlan kardeşi gelir. Resûlullah (s) kalkarak onu da önüne oturtur."

Ebu Dâvud, Edeb 129.

120. Zeyd b. Erkam (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim ebeveyninden birine bedel haccederse, bu haccla onun borcunu ödemiş olur. Bu durum semâdaki ruhuna müjdelenir. Kişi, anne ve babasına karşı isyankâr (âkk) bile olsa (bu iyiliği sebebiyle) Allah'ın nezdinde (iyi kullar meyanında) yazılır."** Diğer bir rivayette ise: "Babası için bir hacc, kendisi için yedi hacc yazılır," denmiştir.

Bu rivayeti Rezîn tahrir etmiştir.

AKRABALARA İYİLİK

121. Âişe (ra) anlatıyor: Yanıma bir kadın girdi. Bera-berinde iki kız çocuğu da vardı. Bir şeyler istedi. Aksi gibi yanımda bir hurmadan başka bir şey yoktu. Onu verdim. Kadın aldı ve ikiye bölerek kızlarına taksim etti. Kendine pay ayırmadı. Çıkıp gittiler. Arkadan Resûlullah (s) girdi.

Durumu ona anlattım. Dedi ki: **"Kim bu şekilde kızlarla imtihan edilir, o da onlara iyi davranırsa, kızlar, onun için, ateşe karşı perde olurlar."**

Buhârî, Zekât 10, Edeb 19; Müslim, Birr 147; Tirmizî, Birr 13.

122. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bülluğa erinceye kadar kim iki kız evladı yetiştirirse - parmaklarını birleştirerek- kıyamet günü o ve ben şöyle beraber oluruz."**

Müslim, Birr 149; Tirmizî, Birr 13.

123. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): **"Kim üç kız veya üç kızkardeş veya iki kız kardeş veya iki kız yetiştirir, terbiye ve te'diblerini eksik etmez, onlara iyi davranır ve evlendirirse cenneti hak etmiştir."**

Ebu Dâvud, Edeb 130; Tirmizî, Birr 13.

124. Said İbnu'l-Âs (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir baba çocuğuna güzel ahlâktan daha üstün bir miras bırakamaz."**

Tirmizî, Birr 33.

YETİMLERE İYİLİK

125. Sehl b. Sa'd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ben ve yetime bakan kimse cennette şöyleyiz."** Orta parmağı ile baş parmağını yan yana getirip aralarını açıp kapayarak işaret eti.

Buhârî, Talak 14, Edeb 24; Tirmizî, Birr 14; Ebu Dâvud, Edeb 131.

126. İbn Abbâs anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim Müslümanlar arasından bir yetim alarak yiyecek ve içeceğine dâhil ederse, affedilmez bir günah (şirk) işlemişse, Allah onu mutlaka cennete koyacaktır."**

Tirmizî, Birr 14.

İYİLİK BİLİNCİ

127. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir adam yolda yürürken, yol üzerinde bir diken dalına rastladı. Onu alıp dışarı attı. Cenab-ı Hak bu davranışından memnun kalarak, ona mağfîret etti."**

Buhârî, Mezâlim 28, Cemaat 32; Müslim, Birr 128, İmâret 163; Muvatta, Salâtu'l-Cemâ'a 6; Tirmizî, Birr 38; Ebu Dâvud, Edeb 172.

128. Ebu Zerr (ra)'den kaydedildiğine göre, Resûlullah (s) buyurmuştur ki: **"Bana ümmetimin, hayır ve şer, bütün amelleri arz edildi. İyi amelleri arasında, rahatsızlık veren bir şeyin yoldan atılması da vardı. Kötü amelleri arasında yere gömülmeden mescide bırakılmış tükürük de vardı."**

Müslim, Mesâcid 58.

129. Ebu Berze (ra) anlatıyor: **"Ey Allah'ın Resûlü, bana faydalı olacak birşey öğret," dedim de şu tavsiyede bulundu: "Müslümanların yolundan rahatsızlık veren şeyleri kaldır."**

Müslim, Birr 131:

130. Safvân b. Süleyym (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Dul ve kimsesizler için çalışan, Allah yolunda cihad eden veya gündüzleri oruç tutup geceleri de ibadet eden kimse gibidir."**

Buhârî, Nefakât 1, Edeb 25, 26; Nesâî, Zekât 78; Müslim, Zühd 41; Tirmizî, Birr 44.

131. Ebu Musa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): **"Her Müslümanın sadaka vermesi gerekir,"** buyurdu. Kendisine: **"Ya bulamayan olursa?"** diye soruldu. **"Eliyle çalışır, hem şahsı için harcar, hem de tasadduk eder,"** cevabını verdi. **"Ya çalışacak gücü yoksa?"** diye soruldu. **"Bu durumda, sıkışmış bir ihtiyaç sâhibine yardım eder,"** dedi. **"Buna da gücü yetmezse?"** dendi. **"Ma'rufu veya hayrı emreder,"** dedi. **"Bunu da yapmazsa?"** diye tekrar sorulunca: **"Kendini başkasına kötülük yapmaktan alıkor. Zîra bu da bir sadakadır,"** buyurdu.

Buhârî, Zekât 30, Edeb 33; Müslim, Zekat 55.

132. Ebu Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s) şöyle buyurmuştur: **"Güneşin doğduğu her yeni günde kişiye, her bir mafsalı için bir sadaka vermesi gerekir. İki kişi arasında adâlet yapman bir sadakadır. Kişiye hayvanını yüklerken yardım etmen bir sadakadır. Güzel söz sadakadır, namaza gitmek üzere attığın her adım sadakadır. Yoldan rahatsız edici bir şeyi kaldırıp atman sadakadır."**

Buhârî, Cihâd 72, 128, Sulh 33; Müslim, Müsâfirîn 84, zekât 56.

133. Hakîm b. Hizâm (ra) anlatıyor: "Ey Allah'ın Rasûlü, dedim, *cahiliye devrinde yaptığım hayırlar var: Dua, köle âzad etme, sadaka vermek gibi, bana bunlardan bir sevab gelecek mi?*" **"Sen, dedi, zaten, daha önce yaptığın bu iyiliklerin hayrına Müslüman olmuşsun."**

Buhârî, Zekat 24, Büyü' 100, İtik 12, Edeb 16; Müslim, İman 194-196.

134. Âişe (ra) anlatıyor: Dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü, İbn Cüd'an câhiliye devrinde sıla-i rahimde bulunur, fakirlere yedirirdi. O bundan fayda görecekti mi?" Resûlullah (s) şu cevabı verdi: **"(Hayır) iyiliklerin ona bir faydası olmayacaktır. Çünkü o bir gün bile, 'Ya Rabbi! kıyamet günü günahlarımı bağışla,' dememiştir."**

Müslim, İman 365.

135. Ebu Zerr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Yapılan hayırdan (ma'ruf) hiçbir şeyi küçük bulup hakir görme, kardeşini güler yüzle karşılayan bile olsa (bunu ehemmiyetsiz görüp ihmâl etme)."**

Müslim, Birr 144.

136. Adiy b. Hâtim (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden herkese Rabbi, aralarında bir tercihi-
man olmaksızın, doğrudan doğruya hitab edecektir. Kişi o
zaman (ateşe karşı bir kurtuluş yolu bulmak üzere) sağına**

bakar, hayatta iken gönderdiği (hayır) amellerden başka birşey göremez. Soluna bakar, orada da hayatta iken işlediği (kötü) amellerden başka birşey göremez. Ön cihetine bakar. Karşısında (kendini beklemekte olan) ateşi görür. (Ey bu dehşetli güne inanan mü'minler!) Yarım hurma ile de olsa kendinizi ateşten koruyun. Bunu da bulamazsanız güzel bir sözle koruyun."

Buhârî, Rikâk 49, 51, Tevhid 36, 24, Zekât 9, Menâkıb 25, Edeb 34; Müslim, Zekât 67; Tirmizî, Kıyamet 1.

DOĞRULUK

137. Ebu Sa'îd el-Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Emin ve doğruluktan ayrılmayan ticaret ehli (ayette sırat-ı müstakim ashabı olarak zikredilen) peygamberler, sıddikler, şehidler ve sâlihlerle beraberdir."**

Tirmizî, Büyü' 4; b. Mâce, Ticârât 1.

TİCARET

138. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Satışında, satın alışında, borcunu ödeyişinde cömert ve kolaylaştırıcı davranan kimseye Allah rahmetini bol kılsın."**

Buhârî, Büyü' 16; Tirmizî Büyü' 75.

139. Huzeyfe ve Ebu Mes'ud el-Bedrî (ra) Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittiklerini anlatırlar: **"Sizden önce yaşamış olan birisine, ruhunu kabzetmek üzere melek gelmiş idi, sordu:**

-Bir hayır işledin mi? Adam:

-Bilmiyorum, diye cevapladı. Kendisine tekrar:

-Hele bir düşün (belki hatırlarsın), dendi. Adam:

-Bir şey hatırlamıyorum, ancak dünyada iken, insanlarla alışveriş yapardım. Bu muâmelelerimde zengine ödeme müddetini uzatır, fakire de (ödeme işlerinde müsâmaha ve bazı eksikliklerini bağışlamak sûretiyle) kolaylık gösterirdim, dedi.

"Allah onu (bu kadarcık iyiliği sebebiyle affedip) cennetine koydu."

Buhârî, Büyü 17-18, Enbiyâ 50, İstikrâz 5; Müslim, Müsâkât 26-31.

140. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir Müslümanın alım-satım akdini feshetmesini kabul ederse, Allah da onu sıkıntıya düşmekten kurtarır."**

Ebu Dâvûd, Büyü 54; b. Mâce, Ticârât 26.

ÖLÇÜ VE TARTI

141. İbn Ömer anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"(Şer'î hukuku ödemek için) vezin'de Mekke halkının vezn'i esastır, keyl'de de Medine halkının keyl'i esastır."**

Ebu Dâvud, Büyü 8; Nesâî, Büyü 54.

142. Mikdâm b. Ma'dikerb (ra) Resûlullah (s)'ın şu sözünü nakletti: **"Yiyecelerinizi tartın, sizin için mübarek kılsın."**

Buhârî, Büyü' 52.

143. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) ölçek ve terazi kullananlara şöyle hitab etti: **"Sizler bizden önce gelip geçen kavimleri helâk eden iki işi üzerinize almış bulunmaktasınız."**

Tirmizî, Büyü' 9.

144. Osman (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sattığın zaman tart, satın alınca tarttır."**

Buhârî, Büyü' 51.

145. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu: **"Allah'ın en çok sevdiği yerler mescidlerdir. Allah'ın en ziyade nefret ettiği yerler de çarşı ve pazarlardır."**

Müslim, Mesâcid 288.

TEMİZLİK

146. Câbir (ra) anlatıyor: Mekke'nin fethedildiği sene Rasûlullah (s)'ı Mekke'de dinledim, şöyle buyuruyordu: **"Cenab-ı Allah içki, ölmüş hayvan, domuz ve putun alım-satımını yasakladı."** Bunun üzerine: **"Ey Allah'ın Resûlü, ölmüş hayvanların iç yağı hakkında ne buyurursunuz, zîra onunla gemiler yağlanır, derilere sürülür, kandiller aydınlatılır,"** dendi. Cevâben: **"O (nun satışı) haramdır,"** buyurdu ve ilâve etti: **"Allah Yahudîlerin canını alsın. Allah onlara ölmüş hayvanların iç yağını haram kıldığı vakit bu yağı erittiler, sonra satıp parasını yediler."**

Buhârî, Buyû' 112, Meğâzî 50; Müslim, Musâkât 71; Ebu Dâvud, Büyû' 66; Tirmizî, Büyû' 61; Nesâî, Büyû' 93; b. Mâce, Ticarât 11.

147. Abdurrahman b. Va'le'nin anlattığına göre, İbn Abbas (ra)'dan üzüm şırası hakkında sorunca O'ndan şu cevabı almıştır: "Adamın biri Resûlullah (s)'a bir şarap dağarcığı hediye etmişti, kendisine: **'Allah'ın bunu haram kıldığını bilmiyor musun?'** dedi. Adam: **'Hayır bilmiyorum,'** cevabını verdi ve yanında bulunan birisine birşeyler fısıldadı. Resûlullah (s) adama: **'Ona ne fısıldadın?'** diye sorunca adam: **'Onu satmasını emrettim,'** dedi. Resûlullah (s): **'İçilmesi haram olanın satılması da haramdır,'** buyurdu ve iki şarap dağarcığının ağızlarını açarak içlerini boşalttı."

Müslim, Musâkat 68; Muvatta, Eşribe 12; Nesâî, Büyû' 90.

148. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'i Kâbe'nin yanında otururken gördüm. Bir ara başını semaya kaldırarak güldü ve şunu söyledi: **"Allah Yahudilere lânet etsin, Allah Yahudiler'e lânet etsin, Allah Yahudiler'e lânet etsin! Allah onlara (ölmüş hayvanların) iç yağın yasaklamıştı, tutup bunu sattılar ve parasını yediler. Halbuki Allah bir millete bir şeyin yenmesini haram etti mi, onun parasını da haram etti demektir."** Ebu Dâvud, Büyû' 66.

149. el-Muğîre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim içki satarsa, domuz kasaplığı da yapsın."**

Ebu Dâvud, Büyû' 66.

150. Ebu Talha (ra), anlattığına göre, Resûlullah (s)'dan **"İçkiye vâris olan yetimler"** hakkında sormuştur. Resûlullah (s): **"Dök onu!"** diye emretmiştir. Ebu Talha: **"Sirke yapsam olmaz mı?"** deyince de: **"Hayır!"** diye cevap vermiştir.

Ebu Dâvud, Eşribe 3; Tirmizî, Büyû' 58.

SATIŞ

151. İbn Ömer (ra)'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s) şöyle demiştir: **"Bir yiyecek satın alan kimse, onu kabzetmeden önce satamaz."**

Buhârî, Büyû' 49, 51, 54, 55, Hudud 42; Müslim, Büyû' 29, 35, 40, 41; Nesâî, Büyû' 55; Ebu Dâvud, Büyû' 67; Tirmizî, Büyû' 56; Muvatta, Büyû' 40; b. Mâce, Ticarât 37.

152. Hakîm b. Hizâm (ra) anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlu, dedim, bana gelip, birşeyler almak isteyenler oluyor. Halbuki istenen şey bende yoktur. Bu durumda bilâhere çarşıdan satın alarak teslim etmek üzere istenen şeyi satayım mı?" "**Hayır, dedi, yanında mevcut olmayan şeyi satma.**"

Nesâî, Büyû 60; Ebu Dâvud, Büyû' 70; Tirmizî, Büyû 19; b. Mâce, Ticarât 20.

153. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Bir sefer sırasında Rasûlullah (s)'la beraber bulunuyorduk. Ben Hz. Ömer'e ait, yüke yeni alıştırılan henüz zabtı zor bir devenin üzerindedim. Deve dik başlılık edip cemaatin önüne önüne giderdi. Babam Ömer (ra) devenin bu davranışından üzülür, onu tekrar geriye atardı. Bana da: "*Devene sâhib ol, Resûlullah (s)'ın önüne geçmesin,*" derdi. Sonunda Resûlullah (s): "**Ey Ömer, onu bana sat,**" dedi. Babam: "*Pekâla, o senin olsun ey Allah'ın Resûlü!*" diyerek isteğini kabul etti. Böylece deveyi Rasûlullah (s) O'ndan satın almış oldu. Sonra da Resûlullah (s) bana dönerek: "**Ey Abdullah, deveyi sana bağışladım, artık o senindir, onu istediğin gibi kullan,**" dedi.

Buhârî, Büyû' 47, Hibe 25.

154. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), siyahlanmazdan önce üzümün, sertleşmezden önce hububatın satılmasını yasakladı."

Ebu Dâvud, Büyü' 23; Tirmizî, Büyü' 15; b. Mâce, Ticarat 32.

155. İyas b. Abdillah (ra), Rasûlullah (s)'ın suyun satılmasını yasakladığını, rivayet etmiştir.

Ebu Dâvud, Büyü' 63; Tirmizî, Büyü' 44; Nesâî, Büyü' 88; b. Mâce, Rühûn 18.

156. Muhâcirlerden bir kişi şunu anlatmıştır: Rasûlullah (s)'la birlikte üç defa gazveye katıldım. O'nun şöyle söylediğini işittim: **"Müslümanlar üç şeyde ortaklardır: Suda, otda ve ateşte."**

Ebu Dâvud, Büyü' 62; b. Mâce, Rühûn 16.

157. İbnu'l-Müseyyeb anlatıyor: "Resûlullah (s) hayvanın et mukabilinde satılmasını yasakladı."

Muvatta, Büyü' 64, 66.

ALDATMA

158. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (s)'a gelerek alış-verişte aldatıldığını söyledi. Resûlullah (s) kendisine: **"Alışveriş yaptığın kimseye: 'Aldatınaca yok!' de,"** buyurdu.

Buhârî, Büyü' 48, İstikraz 19, Husûmât 3, Hiye 7; Müslim, Büyü 48; Ebu Dâvud, Büyü' 68; Tirmizî, Büyü' 28; Nesâî, Büyü' 51; Muvatta, Büyü' 98.

159. İbn Ebî Evfâ (ra) anlatıyor: Bir adam çarşıya, satmak üzere mal koydu. Müslümanlardan biri alıcı çıkınca, onu ikna için, *"senin vermediğin parayı ödedim,"* diye Allah'a kasem etmişti. Bunun üzerine şu âyet nâzil oldu: *"Allah'ın ahdini ve yeminlerini az bir değere değişenler var ya, işte onların âhirette bir payları yoktur. Allah, kıyamet günü, onlara hitab etmeyecek, onlara bakmayacak, onları temize çıkarmayacaktır. Elem verici azab onlar içindir."*

Buhârî, Büyü' 27, Tefsir 3.

160. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) çarşıda bir yiyecek yığınının rastlayınca elini yığına daldırıp çıkardı. Parmaklarına rutubet bulaştı. Adama: *"Ey satıcı nedir bu?"* diye çıkıştı. Adam: *"Ey Allah'ın Resûlü, yağmur ıslattı,"* deyince: *"Bu yağışı üste getirip, herkesin görmesini sağlayamaz mıydın? Kim bizi aldattırsa o bizden değildir!"* buyurdu.

Müslim, İman 164; Tirmizî, Büyü' 74; Ebu Dâvud, Büyü', 52; b. Mâce, Ticarât, 36.

161. Ukbe b. Âmir (ra) buyurmuştur ki: *"Müslüman bir kimsenin, bir malda kusur olduğunu bildiği halde, müşteriye haber vermeden satması haramdır."*

Buhârî, Büyü' 19.

FİYAT KIZIŞTIRMA

162. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Efendimiz buyurdu ki: **"Alıcı olmadığınız hâlde, fiyatları kızırtmak için müşteri ile satıcının aralarına girmeyin."**

Buhârî, Büyü' 58; Müslim, Büyü' 11, Nikâh 52; Ebu Dâvud, Büyü' 46; Tirmizî, Büyü' 65; Nesâî, Büyü' 21; b. Mâce, Ticârât 14.

163. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Halk öyle çetin devirler yaşayacak ki, o zaman zenginler, kendilerine emredildiği halde, cimriliklerinden, ellerindekileri çok sıkı tutacaklar. Cenab-ı Hakk: '**Aranızdaki fazileti unutmayın**' buyurmaktadır. Resûlullah (s) da şunları yasaklamıştır: **'Geçim sıkıntısı sebebiyle zararına satışı ve belirsiz bir malın satışını ve olgunlaşmamış meyvenin satışını.'**"

Ebu Dâvud, Büyü 26.

164. Hz. Enes (ra)'ten gelen bir başka rivayette şu şekilde ifade edilmiştir: **"Resûlullah (s) ana baba bir kardeş bile olsa şehirlinin köylü adına satış yapmasını menetti."**

Buhârî, Büyü' 68, Müslim, Büyü' 19; Nesâî, Büyü' 18; b. Mâce, Ticârât 15.

165. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle emrettiler: **"Satıcılar mallarını çarşıya indirmeden önce yolda karşılayıp alışveriş yapmayın."**

Tirmizî ve Muvatta dışındakilerde tahrir edilmiştir.

166. Ebu Hüreyre (ra) şöyle haber verdi: *"Resûlullah (s) bir satışta iki satışı yasakladı."*

167. İbn Ömer (ra)'in anlattığı üzere Rasûlullah (s) şöyle buyurmuştur: *"Birinizin satışı üzerine başkasız satış yapmasın."*

Buhârî, Büyü' 58, 64, 70, 71, Şurû 8, Nikâh 45; Müslim, Nikah 49, Büyü' 7, 8, 11, Birr 29, 32; Ebu Dâvud, Nikah 17, Büyü' 45, 48; Tirmizî, Nikah 38, Büyü' 57; Nesâî, Nikâh 20, 21, Büyü' 17, 20, 21; b. Mâce, Ticârât 13; Muvatta, Büyü' 95, 96.

168. Nesâî'de gelen bir diğer rivayette şöyle buyrulmuştur: *"Kişi, kardeşi, satın alma işini kesinliğe kavuşturuncaya veya tamamen vazgeçinceye kadar araya girip alışverişte bulunmasın."*

169. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Pazara gitmekte olan malı önceden karıştırmayın. Hayvanların sütünü memelerinde (günlerce bekleterek) biriktirmeyin. Birbirinize karşı (müşteriyi kızdırmak için alıcı olmadığınız halde, yüksek fiyat vererek) malın değerini artırmayın."*

Tirmizî, Büyü' 41.

170. Ebu Eyyûb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı dinledim, diyordu ki: *"Kim çocuğuyla annesi arasını ayırırsa kıyamet günü Allah (cc) sevdikleriyle onun arasını ayırır."*

Tirmizî, Büyü' 52, Siyer 17.

FÂİZ

171. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ribâyı (fâizi) yiyene de, yedirene de lânet etti."

Müslim, Müsâkât 25; Ebu Dâvud, Büyû' 4; Tirmizî, Büyû' 2; b. Mâce, Ticârât 58.

172. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İnsanlar öyle bir devre ulaşacak ki, o zamanda ribâ yemeyen kalmayacak. Öyle ki, (doğrudan) yemeyene buharı ulaşacak."** Bir rivayette "...tozu ulaşacak" denir.

Ebu Dâvud, Büyû' 3; Nesâî, Büyû' 2; b. Mâce, Ticârât 58.

173. Amr İbnu'l-Ahvas (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'ı Veda Haccı sırasında dinledim, şöyle diyordu: **"Haberiniz olsun, câhiliye devrindeki bütün ribâlar kaldırılmıştır, ödenmeyecektir. Sadece verdiğiniz ana parayı alacaksınız. Böylece ne zulmetmiş olacaksınız ne de zulme uğramış. Haberiniz olsun cahiliye devrindeki bütün kan dâvaları kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan dâvası da el-Hâris İbn Abdilmuttalib'in kan dâvasıdır."** Bu kimse, Benû Leys'te süt anadaydı. Hüzeyl onu öldürmüştü. Resûlullah (s): **"Tebliğ ettim mi?"** dedi. Cemaat: **"Evet, tebliğ ettin,"** dediler ve üç kere tekrarladılar. Resûlullah (s): **"Ya Rabbi şahid ol!"** dedi ve üç kere tekrar etti.

Ebu Dâvud, Büyû' 5.

174. Ömer b. Hattâb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Altın altınla peşin olmazsa ribâdır. Buğday buğdayla peşin satılmazsa ribâdır. Arpa arpayla peşin satılmazsa ribâdır. Kuru hurma kuru hurmayla peşin satılmazsa ribâdır."**

Buhârî, Büyü' 54, 74, 76; Müslim, Musâkât 79; Ebu Dâvud, Büyü' 12; b. Mâce, Ticârât 50; Muvatta, Büyü' 38; Tirmizî, Büyü' 24; Nesâî, Büyü' 41.

175. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) zamanında bize bayağı hurma veriliyordu. Bu muhtelif cins kuru hurmanın bir karışımı idi. Bu bayağı hurmanın iki ölçeğini bir ölçek iyi hurma mukabilinde satıyorduk. Bu tarz Rasûlullah (s)'in kulağına ulaşınca şöyle buyurdu: **"İki ölçek hurmaya bir ölçek hurma, iki ölçek buğdaya bir ölçek buğday, iki dirheme bir dirhem olmaz."**

Buhârî, Büyü' 21; Müslim, Musâkat 98; Tirmizî, Büyü' 23; Nesâî, Büyü' 41, 50; Muvatta, 32.

176. Bir rivayette de şöyle gelmiştir: Hz. Bilâl (ra), Resûlullah (s)'a (iyi cins bir hurma olan) bernî hurması getirmişti. **"Bu nereden?"** diye sordu. Bilâl (ra): **"Bizde âdi hurma vardı. Resûlullah (s)'in yemesi için ondan iki ölçek vererek bundan bir ölçek satın aldık,"** dedi. Bunun üzerine Rasûlullah (s): **"Eyvah! Bu ribânın ta kendisi, eyvah bu ribânın ta kendisi, sakın öyle yapma. Şayet iyi hurma satın almak istersen elindekiyi ayrıca sat. Sonra onun parasıyla iyi hurmayı satın al"** dedi.

Buhârî, Vekâlet 11; Müslim, Musâkat 96; Nesâî, Büyü' 41.

177. Fadâle b. Ubeyd (ra) buyuruyor: Resûlullah (s)'a Hayber'de bulunduğu sırada altın ve boncuklarla yapılmış bir gerdanlık getirildi. Bu satılık ganimet mallarındandı. Resûlullah (s) altınların boncuklardan ayrılmasını emretti. Derhal gerdanlığın altın kısmı ile boncuk kısmı birbirinden ayrıldı. Sonra Rasûlullah (s): "**Altın, altına mukabîl, tartısı tartısına satılsın,**" buyurdu.

Müslim, Müsâkat 89; Tirmizî, Büyû' 32; Ebu Dâvud, Büyû' 13; Nesâî, Büyû' 48.

178. Yahya b. Sa'îd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Hayber'in fethi sırasında iki Sa'd'a (Sa'd b. Ebî Vakkâs ve Sa'd b. Ubâde), ganimet malından altın veya gümüş bir kabı satmalarını emretti. Onlar, her üç birimi aynı dört birim mukabilinde, veya her dört birimi üç birim aynı mukabilinde sattılar. Resûlullah (s) onlara: "**Yaptığınız işe faiz girdi, geri verin,**" diye emretti.

Muvatta, Büyû' 28.

179. Ata b. Yesâr anlatıyor: Muâviye, altın veya gümüşten mâmul bir su kabını, ağırlığından daha fazla bir fiyatla satmıştı. Kendisine Ebu'd-Derda (ra): "**Ben Rasûlullah (s)'tan bu çeşit alışverişi yasakladığını işittim. Resûlullah (s) bunların satışı misline misil olmalı diye emretti,**" diye itiraz etti. Muâviye: "**Ben bunda bir beis görmüyorum,**" diye cevap verdi. Ebu'd-Derda (ra) öfkelendi ve: "**Muâviye'yi kınamada bana yardım edecek biri**

yok mu? Ben ona Rasûlullah (s)'tan haber veriyorum, o bana şahsî reyinden söz ediyor. Senin bulunduğun diyarda yaşamak bana haram olsun!" diye söylendi. Ebu'd-Derda bunun üzerine orayı terkederek Hz. Ömer (ra)'in yanına geldi. Durumu olduğu gibi O'na anlattı. Hz. Ömer (ra) Muâviye'ye bir mektup yazarak bu çeşit satışı (altının altınla satılması), misli misline ve ağırlığına denk olarak yapmasını emretti.

Muvatta, Büyû' 33; Nesâî, Büyû' 47.

180. Üsâme b. Zeyd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): **"Ribâ veresiyededir,"** buyurdu.

Buhârî, Büyû' 40; Müslim, Büyû' 102; Nesâî, Büyû' 50.

181. Ma'mer b. Abdillâh b. Nâfi (ra)'nin anlattığına göre, kölesine, bir sâ' buğday vererek pazara yollar ve: **"Bunu sat, parasıyla arpa satın al,"** der. Köle gider. Onu vererek bir sa'dan bir miktar fazla arpa satın alır. Köle dönünce, Ma'mer (ra) ona: **"Niye böyle yaptın? Çabuk git ve geri ver. Misli misline denk al. Zîra ben, Resûlullah (s)'ı işittim, şöyle diyordu: 'Yiyecek, yiyecek misli misline denk olmalıdır.' O zaman yiyeceğimizi arpa idi. Kendisine: 'Ama bu arpa onun misli değildir,' dendi ise de: 'Ben arpanın buğdaya benzemesinden korkarım,' cevabını verdi."**

Müslim, Müsâkât 93.

182. Ebu Dâvud'un Ebu Hüreyre (ra)'den kaydettiği bir rivayette şöyle denir: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Alışveriş yapan her iki taraf da satış sözleşmesinden memnun kalmadıkça ayrılmasınlar."**

Ebu Dâvud, Büyü' 53; Tirmizî, Büyü' 27.

ŞUF'A

183. Şerîd (ra) anlatıyor: Bir adam, Rasûlullah (s)'a: **"Ey Allah'n Resûlü tarlam var, kimsenin bunda ne ortaklığı ne de hissesi var, ancak komşum var,"** dedi. Rasûlullah (s): **"Komşu, yakın olan eve daha ziyade hak sâhibidir,"** buyurdu.

Nesâî, Büyü' 109.

AÇIKLAMA: Şuf'a, bitişik komşunun satılık arazi üzerindeki hakkıdır.

SELEM

184. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) Medine'ye geldiğinde Medineliler, bir yıllık, iki yıllık hurma mahsulünü peşinen satarlardı. Resûlullah (s) onlara: **"Hurmayı kim önceden satarsa ölçüsünü, tartısını belirterek, vâdesini tâyin ederek satım,"** buyurdu.

Buhârî, Selem 1, 2, 7; Müslim, Mûsâkat 127, 128; Ebu Dâvud, Büyü' 57; Tirmizî, Büyü' 68; Nesâî, Büyü' 6, 3; b. Mâce, Ticârât 59.

AÇIKLAMA: Selem, İslâm ulemasınca meşruiyeti ittifakla kabul edilen bir alış-veriş çeşididir. Selem, peşin alınan para ile ileride teslim etmek üzere bir malı satmaktır.

185. Ebu Said el-Hudrî (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) dedi ki: **"Kim bir yiyecek veya bir başka şeyde selem akdi yapmışsa, bu malı fiilen almadıkça bir başkasına satmasın."**

Ebu Dâvud, Büyû' 5.

186. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Bir adam selem yoluyla (yani parasını peşin alarak, çıkacak mahsûlden verilmek üzere) bir ağacın hurmasını sattı. Fakat o yıl o ağaç hiç mahsûl vermedi. Satıcı ile müşteri ihtilafa düşerek dâvalarını Rasûlullah (s)'a getirdiler. Resûlullah (s) satıcıya: **"Onun parasını nasıl helal addedersin, parayı geri ver,"** dedi. Sonra şunu söyledi: **"Hurma (yenmeye) sâlih oluncaya kadar onu selem yoluyla satmayın."**

Ebû Dâvud, Büyû' 58; b. Mâce, Ticârat 61; Muvatta, Büyû' 21; Buhârî, Selem 2.

PAHALILIK

187. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Halk Rasûlullah (s)'a müracaatla: *"Ey Allah'ın Resûlü, fiyatlar yükseldi, bizim için fiyatları siz tesbit edin,"* dediler. Resûlullah (s) onlara şu cevabı verdi: *"Fiyatları koyan Allah'tır. Rızkı veren, artırıp eksilten de O'dur. Ben ise, hiç kimse benden ne kan ne de mal hususunda hak talebinde bulunmaz olduğu halde Allah'a kavuşmamı diliyorum."*

Ebu Dâvud, Büyü' 51; Tirmizî, Büyü' 73.

188. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: *"Pahalanması için, kim bir yiyecek maddesini kırk gün saklarsa, o, Allah'tan yüz çevirmiştir, Allah da ondan yüz çevirmiştir."*

Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/33.

189. Hz. Muaz (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: *"İhtikâr yapan kişi ne kötüdür. Allah fiyatları ucuzlatsa üzülür, pahalandırırsa sevinir."*

Rezin rivayet etmiştir.

190. Hz. Ebu Hüreyre ve Hz. Ma'kıl b. Yesar (ra)'ın anlattıklarına göre, Rasûlullah (s) şöyle buyurmuşlardır: *"Muhtekirler ve cana kıyanlar aynı derecede haşrolacaklardır. Kim Müslümanların herhangi bir şeydeki fiyatına müdâhale ederek pahalandırırsa, cezalandırılması Allah'a vacib olmuştur."*

Rezin rivayet etmiştir.

CİMRİLİK

191. İbn Ömer anlatıyor: Bir gün Resûlullah (s) bize hitab ederek şöyle buyurdu: **"Sıkılık huyundan kaçının. Zira sizden önce gelip geçenler bu huy yüzünden helâk oldular. Şöyle ki: Bu huy onlara cimrilik emretti, onlar hemen cimrileşiverdiler, sıla-ı rahmi kesmelerini emretti, hemen sıla-ı rahmi kestiler, doğru yoldan çıkmayı (fıcur) emretti, hemen doğru yoldan çıktılar."**

Ebû Dâvud, Zekât 46.

192. Ebu Saîd el-Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İki haslet vardır ki bir mü'minde asla beraber bulunmazlar: Cimrilik ve kötü ahlâk."**

Tirmizî, Birr 41.

193. Ka'b b. İyâz (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı şöyle derken işittim: **"Her ümmet için bir fitne vardır, benim ümmetimin fitnesi de maldır."**

Tirmizî, Zühd 26.

194. Ebû Vâil anlatıyor: Muâviye bir gün Ebu Hâşim b. Utbe'ye uğradı. Maksudı geçmiş olsun ziyaretinde bulunmaktı, çünkü Ebu Hâşim hastaydı. Yanına varınca O'nu ağlar buldu. Muâviye:

-Ey dayıcığım, niye ağlıyorsun? Dayanamadığın bir ağrı veya dünyaya karşı bir hırs mı seni böyle ağlatıyor? diye sordu. Ebû Hâşim:

-Hayır, asla bu sebeplerle ağlamıyorum. Ne var ki, Resûlullah (s) bizden bir söz almıştı, onu tutamadım (bu sebeple ağlıyorum), dedi. Hz. Muâviye:

-Neydi o? diye sordu. Ebû Hâşim:

-Ben, dedi, Resûlullah (s)'ı şöyle söylerken dinlemiştim: **"Sizden birine, dünyalık olarak bir hizmetçi ve Allah yolunda cihadda kullanacağı bir binek edinecek kadar mal toplaması yeterlidir."** Halbu ki bugün ben kendimi bundan daha çok mal toplamış görüyorum.

Tirmizî, Zühd 19; Nesâî, Zinet 119; b. Mâce, Zühd 1.

195. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Nafaka için harcanan hepsi Allah yolunda harcanmış gibidir, bina için harcanan müstesna, bunda hayır yoktur."**

Tirmizî, Kıyamet 41.

196. Enes (ra) anlatıyor: Bir gün Resûlullah (s) yanında biz olduğumuz halde (gezintiye) çıktı. Derken, etrafındaki binalara rağmen (daha yüksek olduğu için) sivrilen bir kubbe görmüştü: **"Bu da ne?"** diye sordu. **"Ensardan falancaya ait,"** dendi. Resûlullah (s) sükut buyurdu, ancak binaya karşı içinden hoşnutsuz olmuştu. Bir müddet sonra, sahibi geldi. Rasûlullah (s)'a cemaatin içinde selam verdi. Resûlullah (s) yüzünü çevirdi ve selamını almadı. Tekrar tekrar selam verdi ise de aynı şekilde davranarak selamını

almadı. Adam anladı ki Resûlullah (s) kendisine kızgındır ve yüz çevirmektedir. Durumu arkadaşlarına açarak: *"Allah'a kasem olsun, Resûlullah (s)'ın bakışını iyi bulmuyorum. Hakkımda ne olup bitti, bilemiyorum da,"* dedi. Kendisine: *"Gezinirken kubbeni gördü. Kimin olduğunu sordu. Sana ait olduğunu haber verdik,"* dediler. Adam hemen dönüp, kubbesini yıktı, öyle ki yerle bir etti. Resûlullah (s) bir başka gün yine gezintiye çıktı. Kubbeyi göremeyince: *"Kubbeye ne oldu?"* diye sordu. Kubbe sâhibiyle olup biten gelişmeler haber verildi. Bunun üzerine Resûlullah (s) ***"Bilin ki, zaruri olmayan her bina, sahibine bir vebaldır,"*** buyurdu.

Ebû Dâvud, Edeb 169.

197. Abdullah b. Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Ben, ahşab evimi tamir için çamurlamakla meşguldüm. Resûlullah (s) bana uğradı ve:

-Bu da ne Ey Abdullah? buyurdu. Ben:

-Evin tamiriyle meşgulüm, dedim.

-Ölüm(ün gelmesi), bu ev(in yıkılmasın)dan daha çabuktur, buyurdu.

Bir rivayette: *"Ben emr-i Hakk'ın gelmesini bun(un yıkılmasın)dan daha çabuk görüyorum,"* buyurmuştur.

Ebu Dâvud, Edeb 169; Tirmizî, Zühd, 25; b. Mâce, Zühd 13.

198. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Yol hususunda ihtilaf ederseniz genişliğini yedi zira' yapın."**

Buhârî, Mezâlim 29; Müslim, müsâkât 243; Tirmizî, Ahkâm 20; Ebu Dâvud, Akdiye 31; b. Mâce, Ahkâm 16.

KURAN'IN TEFSİRİ

199. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim Kur'ân hakkında ilme dayanmadan söz ederse ateşteki yerini hazırlasın."**

Tirmizî, Tefsir 1.

200. Tirmizî'nin bir rivâyetinde şöyle buyrulmuştur: **"Benim hakkımda da bildiğiniz dışında sözden kaçınm. Kim bana bile bile yalan nisbet ederse ateşteki yerini hazırlasın. Kim de Kur'ân hakkında re'yi ile söz ederse ateşteki yerini hazırlasın."**

Tirmizî, Tefsir 1.

KUR'AN'IN FAZÎLETİ

201. Hâris el-A'ver anlatıyor: Mescide uğramıştım, gördüm ki halk, zikri terkedip malâyanî konulara dalmış, konuşuyor. Hz. Ali (ra)'ye çıkıp durumdan haberdâr ettim. Bana:

-Doğru mu söylüyorsun, öyle mi yapıyorlar? Dedi. Ben:

-Evet, dediğim doğrudur. Ben Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: "*Haberiniz olsun bir fitne çıkacak!*" Ben hemen sordum: "*Bundan kurtuluş yolu nedir Ey Allah'ın Resûlü?*" Buyurdu ki: "*Allah'ın Kitabı (na uymak) dır. O'nda sizden önceki (milletlerin ahvâliyle ilgili) haber, sizden sonra (kıyamete kadar) gelecek fitneler ve kıyâmet ahvâli ile ilgili haberler mevcut. Ayrıca sizin aranızda (iman-küfür, taat-isyân, haram-helâl vs. nevin-den) cereyân edecek ahvâlin de hükmü var. O, hak ile batılı ayırdeden ölçüdür. O'nda herşey ciddîdir, gâyesiz bir kelâm yoktur. Kim akılsızlık edip, O'na inanmaz ve O'nunla amel etmezse, Allah onu helâk eder. Kim O'nun dışında hidâyet ararsa Allah onu saptırır. O Allah'ın sağlam ipidir. O, hikmetli olan zikirdir, O dosdoğru yoldur. O, kendine uyan hevaları koymaktan, kendisini (kıraat eden) delilleri iltibastan korur. Alimler ona doyamazlar. Onun çokca tekrarı usanç vermez, tadını eksiltmez. İnsanı hayretlere düşüren mümtaz yönleri son bulmaz, tükenmez, O öyle bir kitaptır ki, cinler işittikleri zaman şöyle demekten kendilerini alamadılar: '*Biz, hiç duyulmadık bir tilâvet dinledik. Bu doğruya götürmektedir, biz onun (Allah kelâmı olduğuna) inandık.*' Kim ondan haber getirirse doğru söyler. Kim onunla amel ederse ücrete mazhar olur. Kim onunla hüküm verirse adaletle hükmeder. Kim ona çağrılırsa, doğru yola çağrılmış olur. Ey A'ver, bu güzel kelimeleri öğren."*

Timizi, Sevâbu'l-Kur'ân 14.

202. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "Bir grup, Kitâbullah'ı okuyup O'ndan ders almak üzere Allah'ın evlerinden birinde bir araya gelecek olsalar, mutlaka üzerlerine sekinet iner ve onları Allah'ın rahmeti bürür. Melekler de kanatlarıyla sararlar. Allah, onları, yanında bulunan yüce cemaatte anar."

Ebü Dâvud, Salât 349; Tirmizî, Kırâ'at 3; Müslim, Zikir 38; b. Mâce, Mukaddime 17.

203. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): "Sizden kim evine döndüğü zaman üç adet gebe, iri, semiz deve bulmayı istemez?" diye sordu. "Hepimiz isteriz," diye cevap verdik. "Öyle ise, buyurdu, kim namazda üç âyet okusa bu ona, üç iri ve semiz deveden daha hayırlıdır."

Müslim, Salâtu'l-Müsâfirin, 250.

204. Ebû Umâme (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: "Allah, geceleyin Kur'ân okuyan bir kula kulak verdiği kadar hiçbir şeye kulak verip dinlemez. Allah'ın rahmeti, namazda olduğu müddetce kulun başı üstüne saçılır. Kullar, ondan çıktığı andaki kadar hiçbir zaman Allah'a yaklaşmış olmaz." Ebu'n Nadr der ki: "Ondan" tâbiriyle "Kur'an'dan" denmek istenmiştir.

Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân, 17.

205. Ukbe b. Âmir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı dinledim şöyle diyordu: **"Kur'ân'ı cehren (açıktan) okuyan, sadakayı açıktan veren gibidir. Kur'ân'ı gizlice okuyan, sadakayı gizlice veren gibidir."**

Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân 20; Ebu Dâvud, Salât 315; Nesâî, Zekât 68.

206. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Bir adam:

-Ey Allah'ın Resulü, Allah'a hangi amel daha sevimlidir? diye sordu. Resûlullah (s):

-Yolculuğu bitirince tekrar yola başlıyan, cevabını verdi. Adam:

-Yolculuğu bitirip tekrar başlamak nedir? diye ikinci sefer sorunca:

-Kur'ân'ı başından sonuna okur, bitirdikçe yeniden başlar, cevabını verdi.

Tirmizî, Kırâat 4.

207. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Aziz ve celîl olan Allah diyor ki: 'Kim, Kur'ân-ı Kerîm'i okuma meşguliyeti sebebiyle benden istemekten geri kalırsa, ben ona, isteyenlere verdiğimden fazlasını veririm.' "**

Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân 25.

208. Sehl b. Muâz el-Cuhenî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim Kur'an'ı okur ve onunla amel ederse, kıyamet günü babasına bir tâc giydirilir. Bu tâcın ışığı, güneş dünyadaki herhangi bir evde bulunduğu takdirde onun vereceği ışıktan daha güzeldir. Öyleyse, Kur'an'la bizzat amel edenin ışığı nasıl olacak, düşüncebiliyor musunuz?"**

Ebu Dâvud, Salât, 349.

209. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Kur'an'da mâhir olan (hıfzını ve okuyuşunu güzel yapan), Sefere denilen kerîm ve mutî meleklerle berâber olacaktır. Kur'an'ı kekeleyerek zorlukla okuyana iki sevap vardır."**

Buhârî, Tevhid 52; Müslim, Müsafirîn 244; Ebu Dâvud, Vitr 14; Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'an 13; b. Mâce, Edeb 52.

210. Üseyd b. Hudayr (ra)'ın anlattığına göre: Geceleyin, (hurma harmanında iken) Kur'an'dan Bakara suresini okuyordu. Hemen yakınında da atı bağlı idi. Birden bire atı şahlandı. Bunun üzerine sükût ederek okumayı bıraktı. At da sükûnete geldi. Üseyd tekrar okumaya başlayınca at yine şahlandı. Üseyd yine sükût edince at da sükûnete erdi. Az sona yine okumaya başlayınca at da şahlanmaya başladı. Oğlu Yahya, ata yakındı. Ona bir zarar vermesin diye attan uzaklaştırmak için yanına gitti.

Bir ara başını göğe kaldırıncı bir de ne görsün! Gökte şemsiye gibi bir şey ve içerisinde kandilimsi nesneler var. Sabah olunca koşup gördüklerini Resûlullah (s)'a anlattı. Hz Peygamber (s) kendisine: "O gördüklerin neydi bilir misin?" diye sordu. "Hayır!" cevabı üzerine açıkladı: "Onlar melâike idi. Senin sesine gelmişlerdi. Sen okumaya devam etseydin onlar seni sabaha kadar dinleyeceklerdi. Öyle ki, sabahleyin herkes onları seyredebilecekti, çünkü halktan gizlenmiyeceklerdi."

Buhârî, Fedâilu'l-Kur'ân 15; Müslim, Müsâfirîn 242.

211. Ebu Musa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Kur'ân okuyan mü'minin misâli portakal gibidir. Kokusu güzel tadı hoştur. Kur'ân okumayan mü'minin misâli hurma gibidir. Tadı hoştur fakat kokusu yoktur. Kur'ân'ı okuyan fâcir misâli reyhan otu gibidir. Kokusu güzeldir, tadı acıdır. Kur'an okumayan fâcirin misali Ebu Cehil karpuzu gibidir, tadı acıdır, kokusu da yoktur.**"

Buhârî, Et'ime 30, Fedâilu'l-Kur'ân 17, 36, Tevhid 57; Müslim, Müsâfirîn 243; Ebu Dâvud, Edeb 19; Tirmizi, Edeb 79; Nesâî, İman 32; b. Mâce, Mukaddime 16.

212. Hz. Osman (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Sizin en hayırlınız, Kur'ân'ı Kerim'i öğrenen ve öğretenidir.**"

Buhârî, Fedâilu'l-Kur'ân 21; Tirmizi, Fedâilu'l-Kur'ân 15; Ebu Dâvud, Salât 349; b. Mâce, Mukaddime 16.

213. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hâfızasında Kur'ân'dan hiçbir ezber bulunmayan kişi harab olmuş bir ev gibidir."**

Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân 18.

214. Sa'd b. Ubâde (ra) anlatıyor: Resûlullah buyurdu ki: **"Kur'ân-ı Kerîm'i okuyan bir kimse sonradan unutsa kıyâmet günü cüzzamlı olarak Allah'a kavuşur."**

Ebu Dâvud, Vitr 21.

215. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ümmetime verilen ücretler bana arzedildi. Bunlar arasında bir kimsenin mescidden kaldırıp attığı bir çöp için verilmiş olanı da vardı. Keza ümmetimin işlediği günahlar da bana arzedildi. Bunlar arasında, bir kimsenin lütf-i İllâhî olarak öğrenip de sonradan unuttuğu bir sûre veya âyet sebebiyle kazandığından daha büyüğünü görmedim."**

Ebû Dâvud, Salât 16; Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân 19.

216. İmrân b. Husayn (ra)'ın anlattığına göre, İmrân, Kur'ân okuyan, arkasından da buna mukabil halktan dünyalık taleb eden birisine rastlamıştı. **"İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râci'un,"** deyip arkasından şu açıklamayı yaptı: Rasûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: **"Kim Kur'ân okursa (isteyeceğini) Allah'tan istesin. Zira bir takım insanlar zuhur edecek, onlar Kur'ân okuyup, okudukları mukabilinde halktan (dünyalık) isteyecekler."**

Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân 20.

217. Süheyb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kur'ân'ın haram kıldığı şeyleri helâl addeden kimse Kur'ân'a inanmamıştır."**

Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân 20.

218. İbn Ömer (ra) anlatıyor: **"Resûlullah (s) düşman arazisine Kur'ân-ı Kerîm'le birlikte askerî seferi yasakladı."**

Buhârî, Cihâd 129; Müslim, İmâmet 92, 93, 94; Ebu Dâvud, Cihâd 88; b. Mâce, Cihâd 45; Muvatta, Cihad 7.

ESBAB-I NÜZÛL

219. Ebu Saîd b. Muallâ (ra) anlatıyor: Ben Mescid-i Nebevî'de namaz kılıyordum. Resûlullah (s) beni çağırdı. Fakat (namazda olduğum için) icabet edemedim. Sonra yanına gelerek: **"Ey Allah'ın Resûlü namaz kılıyordum (bu sebeple cevap veremedim diye özür beyan ettim)."** Bana: **"Allahu Teâla Kitab'ında: 'Ey iman edenler, Allah ve Resûlü sizi çağırdıkları zaman hemen icâbet edin,' buyurmuyor mu?"** dedi ve arkasından ilave etti: **"Sen mescidden çıkmazdan önce, sana Kur'ân-ı Kerîm'in (sevakca) en büyük sûresini öğreteyim mi?"** dedi ve elimden tuttu. Mescidden çıkacağı sırada ben: **"Sana en büyük sureyi öğreteceğim,"** dememiş miydiniz? Diye sordum. Bana: **"O sure Elhamdü lillâhi Rabbi'l-âlemin'dir ki (namazlarda tekrar tekrar okunan) yedi âyet ve bana verilen yüce Kur'ân'dır,"** buyurdu.

Buhârî, Tefsir 1; Nesâî, İftitâh 26; Ebû Dâvud, Vitr 15.

220. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) kalabalık bir askerin katıldığı orduyu sefere çıkardı. Askerlere Kur'ân okumalarını tenbihledi. Ayrıca teker teker görerek herbirine Kur'an'dan bildikleri yerleri okumalarını tenbihliyordu. Derken sıra yaşça en genç birisine gelmişti. Ona: **"Kur'an'dan sen ne biliyorsun ey falanca?"** diye sordu. Genç: **"Ben, dedi, falan falan sureleri ve bir de Bakara suresini biliyorum."** Resûlullah (s): **"Yani sen Bakara'yı biliyor musun?"** diye sordu. **"Evet!"** cevabı üzerine: **"Haydi yürü, seni askerlere komutan tayin ettim,"** dedi. Askerlerin ileri gelenlerinden biri atılıp: **"Yemin olsun, Bakara'yı ezberlememe mâni olan şey, hükümleriyle amel edememek korkusundan başka birşey değildir,"** dedi. Resûlullah (s) şu tenbihte bulundu: **"Kur'ân'ı öğrenin ve onu okuyun. Kur'ân-ı Kerîm'in onu öğrenip okuyan ve onunla amel eden kimse için durumunu, içi ağzına kadar misk dolu bir kutuya benzetebiliriz. Bu her tarafa koku neşreder. Kur'ân'ı öğrendiği halde, ezberinde olmasına rağmen okumayıp yatan kimse de ağzı sıkıca bağlanmış, hiç koku neşretmeyen misk kabı gibidir."**

Tirmizî, Sevu'u'l-Kur'ân 2.

221. Âmir b. Rebî'a (ra) anlatıyor: Biz karanlık bir gecede Resûlullah (s) ile birlikte bir seferde idik. Kible istikametini bilemedik. Herkes kendi istikametine yönelerek namazını kıldı. Sabah olunca durumu Resûlullah (s)'a açtık. Bunun üzerine şu âyet indi. **"...Nereye yönelirseniz Allah'ın yönü orasıdır."**

Tirmizî, Salât 354.

222. Enes (ra)'ten rivâyet edilen bir diğer hadis şöyledir: **"Onlar Beytü'l-Makdis'e doğru yönelmiş halde, sabah namazının rûkûunda iken, Benî Seleme'den bir adam kendilerine uğradı ve: 'Kible istikameti Kâbe'ye çevrildi,' dedi. Bu sözünü iki kere tekrar etti. Cemaat rûkûda iken Kâbe'ye yöneldiler."**

Müslim, Mesâcid 15; Ebû Dâvud, Salât 206.

223. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Âyet-i kerimenin emriyle Rasûlullah (s) kibleyi Kâbe'ye yöneltince Müslümanlar sordular: **"Ey Allah'ın Resulü, Beytü'l-Makdis'e yönelerek namaz kılmış ve şimdi ölmüş olan kardeşlerimizin namazları ne olacak?"** Bunun üzerine Yüce Allah şu âyeti indirdi: **"Senin yöneldiğin istikameti, peygambere uyanları, cayanlardan ayırd etmek için kible yaptık. Doğrusu Allah'ın yola koyduğu kimselerden başkasına bu ağır bir şeydir. Allah imanlarınızı (ibâdetlerinizi) boşa çıkaracak değildir."**

Ebu Dâvud, Salât 16; Tirmizî, Tefsir, Bakara.

224. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: "(Kıyâmet günü) Hz. Nuh (as) ve ümmeti gelir. Cenab-ı Hakk O'na:

-*Tebliğ ettin, dinimi duyurdun mu?* diye sorar. Nuh (as):

-*Evet, ey Rabbim,* diye cevap verir. Rabb Teâla bu sefer ümmetine sorar:

-*Nuh (as) size tebliğ etmiş miydi?*

-*Hayır! Bize peygamber gelmedi,* derler. Rabb Teâla Hz. Nuh (as)'a yönelerek:

-*Söylediğin şey hususunda sana kim şahidlik edecek?* diye sorar. Nuh (as):

-*Muhammed (s) ve ümmeti!* der ve Muhammed (s)'in ümmeti:

-*Nuh tebligatta bulundu,* diye şehâdette bulunur.

"Bu duruma şu âyet işâret eder: '**Biz böylece sizleri vasat bir ümmet kıldık, tâ ki insanlara karşı şâhidler olasınız.**' "

Buhârî, Tefsir, Bakara 13, Enbiya 3, İ'tisâm 19; Tirmizî, Tefsir, Bakara; b. Mâce, Züh'd 34.

225. Nu'mân b. Beşir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Dua, ibadettir**", sonra şu âyeti okudu: "**Rabbimiz: Bana dua edin ki size icâbet edeyim. Bana ibâdet etmeyi büyüklüklerine yediremeyenler var ya, alçalmış ve hakir olarak cehenneme gireceklerdir,**" buyurmuşlardır."

Ebu Dâvud, Salât 358; Tirmizî, Tefsir 2, Da'avât 2; b. Mâce, Duâ 1.

226. Sehl b. Sa'd (ra) anlatıyor: "**Beyaz iplik siyah iplikten, sizce ayrılıncaya kadar yiyin için,**" âyeti indiği zaman "**tan yerinde**" kelimeleri henüz nâzil olmamıştı. Bir kısım insanlar, oruç tutacakları zaman ayaklarına siyah ve beyaz (iplik) bağlar, bunlar görülünceye kadar yiyip içmeye devam ederlerdi. Bunun üzerine Yüce Allah: "**Tan yerinde**" kelimelerini inzal buyurdu. O zaman herkes anladı ki burada beyaz ve siyah ipliklerden maksad gündüz ve gece imiş."

Buhârî, Savm 16, Tefsîr, Bakara 2, 28; Müslim, Sıyâm 35.

227. Adiy b. Hâtim (ra) biri siyah, biri beyaz iki köstek bağı aldı. Bir gece bunlara baktı fakat biri diğerinden ayrılmıyordu. Sabah olunca durumu Resûlullah (s)'a şöyle bildirdi: "**Yastığımın altına biri siyah biri beyaz iki iplik koydum.**" Resûlullah (s) ona takıldı: "**Beyaz iplikle siyah iplik senin yastığının altında iseler yastığın çok geniş olmalı.**"

Buhârî, Tefsir, Bakara 2, 28, Savm 16; Müslim, Sıyâm 33; Ebu Dâvud, Savm 17; Tirmizî, Tefsir, 2; Nesâî, Sıyâm 29.

228. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "**Ukâz, Mecenne ve Zülmecaz cahiliye devrinin panayırıları idi. İslâm geldiği zaman halk, hac mevsiminde ticaret yapmayı günâh adeder oldular. Bunun üzerine şu âyet nâzil oldu: 'Hac mevsiminde Rabbinizden rızık talep etmenizde sizin için bir günâh yoktur.'**"

Buhârî, Tefsir, Bakara 2, 34, Hacc 150, Büyü 1; Ebu Dâvud, Menasik 5, 7.

229. İbn Müseyyeb anlatıyor: Süheyb (ra) muhacir olarak Mekke'den yola çıktı. Kureyş'ten bazıları onu takibe başladılar. Bunun üzerine O da devesinden inerek sadağında ne kadar ok varsa hepsini çıkardı. Takipçilere: *"Allah'a kasem olsun oklarımdan hepsini atuncaya kadar bana yetişemezsiniz. Sonra elimde durdukça kılıcımı kullanacağım. Eğer dilerseniz, size Mekke'de toprağa gömdüğüm malın yerini söyleyeyim, mukabilinde siz de beni serbest bırakın, yoluma devam edeyim,"* dedi. Takipçiler teklifini kabûl ettiler. (O da sağ salım yoluna devam etti). Resûlullah (s)'ın yanına varınca şu ayet nâzil oldu: *"İnsanlardan öyle kimse de vardır ki, Allah'ın rızasını isteyerek nefisini satm alır..."* Rasûlullah (s): *"Ebu Yahya'nın ahıverisi kârlı oldu,"* der ve âyeti tilâvet buyurur.

Rezin rivayet etmiştir.

230. Übey b. Ka'b (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bana: *"Ey Ebu'l-Münzir, Allah'ın Kitabından ezberinde bulunan hangi âyetin daha büyük olduğunu biliyor musun?"* diye sordu. Ben: *"O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur, O, Hayy'dır, Kayyûm'dur (yani diridir her şeye kıyam sağlayandır)"* -ki buna Ayet'ül-Kürsî denir- dedim. Göğsüme vurdu ve: *"İlim sana mübârek olsun ey Ebu'l-Münzir!"* dedi.

Müslim, Müsâfirîn 258; Ebû Dâvud, Vitr 17.

231. Ubeyd b. Umayr anlatıyor: Ömer b. Hattab (ra) Resûlullah (s)'in ashabına sordu:

-Şu âyet kimin hakkında nâzil olmuştur? Sizden herhangi biri arzu eder mi ki, hürmalardan, üzümlerden kendisinin bir bahçesi olsun, altından ırmaklar aksın, orada kendisinin her çeşit meyveleri bulunsun. Fakat ona ihtiyarlık çöksün, âciz ve küçük çocukları da olsun, derken o bahçeye içinde bir ateş bulunan bir bora isabet etsin de o, yanıversin? Cemaat:

-Allah ve Resulü daha iyi bilir, cevabını verince, Hz. Ömer (ra) bu cevaba kızdı ve:

-Biliyoruz veya bilmiyoruz deyin! dedi. Bunun üzerine b. Abbâs (ra):

-Bu hususta içimden bir şeyler geçiyor ey mü'minlerin emiri! dedi. Hz. Ömer (ra) O'na:

-Ey kardeşimin oğlu söyle onu, kendini küçük görme, dedi. İbn Abbas:

-Bu, bir iş için misal olarak verilmiştir, deyince Hz. Ömer:

-Hangi iş için? diye tekrar etti. İbn Abbas da:

-Zengin bir kimsenin işi için, öyle ki bu zengin Allah'a da kulluk ve itaatini yerine getiriyordu. Sonra Allah ona şeytanı gönderdi. (Zengin onun iğvasına kapılarak) Günahlar işledi ve sonunda bütün (salih) amellerini batırdı.

Buhârî, Tefsir, Bakara 47.

232. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Şeytan da, melek de insanoğluna sokularak onun kalbine birtakım şeyler atarlar. Şeytan'ın işi kötülüğe çağırmak, sonu fena ve zararlı olan şeylere teşvik etmek ve hakkı yalanlamak, haktan uzaklaştırmaktır. Meleğin işi hak ve hayra, iyiliğe çağırmak ve kötülükten uzaklaştırmaktır. Kim içinde hakka, hayra, iyiliğe çağıran bir ses duyarsa bilsin ki bu Allah'tandır ve hemen Allahu Teala'ya hamdetsin. Kim de içinde şerr ve inkâra çağıran bir fısıltı duyarsa ondan uzaklaşsın ve hemen şeytandan Allah'a sığınsın."* Resûlullah (s) bu sözlerine şu meâldeki âyeti ekledi: *"Şeytan sizi fakir olacaksınız diye korkutur, size cimriliği emreder.."*

Tirmizî, Tefsîr.

233. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: *"Allah Teâla, içinden geçen fena şeylerle amel etmedikçe veya onu konuşmadıkça o şey yüzünden ümmetimi hesâba çekmeyecektir."*

Buhârî, Eyman Ve'n-Nüzûr 15, İtk 6, Talak 11; Müslim, İmân 201; Ebû Dâvud, Talak 15; Nesâî, Talâk 22; Tirmizî, Talak 8; b. Mâce, Talâk 14.

234. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), Bedir savaşında Kureyş'i yendikten sonra Medine'ye döndüğü zaman Yahudileri toplayarak onlara: *"Kureyş'in başına gelen musibet size de gelmeden Mûsalûman olun!"* dedi.

Onlar cevâben: "Ey Muhammed! Kureyş'ten savaşmasını bilmeyen toy bir grubu mağlûb etmen sakın seni aldatmasın. Şâyet bizimle savaşacak olursan bizim kimler olduğumuzu öğrenecek ve bizim gibisiyle hiç karşılaşmadığını anlayacaksın!" dediler. Bunun üzerine Yüce Allah řu âyeti indirdi: "(Habibim) O (Yahudi) kafirlere de ki: Yakında mağlub olacaksınız ve (toptan) cehenneme sürüleceksiniz. O, ne kötü yataktır, (Bedir muharebesinde) karşılaşan iki grub hakkında sizin için muhakkak bir ibret vardı. (Onlardan) bir grub Allah yolunda dövüşüyordu, diğeri ise kâfirdi."

Ebu Dâvud, Harâc 22.

235. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Her peygamberin peygamberlerden dostları vardır. Benim dostum, ceddim ve Rabbimin halili olan İbrahim'dir."** Resûlullah (s) sonra řu âyeti tilâvet buyurdu: **"Gerçekten, insanlardan İbrâhim'e en yakın olanı her halde (zamanında) O'na tâbi olanlarla řu peygamber ve (řu) iman edenlerdir. Allah da o iman edenlerin yâridir."**

Tirmizî, Tefsir, Âl-i İmran.

236. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Yeni doğan her insan yavrusuna, doğduğı anda şeytan mutlaka bir dürtür. Yavru, onun dürtmesi(nin verdiğı rahatsızlık) sebebiyle bağıarak ağlar. Hazret-i**

Meryem ve O'nun oğlu İsa bundan hâriçtir." Ebu Hüreyre sözüne devamlı: İsterseniz şu âyeti de okuyun, dedi: "*Meryem: '...Ben O'nu da soyunu da kovulmuş şeytandan Sana sığdırırım,' dedi."*

Buhârî, Tefsir, Âl-i İmrân 2; Müslim, Fedâil, 146.

237. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Ensâr'dan bir zât Müslüman olmuştu, sonra tekrar irtidât edip müşriklerin yanına gitti. Bilâhere yaptığından pişman olup, kabilesine: "*Resûlullah (s)'a sorun, benim için tevbe imkânı var mı?*" diye haber saldı. Kavmi de Resûlullah (s)'a gelerek: "*Onun için tevbe etme şansı var mı?*" diye sordular. Bunun üzerine şu âyet indi: "*İnandıktan, Peygamberin hak olduğuna şehâdet ettikten, kendilerine belgeler geldikten sonra inkâr eden bir milleti Allah nasıl doğru yola eriştirir? Allah zâlimleri doğru yola eriştirmez. İşte bunların cezası, Allah'ın, meleklerin, insanların hepsinin lânetine uğramalarıdır. Orada temellidirler; onlardan azâb hafifletilmez; onların azabı geciktirilmez. Ancak bunun ardından tevbe edip düzelenler müstesnâdır. Doğrusu Allah bağışlar ve merhamet eder.."* Ayeti ona gönderdi. O da Müslüman oldu.

Nesâî, Tahrimû'd-Demî 15.

238. Hz. Enes (ra), "Allah, şüphesiz zerre kadar hak-sızlık etmez, zerre kadar iyilik olsa onu kat kat artırır ve yapana büyük ecir verir..." ayeti ile ilgili olarak Resûlullah (s)'ın şöyle dediğini rivayet etti: **"Allah hiçbir mü'mine, yaptığı tek hayrın bile karşılığını ihmal etmek suretiyle zulümde bulunmaz. Yaptığı her hasenenin karşılığı hem dünyada hem de âhirette kendisine verilir. Kâfir ise, yaptığı hayır sebebiyle dünyada öylesine yedirilir ki, âhirete varınca, karşılığı verilecek tek hayrı kalmaz."**

Müslim, Sıfatu'l-Münâfikîn 56.

239. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: **"Kim fenalık yaparsa cezasını görür. Kendisine Allah'tan başka ne dost ne de yardımcı bulur..." (Nisâ 123)** meâlindeki âyet nâzil olduğu zaman, Müslümanları çok ciddi bir kedere sevketti. Bunun üzerine Rasûlullah (s) şöyle tavsiye etti: **"Amellerinizde orta yolu ve doğruyu bulmaya çalışın. Mü'mine musibet nev'inden her ne ulaşır ise günahlarına bir kefâret olur. Musibet, beklenmedik bir hâdise olmuş, ayağına batan bir diken olmuş farketmez."**

Müslim, Birr.

240. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Bir adam Resûlullah (s)'a gelerek: **"Ben et yediğim zaman kadınlara karşı zaafım artıyor ve bende şehvet galebe çalıyor. Bu sebeple**

et yemeyi nefsim'e haram ettim," dedi. Bunun üzerine şu âyet indi: "Ey iman edenleri! Allah'ın size helal ettiği temiz şeyleri haram kılmayın, hududu da aşmayın. Doğrusu Allah, aşın gidenleri sevmez. Allah'ın size verdiği rızıktan temiz ve helal olarak yiyin. İnandığınız Allah'tan sakının..."

Tirmizî, Tefsir, Maide.

241. Ammâr b. Yâsir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "*(Kur'an-ı Kerim'de zikri geçen) sofr'a gökten ekme'k ve et olarak indirildi. Bu mucizeye mazhar olanlara, ihânet etmemeleri ve ertesi gün için, o yiyeceklerden ayırmamaları emredildi. Ancak onlar bunu dinlemediler, hem ihânet ettiler hem de yemeklerinden ayırıp ertesi gün için sakladılar. Bunun üzerine ceza olarak maymun ve domuz suretine çevrildiler.*"

Tirmizî, Tefsir, Maide.

242. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "*Kıyâmetin üç alâmeti vardır, onlar zuhur edince, 'Daha önce inanmamış olanların artık inanmaları da onlara fayda vermez..' Gölge'nin battığı yerden doğması, Deccâl, Dâbbetu'l-arz.*"

Müslim, İman 249; Tirmizî, Tefsir, En'âm.

243. Ebû Hüreyre (ra) dedi ki: Resûlullah (s), Ali b. Ebî Talib (ra)'i Tevbe suresiyle birlikte Mekkelilere gönderdiği zaman onunla berâber ben de geldim. Kendisine: "Ne ilân ediyordunuz?" diye soruldu. Şu cevabı verdi: "Biz şunları ilân ediyorduk: Kâbe'ye ancak mü'minler girer. Beytullah çıplak tavaf edilemez. Kimin Resûlullah (s)'la bir anlaşması varsa bunun müddeti dört ayın hitamıdır. Dört ay geçtikten sonra Allah ve Resulü müşriklerden beridir. Bu seneden sonra hiçbir müşrik haccetmeyecek. Ben bunları böyle (yüksek sesle ve tekrarlar) bağıarak söylüyorum ki o gün sesim kısıldı."

Nesâî, Hacc 161.

244. Ali b. Ebi Talib (ra) anlatıyor: "Ben Hacc-ı Ekber günü hangi gündür?" diye sordum. Bana: "**Kurban günü,**" diye cevap verdi.

Tirmizî, Tefsir, Berâet, Hacc 110.

245. Sevbân (ra) anlatıyor: "Altın ve gümüşü biriktirip Allah yolunda sarfetmeyenlere can yakıcı bir azabı müjdele..." âyeti nazil olduğu zaman biz, Rasûlullah'la bir seferde bulunuyorduk. Ashabından bâzısı: "Ayet altın ve gümüş hakkında indi, hangi malın daha hayırlı olduğunu keşke bilseydik?" dedi. Resûlullah (s) şu cevabı verdi: "(Sahip olunan şeylerin en efdali; Zikreden bir dil, şükreden bir kalb, kocasının imanına yardımcı olan sâliha bir zevcedir.)"

Tirmizî, Tefsir, Berâet.

246. Ebu Mes'ud el-Bedrî (ra) anlatıyor: Sadaka vermeyi emreden âyet (*Terbe, 103*) nâzil olduğu zaman biz ücret mukabilinde sırtlarımızda yük taşıyorduk. Bir adam gelerek çok miktarda bağışta bulundu. Münâfıklar dedikodu yaparak onun hakkında, gösteriş yapıyor dediler. Hemen şu âyet nazil oldu: "...Sadaka vermekte gönülden davranan mü'minlere dil uzatan ve ancak ellerinden geldiği kadar verebilenlerle alay eden kimselere bu davranışlarının cezasını Allah verir. Onlara can yakıcı azab vardır..."

Buhârî, Zekât 10, İcâre 13, Tefsir, Berâc 11; Müslim, Zekat 72; Nesâî, Zekât 48.

247. Ali b. Ebi Talib (ra) anlatıyor: Ben, müşrik olan anne babası için, Allah'tan af ve mağfiret dileyen birini gördüm. Kendisine: "*Sen müşrik olan anne baban için istiğfarda mı bulunuyorsun, (olur mu bu?)*" dedim. Adam bana: "*(Niye olmasın, Kur'an-ı Kerim'de) Hz. İbrahim (as) müşrik olan babası için istiğfar etmektedir,*" diye cevap verdi. Ben durumu Resûlullah (s)'a anlattım. Bunun üzerine şu mealdeki âyet indi: "**Cehennemlik oldukları anlaşılduktan sonra, akraba bile olsalar, puta tapanlar için mağfiret dilemek Peygambere ve müminlere yaraşmaz. İbrahim'in, babası için mağfiret dilemesi, sadece ona verdiği bir sözden ötürü idi. Allah'ın düşmanı olduğunu anlayınca ondan uzaklaştı...**"

Tirmizî, Tefsir, Berâc; Nesâî, Cenâiz 102.

248. Ubâde b. Sâmit (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a Cenab-ı Hakk'ın şu âyeti hakkında sordum: "*Dünya hayatında da, âhirette de müjde onlarıdır...*" Şu cevabı verdi: "*Burada kastedilen müjde sâlih rûyadır. Mü'min kul onu görür veya kendisine gösterilir.*"

Tirmizi, Rü'ya 3.

249. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Hz. Ebu Bekir (ra): "*Ey Allah'ın Resûlü, saçların ağardı, yaşlandın,*" dedi. Resûlullah (s): "*Beni, Hûd, Vakı'a, Mürselât, Amme yetesâclun ve İza'ş-Şemsü Küvviret sûreleri ihtiyarlattı,*" cevabını verdi.

Tirmizî, Tefsir, Vâkı'a.

250. Ebu Mûsa el-Eş'arî (ra) anlatıyor: Resul-i Ekrem (s) buyurdu ki: "*Allahu Teâlâ, zalime biraz fırsat tanır, amma bir de yakaladı mı artık paçayı kurtaramaz.*" Sonra da şu âyeti okudular: "*Allah kasabaların zâlim halkını yakalayınca böyle yakalar, yakalaması da şiddetli ve elimdir...*" (Hud, 102) Tirmizî, rivayetinde: "*Fırsat tanır (yümlî) değil, 'mühlet tanır' (yümhil) olması muhtemeldir,*" demiştir.

Buhârî, Tefsir, Hud 5; Müslim, Birr 61; Tirmizî, Tefsir, Hud; b. Mâce, Fiten 22.

KURAN'IN OKUNMASI

251. Ebu Mûsa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Şu Kur'ân'ı muhafazaya itina gösterin. Muhammed'in nefsini kudret elinde tutan Zât-ı Zülcelâl'e kasem olsun Kur'ân-ı Kerim'in (hafızalardan) kaçması, develerin bağlarından boşanıp kaçmasından daha kolaydır."**

Buhârî, Fedailu'l-Kur'ân 23; Müslim, Salâtu'l-Müsâfirîn 231.

252. Berâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Kur'ân-ı Kerim'i sesinizle güzelleştirin."**

Ebu Dâvud, Salât 355; Nesâî, Salât 83; b. Mâce, İkâmet 176.

253. Ebû Said (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) mescidde i'tikâfa girmişti. Cemaatin Kur'ân'ı cehrî olarak okuduklarını işitti. Perdeyi aralayıp şöyle seslendi: **"Bilin ki, herkes Rabbine hususî şekilde münâcaatta bulunuyor, birbirinizi (seslerinizle) rahatsız etmeyin. Biriniz okurken (veya namazda iken) diğerinin kuraatini basturmasın."**

Ebu Dâvud, Salât 315.

254. Abdullah b. Ebî Kays anlatıyor: Hz. Âişe'ye: **"Resûlullah'ın geceleyin kuraati nasıldı? Gizli mi okurdu, sesli mi okurdu?"** diye sordum. Bana: **"Her iki şekilde de okurdu. Bazan gizli, bazan sesli!"** diye cevap verdi. Ben: **"Bu işte genişlik yapan Allah'a hamdolsun!"** dedim.

Tirmizî, Salât 330, Sevâbu'l-Kur'ân 23; Ebu Dâvud, Salât, 343; Nesâî, Salâtu'l-Leyl 23.

255. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bana: **"Kur'ân'ı bana oku!"** dedi. Ben (hayretle): **"Sana indirilmiş bulunan Kur'ân'ı mı sana okuyayım?"** diye sordum. Bana: **"Evet, ben onu kendimden başkasından dinlemeyi seviyorum!"** dedi. Ben de ona Nisa sûresini okumaya başladım. Ne zaman ki, **"Her ümmete her şâhid getirdiğimiz ve ey Muhammed, seni de bunlara şâhid getirdiğimiz vakit durumları nasıl olacak?"** mealindeki âyete geldim. **"Dur!"** dedi. Durdum ve dönüp Resûlullah (s)'a baktım. Bir de ne göreyim, iki gözünden de yaşlar akıyordu.

Buhârî, Fedâilu'l-Kur'ân 32, 33, 35; Müslim, Musâfirin 247; Tirmizî, Tefsir, Nisa; Ebû Davud, İlm 13.

TEVBE

256. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Son nefesini vermedikçe Allah, kulun tevbesini kabul eder."**

Tirmizî, Da'avât 103; b. Mâce, Zühd 30.

257. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İnsanoğlunun herbiri batakârdır. Ancak batakârların en hayırlısı tevbekâr olanlardır."**

Tirmizî, Kıyâmet 50; b. Mâce, Zühd 30.

RÜYA

258. Tirmizî'de Ebu Saîd'den şu rivayet kaydedilmiştir: *"En sâdik rüya seher vakitlerinde görülen rüyadır."*

Tirmizî, Rü'ya 3.

259. Yine Hz. Âişe anlatıyor: Rasûlullah (s)'a Varaka b. Nevfel hakkında soruldu. Hz. Hatice (r.anha): *"O seni tasdik etti ve sen peygamberliğini izhar etmeden önce vefat etti,"* dedi. Resûlullah (s) şu cevabı verdi: *"O bana rüyada gösterildi. Üzerinde beyaz bir elbise vardı. Şayet cehennemlik olsaydı, beyaz renkli olmayan bir elbise içerisinde olması gerekirdi."*

Tirmizî, Rü'ya 10.

260. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Bir bedevî Rasûlullah (s)'a gelip: *"Rüyamda başımın kesildiğini, kendimin de onun peşine düştüğünü gördüm,"* dedi. Resûlullah (s) adamı azarlayıp: *"Sakin ha! Şeytanın, rüyanda seninle eğlenmesini kimseye anlatma!"* dedi.

Müslim, Rü'ya 12.

İFLÂS

261. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Bir kimse, iflâs edenin yanında malını aynen bulmuş ise, bu mala o, herkesten daha ziyade hak sâhibidir."**

Buhârî, İstikrâz 14; Müslim, Müsâkât 22; Muvatta, Büyü' 42; Tirmizî, Büyü' 36; Ebu Dâvud, Büyü' 76; Nesâî, Büyü' 95; b. Mâce, Ahkâm 26.

262. Ebu Saîd el-Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) zamanında, bir adamın satın aldığı meyveyi âfat vurdu. Bu yüzden adamın borcu arttı ve iflâs etti. (Kendisine dâva arzedilince) Resûlullah (s) halka: **"Kardeşinize mal tasadduk (ederek yardım) edin!"** dedi. Bunun üzerine, halk ona tasaddukta bulundu, ama toplanan, borcunu ödemeye kâfi gelmedi. Peygamber Efendimiz (s), bu sefer alacaklılara: **"Bulduklarınızı alın, size bundan başka bir şey yok,"** buyurdu.

Müslim, Müsâkât 18; Tirmizî, Zekât 24; Ebu Dâvud, Büyü' 60; Nesâî, Büyü' 30, 96; b. Mâce, Ahkâm 25.

ÖLÜMÜ İSTEMEK

263. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Sizden hiç kimse, maruz kaldığı bir zarar sebebiyle ölümü temenni etmesin. Mutlaka bunu yapmak mecburiyetini hissederse, bari şöyle söylesin: Rabbim, hakkımda hayat hayırlı ise yaşat, ölüm hayırlı ise canımı al!"**

Buhârî, Mardâ 19, Da'avat 30; Müslim, Zikr 10; Tirmizî, Cenâiz 3; Ebu Dâvud, Cenâiz 13; Nesâî, Cenâiz 1.

ŞÜKÜR

264. Üsâme b. Zeyd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim, kendisine yapılan bir iyliğe karşı, bunu yapana: 'Allah sana hayırlı mükâfaat versin!' derse teşekkürü en mükemmel şekilde yapmış olur."**

Tirmizî, Birr 86.

265. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): **"Kim bir ihsana mazhar olursa, bulduğu takdirde karşılığını hemen versin; bulamazsa, verene senâda bulunsun. Zira onu övmekle, teşekkürünü yerine getirmiş olur. Ketmeden (karşılık vermeyen) nankörlük etmiş olur,"** dedi.

Tirmizî, Birr 86; Ebu Dâvud, Edeb 12.

266. Ebu Saîd (ra)'den gelen bir rivayette, Resûlullah (s) şöyle buyurmuştur: **"Halka teşekkürde bulunmayan Allah'a da şükretmez."**

Tirmizî, Birr 35; Ebu Dâvud, Edeb 12.

267. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Muharcirler hicretle Medine'ye gelip (Ensar'ın yardımlarını gördükleri) vakit şöyle dediler: **"Ey Allah'ın Rasûlü! Biz, çok maldan böylesine cömertce veren, az maldan da yardımı böylesine güzel yapan, aralarına inmiş bulunduğumuz şu Medinelilerden başka bir kavmi hiç görmedik! Bize bedel işlerimizi yaptılar, hayatımızı düzene koymada yardımcı oldular. Biz (hicret ve ibadetlerimizle kazandığımız) sevapların**

hepsini onlar alacak diye korkuyoruz!" Resûlullah (s) onlara şu cevabı verdi: "Hayır! Onlar sizin dua ve teşekkürlerinizden hâsıl olan sevabı alacaklar."

Tirmizî, Kıyâmet 45; Ebu Dâvud, Edeb 12.

CİHAD

268. Hz. Osman (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı dinledim şöyle diyordu: **"Allah yolunda bir günlük ribât, diğer menzillerde (Allah yolunda geçirilen) bin günden daha hayırlıdır."**

Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 26; Buhârî, Cihâd 73; Müslim, İmâret 163; b. Mâce, Cihâd 7; Nesaî, Cihâd 39.

269. Fadâle b. Ubeyd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Her ölenin ameline son verilir, ancak Allah yolunda ölen murâbit müstesna. Çünkü onun ameli kıyamet gününe kadar artırılır. Ayrıca o, kabir azabına da uğratılmaz."**

Tirmizî, Fedâilu'l-Cihad 2; Ebu Dâvud, Cihâd 16.

270. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah yolunda yaralanan hiçbir yaralı yoktur ki, kıyâmet günü, yarası kanıyor olarak gelmiş olmasın, bu kanın rengi kan renginde, kokusu da misk kokusundadır."**

Buhârî, Cihâd 10, Zebâih 31; Müslim, İmâret 103; Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 21; Nesâî, Cenâiz 82, Cihâd 27; Muvatta, Cihâd 29.

271. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a bir gün sordular: *"Ey Allah'ın Resûlü! Allah yolunda yapılan cihada hangi amel denk olur?"* ***"(Başka bir amelle) ona güç getiremezsiniz!"*** Soruyu soranlar ikinci ve hatta üçüncü sefer tekrar sordular. Resûlullah her seferinde aynı cevabı verip: ***"(Bir başka amelle) ona güç getiremezsiniz!"*** dedi ve sonra şunu ilâve etti: ***"Allah yolundaki mücâhidin misâli (gündüzleri ve geceleri hiç ara vermeden oruç tutup, namaz kılan, Allah'm âyetlerine de itaatkâr olan ve Allah yolundaki mücâhid, cihaddan döntinceye kadar namaz ve oruçtan hiç gevçemeyen kimse gibidir."***

Buhârî, Cihad 2; Müslim, İmâret 110; Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 1; Nesâî, Cihâd 17; Muvatta, Cihâd 1.

272. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a:

-Ey Allah'ın Resûlü! İnsanların en efdali kimdir? diye soruldu. Şu cevabı verdi:

-Allah yolunda malıyla canıyla cihad eden mü'min kişi!

-Sonra kim? diye tekrar soruldu. Bu sefer:

-Tenhalardan bir tenhaya Allah korkusuyla çekilip, insanları şerrinden bırakan kimsedir, diye cevap verdi.

Buhârî, Cihâd 2, Rikâk 34; Müslim, İmâret 122, 123, 127; Ebu Dâvud, Cihad 5; Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 24; Nesâî, Zekât 74, Cihâd 7; b. Mâce, Fiten 13.

273. Ebu Saîd'l-Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Size, insanların en hayırlısı ve en şerlisini haber vermiyeyim mi! İnsanların en hayırlısı o kimsedir ki, kendi veya başkasının atı sırtında ya da yaya olarak, öltünceye kadar Allah yolunda çabır. İnsanların en şerlisine gelince, o da, Allah'ın Kitab'ını okuyup (emir ve yasaklarına) riayet etmeyen kimsedir."**

Nesâî, Cihad 8.

274. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah korkusuyla göz yaşı döken kimse, süt memeye geri dönmedikçe ateşe girmez. Bir kul üzerinde, Allah yolunda yapışan tozla, cehennemin dumanı bir araya gelmez."**

Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 8; Zühd 37; Nesâî, Cihâd 8.

275. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: **"İki göz vardır, onlara ateş değemez: Allah için ağlayan göz ile, Allah yolunda uyanık sabahlayan göz."**

Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 7.

276. Ebu Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir gün şöyle dedi: **"Kim Rabb olarak Allah'tan, din olarak İslâm'dan, peygamber olarak Muhammed'den râzı ise ona cennet vâcib olmuştur."** Bu söz hayrettime gitti ve:

-Ey Allah'ın Resulü, bir kere daha tekrar eder misiniz? dedim. Aynen tekrar etti ve arkadan da şunu söyledi.

-Bir başka şey daha var ki, Allah, onun sebebiyle, kulun cennetteki makamını yüz derece yüceltir. Bu derecelerden ikisi arasındaki uzaklık sema ile arz arasındaki mesâfe gibidir. Ben:

-Öyleyse bu nedir? dedim. Şu cevabı verdi:

-Allah yolunda cihad, Allah yolunda cihad, Allah yolunda cihad!

Müslim, İmâret 116; Nesâî, Cihâd 18.

277. Ebu Mes'ud el-Bedrî (ra) anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (s)'a, yularlanmış bir deve getirerek: "Bu Allah yoluna bağışımıdır," dedi. Resûlullah (s) adama: "Buna karşılık sana, kıyamet günü, her biri yularlanmış yedi yüz deve vardır!" dedi.

Müslim, İmâret 132; Nesâî, Cihâd 46.

ŞEHİT, ŞHADET

278. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "Cennete giren hiç kimse dünyaya geri dönmek istemez, yeryüzünde olan her şey orada vardır. Ancak şehid böyle değil. O, mazhar olduğu ikramlar sebebiyle yeryüzüne dönüp on kere şehit olmayı temenni eder." Bir rivayette şu ziyade mevcut: "... Şehid hariç, o, şehidlik sebebiyle mazhar olduğu üstünlükler ve kerametler sebebiyle... (dönmek ister)."

Buhârî, Cihâd 5, 21; Müslim, İmâret 108, 109; Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 13; Nesâî, Cihâd 30.

279. Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan şunu kaydeder: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Şehidin -borç hariç- bütün günahları affedilir."**

Müslim, İmâret 118.

280. Yahya b. Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) (Bedir'de bizleri) cihâda teşvik etti, cenneti hatırlattı. Bu sırada Ensâr'dan biri, elindeki hurmalardan yemekte idi. Birden: **"Ben şunları bitirinceye kadar oturacak olursam dünyaya fazla hırs göstermiş olacağım!"** dedi ve ellerindeki hurmaları fırlatarak kılıncını çekip öldürülünceye kadar savaştı.

Muvatta, Cihâd 42; Buhârî, Megâzî, 17; Müslim, İmâret 145.

281. Râşid b. Sa'd, Ashaba mensup birinden naklen anlatıyor: Bir zât Resûlullah'a gelip: **"Ey Alah'ın Resûlü, niye şehid dışında kalan mü'minler kabirde imtihan ediliyor?"** diye sordu. Resûlullah şu cevabı verdi: **"Şehidin ölüm anında tepesinin üstünde kılıç parıltısını hissetmesi imtihan olarak ona kâfidir."**

Nesâî, Cenâiz 112.

282. Abdulhabîr b. Kays b. Sabit b. Kays b. Şemmâs (ra), babasından ve dedesinden rivayetle anlatıyor: Resûlullah (s)'a Ümmü Hallâd adında bir kadın yüzü örtülü olduğu halde gelerek Allah yolunda öldürülmüş olan oğlu hakkında sormak istedi. Ashab'tan biri kadına:

"Sen, yüzü örtülü olduğun halde gelip oğlundan mı soracaksın?" dedi. Kadın: "Oğlumu kaybetti isem de hayamı kaybetmedim," dedi. Resûlullah (s) kadına: "**Oğlun iki şehid mülkâtı elde etmiştir!**" dedi. Kadın: "Bunun sebebi nedir, ey Allah'ın Resûlü?" diye sorunca şu cevabı verdi: "**Çünkü O'nu Ehl-i Kitap öldürdü!**"

Ebu Dâvud, Cihâd 8.

283. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Müçriklere karşı mallarınızla, canlarınızla ve dillerinizle cihad edin.**"

Ebu Dâvud, Cihâd 18; Nesâî, Cihâd 1.

284. Ebu'd-Derdâ (ra)'nın anlattığına göre, cihâda giderken, yola çıkıp, halkın geçeceği yere durarak, herkese duyuracak şekilde şöyle bağırırmış: "**Ey insanlar! Kimin üzerinde bir borç olduğu halde cihada katılır ve bilirse ki, öldüğü takdirde bu borç ödenmeyecektir, hemen geri dönsün, sakın peşime takulmasın. Zîra, o, bu haliyle cihâdın karşılığını alamaz.**"

Rezâ rivayet etmiştir.

285. Ebu Mûsa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) ashâbından birini herhangi bir iş için gönderince şu tenbihte bulunurdu: "**Müjdeleyin, nefret ettirmeyin; kolaylaştırmın zorlaştırmayın.**"

Müslim, Cihâd 12.

285. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'ın katıldığı gazvelerden birinde öldürülmüş bir kadın bulundu. Resûlullah (s) bunun üzerine kadınları ve çocukları öldürmeyi yasakladı."

Buhârî, Cihâd 147, 148; Müslim, Cihâd 24; Muvatta 3; Tirmizî, Cihâd 19; Ebu Dâvud, Cihâd 34.

287. Ümmü Atiyye (ra) anlatıyor: "Ben Resûlullah (s) ile birlikte yedi ayrı gazveye çıktım. Ordugâhlarda ben geride kalır, askerlere yemek yapar, yaralıları tedavi eder, hastalara bakardım."

Müslim, Cihâd 142.

288. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Biz bir gazvede Resûlullah (s) ile beraberdik, bir ara şöyle buyurdu: "Medine'de kalan öyleleri var ki, kateddiğiniz her mesafe ve geçtiğiniz her vâdide aynen sizinle berabermiş gibi sevabınıza eksiksiz ortak oluyorlar. Bunlar, (cihada katılmayı cân-u gönülden arzulayıp da) özürleri sebebiyle orada kalanlardır."

Müslim, İmâret 159.

289. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Eslem kabilesinden bir genç gelerek:

-Ey Allah'ın Resûlü! Ben gazveye katılmak istiyorum, ancak gazve için gerekli techizâtı temin edecek malım yok! dedi. Rasûlullah (s):

-Öyleyse falancaya git. O hazırlık yapmıştı ama hastalandı (gelemeyecek), dedi. Genç o adama gidip:

-Resûlullah (s)'ın sana selamı var, cihâd için hazırladığın teçhizâtı bana vermeni söyledi, dedi. Adam, ismen çağırarak hanımına:

-Hanım! cihad için hazırladığım teçhizâtı şu gence ver, onlardan hiçbir şeyi alıkoyup esirgeme, Allah'a kasem olsun, esirgemedен her ne verirsen hakkında mübârek kılınır, dedi.

Müslim, İmâret 134; Ebu Dâvud, Cihâd 177.

290. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: "Müslümanlar arasında, haramı helâl, helâli de haram etmedikçe sulb câizdir." Yine buyurdu ki: "Müslümanlar haramı helâl, helâli de haram etmedikçe kabul etmiş bulundukları şartlara uyarlar."

Ebu Dâvud, Akdiye 12; Tirmizî, Ahkâm 17.

291. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) sordu: "İçinizden kime şehid dersiniz?" "Ey Allah'ın Resûlü, dediler, Allah yolunda öldürülen şehiddir." "Öyleyse, dedi Resûlullah (s), ümmetimin şehidleri azdır." "Peki, dediler, daha kimler şehiddir, Ey Allah'ın Resûlü?" "Allah yolunda öldürülen şehiddir. Allah yolunda ölen şehiddir. Tâunda ölen şehiddir. Karnı sebebiyle ölen şehiddir, boğularak ölen şehiddir."

Müslim, İmâret 165; Muvatta, Salâtü'l-Cemâ'a 6; Tirmizî, Cenâiz 65.

292. Said b. Zeyd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı dinledim şöyle buyurdu: **"Kim malını müdâfaa sırasında öldürülürse şehiddir. Kim kanını müdâfaa sırasında öldürülürse şehiddir. Kim dinini müdâfaa sırasında öldürülürse şehiddir. Kim ailesini müdâfaa sırasında öldürülürse o da şehiddir."**

Tirmizî, Diyât 22; Ebu Dâvud, Sünnet 32; Nesâî, Tahrim 22; b. Mâce, Hudud 21.

HACC

293. Ebu Bekr b. Abdірrahmân anlatıyor: Bir kadın Resûlullah (s)'a gelerek: **"Ben haccetmek için hazırlık yapmıştım. Pana (bir mâni) âriz oldu ne yapayım?"** diye sordu. Resûlullah (s): **"Ramazan'da umre yap, zira o ayda umre tıpkı hacc gibidir,"** buyurdu.

Muvatta, Hacc 66; Ebu Dâvud, Hacc 79, Tirmizî, Hacc 95; Nesâî, Sıyâm 6; b. Mâce, Hacc 45.

294. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hiç bir kul, kurban günü, Allah indinde kan akıtmaktan daha sevimli bir iş yapamaz. Zîra, kesilen hayvan, kıyamet günü boynuzlarıyla, kollarıyla, tırnaklarıyla gelecektir. Hayvanın kanı yere düşmezden önce Allah indinde yüce bir mevkiye ulaşır. Öyle ise, onu gönül hoşluğu ile ifâ edin."**

Tirmizî, Edâhî 1; b. Mâce, Edâhî 3.

295. Ebu Bekri's-Sıddîk (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a: *"Hangi hacc daha efdaldır?"* diye sorulmuştu. *"Yüksek seale telbiye getirilip, kurban kesilerek yapılan hacc!"* diye cevap verdi.

Tirmizî, Hacc 14.

296. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Bir gün Resûlullah (s) bize şöyle hitab etti: *"Ey insanlar, size hacc farz kılınmıştır. Şu halde haccı edâ edin!"* Cemaatte bulunan bir adam: *"Her sene mi, Ey Allah'ın Resûlü?"* diye sordu. Resûlullah (s) cevap vermedi. Adam sorusunu üç kere tekrar etti. Bunun üzerine Resûlullah (s) şöyle buyurdu: *"Ben sizi bıraktıkça siz de beni bırakın. (Madem ki sükût ettim, niye sormada ısrar ediyorsunuz?) Şayet (sorunuza) 'Evet!' deseydim, her yıl haccetmek vacib oluverirdi ve buna güç yetiremezsiniz. Şunu bilin ki, sizden öncekileri helak eden şey, çok sual sormaları ve peygamberleri hakkında ihtilâflarıdır. Size bir iş emrettiğim zaman, bunu gücünüz yettiğince ifâ edin; bir yasaklamada bulunduğum vakit de ondan kaçın (bu emir ve yasakla ilgili olarak aklınıza gelen her şeyi sormaya kalkmayın!)"*

Buhârî, İ'tisam 4; Müsüm, Hacc 412, Fedâil 130; Nesâî, Hacc 1.

297. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Akra' b. Hâbis (ra), Resûlullah (s)'a: "*Hacc her sene midir, ömürde bir kere midir?*" diye sordu. Resûlullah (s): "*Bir keredir, fazla yapan nafîle olarak yapmış olur!*" diye cevap verdi.

Ebu Dâvud, Hacc 1; Nesâî, Hacc 1; b. Mâce, Menâsik 2.

298. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'dan: "*Umre vacib midir?*" diye sorulmuştu, şu cevabı verdi: "*Hayır! Ancak, umre yapmanız faziletli bir ameldir.*"

Tirmizî, Hacc 88.

299. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), Akabe (taşlaması) sabahı, bineğinin üzerindeyken: "*Bana (taş) toplayıver!*" dedi. Ben de (şehadet ve başparmaklarla atılabilecek büyüklükte) ufak taşlardan O'nun için topladım. Avucuna koyduğum sırada: "*İşte bunlar gibi. Dinde aşırılıktan sakının. Sizden öncekileri, dinde aşırılıkları helâk etmiştir!*" dedi.

Nesâî, Hacc 217.

300. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "*Rasûlullah (s) taşları atacağı zaman yaya gider, yaya dönerdi.*"

Ebu Dâvud, Menâsik 78; Tirmizî, Hacc 63.

KURBAN

301. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "Biz, Resûlullah (s) ile birlikte bir seferde iken Kurban Bayramı geldi. Kurban için, sığırdan yedi kişi, deveye on kişi ortak olduk."

Tirmizî, Hacc 66.

302. Ebu Eyyub (ra) anlatıyor: "Bizden biri, kendisi ve ailesi halkı için tek bir koyun kurban eder, (etinden hem yerler hem de başkalarına yedirirlerdi). Sonra insanlar, övünmeye başladılar ve (kurbanlar) bir övünme vâsıtası oldu."

Muvatta, Dahâya 10; Tirmizî, Dahâya 10; b. Mâce, Dâhâya 10.

303. Haneş (ra) anlatıyor: Hz. Ali (ra)'yi gördüm, iki koç kesmişti. Dedi ki: "Biri kendim için, diğeri Resûlullah (s) için." Hz. Ali (ra) ilâve etti: "Resûlullah (s) böyle emretti -veya şöyle demişti: Böyle vasiyet etti- Ben hayatta olduğum müddetçe ebediyyen terketmeyeceğim."

Tirmizî, Edâhi 1; Ebu Dâvud, Dahâya 2.

304. Ubeyd b. Fîrûz, Berâ (ra)'dan naklen, Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini rivayet etmiştir: "**Kurbanlık-larda körlüğü belli olan kör, hastalığı açıkca belli olan hasta, (yürümeye mâni olacak derecede) topallığı açık olan topal, iliği kurumuş zayıf hayvanın kurban edilmesi caiz değildir.**"

Muvatta, Dahâyâ 1; Tirmizî, Edâhî 5; Ebu Dâvud, Dahâyâ 6; Nesâî, Dahâyâ 5, 6, 7.

305. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): **"Namazdan önce kurban kesmiş olan (bilsin ki, kestiği kurban değildir, ailesine et takdim etmiştir), yeniden kessin!"** buyurdu.

Buhârî, Edâhî 1, 4, 12, İydeyn 5, 23; Müslim, Edâhî 16; Nesâî, İydeyn 30.

306. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'la musallâda hazır bulundum. Hutbesini tamamlayınca minberinden indi. Kurbanlık koçuna gelip kendi eliyle kesti. Keserken: **"Bismillahi vallahu ekber. Bu benim adıma ve ümmetimden kurban kesmeyenlerin adıdır!"** dedi.

Tirmizî, Edâhî 22.

307. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) yevm-i nahr'de alacalı, boynuzlu ve iğdiş edilmiş iki koç kesti. Koçları kesmek üzere (yatırıp kibleye) yöneltince: **"Şüphesiz ki ben, bir muvahhid (Allah'ı bir tanıyıcı) olarak yüzümü o gökleri ve yeri yaratmış olan Allah'a yönelttim. Ben müşriklerden değilim,"** ve **"Şüphesiz benim namazım da, menâsikim de, hayatım da, ölümüm de hiçbir ortağı olmayan, âlemlerin Rabbi Allah'ındır. Ben böylece emrolundum. Ben (bu ümmette) Müslüman olanların ilkiyim,"** âyetlerini okudu ve: **"Ey Rabbim (bu kurban bize) sendir, senin rızan için (kesiyoruz) ve sana (ulaşacak)tır. Ey Rabbim, Muhammed ve ümmetinden bunu kabul buyur. Bismillahi vallahu ekber!"** deyip, sonra koçu kesti.

Ebu Dâvud, Dahâya 4; Tirmizî, Edâhî 21; b. Mâce, Edâhî 1.

308. Nübeyşe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Biz sizleri, kurbanların etinden üç günden fazla yemenizi, birçoğunuza kurban eti ulaşsın diye yasaklamıştık. Şimdi, Allah Teâla bolluk verdi. Artık yiyin, biriktirin ve ücret isteyin. Haberiniz olsun, bu bayram günleri yemek, içmek ve zikir günleridir."**

Ebu Dâvud, Edâhî 10; b. Mâce, Edâhî 16.

309. Hz. Câbir (ra)'e, kurbanlığa binme hususunda sorulmuştu, şu cevabı verdi: Resûlullah (s)'ı işittim şöyle demişti: **"Kurbanlığa, mecbur kaldıysan ma'ruf üzere bin. Bir başka sırt (binek) bulunca da in."**

Müslim, Hacc 375; Ebu Dâvud, Menâsik 18; Nesâî, Hacc 76.

310. İbn Ömer (ra) anlatıyor. **"Deve veya inek yolda doğuracak olursa, yavrusu da götürülüp annesiyle birlikte kesilir. Yavruyu taşıyacak bir şey bulunmazsa annesine yükletilir."** *Muvatta, Hacc 143.*

311. İbn Ömer (ra)'ın anlattığına göre, babası Hz. Ömer, necib (denen çok muteber cinsten bir deveyi) Kâbe'ye kurban olarak bağışlamıştı. (O ara necibe) üç yüz dinar verdiler. Resûlullah (s)'a gidip sordu: **"Ben necibi Kâbe'ye bağışladım. Bu ara bazıları gelip üç yüz dinar verip satın almak istediler. Bunu satıp yerine bir başka deve alayım mı?"** **"Hayır, dedi. Başkasını değil, onu keseceksin!"**

Ebu Dâvud, Menâsik 16.

312. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), beni göndererek, kurbanlık develeriyle ilgilenmemi, onların etlerini, derilerini, çullarını tasadduk etmemi, bunlardan kasaba bir ücret vermememi tenbih etti. Hz. Ali (ra) der ki: **"Kasaba ücretini kendimizden öderdik."**

Buhârî, Hacc 122, 112, 120, 122, Vekâlet 1; Müslim, Hacc 348; Ebu Dâvud, Menâsik 20; b. Mâce, Menâsik 97.

HASTALIK

313. Ka'b b. Ucre (ra) anlatıyor: (Biz Hudeybiye'de iken), Resûlullah (s) yanıma geldi. O sırada ben tencere-min altını yakıyordum. Yüzümde de bitler kaynaşıyordu. Resûlullah (s) bana: **"Başındaki şu böcekler seni rahatsız etmiyor mu?"** diye sordu. Ben: **"Evet! ediyor!"** dedim. Bana: **"Öyleyse traş ol ve üç gün oruç tut veya altı fakiri, her birine yarım sa' vermek suretiyle doyur veya bir kurban kes. (Bunlardan hangisini yaparsan olur),"** dedi. Ancak bu saydıklarının önce hangisini zikretmişti bilemiyorum. Tam o sırada şu âyet nazil oldu: **"Artık içinizden kim hasta olur, yahud başından bir eziyeti bulunursa ona oruçtan, ya sadakadan, yahud da kurbandan biriyle fidye vacib olur..."**

Buhârî, Muhsar 5, 6, 7, 8, Megâzî 35, Tefsir, Bakara 32, Merdâ 16, Tıbb 16; Müslim, Hac 80; Muvatta, Hacc 337; Ebu Dâvud, Menâsik 43; Tirmizî, Hacc 107; Nesâî, Hacc 96; b. Mâce, Menâsik 91.

314. El-Haccâc b. Amr el-Ensârî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: **"Kimin bir bacağı kırılır veya sakatlanırsa ihramdan çıkar ve memleketine döner ve müteâkip sene yeniden hacc yapar."**

Tirmizî, Hacc 96; Ebu Dâvud, Menâsik 44; Nesâî, Hacc 102.

315. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Fadl b. Abbâs (ra), Resûlullah (s)'ın terkisinde idi. Has'ame'den bir kadın birşeyler sormak istiyordu. Fadl, kadına, kadın da Fadl'a bakmaya başladı. Resûlullah (s) eliyle Fadl'ın başını öbür istikâmete çevirdi. Kadın: **"Ey Allah'ın Resûlü, Allah'ın kullarına yazdığı hacc farızası yaşlı ve ihtiyar babama ulaştı. Ancak o, bineğin üzerinde durabilecek halde bile değil. Ben ona bedel hacc yapabilir miyim?"** dedi. Resûlullah (s): **"Evet!"** dedi. Bu hâdise, Veda haccında cereyan etti.

Buhârî, Hacc 1, Cezâu's-Seyd 23, 24, isti'zân 2; Müslim, Hacc, 407, 408; Muvatta, Hacc 97; Tirmizî, Hacc 85; Ebû Dâvud, Menâsik 26; Nesâî, Hacc 9, 11, 12.

316. Yine İbn Abbâs (ra)'tan rivayet edildiğine göre: Resûlullah (s), bir adamın: **"Şübrüme adına lebbeyk!"** dediğini işitir. **"Şübrüme de kim?"** diye sorar. Adam: **"Bir kardeşim veya bir yakınım!"** diye cevap verir. Resûlullah (s): **"Sen kendi hesabına hacc yapmış mısın?"** diye sorar. **"Hayır!"** cevabını alınca: **"Öyleyse önce kendi adına hacc yap, sonra Şübrüme adına yaparın!"** der.

Ebu Dâvud, Menâsik 26; b. Mâce, Menâsik 9.

317. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Ravhâ'da bir grup yolcuya rastladı. Onlardan bir kadın kendisine bir çocuğu kaldırıp: *"Bunun için de hacc câiz olur mu?"* diye sordu. Resûlullah (s): **"Evet olur ve sana da sevab vardır,"** buyurdu.

Müslim, Hacc 409; Muvatta, Hacc 244; Ebu Dâvud, Menasik 8.

ZEMZEM

318. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: *"Resûlullah (s)'a zemzem suyu verdim, ayakta içti."*

Buhârî, Hacc 76, Eşribe 16; Müslim, Eşribe 117; Tirmizî, Eşribe 12.

319. İbn Ömer (ra) anlatıyor: *"Resûlullah (s) (Hudeybiye Antlaşması) sırasında bir Kureyşliye, Hudeybiye'ye zemzem suyu getirmesini söyledi. Adam getirdi. Resûlullah (s) onu Medine'ye götürdü."*

Rezîn rivayet etmiştir.

320. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a: *"Gerçek hacı kimdir?"* diye soruldu da şu cevabı verdi: **"Sağını düzenleyip yıkamayı ve koku sürtünmeyi çoktan terketmiş kimsedir.."** Kendisine tekrar: *"Hangi hacc efdaldır?"* diye sorulunca: **"Yüksek sesle telbiye getirilen ve kurban kesilen,"** dedi. *"(Haccla ilgili âyette geçen sebil nedir?"* diye soruldu. **"Mal ve binektir,"** cevabını verdi.

Tirmizî, Tefsir, Âl-i İmrân; b. Mâce, Menâsik 6.

321. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü! Bana hacc farz oldu. Borcum da var (önce hangisini ödeyeyim?)" diye sordu. Resûlullah (s): "Önce borcunu öde!" dedi.

Rezîn rivayet etmiştir.

FUHUŞ, ZİNA

322. Sehl b. Sa'd (ra) anlatıyor: "Bir adam Resûlullah (s)'a gelerek ismini de verdiği bir kadınla zinâ yaptığını itiraf etti. Resûlullah (s) kadına adam göndererek meseleyi sordurdu. Kadın, zinâ ettiğini inkâr etti. Bunun üzerine, adama hadd celdesi tatbik etti, kadına dokunmadı."

Ebu Dâvud, Hudud 31.

323. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Bekr b. Leys kabilesinden bir adam, Resûlullah (s)'a gelerek, bir kadınla (itiraf ederek) dört kere zinâ yaptığını söyledi. Resûlullah (s) ona yüz sopa vurulmasına hükmetti. Zîra adam bekârdı. Sonra, kadın aleyhine beyyine sordu. Kadın: "Ey Allah'ın Resûlü! Vallahi yalan söylüyor," dedi. Bunun üzerine, Resûlullah, adamı iftira (kazf) cezası olarak seksen sopya mahkum etti.

Ebu Dâvud, Hudud 31.

324. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) zinâ yapmış olan bir kimse için celde ile hadd tatbik edilmesini emretti. Sonra, onun muhsan olduğu bildirildi. Bu sefer recmedilmesini emretti ve recmedildi."

Ebû Dâvud, Hudud 24.

325. İmrân b. Husayn (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a Cüheyneli, zinâdan hamile kalmış bir kadın geldi ve: *"Ey Allah'ın Resûlü! Ben bir hadd cürmü işledim, cezasını bana tatbik et!"* dedi. Resûlullah (s) da kadının velisini çağırıp: *"Buna iyi muamelede bulunun. Çocuğu doğurunca kadını bana getirin!"* buyurdu. Velisi öyle yaptı. (Doğumdan sonra gelince) Resûlullah kadının elbisesini üzerine bağlamalarını emretti. Sonra taşlamalarını söyledi ve taşlandı. Üzerine cenaze namazı kıldırdı. (Bunu gören) Hz. Ömer: *"Bu zâniye kadına namaz mı kıldırıyorsun?"* dedi. Resûlullah (s): *"Bu öyle bir tevbe yaptı ki, onun tevbesi Medine ahalisinden yetmiş kişiye taksim edilseydi onların hepsini rahmete bandırırdı. Sen Allah için canını vermekten daha efdâl bir amel biliyor musun?"* diye cevap verdi.

Müslim, Hudud 24; Tirmizî, Hudud 9; Ebû Dâvud, Hudud 25; Nesâî, Cenâiz 64.

HİRSİZLİK

326. Ümeyye el-Mahzûmî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a bir hırsız getirildi. Suçunu itiraf etmişti. Ancak çaldığı eşya beraberinde bulunmadı. Resûlullah (s), (haddeden kurtarmak maksadıyla): **"Senin çaldığını zannetmiyorum,"** dedi. Hırsız: **"Hayır çaldım!"** diye te'yid etti. (Resûlullah) sözlerini aynı şekilde iki veya üç kere tekrar etti. Sonunda, elinin kesilmesini emretti ve kesildi. Sonra hırsız Resûlullah (s)'a getirildi. Efendimiz: **"Allah'a tevbe ve istiğfarda bulun!"** diye nasihat etti. Adamcağız: **"Allah'a tevbe ediyor, O'ndan mağfiret diliyorum,"** dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s) da: **"Allah'ım, onu mağfiret et!"** diyerek üç kere duada bulundu.

Ebû Dâvud, Hudud 8; Nesâî, Sârik 3.

327. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Hırsızlık yapan Mahzumlu kadının durumu Kureyslileri fazlasıyla üzdü. **"Bu kadın hakkında Resûlullah (s) nezdinde kim müessir bir şefaatte bulunabilir?"** diye adam aradılar. Bu işe, sadece Resûlullah (s)'ın çok sevdiği Üsâme b. Zeyd (ra) cür'et edebilir, dediler. Üsâme (huzura çıkarak), Resûlullah (s)'a şefaattalebinde bulundu. Efendimiz: **"Allah'ın hududundan bir hadd hususunda şefaati mi talep ediyorsun?"** diye çıkıştı. Sonra kalkıp cemaate şu hitabede bulundu: **"Sizden öncekileri helâk eden şey şudur:**

İçlerinden şereflî birisi hırsızlık yaptı mı onu terkedip (ceza vermezlerdi). Aralarında kimsesiz zayıf birisi hırsızlık yapınca derhal ona hadd tatbik ederlerdi. Allah'a yemin olsun! Muhammed'in kızı Fatuma hırsızlık yapmış olsa mutlaka onun da elini keserdim."

Buhârî, Hudud 11, 12, 14, Şehâdat 8, Enbiyâ 50, Fedâilu'l-Ashâb 18, Meğâzî 52; Müslim, Hudud 8; Tirmizî, Hudud 9; Ebû Dâvud, Hudud 4; Nesâî, Sârik 5.

328. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) üç dirhem kıymetindeki bir kalkanı çalan hırsızın elini kesti."

Buhârî, Hudud 13; Müslim, Hudud 6; Muvatta, Hudud 24; Tirmizî, Hudud 16; Ebû Dâvud, Hudud 11.

329. Abdurrahman b. Avf (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): "Hırsız, kendisine hadd tatbik edildiyse borçlandırılmaz," buyurdu.

Nesâî, Sârik 17.

330. Şâ'bî (ra) anlatıyor: İki kişi, üçüncü bir şahsın hırsızlık yaptığına dair şahitlikte bulundular. Bunun üzerine Hz. Ali (ra) adamın kolunu kesti. Bu iki kişi gidip bir müddet sonra diğer bir adamı getirip: "Biz hata etmişiz, hırsızlığı yapan o değilmiş (bu imiş)," dediler. Hz. Ali (ra) bunların şahidliğini iptal ederek (getirdikleri bu şahıs aleyhinde kabul etmedi. Ayrıca) onlara, önceki adamın diyetini yükledi ve: "Bilsem ki siz bu işi bilerek yaptınız, kollarınızı keserdim!" dedi.

Buhârî, Diyât 21.

İÇKİ İÇMEK

331. Sevr b. Zeyd ed-Dîlî anlatıyor: Hz. Ömer (ra), hamîr için uygulanması gereken haddin miktarı hususunda (Ashabla) istigaredе bulundu. Hz. Ali (ra): "*Seksen sopa vurulmasını uygun görüyorum,*" dedi. Çünkü kişi, içince sarhoş olur, sarhoş olunca hezeyana düşer (saçmalar), hezeyana düştü mü iftira atar. (İftiranın cezası ise 80 sopadır). Böylece Hz. Ömer (ra) içki içenler için haddi 80 sopa takdir etti.

Muvatta, Eşribe 2.

332. Abdurrahman b. Ezher (ra) anlatıyor: Huneyn'-de iken Rasûlullah (s)'a şarap içen bir adam getirildi. Resûlullah (tahkiren) yüzüne toprak saçtı. Sonra Ashab'a emretti, ayakkabılarıyla ve ellerinde bulunan (değnek, çubuk vs) başka şeylerle adama, "*Yeter, çekin ellerinizi!*" deyinmeye kadar vurdular. Resûlullah (s)'ın vefatından sonra Hz. Ebû Bekir (ra) de içki içenlere kırk darbe vurdurdu. Arkadan Hz. Ömer (ra) de halifeliğinin başlangıcında kırk sopa vurdurmaya devam etti. Ancak, hilâfetinin sonunda (insanlar azıp fîsk artınca) seksen sopa vurdurdu. Hz. Osman (ra) ise iki kere hadd uyguladı: Birini kırk, diğerini seksen yaptı. Hz. Osman'dan sonra Muâviye haddi seksende sâbit kıldı.

Ebû Dâvud, Hudud 37.

333. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "İçki haddi için, Resûlullah (s) kırk, Hz. Ebû Bekir kırk, Hz. Ömer (ra) seksen sopa vurdular. Hepsi de sünnettir. (Bu bana daha hoş geliyor)."

Müslim, Hudud 38; Ebû Dâvud, Hudud 36.

334. Said b. Müseyyeb (ra) anlatıyor: Hz. Ömer (ra), içki sebebiyle Rebîa b. Ümeyye'yi Hayber'e sürdü. Oradan kaçıp Herakliyus'a giderek Hıristiyanlığa geçti. Hz. Ömer (ra) bu hâdise üzerine: "*Bundan böyle hiçbir Müslümanı sürmeyeceğim,*" dedi.

Nesâî, Eşribe 47.

335. Hz. Ömer (ra) anlatıyor: Lakabı Himâr olan bir adam vardı. Bu zat zaman zaman Resûlullah (s)'ı güldürürdü. Rasûlullah bu adamı, içki sebebiyle dövdürmüştü. Bir gün yine içki suçuyla getirildi. Resûlullah emretti, celde uygulandı. Cemaatten birisi: "*Allah'ım şu adama lânet et! Kaç sefer içki sebebiyle getirildi, bir türlü ıslah olmuyor,*" diye beddua etti. Resûlullah (s): "*Ona lânet etmeyin. Allah'a yeminle söylüyorum, bu adam hakkında bildiğim bir şey varsa o da Allah ve Resûlü'nü (samimiyetle) sevmiş olmasıdır,*" buyurdu.

Buhârî, Hudud 5.

CEZALAR

336. Yahya b. Ebî Râşid'in İbn Ömer'den naklettiğine göre, İbn Ömer (ra) Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işitmiştir: *"Kim şefaât ederek, Allah'ın haddlerinden birinin tatbik edilmesine mani olursa, Aziz ve Celil olan Allah'a muhalefet etmiş olur. Kim bilerek bâtil bir dâvayı kazanmaya çalışırsa ondan vazgeçinceye kadar Allah kendisine buğzeder. Kim mü'mine onda olmayan bir kötülüğü nisbet ederse, bundan tevbe edinceye kadar cehennemliklerin vücudlarından çıkan irinlerden hâsıl olan çirkefin içine iskan eder. Kim haksız bir dâvaya yardımcı olursa, Allah'ın gazabını kazanmış olarak döner."*

Ebû Dâvud, Akdiye 14.

337. Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah (s): *"Elinizden geldikçe hadd cezalarını Müslümanlardan defedin. Geçerli bir özü varsa hemen salıverin. Zîra imamın yanlışlıkla affetmesi, yanlışlıkla ceza vermesinden daha hayırlıdır."*

Tirmizî, Hudud 2.

338. İbnu'l-Müseyyeb (ra) anlatıyor: Eslem kabilesinden Hezzâl denen bir adam, bir başkasını Resûlullah (s)'a zinâ isnad ederek şikâyet etti. Bu hâdis: *"Namuslu ve hür kadınlara (zinâ isnadıyla) iftira atan, sonra (bu babta) dört şahit getirmeyen kimselerin her birine de seksen değnek vurum..." (Nur 4)* âyetinin nüzûlünden önce

idi. Resûlullah (s) adama: **"Ey Hezzâl, onu ridân ile örtseydin, senin için daha hayırlı idi,"** dedi.

Muvatta, Hudud 3; Ebû Dâvud, Hudud 6.

339. Hânî' b. Niyâr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): **"Allah'ın hadlerinden bir hadd olmadıkça hiç kimse on kırbaçtan fazla dayığa mahkum edilemez!"** buyurdu.

Buhârî, Hudud 42; Müslim, Hudud 40; Ebû Dâvud, Hudud 39; b. Mâce, Hudud 32.

340. Hakîm b. Hizâm (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) mescidde kisas infazını, şiir okunmasını ve haddlerin tatbik edilmesini yasakladı."

Ebû Dâvud, Hudud 38.

341. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir hadd cürmü işler de, cezası dünyada verilirse, Allah'ın adaleti kuluna âhirette ikinci sefer ceza vermeye müsaade etmez. Kim de bir hadd cürmü işlemiş, Allah da onun günahını örtmüş ve affetmiş ise, Allah'ın keremi affettiği şeyden dolayı ona dönüp ceza vermeye müsaade etmez."** *Tirmizî, İmân 11.*

342. Yine Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kalem üç kişiden kaldırılmıştır: Uyanıncaya kadar uyuyandan, ihtilâm oluncaya kadar çocuktan, aklı erinceye kadar mecnundan."**

Ebû Dâvud, Hudud 16; Tirmizî, Hudud 7; Nesâî, Talâk 21.

343. Amr b. Şuayb babası vasıtasıyla dedesinden (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a bir kadın gelerek: *"Bu çocuğa karnum yuva, göğsüm içecek, kucağım da kundak olmuş iken, babası beni boşadı ve onu da benden koparıp almak istiyor!"* diye şikâyet etti. Rasûlullah (s): *"Sen evlenmedikçe, çocuğa **chakam!**"* cevabını verdi.

Ebu Dâvud, Talâk 35.

344. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "Rasûlullah (s) bir oğlan çocuğunu, baba veya annesini seçmede muhayyer bıraktı. Çocuk annesini seçti ve onun elinden tuttu. Annesi de çocuğu alıp götürdü."

Tirmizî, Ahkâm 21; Ebu Dâvud, Talak 35; Nesâî, Talâk 52; b. Mâce, Ahkâm 22.

HASET

345. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Şu iki kişi dışında hiç kimseye gıpta etmek caiz değildir: Biri, Allah'ın kendisine verdiği hikmetle hükmeden ve bunu başkasına da öğreten hikmet sahibi kimse. Diğeri de Allah'ın kendisine verdiği malı hak yolda sarfeden zengin kimse."*

Buhârî, İlim 15, Zekât 5, Ahkâm 3, İ'tisam 13; Müslim, Salâtu'l-Müsâfirin 268.

346. Zübeyr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Size eski milletlerin hastalığı sirayet etti: Bu, hased ve buğzdur. Bu kazıyıcıdır. Bilesiniz; kazıyıcı derken saç kazır demiyorum. O dini kazıyıcıdır. Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zülcelâl'e yemin ederim, sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Birbirinizi sevmeye yardımcı olacak şeyi haber vereyim mi: Aranızda selâmı yaygınlaştırın."*

Tirmizî, Sıfatu'l-Kıyâme 57.

HIRS

347. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Âdemoğlu ihtiyarladıkça onda iki şey gençleşir: Mala karşı hirs ve hayata karşı hirs."*

Buhârî, Rikâk 5; Müslim, Zekât 115; Tirmizî, Zühd 28; b. Mâce, Zühd 27.

348. Ka'b b. Mâlik (ra) anlatıyor: Resulûlullah (s) buyurdu ki: *"Bir sürtiye salınan iki aç kurdun sürtiye verdiği zarar, kişinin mal ve şeref hırsıyla dine verdiği zarardan daha fazla değildir."*

Tirmizî, Zühd 43.

349. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Âdemoğlu için iki vâdi dolusu mal olsaydı, mutlaka bir üçüncülyti isterdi. Âdemoğlunun iç boşluğunu ancak toprak doldurur. Allah tevbe edenleri affeder."*

Buhârî, Rikâk 10; Müslim, Rikâk 116; Tirmizî, Zühd 27.

HAYA

350. Ebû Saîdi'l-Hudrî (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) çadırdaki bâkire kızıdan daha çok hayâ sahibi idi. Hoşlanmadığı bir şey görmüşse biz bunu yüzünden hemen anlardık."

Buhârî, Edeb 77, Menâkıb 23; Müslim, Fedâilu'n-Nebi 67.

351. Zeyd b. Talha b. Rükâne (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Her bir dinin kendine has bir ahlâkı vardır. İslâm'ın ahlâkı hayadır."**

Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 9; b. Mâce, Zühd 17.

352. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Edebsizlik ve çirkin söz girdiği şeyi çirkinleştirir. Hayâ ise girdiği şeyi güzelleştirir."**

Tirmizî, Birr 47; b. Mâce, Zühd 17.

GÜZEL AHLAK

353. Hz. Muâz b. Cebel (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bana: **"Ey Muâz, insanlara karşı iyi ahlâklı ol!"** dedi.

Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 1.

354. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Mü'minler arasında imanca en kâmil olanı, ahlâkça en güzel olanıdır. En hayırlınız da ailesine hayırlı olanıdır."**

Tirmizî, Radâ 11; Ebu Dâvud, Sünnat 16.

355. Hz. Ebu'd-Derdâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kıyâmet günü, mü'minin mizanında güzel ahlâktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allah Teâlâ, çirkin, düşük söz (ve davranış) sahiplerine buğzeder."**

Tirmizî, Birr 62; Ebu Dâvud, Edeb 8.

356. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bana en sevgili olanınız, kıyamet günü de bana mer-kice en yakın bulunacak olanınız, ahlâkça en güzel olan-larınızdır. Bana en menfur olanınız, kıyamet günü de mer-kice benden en uzak bulunacak olanınız, gevezeler, boşbo-ğazlar ve yüksekten atanlardır."** (Cemaatte bulunanlardan bâzıları): **"Ey Allah'ın Resûlü! Yüksekten atanlar kim-lerdir?"** diye sordular. **"Onlar mütekebbir (büyük-lük taslayan) kimselerdir!"** cevabını verdi.

Tirmizî, Birr 77.

357. Nevvâs b. Sem'an (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a iyilik (birr) ve günah hakkında sordum. Bana şu cevabı verdi: **"İyilik (birr), güzel ahlâktır. Günah da içini rahat-sız eden ve başkasının muttali olmasından korktuğun şey-dir."**

Müslim, Birr 15; Tirmizî, Zühhd 52.

358. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) ölmek üzere olan bir gencin yanına girmişti. Hemen sordu: **"Kendini nasıl buluyorsun?"** "Ey Allah'ın Resûlü, Allah'tan ümidim var, ancak günahlarımdan korkuyorum!" diye cevap verdi. Resûlullah (s) da şu açıklamayı yaptı: **"Bu durumda olan bir kulun kalbinde (ümit ve korku) birleşti mi, Allah o kulun ümid ettiği şeyi mutlak verir ve korktuğu şeyden de onu emin kılar."**

Tirmizî, Cenâiz 11; b. Mâce, Zühd 31.

359. Hz. Âişe (ra) diyor ki: "Ben Resûlullah (s)'ı ciddi bir şekilde, küçük dili görünecek derecede güldüğünü görmedim. O, sadece tebessüm ederdi."

Buhârî, Tefsir, Ahkâf 2, Edeb 68; Müslim, İstiska 16; Ebu Dâvud, Edeb 113; Tirmizî, Tefsir, Ahkâf.

360. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Mü'min, Allah indindeki ukubeti bilseydi, cennetten ümidini keserdi. Eğer kâfir Allah'ın rahmetini bilse idi, cennetten ümidini kesmezdi."**

Tirmizî, Da'avât 108.

EVRENİN YARATILIŞI

361. Târik b. Şihâb (ra) anlatıyor: Ömer b. Hattâb dedi ki: "(Birgün) Resûlullah (s) aramızdan doğrulup mahlûkatın ilk yaratılışından başlayarak (geçmiş olan ve gelecek olan bütün safhaları) cennet ehlinin cennete, cehennem ehlinin cehenneme girmesine kadar anlattı. Bunu bir kısmı öğrendi, bir kısmı unuttu."

Buhârî, Bed'ul-Halk 1.

362. Hz. Ebu Zerr (ra) anlatıyor: Güneş batarken Resûlullah (s) ile birlikte mescidde idim. Bana: **"Ey Ebu Zerr, biliyor musun bu Güneş nereye gidiyor?"** diye sordu. Ben: **"Allah ve Resûlü daha iyi bilirler!"** dedim. O (s): **"Arş'ın altına secde yapmaya gider, bu maksadla izin ister, kendisine izin verilir. Secde edip kabul edilmeyeceği, izin isteyip, izin verilmeyeceği zamanın (kıyametin) gelmesi yakındır. O vakit kendisine: 'Geldiğin yere dön!' denir. Böylece battığı yerden doğar. Bu durumu Yüce Allah'ın şu sözü haber vermektedir: 'Güneş, duracağı zamana doğru yürüyüp gitmektedir. Bu Aziz ve Alîm olan Allah'ın takdiridir.' diye cevap verdi.**

Buhârî, Tefsir Yâsin 1, Bed'u'l-Halk 4, Tevhid 22, 23; Müslim, İmân 250; Tirmizî, Tefsir, Yâsin.

363. Katâde (ra) anlatıyor: "Bu yıldızlar üç maksatla yaratıldı: Allah onları semaya zinet (ve süs) kıldı. Şeytanlara atılacak taş kıldı. Geceleri istikamet tayin etmede işaretler kıldı. Kim yıldızlar hakkında bunlar dışında bir te'vil ileri sürerse (kendi ilâve ettiği) hissesinde hataya düşer, nasibini kaybeder, mânasız bir yükün altına girer ve hakkında bilgisi olmayan, peygamberler ve meleklerin bile bilmekte âciz kaldıkları bir şeye burnunu sokmuş olur. Allah'a yeminle söylüyorum; Allah hiç kimsenin ne hayatını, ne rızkını, ne de ölümünü herhangi bir yıldızla irtibatlı kılmamıştır. (Aksini iddia edenler) Allah hakkında yalan söyleyerek iftira ediyorlar..."

Buhârî, Bed'ül-Halk

364. Ebu Mûsa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı dinledim, şunu söyledi: "**Allah Teâla, Âdem'i, yeryüzünün bütün (cüzler)inden almış olduğu bir avuç topraktan yarattı. Âdem'in oğulları da arzın kısımlarına göre vücuda geldi. Bir kısmı beyazdır, bir kısmı kıızıdır, bir kısmı siyahdır. Bunlar arasında orta (renkliler) de var. Ayrıca bir kısmı uysaldır, bir kısmı haşindir, bir kısmı habis (kötü kalbli), bir kısmı iyi kalblidir.**"

Ebu Dâvud, Sünnet 17, Tirmizî, Tefsir, Bakara.

365. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Melekler nurdan yaratıldılar, cinler dumanlı bir alev-den yaratıldılar. Âdem de size vâsî yapılandan yaratıldı."**

Müslim, Zühd 60.

366. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "Bana geçmiş peygamberler arzedildiler. Musa zayıfca bir erkekti. Sanki Şenûe kabilesinden uzun boylu birine benziyordu. İsa'yı da gördüm, gördüklerim içinde ona en çok benzeyen Urve b. Mes'ûd idi. İbrahim'i de gördüm, gördüklerim arasında ona en çok benzeyen, arkadaşınızdı -yani kendisini kastediyor-. Cebrail (as)'i de gördüm. Gördüklerimden ona en ziyâde benzeyen Dihye b. Halîfe idi."

Müslim, İmam 271; Menâkıb 27.

HİLÂFET VE SALTANAT

367. Câbir b. Semüre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bu din, hepsi Kureyş'ten gelecek olan on iki halîfeye kadar aziz ve güçlü olacaktır."** Resûlullah (s)'a soruldu: **"Sonra ne olacak?" "Sonra fitne ve kargaşa gelecek!"** diye cevap verdi.

Buhârî, Ahkâm 51; Müslim, İmâret 5-9; Tirmizî, Fiten 46.

368. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "Benî İsrâil'i peygamberler idâre ediyorlardı. Bir peygamber ölünce onun yerine ikinci bir peygamber geçiyordu. Ancak, benden sonra peygamber yok. Ama ardından halifeler gelecek ve çok olacaklar." Orada bulunanlar: "(Onlar hakkında) bize ne emredersiniz?" diye sordular. "Önceki biatınıza sadâkat gösterin. Onlara haklarını verin. Onlar üzerindeki haklarınızı (eda etmedikleri taktirde, kendilerinden değil) Allah'tan isteyin. Zîra Allah Teâlâ, idâreleri altındakilerin hukukunu onlardan soracaktır," buyurdu.

Buhârî, Enbiyâ 50; Müslim, İmâret 44.

369. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), İbn | Ümmi Mektum'u, iki defa kendi yerine Medine'de halef bıraktı."

Ebû Dâvud, Harâc 3.

370. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden sorumlusunuz. İmam çobandır ve sürüsünden sorumludur. Erkek ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinde çobandır, o da sürüsünden sorumludur. Hizmetçi de efendisinin malına çobandır ve sürüsünden sorumludur."

Buhârî, Ahkâm 1, Cum'a 11, İstikrâr 20, Itk 17, 19, Vesâya 9, Nikâh 81, 90; Müslim, İmâret 20; Tirmizî, Cihâd 27; Ebû Dâvud, İmâret 1.

371. Abdullah b. Amr b. As (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Adil olanlar, kıyamet günü, Allah'ın yanında, nurdan minberler üzerine Rahman'ın sağ cihetinde olmak üzere yerlerini alırlar. -Allah'ın her iki eli de sağdır- Onlar hükümlerinde, aileleri ile velâyeti altında bulunanlar hakkında hep adâleti gözetenlerdir."**

Müslim, İmâret 18; Nesâî, Âdâb 1.

372. Hasan el-Basrî, Ma'kûl b. Yesâr (ra)'dan nakleliyor: Resûlullah (s)'ı işittim, demişti ki: **"Allah bir kimseyi başkaları üzerine çoban yapmış, o da idaresi altında-kilere hile yapmış olarak ölmüş ise, Allah ona cennetini kesinlikle haram eder."**

Buhârî, Ahkâm 8, Müslim, İman 227; İmâret 21.

373. Adıyy b. Amîre el-Kindî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir işe me'mur tayin ettiğimiz kimse, bizden bir iğne veya ondan daha küçük bir şeyi gizlemiş olsa, bu bir hiyanettir (gulf), kıyamet günü onu getirecektir."** Bunun üzerine, Ensar'dan bir zat kalkarak: **"Ey Allah'ın Resûlü! Vazifeyi benden geri al!"** dedi. Rasûlullah (s): **"Sana ne oldu?"** diye sordu: **"Senin (az önce şunu şunu) söylediğini işittim ya!"** deyince Rasûlullah (s): **"Ben onu şu anda tekrar ediyorum: Kimi memur tayin edersek az veya çok ne varsa bize getsin. Ondan kendisine ne verilirse alr, ne yasaklanırsa onu terkeder."**

Müslim, İmâret 30.

374. Ebû Said (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Kıyamet günü, insanların Allah'a en sevgili ve mekân olarak en yakın olanı, âdil imamdır. Kıyamet günü, insanların Allah'a en menfur O'ndan mekân olarak en uzak olanı da zâlim sultandır."*

Tirmizî, Ahkâm 4.

375. Mûkdâm b. Ma'dikerib (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) omuzuma vurdu ve: *"Ey Kudeym! Emir, kâtip, ârif olmadan ölürsen kurtuluşa erdin demektir!"* dedi.

Ebû Dâvud, Harâc 5.

376. Ebû Zerr (ra) anlatıyor: *"Ey Allah'ın Resûlü! dedim, beni memur ta'yin etmez misin?"* Bu sözüm üzerine, elini omuzuma vurdu ve sonra da: *"Ey Ebû Zerr, sen zayıfım, memurluk ise bir emanettir. (Hakkını veremediğin takdirde) kıyamet günü rûsvaylık ve pişmanlıktır. Ancak kim onu hak ederek alır ve onun sebebiyle üzerine düşen vazifeleri eksiksiz edâ ederse o hâriç,"* buyurdu.

Müslim, İmâret 17; Ebû Dâvud, Vesâyâ 4; Nesâî, Vesâyâ 10.

377. Ebû Musa (ra) anlatıyor: Yanımda amcamın evlatlarından iki kişi daha olduğu halde Resûlullah (s)'ın huzuruna girdim. Yanımdakilerden biri: *"Ey Allah'ın Resûlü! Allah'ın sana tevdi ettiği işlerden bazıları üzerine bizi emîr tayin et,"* dedi. Diğer de aynı talepde bulundu. Resûlullah (s)'ın onlara cevabı şu oldu:

"Biz, -Allah'a kasem olsun- bu işe, onu talep eden veya ona hurs gösteren hiç kimseyi tayin etmeyiz!"

Buhârî, Ahkâm 7, 12, İcâre 8, İstîtâbe 2; Müslim, İmâret 7; Ebû Dâvud, Harâc 2; Nesâî, Adâbu'l-Kudât 4.

378. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "Dinleyin ve itaat edin! Hattâ, üstünüze, başı kuru üzüm danesi gibi siyah Habeşli bir köle bile tayin edilmiş olsa, aranızda Kitabullah'ı tatbik ettikçe... (itaatten ayrılmayın)." *Buhârî, Ahkâm 4, Ezân 54, 56.*

379. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Müslüman kişiye, hoşuna giden veya gitmeyen her hususta itaat etmesi gerekir. Ancak, masiyet (Allah'a isyan) emredilmişse o hariç. Eğer masiyet emredilmişse, dinlemek de yok, itaat de yok."**

Buhârî, Ahkâm 4, Cihad 108; Müslim, İmâret 38; Tirmizî, Cihad 29; Ebû Dâvud, Cihad 86; Nesâî, Bey'at 34.

380. Hz. Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Size emîrlerinizi en hayırlıları kimlerdir, en şerirleri kimlerdir haber vereyim mi? Onların en hayırlıları sizin sevgisine mazhar olanlar, sizleri sevenlerdir; lehlerinde hayırla dua edersiniz, onlar da size hayır dua ederler. Ümerânızın şerirleri de sizin buğzettiklerinizdir, onlar da size buğzederler, siz onlara lânet edersiniz, onlar da size lânet ederler."**

Tirmizî, Fiten 77.

381. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim itaatten dışarı çıkar ve cemaatten ayrılır ve bu halde ölürse, cahiliye ölümü ile ölür."**

Buhârî, Ahkâm 4; Müslim, İmâret 53; Nesâî, Tahrim 28; b. Mâce, Fitn 7.

382. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah bir emîr için hayır diledi mi ona doğru sözlü bir vezir nasîb eder. Bu, ona unutulunca hatırlatır, hatırladığı zaman da yardım eder. Allah emîre hayır dilemezse, kötü bir vezir musallat eder. Bu vezir, ona unuttuğunu hatırlatmaz, hatırlayınca da yardımcı olmaz."**

Ebû Dâvud, Harâc 4; Nesâî, Bey'at 33.

383. Ebû Said ve Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah bir peygamber gönderdiği veya onun yerine bir halife getirdiği zaman mutlaka onun iki tane de yakını olmuştur. Biri ma'rufu emretmiş ve ona teşvik etmiş, diğeri de şerri emretmiş ve şerre teşvik etmiştir. Ma'sum (yani kötülükten korunmuş) olan, Allah'ın koruduğu kimsedir."**

Buhârî, Ahkâm 42; Nesâî, Bey'at 32.

BOŞANMA

384. Sevbân (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ciddi bir sebep olmadan, kocasından hul" yoluyla boşanan kadın, cennetin kokusunu alamaz."**

Tirmizî, Talâk 11; Ebû Dâvud, Talâk 18; Nesâî, Talâk 34.

385. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Sâbit b. Kays b. Şem-mâs (ra)'ın hanımı Rasûlullah (s)'a gelerek: **"Ben Sâbit'i ahlâk ve diyanetinden dolayı itab etmiyorum. Ancak İslâm'da küfre düşmekten korkuyorum -bu sözüyle nefret ettiğini söylemek istedi-" dedi.** Resûlullah (s): **"Mehir olarak aldığın bahçesini iade eder misin?"** diye sordu. Kadın: **"Evet!"** deyince, Sâbit'e: **"Bahçeyi al ve onu boşal!"** dedi.

Buhârî, Talak 12; Nesâî, Talâk 34; b. Mâce, Talak 22.

DUA

386. Nu'man b. Beşîr (ra) anlatıyor: Resulullah (s): **"Dua ibadetin kendisidir"** buyurdu ve sonra şu âyeti okudu: **"Rabbiniz, bana dua edin ki size icâbet edeyim. Bana ibadet etmeyi kibirlerine yediremeyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir,"** buyurdu.

Tirmizî, Tefsir, Gâfir; Ebû Dâvud, Salât 358.

387. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'a taleb edilen dünyevî şeylerden Allah'ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit musibet için faydalıdır. Kazayı sadece dua geri çevirir. Öyle ise sizlere dua etmek gerekir."*

Tirmizî, Da'avât 112.

388. Ubâde b. Sâmit (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Yeryüzünde, mâsiyet veya sula-i rahmi koparıcı olmamak kaydıyla Allah'tan bir talepte bulunan bir Müslüman yoktur ki Allah ona dilediğini vermek veya ondan onun mislince bir günahı affetmek suretiyle icabet etmesin."*

Tirmizî, Da'avât 126.

389. Ebû'd-Derdâ (ra) anlatıyor: Resûl-i Ekrem (s), bir gün sordu: *"En hayırlı olan ve derecenizi en ziyade artıran, melikinizin yanında en temiz, sizin için gümüş ve altın paralar bağışlamaktan daha sevaplı, düşmanla karşılaşıp boyunlarını vurmanız veya boyunlarınızı vurmalarından sizin için daha hayırlı olan amelinizin hangisi olduğunu haber vereyim mi?"* "Evet! Ey Allah'ın Resûlü!" dediler. *"Allah'ın zikridir!"* buyurdu.

Tirmizî, Da'avât 6; Muvatta, Kur'ân 24.

390. Hz. Muâz (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Akşamdan (abdestli olarak) temizlik üzere zikreterek uyuyan ve geceleyin de uyanıp Allah'tan dünya ve âhiret için hayır taleb eden hiç kimse yoktur ki Allah dileğini vermesin."**

Ebû Dâvud, Edeb 105.

391. Ebû Ümâme (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a soruldu: **"Ey Allah'ın Resûlü! En ziyade dinlenmeye (ve kabule) mazhar olan dua hangisidir?" "Gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan dualardır!"** diye cevap verdi.

Tirmizî, Da'avât 80.

392. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ezanla kaamet arasında yapılan dua reddedilmez (mutlaka kabule mazhar olur)." "Öyleyse, dendi, ey Allah'ın Resûlü, nasıl dua edelim?" "Allah'tan, dedi, dünya ve âhiret için âfiyet isteyin!"**

Ebû Dâvud, Salât 35; Tirmizî, Salât 46, Da'avât 138.

393. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kul Rabbine en ziyade secdede iken yakın olur, öyle ise (secdede) duayı çok yapm."**

Müslim, Salât 215; Ebû Dâvud, Salât 152.

394. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"(Allah'ın kabul ettiği) üç müstecab dua vardır, bunların icâbete mazhariyetleri hususunda hiç bir şekk yoktur. Mazlumun duası, yolcunun duası, babanın evladına duası."**

Tirmizî, Birr 7; Cennet 2, Da'avât 139; Ebû Dâvud, Salât 364; b. Mâcc, Dua 11.

395. Abdullah b. Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İcâbete mazhar olmada gâib kimsenin gâib kimse hakkında yaptığı duâdan daha sür'atli olanı yoktur."**

Tirmizî, Birr 50, Ebû Dâvud, Salât 364; Müslim, Zıkr 88; Buhârî, Mezâlim 9.

396. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Duvarları örtmeyin. Kim kardeşinin mektubuna, onun izni olmadan bakarsa, tıpkı ateşe bakmış gibi olur. Allah'tan avuçlarınızın içiyle isteyin, sırtlarıyla istemeyin; duayı tamamlayınca avucunuzu yüzlerinize sürün."**

Ebû Dâvud, Salât 358.

397. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdular ki: **"Her gece, Rabbimiz gecenin son üçte biri girince, dünya semasına iner ve: 'Kim bana dua ediyorsa ona icabet edeyim. Kim benden bir şey istemişse onu vereyim, kim bana istiğfarda bulunursa ona mağfirette bulunayım,' der."**

Buhârî, Tervid 35, Teheccüd 14, Da'avât 13. Müslim, Salâtu'l-Müsâfirin 166; Muvatta, Kur'ân 30; Tirmizî, Da'avât 80; Ebû Dâvud, Salât 311.

398. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) dua ederken ellerini öyle kaldırdı ki, koltuk altlarının beyazlığını gördüm."

Buhârî, İstisâ 21.

399. Hz. Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ellerini dua ederken kaldırıncâ, onları yüzlerine sürmedikçe geri bırakmazlardı."

Tirmizî, Da'avât 11.

400. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah'a duayı, size icabet edeceğinden emin olarak yapın. Şunu bilin ki Allah, bu inançla olmayan ve gâflele başka işlerle oyalanan kalbin duasını kabul etmez."**

Tirmizî, Da'avât 66.

401. Fadâle b. Ubeyd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) dua eden bir adamın, dua sırasında Rasûlullah (s)'a salat ve selam okumadığını görmüştü. Hemen: **"Bu kimse acele etti"** buyurdu. Sonra adamı çağırıp: **"Biriniz dua ederken, Allahu Teâlâ'ya hamd u senâ ederek başlasın, sonra Rasûlullah (s)'e salât okusun, sonra da dilediğini istesin,"** buyurdu.

Tirmizî, Da'avât 66; Ebû Dâvud, Salât 358; Nesâî, Schv 48.

402. Hz. Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Duâ, sema ile arz arasında durur. Bana salât okunmadıkça, Allah'a yükselmez. Beni hayvanına binen yolcunun mağrabası yerine tutmayın. Bana, duanızın başında, ortasında ve sonunda salât okuyun."**

Timizi, Salât 352.

403. Ebû Müsabbih el-Makrâî, Ebû Zühre en-Nümeirî (ra)'den naklen anlatıyor: Bir gece Resûlullah (s) ile beraber çıktık. Derken bir adama rastlatdık. Sual (ve Allah'tan talep) hususunda çok ısrarlı idi. Resûlullah (s) onu dinlemek üzere durakladı. Ve: **"Eğer duayı sonlandırırsa vâcib oldu!"** buyurdu. Kendisine: **"Ne ile sonlandırırsa ey Allah'ın Resûlü!"** denildi. **"Âmin ile"** dedi, uzaklaştı. Adama: **"Ey filan! Duayı âminle tamamla ve de gözün aydın olsun!"** dedi.

Ebû Dâvud, Salât 172.

404. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) özlü duaları tercih eder, diğerlerini bırakırdı."

Ebû Dâvud, Salât 358.

405. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) duayı üç kere yapmaktan, istiğfarı üç kere yapmaktan hoşlanırdı."

Ebû Dâvud, Salât 361.

406. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyudular ki: **"Acele etmediği müddetçe herbirinizin duasına icâbet olunur. Ancak şöyle diyerek acele eden var: 'Ben Rabbime dua ettim duamı kabul etmedi.' "**

Buhârî, Da'avât 22; Müslim, Zikr 92; Muvatta, Kur'an 29; Tirmizî, Da'avât 145; Ebû Dâvud, Salât 358.

407. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Nefislerinizin aleyhine dua etmeyin, çocuklarınızın aleyhine de dua etmeyin, hizmetçilerinizin aleyhine de dua etmeyin. Mallarınızın aleyhine de dua etmeyin. Ola ki, Allah'ın duaları kabul ettiği saate rastgelir de, istediğiniz kabul ediliverir."**

Ebû Dâvud, Salât 362.

408. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden herkes, ihtiyaçlarının tamamını Rabbinden istesin, hatta kopan ayakkabı bağına varıncaya kadar istesin."**

Tirmizî, Da'avât 149.

409. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allahu Teâlâ'nın fazlından isteyin. Zira Allah, kendisinden istenmesini sever. İbadetin en efdali de (dua edip) kurtuluşu beklemektir."**

Tirmizî, Da'avât 126.

410. Câbir (ra) anlatıyor: Bir kadın: *"Ey Allah'ın Resûlü, bana ve kocama dua ediver!"* diye ricada bulunmuştu. Resûlullah (s) efendimiz: *"Allah sana da, kocana da rahmet etsin!"* diye dua buyurdu.

Ebû Dâvud, Salât 363.

411. Ebû'd-Derdâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Kardeşinin gıyabında dua eden hiçbir mü'min yoktur ki melek de: 'Bir misli de sana olsun!' demesin."*

Müslim, Zikr 86, 88; Ebû Dâvud, Salât 364.

412. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Her kim, kendine zulmedene beddua ederse, ondan intikamını (dünyada) almış olur."*

Tirmizî, Da'avât 115.

413. Hz. Büreyde (ra) anlatıyor: Resulullah (s), bir adamın şöyle söylediğini işitti: *"Allah'ım, şehâdet ettiğim şu hususlar sebebiyle senden talep ediyorum: Sen, kendisinden başka ilah olmayan Allah'sın, birsin, samedsin (hiçbir şeye ihtiyacın yok, her şey sana muhtaç), doğurmadın, doğmadın, bir eşin ve benzerin yoktur."* Bunun üzerine Efendimiz (s) buyurdu: *"Nefsimi kudret elinde tutan Zât'a yemin olsun, bu kimse, Allah'tan İsm-i Âzamı adma talepte bulundu. Şunu bilin ki, kim İsm-i Âzamlı dua ederse Allah ona icâbet eder, kim onunla talepte bulunursa (Allah ona dilediğini mutlaka) verir."*

Tirmizî, Da'avât 65; Ebû Dâvud, Salât 358.

414. Esmâ Bintu Yezîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah'ın İsm-i Âzam'ı şu iki âyettedir: 1- 'İlâhınız, tek olan ilâhdır, O'ndan başka ilâh yoktur. O Rahmân ve Rahîm'dir.'** (Bakara 163) **2- Âl-i İmrân sûresinin baş kısmı: Elif-Lâm-Mim. O Allah ki, O'ndan başka ilâh yoktur, O Hayy ve Kayyûmdur."**

Ebû Dâvud, Salât 358; Tirmizî Da'avât 65.

415. İbn Ömer (radyallahu anhumâ) anlatıyor: Biz, Resûlullah (s) ile birlikte namaz kılarken, cemaatten biri aniden: **"Allahu ekber kebîrâ, velhamdü lillâhi kesîrâ, subhânallâhi bûkraten ve asîlâ** (Allah, büyükte büyüktür, Allah'a hamdimiz çoktur, sabah akşam tesbihimiz Allah'-adır!)" dedi. Resûlullah (s) efendimiz: **"Bu sözleri kim söyledi?"** diye sordu. Söyleyen adam: **"Ben, ey Allah'ın Rusûlü"** dedi. Resûlullah (s) efendimiz: **"O sözler boşuma gitti. Sema kapıları onlara açıldı"** buyurdu. İbn Ömer (ra) der ki: Söylediği günden beri o zikri okumayı hiç terk etmedim.

Müslim, Mesâcid 150; Tirmizî, Da'avât 137; Nesâî, İftitâh 8.

416. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) namaza (iftitah tekbiri ile) başlayınca şunu okurdu: **"Subhâneke Allahümme ve bihamdike ve tebâreke'smüke ve teâlâ ced-düke ve lâ ilâhe gayruke. (Allah'ım seni her çeşit noksan sıfatlardan takdîs ederim, hamdim sanadır. Senin ismin mübârek, azametin yücedir, senden başka ilâh da yoktur)."**

Tirmizî, Salât 179; Ebû Dâvud, Salât 122; b. Mâce, İkâmeti's-Salât 1.

417. Muhammed b. Mesleme (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) nâfile namaz kılmak için kalktığı vakit (bazan) şunu okurdu: **"Allah büyüktür. Yüzümü Hanîf ve Müslüman olarak semâvat ve arzı yaratan Allah'a yönelttim. Ben müşriklerden değilim."** Devamını Hz. Câbir (ra)'in rivâyetinde olduğu şekilde zikretti. Sonra şunu okudu: **"Allahım (kâinatın gerçek) Meliki sensin. Senden başka ilah yoktur. Seni hamdinle takdîs ederim."** Sonra kıraata geçti.

Nesâî, İftitâh 17.

418. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Haberiniz olsun, ben rûkû ve secde hâlinde Kur'ân okumaktan men edildim. Öyleyse rûkûda Rabb Teâlâ'ya tâzim edin, secdeye ise dua etmeye gayret edin, (zîra secdeye iken yaptığınız dua) icâbet edilmeye lâyıktır."**

Müslim, Salât 207; Ebû Dâvud, Salât 152; Nesâî, İftitâh 98.

419. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), secdelerinde şunları söylerdi: **"Allahümmağfirî zennî küllehu, dikkahu ve cüllehu, evvelehu ve âhirehu, sırrahu ve alâniyyetehu. (Allahım! Büyük-küçük birinci-sonuncu, gizli-açık, bütün günahlarımı mağfiret buyur."**

Müslim, Salât 216; Ebû Dâvud, Salât 152.

420. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri rûkû edince üç kere 'Sübhâne rabbiyel azîm (Büyük Rabbim her çeşit kusurdan münezzehdir)' desin. Bu, en az miktardır. Secde yapınca da üç kere 'Sübhâne Rabbiye'l a'lâ (Ulu Rabbim her çeşit kusurdan münezzehdir)' desin. Bu da en az miktardır."**

Ebû Dâvud, Salât 154; Tirmizî, Salât 194.

421. İbn Ebî Evfâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) sırtını rûkûdan kaldırdığı zaman şöyle derdi: **"Semiallâhu limen hamideh, Allahümme Rabbenâ leke'lhamdû mil'essemâvâtı ve mil'el-arzi ve mil'e mâ şî'te min şey'in ba'du. (Allah, kendisine hamd edeni işitir. Ey Allahım, ey Rabbimiz, semâlar dolusu, arz dolusu ve bunlardan başka istediğin her şey dolusu hamdler sana olsun!)"**

Müslim, Salât 204; Ebû Dâvud, Salât 144.

422. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) iki secde arasında: **"Allahım bana mağfiret et, merhamet et, beni zengin kıl, bana hidâyet ver, bana rızık ver,"** derdi.

Ebû Dâvud, Salât 145; Tirmizî, Salât 211; b. Mâce, Salât 23.

423. Abdullah b. Amr b. As (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a, Hz. Ebû Bekir (ra) gelerek: **"Bana namazda okuyacağım bir dua öğret!"** dedi. Resûlullah (s) ona şu duayı okumasını söyledi: **"Allahım! Ben nefsimi çok zulttım. Günahları ancak sen affedersin. Öyle ne beni,**

şanına layık bir mağfiretle bağışla, bana merhamet et. Sen affedici ve merhamet edicisin."

Buhârî, Sıfâtü's-Salât 149, Da'avât 17, Tevhîd 9; Müslim, Zikr 48; Tirmizî, Da'avât 98; Nesâî, Schiv 58.

424. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) teşehhüdden sonra şunu okurdu: "Allahım, ben cehennem azabından sana sığınırım. Kabir azabından da sana sığınırım. Deccal fitnesinden de sana sığınırım, hayat ve ölüm fitnesinden de sana sığınırım."

Ebû Dâvud, Salât 184.

425. Hz. Sevbân (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) selam verip (namazdan çıkınca) üç kere istiğfarda bulunup: "Allahım sen selamsın. Selamet de sendendir. Ey celâl ve ikrâm sâhibi sen münezzehsin, sen yücesin!" derdi.

Müslim, Mesâcid 135; Tirmizî, Salât 224; Ebû Dâvud, Salât 360; Nesâî, Schv 80.

426. Ka'b b. Ucre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) buyurdular ki: "Namazın takipçileri (muakkibât) var. Onları her namazın peşinden söyleyenler -veya yapanlar- (cennet ve mülkâfaat hususunda) hüsrâna uğramazlar. Bunlar otuz üç adet tesbih, otuz üç adet tahmid, otuzdört adet tekbir'dir."

Müslim, Mesâcid 144; Tirmizî Da'avât 25; Nesâî, 91.

427. Abdullah b. Gannâm el-Bayâdî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim sabaha erdiği zaman: 'Allahım, benimle veya mahlukatından herhangi biriyle hangi nimet sabaha ermişse bu sendendir. Sen birsin, ortağın yoktur, hamdler sanadır, şükür sanadır,' derse, o günkü şükür borcunu ödemiştir. Kim de aynı şeyleri akşama erince söylerse o da o geceki şükür borcunu eda eder."**

Ebû Dâvud, Edeb 110.

428. Huzeyfe b. Yemân (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) yatağına girince şu duayı okurdu: **"Allahım! Senin adıyla hayat bulur, senin adıyla ölürüm."** Sabah olunca da şu duayı okurdu: **"Bizi öldürdükten sonra tekrar hayat veren Allah'a hamdolsun! Zaten dönuştümlüz de O'nadır."**

Buhârî, Da'avât 7, 8, 16, Tevhid 13; Tirmizî, Da'avât 29; Ebû Dâvud, Edeb 177.

429. İmam Mâlik'ten gelen rivayete göre, ona şu haber ulaşmıştır: Hâlid b. Velîd (ra), Rasûlullah (s)'a: **"Ben uykuda iken korkutuluyorum. (Ne yapmamı tavsiye buyursunuz?)"** diye sordu. O'na şu tavsiyede bulundu: **"Allah'ın eksiksiz, tam olan kelimeleri ile O'nun gadabından, ikabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveselerinden ve (beni kötülüğe atan) beraberliklerinden Allah'a sığınırım! del"**

Muvatta, Şi'r 9.

430. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim, malîyânî konuşmaların çok olduğu bir yere oturur da, oradan kalkmazdan önce şu duayı okursa bu yerde oturmaktan hasıl olan günahından arınmış olur. 'Allahım! Seni hamdinle tesbih ederim. Senden başka ilah olmadığına şehâdet ederim. Senden mağfiret diliyorum, Sana tevbe ediyor (af taleb ediyorum).'**"

Tirmizî, Da'avât 39.

431. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Bir adam Rasûlullah (s)'a:

-Ey Allah'ın Resûlü, ben sefere çıkmak istiyorum, bana tavsiyede bulun! diye talepte bulundu. Efendimiz:

-Sana Allah'tan korkmanı ve (yol boyu aştığın) her tepenin başında tekbir getirmeni tavsiye ediyorum! buyurdu. Adam döneceği sırada şu duada bulundu: **"Allah'ım! O'na uzaklığı dîr, yolculuğu kolay kıl."**

Tirmizî, Da'avât 47.

432. Abdullah el-Hatmî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) birisiyle vedalaştı mı şöyle derdi: **"Dininizi, emânetinizi ve işlerinizin âkibetini Allah'ın muhafazasına bırakıyorum."**

Ebû Dâvud, Cihâd 80; Tirmizî, Da'avât 45.

433. Abdullah b. Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) seferde iken gece olunca şu duayı okurdu: **"Ey arz, benim de senin de Rabbimiz Allah'tır. Senin de, sende bulunanların da, sende yaratılmış olanların da, senin üzerinde yürütenlerin de şerrinden Allah'a sığınırım. Arslanın, iri yılanın, yılanın, akrebin ve bu beldede kâmet edenlerin, İblis'in ve İblis neslinin şerrinden de Allah'a sığınırım."**

Ebû Dâvud, Cihâd 80.

434. Havle Bintu Hakîm (ra) anlatıyor: Resûlullah (aleyhissalatü vesselam) efendimiz buyurmuşlardır ki: **"Kim bir yerde konakladığı zaman şu duayı okursa, oradan ayrılincaya kadar ona hiçbir şey zarar vermez: 'Eûzü bikelimâtillahi'ttâmmât min şerri mâ halâka. (Allah'ın eksiksiz, mükemmel kelimeleri ile, yaratıklarının şerrinden Allah'a sığınıyorum.)' "**

Müslim, 54; Muvatta, İsti'zân 34; Tirmizi, Da'avât 41.

435. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) üzüntü sırasında şu duayı okurdu: **"Halîm ve azîm olan Allah'tan başka ilah yoktur. Büyük Arz'ın Rabbi olan Allah'tan başka ilah yoktur. Kıymetli Arz'ın Rabbi, arzın Rabbi, Semâvât'ın Rabbi olan Allah'tan başka ilah yoktur."**

Buhârî, Da'avât 27, Tevhîd 22, 23; Müslim, Zikr 83; Tirmizî, Da'avât 40; b. Mâce, Dua 17.

436. El-Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir gün Mescid'e girdi. Orada Ensâr'dan Ebû Ümâme (ra) denen kimse ile karşılaştı. Ona:

-Ey Ebû Ümâme, niçin seni namaz vakti dışında Mescid'de oturmuş görüyorum? diye sordu.

-Peşimi brakmayan bir sıkıntı ve borçlar sebebiyle ey Allah'ın Resûlü, diye cevap verdi. Bunun üzerine Rasûlullah (s):

-Sana bazı kelimeler öğreteyim mi? Bunları okursan, Allah, sende sıkıntıyı giderir ve borcunu öder. Ebû Ümâme:

-Evet, ey Allah'ın Resûlü, öğret! Dedi. Rasûlullah (s):

-Öyleyse, aklıma çıktım mı, sabaha erdin mi şu duayı oku: "Allah'ım üzüntüden ve kederden Sana sığınırım. Aczden ve tembellikten Sana sığınırım, korkaklıktan ve cimrilikten Sana sığınırım. Borcun galebe çalmasından ve insanların kahrından Sana sığınırım."

Ebû Ümâme der ki: **"Ben bu duayı yaptım, Allah benden gamımı giderdi, borcumu ödedi."**

Ebû Dâvud, Salât 367.

437. Ebû Saîd (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) bir şey yeyip içti mi şu duayı okurdu: **"Bize yedirip içiren ve bizi Mâlikûmanlardan kılan Allah'a hamdolsun."**

Tirmizî, Da'avât 75; Ebû Dâvud, Et'ime 53; b. Mâce, Et'ime 16.

438. Muâz b. Enes (ra) der ki: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Muhakkak ki Allah, kulun bir şey yiyip hamdetmesinden veya bir şey içip hamdetmesinden râzı olur."**

Müslim, Zikr 89; Tirmizî, Et'ime 18.

439. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Sa'd b. Ubâde'nin yanında ekmek ve zeytinyağı yemişti. Sonunda şöyle bir dua buyurdu: **"Yanınızda oruçlular yemek yesin, yemeğinizden ebrarlar yesin, üzerinize melekler dua etsin."** Ebû Dâvud, Et'ime 55.

440. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) kazâyı hâcet için helâyâ gireceği zaman şu duayı okurdu: **"Allahümme innî eûzu bike mine'l-hubsi ve'l-habâsî.** (Allahım, pislikten ve (cin ve şeytan gibi) kötü yaratıklardan sana sığınırım.)"

Buhârî, Vudû' 9, Da'avât 15; Müslim, Hayz 122; Tirmizî, Tahâret 4; Ebû Dâvud Tahâret 3; Nesâî, Tahâret 18.

441. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) helâdan çıkınca: **"Gufrâneke (affını talep ediyorum),"** derdi.

Ebû Dâvud, Tahâret 17; Tirmizî, Tahâret 5; b. Mâce, Tahâret 10.

442. Talha b. Ubeydillah (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) hilâli görünce şu duayı okurdu: **"Allahım, Ay'ın hilâl devresini bize bereketli, imanlı, selâmetli ve îslâm üzere geçir. (Ey hilâl) benim de senin de Rabbin Allah'tır."**

Tirmizî, Da'avât 52.

443. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) gök gürleyip, şimşek çakınca şu duayı okurdu: **"Allah'ım bizi gadabınla öldürme, azabınla da helâk etme, bu (azabı)ndan önce bize afiyet (içinde ölüm) ver."**

Tirmizî, Da'avât 51.

444. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) ufuk-ı semâda bir bulut belirtisi gördü mü işi terkeder, namazda idiyse kısa keser ve şu duayı okurdu: **"Allah'ım, bunun şerrinden sana sığınırım."** Yağmur başlarsa: **"Allah'ım, bol yağmur, faydalı yağmur (ver)!"** derdi.

Ebü Dâvud, Edeb, 113; b. Mâce, Dua 21.

445. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) rüzgâr estiği zaman şu duayı okurdu: **"Allah'ım, senden bunun hayrını ve bunda olan (menfaatların da) hayrını ve bunun gönderiliş maksadındaki hayrı da istiyorum. Bunun şerrinden, bunda olanın şerrinden, bununla gönderilen şeyin şerrinden de sana sığınıyorum."**

Buhârî, Bed'ül-Halk 5, Tefsîr, Ahkâf 2, Edeb, 68; Müslim, İstisâ 14; Tirmizî, Da'avât 50.

446. Übey b. Ka'b (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Rûzgâra küfretmeyin. Hoşunuza gitmeyen bir rûzgar görüncə: 'Allah'ım, senden bunun hayrını talep ediyorum,' deyin."**

Tirmizî, Fiten 64.

447. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a:

-Ey Allah'ın Resûlü, şâyet Kadir gecesine tevâfuk edersem nasıl dua edeyim? Diye sordum. Şu duayı okumamı söyledi:

**-Allahümme inneke afuvvun, tuhibbu'l-afve fa'fu annî.
(Allahım! Sen affedicisin, affi seversin, beni affet.)**

Tirmizî, Da'avât 89.

448. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri hapsürünce 'Elhamdülillah alâ külli hâl (Her hal için elhamdülillah)' desin. Kardeşi de -yahut arkadaşı da- ona 'Yerhamükâllah' diye cevap versin. (Kardeşi bunu) kendisi için söyleyince, hapsüran da 'Yehdükümullah ve yuslih bâleküm (Allah size de hidâyet versin ve işinizi düzeltsin)' desin."**

Buhârî, Edeb 126, Ebû Dâvud, Edeb 99.

449. Ebû'd-Derdâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hz. Dâvud (aleyhisselâm)'un duaları arasında şu da vardır: 'Allahım! Senden sevgini ve seni sevenlerin sevgisini ve senin sevgine beni ulaştıracak ameli taleb ediyorum. Allah'ım! Senin sevgini nefsimden, âilemden, malımdan, soğuk sudan daha sevgili kıl.' "**

Ebû'd-Derdâ der ki: Resûlullah (s) Hz. Dâvud'u zikredince, O'nu **"insanların en âbidi (yani çok ve en ihlaslı ibadet yapanı)"** olarak tavsif ederdi.

Tirmizî, Da'avât 74.

450. Hz. Ömer ve Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyorlar: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir belaya uğrayanı görünce şu duayı okursa: 'Seni imtihan ettiği şeyde bana âfiyet veren ve birçok yarattığından beni üstün kılan Allah'a hamdolsun!' Artık yaşadığı müddetçe, bu bela ne olursa olsun ona mâruz kalmaktan muaf kılınır."**

İrmizî, Da'avât 38; b. Mâce, Dua 22.

451. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) dua ederken şunu söylerdi: **"Allahım, dinimi doğru kıl, o benim işlerimin ismetidir. Dünyamı da doğru kıl, hayatım onda geçmektedir. Ahiretimi de doğru kıl, dönüşüm oradır. Hayatı benim için her hayırda artma (vesilesi) kıl. Ölümü de her çeşit şerden (kurtularak) rahat(a kavuşma) kıl."**

Müslim, Zikr 71.

452. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah'ın duasının çoğu: **"Allahümme âtina fi'ddünya haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve künâ azâbe'nnâr. (Allahım bize dünyada da bir hayır, âhirette de bir hayır ver, bizi cehennem azâbından koru.)"** idi.

Buhârî, Da'avât 55, Tefsir, Bakara 36; Müslim, Zikr 26; Ebû Dâvud, Salât 381.

453. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s) şöyle istiâze ederlerdi: **"Allah'ım! Aczden, tembellikten, korkaklıktan, düşkünlük derecesine varan ihtiyarlıktan, cimrilikten sana sığınırım. Keza, kabir azabından sana sığınırım. Hayat ve ölüm fitnesinden sana sığınırım."**

Buhârî, Da'avât 38, 40, 42, Cihâd 25; Müslim, Zikr 52; Tirmizî, Da'avât 71; Ebû Dâvud, Salât 367; Hurûf 1; Nesâî, İstiâze 6.

454. Abdullah b. Amr b. As (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şu duayı okurlardı: **"Allah'ım, huşû duymaz bir kalبتen sana sığınırım, dinlenmeyen bir duadan sana sığınırım, doymak bilmeyen bir nefisten, faydası olmayan bir ilimden, bu dört şeyden sana sığınırım."**

Tirmizî, Da'avât 69; Nesâî, İstiâze 2.

455. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle dua ederdi: **"Allahım, şikak ve nifaktan ve kötü ahlâktan sana sığınırım."**

Ebû Dâvud, Salât 367, (1546); Nesâî, İstiâze 21, (8, 264).

SALAVÂT

456. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bana (bir kere) salât okursa Allah da ona on salât okur ve on günahını affeder, (mertebesini) on derece yükseltir."**

Nesâî, Sehv 55.

457. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (aleyhis-sâlatu vesselâm) buyurdu ki: **"Kıyamet günü bana insanların en yakını, bana en çok salavât okuyandır."**

Tirmizî, Salât 357.

458. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (aleyhissâlatu vesselâm) buyurdu ki: **"Yeryüzünde Allah'ın seyyâh melekleri vardır. Onlar ümmetimin selâmını (ânında) bana tebliğ ederler."**

Nesâî, Schv 46.

BORÇ

459. Ebû Mûsa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allahü Teâla nazarında, bir kulun Allah tarafından yasaklanan kebîrelerden sonra, beraberinde getirebileceği en büyük günahlardan biri, kişinin ödenecek karşılık bırakmadan üzerinde borç olduğu halde ölmesidir."**

Ebû Dâvud, Büyû 9.

460. İmrân b. Huzeyfe (ra) anlatıyor: Meymûne (ra) fazlaca borca giriyordu. Ailesi bu meselede müdâhale edip ayıpladılar. Şu cevabı verdi: **"Borcu bırakmayacağım. Ben dostum ve can yoldaşım Resûlullah (s)'ı şöyle söylerken dinledim: 'Bir borçla borçlanan bir kimsenin ödeme niyetinde olduğunu Allah bilince, onun borcunu Allah mutlaka dünyada iken öder.'"**

Nesâî, Büyû 99; b. Mâce, Sadakât 10.

461. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden önce yaşayanlardan bir tüccar vardı. Halka borç verirdi. Borçluları arasında fakir görürse hizmetçilerine: 'Onun borcundan vazgeçiverin, böylece Allah'ın da bizim günahlarımızdan vazgeçeceğini umarz,' derdi. Allah da onun günahlarından vazgeçti."**

Buhârî, Sulh 10; Müslim, Mûsâkât 19; Nesâî, Büyû' 104.

462. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim, ödemek arzusu ile insanların malını alır ise, Allah (onun borcunu) ona bedel edâ eder. Kim de telef etmek niyetiyle halkın malını alırsa Allah onu telef eder."** *Buhârî, İstikrâz 2.*

ZİKİR

463. Hz. Ebû Musâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İçerisinde Allah zikredilen evlerin misali ile içerisinde Allah zikredilmeyen evlerin misâli, diri ile ölüntün misali gibidir."**

Buhârî, Da'avât 66; Müslim, Salâtü'l-Mûsâfirin 211.

464. Hz. Ebû Hüreyre'nin rivâyetinde şöyle gelmiştir: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah Teâla diyor ki: 'Kulum, hakkımda nasıl bir zan yürütürse ben öyleyimdir. O, beni zikredince ben onunla beraberim. O beni içinden geçirirse, ben de onu içimden geçiririm. O, beni bir**

cemaat içerisinde anarsa, ben de onu, onunkinden daha hayırlı bir cemaatte anarım. O, bana bir karış yaklaşırsa ben ona bir arşın yaklaşıyorum. O bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim.' "

Buhârî, Tevhid 50; Müslim, Zıkr 2; Tirmizî, Da'avât 142.

465. Hz. Muâz b. Cebel (ra) anlatıyor: "Kul, kendini Allah'ın azabından kurtarmada zikrullahtan daha müessir bir ameli işlememiştir."

Muvatta, Kur'ân 24; Tirmizî, Da'avât 6; b. Mâce, Edeb 53.

KESİM ÂDÂBI

466. Şeddâd b. Evs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah Teâlâ, her şeyde iyiliği emretmiştir. Öyleyse öldürdüğünüz zaman öldürmeyi iyi yapın. Kescek olursanız kesmeyi iyi yapın. Bıçağın ağzını bileyin. Hayvana (zahmet vermeyin) rahat ettirin."**

Müslim, Sayd 57; Tirmizî, Diyât 14; Ebû Dâvud, Edâhi 12; Nesâî, Dahâya 22; b. Mâce, Zebâih 3.

467. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: "Kavimimden biri bir veya iki tavşan avladı. Bunları taşla kesti. Resûlullah (s)'tan soruncaya kadar yemedi. Efendimiz (s) yemesini emretti."

Tirmizî, Zebâih 1.

468. İbn Ömer (ra) anlatıyor. Resulullah (s) buyurdular ki: **"Haksız yere bir kuş veya daha küçük bir hayvan öldüren insana Allah mutlaka onun hesâbını soracaktır."** Kendisine: **"Onun hakkı da nedir?"** diye sorulunca: **"Onu keser ve yer. Başını kesip atmaz!"** diye cevap verdi.

Nesâî, Sayd 34.

469. Ebû Vâkıd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Medine'ye geldiği zaman, Medîneliler, (diri olan) devenin hörgücünü kesiyorlar ve koyunların da kuyruklarını koparıyorlar ve bunları yiyorlardı. Bu durum üzerine Resûlullah (s): **"Hayvan diri iken ondan her ne kesilmiş ise, bu leş hükmündedir, yenilmez,"** dedi.

Tirmizî, Et'ime 4; Ebû Dâvud, Sayd 3; b. Mâce, Sayd 8.

470. El-Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a sorularak dendi ki: **"Biz deve, sığır ve davarı, karınlarında cenin olduğu halde boğazlıyoruz. Cenini yiyelim mi, atalım mı?"** Şu cevabı verdi: **"Dilerseniz yiyin. Zîra onların tezkiyesi (temiz ve helal olmaları) annelerinin tezkiyesine tâbidir."**

Ebû Dâvud, Edâhi 18; Tirmizî, Et'ime 2.

471. Nâfi'nin anlattığına göre, Ka'b b. Mâlik (ra)'ın bir oğlundan, İbn Ömer'e anlatırken şunları işitmiştir: **"Bâbası kendisine haber vermiştir ki: Davar güden câri-**

yeleni, bir koyunun ölmek üzere olduğunu görmüş, derhal bir taş kırarak, onunla koyunu kesmiştir. Bâbası ailesine: "Ondan yemeyin. Resûlullah (s)'a sorayım" demiş ve sormuştur. Resûlullah (s) yemelerini emretmiştir."

Buhârî, Zebâih 18, 19, Vekâlet 4; Muvatta, Zebâih 4.

472. Zeyd b. Sâbit (ra) anlatıyor: "Bir kurt bir koyunu dişlemişti, derhal keskin bir taşla kestiler. Resûlullah (s) yenmesine ruhsat verdi."

Nesâî, Dahâyâ 18.

473. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a soruldu: "Halk bize et getiriyor, kesilirken besmele çekilip çekilmediğini bilmiyoruz, ne yapalım?" "Siz besmele çekin, yiyin!" cevabını verdi.

Buhârî, Sayd 21, Büyû' 5, Tevhîd 13; Muvatta, Zebâih 1; Ebû Dâvud, Edâhî 19; Nesâî Dahâyâ 39.

474. Ebû'd Derdâ (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ok atışlarında hedef olarak kullanılan hayvanla kurdun kaçırdığı, fakat ondan kurtarılan hayvanın yenmesini yasakladı."

Tirmizî, Et'ime 1.

YERİLEN MEKANLAR

475. Yine Ebû Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Dünya tatlı ve hoştur. Allah sizi ona vâris kılacak ve nasıl hareket edeceğinize bakacaktır. Öyleyse dünyadan sakının, kadından da sakının! Zîra Benî İsrâîl'in ilk fitnesi kadın yüzünden çıkmıştır."**

Müslim, Zikr 99; Tirmizî, Fiten 26; b. Mâce, Fiten 19.

476. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Dünya, mü'mine hapishâne, kâfire cennettir."**

Müslim, Zühd 1; Tirmizî, Zühd 16.

477. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Dünya sevgisi her çeşit hatalı davranışların bağıdır. Bir şeye olan sevgin seni kör ve sağır yapar."**

Ebû Dâvud, Edep 125.

478. İbn Mes'ûd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'in yanına girmiştim. Onu bir hasır örgünün üzerinde uyumuş buldum. Hasır, (vücudunun açık olan) yan taraflarında izler bırakmıştı. **"Ey Allah'ın Resûlü, dedim, sana bir yaygı te'min etsek de hasırın üstüne sersek, onun sertliğine karşı sizi korusa!"** Şöyle cevap verdi: **"Ben kim, dünya kim. Dünya ile benim misâlim, bir ağacın altında gölge lenip sonra terkedip giden yolcunun misali gibidir."**

Tirmizî, Zühd 44.

479. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (aleyhisselâtu vesselâm) Hicr'a uğradığı zaman: **"Nefislerine zulmedenlerin meskenlerine girerken onların mâruz kaldığı müsibetin size de gelmesi korkusuyla ağlayarak girin!"** dedi. Sonra başını (ridasıyla) örtüp yürüyüşünü hızlandırdı ve vâdiyi geçinceye kadar bu hâl üzere devam etti.

Buhârî, Enbiya 7, Mesâcid 53, Megâzî 80, Tefsîr, Hicr 2; Müslim, Zühd 38-40.

MERHAMET

480. Abdullah b. Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah, merhametli olanlara rahmetle muamele eder. Öyleyse, sizler yeryüzündekilere karşı merhametli olun ki, semâda bulunanlar da size rahmet etsinler. Rahim (akrabalık bağı) Rahmân'dan bir bağıdır. Kim bunu korursa Allah onunla (rahmet bağı) kurar, kim de koparırsa, Allah da ondan (rahmet bağını) koparır."**

Tirmizî, Birr 16; Ebû Dâvud, Edeb 66.

481. Hz. Cerîr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah, insanlara merhamet etmeyene rahmette bulunmaz."**

Buhârî, Tevhîd 2, Edeb 27; Müslim, Fedâil 66; Tirmizî, Birr 16.

482. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) (bir gün), Hasan b. Ali (ra)'yı öpmüş idi. Bu sırada yanında bulunan Akra' b. Hâbis, (şanki bunu tuhaf karşıladı ve:) *"Benim on tane çocuğum var. Fakat onlardan hiçbirini öpmedim,"* dedi. Resûlullah (s) ona bakıp: *"Merhamet etmeyene merhamet edilmez!"* buyurdu.

Buhârî, Edeb 18, Müslim, Fedâil 65; Tirmizî, Birr 12; Ebû Dâvud, Edeb 156.

483. Ebû Hüreyre (ra)'den gelen bir diğer rivâyette Resûlullah (s) şöyle buyurmuştur: *"Merhamet, ancak ebedî hüsrâna uğrayanın kalbinden çıkarılabilir."*

Tirmizî, Birr 16; Ebû Dâvud, Edeb 66.

484. Selmânu'l-Fârisî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Allah'ın yüz rahmeti var. Bunlardan biriyle mahlûkat kendi aralarında birbirlerine merhamet gösterirler. Doksan dokuz rahmet de Kıyamet günü içindir."*

Müslim, Tevbe 20.

485. Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Allah, arz ve semayı yarattığı gün, yüz rahmet yarattı. Her bir rahmet göklerle yer arasını dolduracak kadardır. Ondan yeryüzüne tek bir rahmet indirmiştir. İşte anne, yavrusuna bununla şefkat eder. Vahşi hayvanlar ve kuşlar birbirlerine bununla merhamet ederler. Kıyamet günü geldiği vakit Allah, rahmetine bunu da ilâve ederek (tekrar yüze) tamamlayacaktır."*

Müslim, Tevbe 21.

486. Ömer b. Hattâb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a bir grup esir getirilmişti. İçlerinde bir kadın vardı, göğüsleri sütle dolu idi. Bu kadın (sağa sola) koşuyor, esirler arasında bir çocuk bulduğu zaman onu yakalayıp kucaklıyor, göğsüne bastırıyor ve emziriyordu. (Dikkatleri çeken bu manzara karşısında), Resûlullah (s): **"Bu kadının, çocuğunu ateşe atacağına kanaatiniz olur mu?"** dedi. Bizler: **"Hayır!"** diye cevap verince: **"(Bilin ki), Allah'ın kullarına olan rahmeti, bu kadının çocuğuna olan şefkatin-den fazladır,"** buyurdu.

Buhârî, Edeb 18; Müslim, Tevbe 22.

487. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir kadın, eve hapsedtiği bir kedi yüzünden cehenne-me gitti. Kediyi hapsederek yiyecek vermemiş, yeryüzününün başrâtından yemeye de salmamıştı."**

Buhârî, Bed'ü'l-Halk 17, Şirb 9, Enbiya 50; Müslim, Birr 151.

488. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hayvanlarınızın sırtını minberler yerine koymayın. Şurası muhakkak ki tek başınıza güçlkle gidebileceğiniz bir yere sizi götürmeleri için Allah onları sizlere musahhar (hizmetçi) kıldı. Arzı da sizin (durma yeriniz) kıldı, öyleyse ihtiyaçlarınızı (duran hayvanının sırtında değil) arz üzerinde görün."**

Ebû Dâvud, Cihâd 61.

489. Abdurrahman b. Abdullah, babası Abdurrahman (ra)'dan rivâyet eder ki şöyle demiştir: Biz bir seferde Resûlullah (s) ile beraber idik. Resûlullah bir ara bir ihtiyacı için yanımızdan ayrıldı. O sırada hummara denen bir kuş gördük, iki tane de yavrusu vardı. (Kuş kaçtı) yavrularını aldık. Kuşçağız etrafımıza yaklaşip çırpınmaya, kanatlarını çırpıp havada inip çıkmaya başladı. Resûlullah (s) Efendimiz gelince: **"Kim bu zavallının yavrusunu alıp onu ızdıraba attı? Yavrusunu geri verin!"** diye emretti. Bir ara, ateşe verdiğimiz bir karınca yuvası gördü. **"Kim yaktı bunu?"** diye sordu. **"Biz!"** dedik. **"Ateşle azab vermek sadece ateşin Rabbine hastır!"** buyurdu.

Ebû Dâvud, Cihâd 122, Edeb, 176.

490. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Rıfk bir şeye girdi mi onu mutlaka güzelleştirir, bir şeyden de çıkarıldı mı onu mutlaka çirkin kılar."**

Müslim, Birr 78; Ebû Dâvud, Cihâd 1, Edeb 11.

491. Hz. Âişe (ra) bir başka rivâyette şunu söyler: Kendisinde dikbaşlılık olan bir deveye bindim. (Hırçınlık etmeye başlayınca ileri-geri sürmeye başladım. Bunun üzerine Resûlullah (s): **"Rıfkla, tatlılıkla davran!"** diye müdâhale etti...

Müslim, Birr 79.

492. Cerîr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir kimse yumuşak davranmaktan mahrum ise hayrın tamamından mahrumdur."**

Müslim, Birr 75.

493. Ebû Mûsa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) herhangi bir iş için bir adam gönderse şu uyarıda bulunurdu: **"Sevindirin, nefret ettirmeyin; kolaylaştırın, zorlaştırmayın."**

Ebû Dâvud, Edep 20; Müslim, Cihâd 6.

REHİN, İPOTEK

494. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) bir yahudîden, veresiye yiyecek satın aldı. Rehin olarak zırhını verdi."

Buhârî, Rehn 2, 5, Büyü' 14, 33, 88, Silm 5, 6, İstikraz 1, Cihâd 89, Megâzi 85; Müslim, Musâkât 124; Nesâî, Büyü' 58, 87.

RİYAKÂRLIK

495. Ka'b b. Mâlik (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: **"Kim âlim geçinmek, sefihlerle münâzara yapmak ve halkın dikkatlerini kendine çekmek gibi maksadlarla ilim öğrenirse Allah o kimseyi cehenne ateş atar."**

Tirmizî, İlm 6.

496. Ebû Hüreyre ve İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ahir zamanda, dinle dünyayı taleb eden insanlar zuhur edecek. Bunlar, insanlar(a iyi görünüp, onları aldatmak) için öyle bir yumuşakhğa bürünürler ki koyun postu yanlarında kaba kalır. Diller de baldan daha tatlıdır. Ancak kalbleri kurtlarınkinden vahşidir. Yüce Allah (bunlar için) şöyle diyecektir: 'Beni aldatmaya mı çalışıyorsunuz, yoksa bana karşı cürete mi yelteniyorsunuz? Zât-ı Akdesime yemin olsun, bunlar üzerine, kendilerinden çıkacak öyle bir fitne göndereceğim ki, içlerinde halîm olanlar bile şaşkına dönecekler.'**"

Tirmizî, Züh'd 60.

497. Yine Ebû Hüreyre (ra)'den bir rivâyete göre, Resûlullah (s) şöyle buyurmuştur: **"Kıyamet gününde, Allah nazarında en kötü olanlardan bir kısmını da iki yüzlülerin teşkil ettiğini göreceksiniz. Bunlar bazılarını bir yüzle, diğer bazılarını da başka bir yüzle giden insanlardır."**

Buhârî, Edeb 52; Müslim, Fedâil 199; Muvatta, Kelâm 21; Tirmizî, Birr 78; Ebû Dâvud, Edeb 39.

498. Ammâr b. Yâsîr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kimin dünyada iki yüzü varsa kıyâmet günü, ateşten iki dili olacaktır."**

Ebû Dâvud, Edeb 39.

499. Ebû Vâil anlatıyor: Hz. Üsâme (ra)'yi işittim diyordu ki: Rasûlullah (s) buyurdu ki: **"Kıyamet günü bir adam getirilip ateşe atılır. Karnındaki barsakları dışarı çıkar. Onları, eşiğin değirmen taşını dönderdiği gibi dönderir. Derken, cehennem ahâlisi etrafında toplanır ve: 'Ey fûlan, sen dünyada iken (bize) ma'rufu emderip, münkerden nehyetmiyor muydun?' derler. O: 'Evet, ma'rufu emrederdim ama kendim yapmazdım, münkeri yasaklardım ama kendim yapardım,' diye cevap verir."**

Buhârî, Bed'ül-Halk 10, Fiten 17; Müslim, Zühd 51.

500. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir gün: **"Hüzün kuyusundan Allah'a sığın!"** buyurdu. Oradakiler: **"Ey Allah'ın Resûlü! Hüzün kuyusu da nedir?"** diye sordular. **"O, dedi, cehennemde bir vâdidir; cehennem, o vâdiden her gün yüz kere Allah (c.c)'a sığınma taleb eder."** **"Ey Allah'ın Resûlü! Oraya kimler girecek?"** diye tekrar sordular. **"Oraya, amellerinde riya yapan kurrâlar girecektir!..."** diye cevap verdi.

Tirmizî, Zühd 48.

ZEKÂT

501. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Hz. Muâz (ra)'ı Yemen'e gönderdi. (Giderken) ona dedi ki: *"Sen Ehl-i Kitap bir kavme gidiyorsun. Onları davet edeceğin ilk şey Allah'a ibâdet olsun. Allah'ı tanıdılar mı, kendilerine Allah'ın zekâtı farz kılmuş olduğunu, zenginlerinden alınıp fakirlerine dağıtılacağını onlara haber ver. Onlar buna da ittaat ederlerse kendilerinden zekâtı al. Zekât alırken halkın (nazarlarında) kıymetli olan mallarından sakın. Mazlumun bedduasını almaktan kork. Zîra Allah'la bu beddua arasında perde mevcut değildir."*

Buhârî, Zekât 1, 41, Sadaka 1, 63, Mezâlim 9, Megâzî 60, Tevhid 1; Müslim, İmân 31; Tirmizî, Zekât 6; Ebû Dâvud, Zekât 4; Nesâî, Zekât 46.

502. Hz. Ebû Hüreyre ve Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Deve, sığır veya davar sâhibi olup da, bunlardaki Allah'ın hakkını eda etmeyen herkese Kıyamet günü, bu mallar, olduğundan daha çok ve mümkün olduğunca iri ve şişman olarak geleceklerdir. Adam, onlar için, düz ve geniş bir yere oturtulacak, hayvanlar bacakları ve tabanlarıyla onun üzerinden geçecekler. Geçiş sırasında boynuzlarıyla tosluyacaklar ve ayaklarıyla ezecekler. İçlerinde boynuzsuz veya boynuzu kırık biri bulunmayacak. Bu şekilde sonuncusu da onun üzerinden geçince, birincisi aynı geçişte tekrar başlayacak. Mahlûka-*

tın hesabı tamamlanıp hüküm verilinceye kadar bu hâl devam edecek. Keza zengin olup da ondaki Allah'ın hakkını ödemeyen herkese, Kıyamet günü serveti, dazlak başlı bir yılan olarak gelecek, ağzını açıp peşine düşecektir. Yılan yaklaştıkça adam ondan kaçacak. Sonunda yılan ona: 'Gizlediğin servetini all Benim ona ihtiyacım yok!' diye bağırır. Adam, neticede yilandan kaçma çaresinin olmadığını anlayınca, elini ağzına sokar. Yılan da onu, aygırın alafı kemirmesi gibi kemiriverecek."

Buhârî, Zekât 3, Tefsir, Âl-i İmrân 14, Berâet 6, Hiye 3; Müslim, Zekât 26; Muvatta, Cihâd 3; Ebû Dâvud, Zekât 32; Nesâî, Zekât 2, 6.

503. Süleymân b. Yesâr anlatıyor: Rasûlullah (s), Abdullah b. Revâha'yı Hayber'e yahudîlerle kendi arasından mahsûlün takdîri için gönderiyordu. Yahudîler, hanımlarının zînetlerinden ona bazı takılar verip: "*Bu sanadır (al, karşılığında) bize yükümüzü hafiflet, taksimde lehimize olarak biraz göz yumuver!*" dediler. Abdullah (ra) onlara şu cevabı verdi: "*Ey yahudîler toplumu! Sizler, bana Allah Teâlâ'nın en menfûr mahlûklarısınız. Bu, beni size karşı zülme sevketmeyecektir. Bana teklif ettiğiniz rüşvete gelince, o haramdır ve biz bu haramı yemeyiz.*" Yahudîler: "*Arz ve semâvâtı ayakta tutan işte bu (dürüstlük)tür!*" dediler.

Muvatta, Müsâkât 2; Ebû Dâvud, Büyü' 36.

504. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Hz. Abbâs (ra), Resûlullah (s)'a hayırda acele etmek maksadıyla daha senesi dolmadan, erken vakitte zekâtın verilmesi husûsunda sormuştu. Resûlullah (s) bu hususta ona müsâade etti."

Ebû Dâvud, Zekât 21; Tirmizî, Zekât 38.

505. Kays b. Sa'd b. Ubâde anlatıyor: "Resûlullah (s), zekât emri gelmezden önce, bize sadaka-i fitr'ı emretmişti. Zekât farz kılınca, fitr sadakasını ne emretti ne de nehyetti. Biz onu yerine getirmeye devam ettik..."

Nesâî, Zekât 35; b. Mâce, Zekât 21.

506. Beşîr b. Hasâsiye (ra) anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü! dedik, **zekât toplayanlar, bize haksızlık edip borcumuzdan fazlasını alıyorlar, biz malımızdan haksızlıklarını kadarını gizleyelim mi?**" "**Hayır!**" cevabını verdi.

Ebû Dâvud, Zekât 5.

507. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Zekâtta haddi aşan, vermeyen gibidir.**"

Ebû Dâvud, Zekât 4; Tirmizî, Zekât 19; b. Mâce, Zekât 14.

508. Râfi' b. Hadîc (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Zekâtı hakkaniyetle toplayan tahsildar, evine döntünceye kadar, Allah Teâlâ yolunda cihâd yapan asker gibidir.**"

Ebû Dâvud, İmâret 7; Tirmizî, Zekât 18; b. Mâce, Zekât 14.

509. Abdullah b. Ebû Evfâ (ra) anlatıyor: Babam ashabu'sşecereden idi. Resûlullah (s) kendisine bir kavm zekâtlarını getirince şöyle dua buyururlardı: **"Allahım şu aileye rahmet buyur."** Babam zekatını getirince onun için de: **"Allah'ım Ebû Evfâ'nın ailesine rahmet buyur,"** diye dua etti.

Buhârî, Zekât 64, Meğâzî 35, Da'avât 19, 33; Müslim, Zekât 176; Ebû Dâvud, Zekât 6; Nesâî, Zekât 13.

510. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Hasan b. Ali (ra) zekât hurmasından bir tanesini alıp, hemen ağzına attı. Resûlullah (s): **"Hişt, hişt at onul! Bilmiyor musun, biz zekât yemiyoruz!"** -veya: **"Bize zekât helâl değildir!"** diye müdâhale etti.

Buhârî, Zekât 60, 57, Cihâd 188; Müslim, Zekât 161.

511. Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ben bâzan evime dönüyor, yatağında veya odamda yere düşmüş bir hurma buluyorum. Onu yemek üzere kaldırdığım vakit, 'bu, sadaka hurması olmasın?' diye aklıma geliyor, korkup (tekrar yere) atıyorum."**

Buhârî, Lukata 6; Müslim, Zekât 162, 163; Ebû Dâvud, Zekât 29.

512. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) efendimiz, kendisine bir yiyecek getirilince, mahiyeti hakkında sorardı. Eğer **"hediye olduğu"** söylenirse ondan yerd, **"sadaka olduğu"** söylenirse yemeyip Ashabına, **"Siz yiye!"** derdi.

Buhârî, Hibe 5; Müslim, Zekât 175; Tirmizî, Zekât 25; Nesâî, Zekât 98.

513. Abdullah b. Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sadaka, ne zengine ne de sakatlığı olmayan güçlüye helâl değildir."**

Timizî, Zekât 23; Ebû Dâvud, Zekât 23; Nesâî, Zekât 90; b. Mâce, Zekât 26.

514. Ziyâd b. Hâris es-Sudâî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a gelip biat ettim. O sırada bir adam gelerek: **"Bana sadakadan ver!"** dedi. Resûlullah (s) adama: **"Allah, sadakalar husûsunda, ne herhangi bir peygambere ne de bir başkasına hüküm verme yetkisi tanımadı, hükmi bizzat kendisi verdi. Ve, sadakaları sekiz hisseye ayırdı. Eğer sen bunlardan birine gidersen senin hakkını derhal sana veririm,"** buyurdu.

Ebû Dâvud, Zekât 23.

515. Hz. Enes (ra)'den rivâyet edilen bir hadiste denmiştir ki: Berîre (ra)'ye tasadduk edilen bir etten Resûlullah'a ikrâm edilmişti. Etin kaynağını öğrenen Resûlullah: **"Bu ona sadakadır, bize ise hediyedir,"** buyurdu.

Buhârî, Zekât 62, Hibe 5; Müslim, Zekât 170; Ebû Dâvud, Zekât 30.

ZÜHD

516. Sehl ibnu Sa'd (ra) anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (s)'a uğradı. Efendimiz, yanında bulunan bir zâta: **"Şu gelen kimse hakkında reyin nedir?"** diye sordu. Adam: **"O, halkın eşrafındandır, bu vallahi bir kıza tâlib olsa hemen evlendirilmeye; birisi lehine şefaatte bulunsa, şefaatinin yerine getirilmesine lâyıktır,"** dedi. Resûlullah (s) sükût buyurdu. Derken az sonra bir adam daha uğradı. Resûlullah (s) yanındakine: **"Peki bunun hakkında görüşün nedir?"** dedi. Adam: **"Ey Allah'ın Resûlü! Bu, müslümanların fakir takımındandır. Vallâhi, bu bir kıza tâlib olsa evlendirilmemeye, şefaatte bulunsa itibar edilmemeye, bir şey söylese dinlenilmemeye lâyıktır,"** cevabını verdi. Bunun üzerine Rasûlullah (s): **"Bu, onun gibilerin bir arz dolusundan daha hayırlıdır?"** buyurdu.

Buhârî, Rikâk 16, Nikâh 15, b. Mâce, Zühd 5.

517. Ebû Zerr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Efendimiz buyurdu ki: **"Dünyada zâhidlik, helâl olanı haram etmek veya malı ziyân etmekle olmaz. Gerçek zâhidlik, Allah'ın elinde olana, kendi elinde olandan daha çok güvenmen ve bir müsibete düştüğün zaman getireceği sevabı sebebiyle, onun devamına râğbet göstermendir."**

Tirmizî, Zühd 29; b. Mâce, Zühd 1.

518. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"(Ey Âişe! Cennette) benimle olman seni mesrur edecekse sana dünyadan bir yolcumun azığı kadarı kifâyet etmelidir. Sakın zenginlerle sohbet arkadaşlığı etme. Bir elbiseye yama vurmada eskimiş sayma."**

Tirmizî, Libâs 38.

519. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle dua ederdi: **"Allah'ım! Âl-i Muhammed'in rızkını belini doğrultacak kadar ver!"** Bir diğer rivâyette, **"yetecek kadar ver"** buyurmuştur.

Buhârî, Rikâk 17; Müslim, Zekât 126; Tirmizî, Zühd 38.

520. Ebû Saîd (ra) anlatıyor: Muhâcirlerin fakirlerinden bir grupla birlikte oturmuştum. Bunlardan bir kısmı, bir kısmı(nın karaltısından istifâde) ile çıplaklıktan korunuyordu. Bir kâri de bize (Kur'ân) okuyordu. Derken Resûlullah (s) çıkageldi ve: **"Ne yapıyorsunuz?"** diye sordu. **"Ey Allah'ın Resûlü! dedik, o kârimizdir, bize (Kur'ân) okuyor. Biz de Allah Teâlâ'nın kitabını dinliyoruz."** Bunun üzerine Resûlullah (s): **"Ümmetim arasında, kendileriyle birlikte sabretmem emredilen kimseleri yaratan Allah'ıma hamdolsun!"** dedi. Sonra, kendisini bizimle eşitlemek üzere Resûlullah, ortamıza oturdu ve eliyle işâret ederek: **"Şöyle (halka yapın)"** dedi. Cemaat hemen etrafında halka oldu, yüzleri O'na döndü. Ebû Saîd der ki:

Resûlullah (s)'in onlar arasında benden başka birini daha tanıyor görmedim. (Herkes yeni baştan vaziyetini alınca) Resûlullah şu müjdeyi verdi: **"Ey yoksul muhâcirler, size müjdeler olsun! Size Kıyamet günündeki tam nûru müjde ediyorum. Sizler cennete, insanların zenginlerinden yarım gün önce gireceksiniz. Bu yarım gün, (dünya günleriyle) beşyüz yıl eder."**

Ebû Dâvud, İlim 13; Tirmizî, Zühhd 37.

521. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Efendimiz buyurdu ki: **"Allah hiçbir peygamber göndermedi ki, koyun çobanlığı yapmamış olsun."** "Sen de mi, Ey Allah'ın Resûlü?" diye sordular. **"Evet, dedi, ben de bir miktar kırat mukabili Mekke ehline koyun göttüm."**

Buhârî, İcâre 2; Muvatta, 18; b. Mâce, Ticârât 5.

522. Abdullah b. Muğaffel (ra) anlatıyor: Bir adam gelerek: **"Ey Allah'ın Resûlü! Ben seni seviyorum,"** dedi. Resûlullah (s): **"Ne söylediğine dikkat et!"** diye cevap verdi. Adam: **"Vallâhi ben seni seviyorum!"** deyip, bunu üç kere tekrar etti. Resûlullah (s) bunun üzerine adama: **"Eğer beni seviyorsan, fakirlik için bir zırh hazırla. Çünkü beni sevene fakirlik, hedefine koşan selden daha süratli gelir."**

Tirmizî, Zühhd 36.

523. Ali (ra) anlatıyor: Biz Resûlullah (s) ile birlikte otururken uzaktan Mus'ab b. Umeyr (ra) göründü, bize doğru geliyordu. Uzerinde deri parçası ile yamanmış bir bürdesi vardı. Resûlullah (s) onu görünce, (Mekke'de iken giyim kuşam yönünden yaşadığı) bolluğu düşünerek ağladı. Sonra şunları söyledi: **"Gün gelip, sizden biri, sabah bir elbise, akşam bir başka elbise giyse ve öntüne yemek tabaklarının biri getirilip diğeri kaldırılrsa ve evlerinizi de (bahalar ve kilimler ile) Ka'be gibi örtseniz o zamanda nasıl olursunuz?"** "O gün, biz bugünümüzden çok daha iyi oluruz. Çünkü hayat külfetimiz karşılanmış olacak, biz de ibâdete daha çok vakit ayıracağız," diye cevap verdiler. Resûlullah (s): **"Hayır! Bilakis siz bugün o günden daha iyisinizdir,"** buyurdu. Tirmizî, Kıyamet 36.

524. Ebû Ümâme b. Sa'lebe el-Ensârî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın yanında dünyayı zikretmişlerdi. Buyurdu ki: **"Duymuyor musunuz, işitmiyor musunuz? Mütevâzî giyinmek îmandandır, mütevâzî giyinmek imandandır!"** Ebû Dâvud, Tereccül 1; b. Mâce, Zühd 22.

525. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: **"Bazı aylar olurdu, hiç ateş yakmazdık, yiyip içtiğimiz sadece hurma ve su olurdu. Ancak, bize bir parçacık et getirilirse o hâriç."**

Buhârî, Et'ime 23, Rikâk 17; Müslim, Zühd 20-27; Tirmizî, Zühd 38.

526. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ve ailesi üst üste pek çok geceleri aç geçirirler ve akşam yemeği bulamazlardı. Ekmekleri çoğunlukla arpa ekmeği idi."

Tirmizî, Zühd 38.

527. Nu'mân b. Beşîr (ra) anlatıyor: Hz. Ömer (ra) insanların nail oldukları dünyalıktan söz etti ve dedi ki: "*Gerçekten ben Resûlullah (s)'ın bütün gün açlıktan kıvrandığı halde, karnını doyurmaya adı hurma bile bulamadığını gördüm.*" *Müslim, Zühd 36.*

528. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Evimden soğuk bir günde çıktım. Çok açtım, (yiyecek) bir şey arıyordum. Bir yahudiye rastladım, bahçesinde çukrukla sulama yapıyordu. Duvardaki bir açıklıktan adama baktım. "*Ne istiyorsun ey bedevi, kovasını bir hurmaya bana su çeker misin?*" dedi. Ben de: "*Evet! ama kapıyı aç da gireyim!*" dedim. Adam kapıyı açtı, ben girdim, bir kova verdi. Su çekmeye başladım. Her kovada bir hurma verdi. İki avucum hurma ile dolunca kovayı bıraktım ve bu bana yeter deyip hurmaları yedim, sudan içip sonra mescide geldim. *Tirmizî, Kıyâmet 35.*

529. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir gün (veya gece mütad olmayan bir saatte) mescide geldi. Orada Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (ra)'e rastladı. Onlara (bu saatte) niye geldiklerini sordu. "*Bizi evden çıkaran açlıktır!*" dediler. Resûlullah da: "*Beni de evden*

çıkaran açlıktan başka bir şey değil" buyurdu. Hep berâber Ebû'l-Heysem b. Teyyihân'a gittiler. O, bunlar için arpadan ekmek yapılmasını emretti. Ekmek yapıldı. Sonra kalkıp bir koyun kesti. Yanlarında bir hurma ağacında asılı olan tatlı suyu indirdi. Derken yemek geldi, yediler ve o sudan içtiler. Resûlullah (s): **"Şu günün nimetinden (Kıyâmet günü) hesap sorulacak! Açlık sizi evinizden çıkardı. Bu nimetlere nail olduktan sonra dönüyorsunuz!"** buyurdu.

Müslim, Eşribe 140; Muvatta, Sıfatu'n Nebi 28; Tirmizî, Zühd 39.

530. Ebû Talhâ (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'a açlıktan şikâyet ettik ve karınlarımızı açıp gösterdik. Herkeste bir taş vardı. Resûlullah (s) da karnını açtı, O'nda iki taş vardı."

Tirmizî, Zühd 39.

531. Fudâle b. Ubeyd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) halka namaz kıldırırken, bazı kimseler açlık sebebiyle kıyam sırasında yere yıkılırlardı. Bunlar Ashâb-ı Suffe idi. (Medîne'de misâfireten bulunan) bedevîler, bunlara delirmiş derlerdi. Efendimiz namazdan çıkınca yanlarına uğrar ve: **"Eğer (bu çektiğiniz sıkıntı sebebiyle) Allah indinde elde ettiğiniz mükâfaatı bilseydiniz, fakirlik ve ihtiyaç yönüyle daha da artmayı dilerdiniz,"** derdi.

Tirmizî, Zühd 39.

SÜSLENMEK

532. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) (İran Kirasına göndermek için) bir mektub yazmıştı. Kendisine: *"Onlar mühürlü olmayan mektubu okumazlar,"* denildi. Bunun üzerine gümüş bir mühür yaptırdı. Üzerine **Muhammed Resûlullah** cümlesini kazdırdı. Cemaate de: ***"Ben bir mühür yaptırdım. Üzerine Muhammed Resûlullah kazdırdım, kimse bunu yüzüğüne kazdırmasın!"*** buyurdu.

Buhârî, Libâs 46, 50, 51, 54, 55; Müslim, Mesâcid 222; Libâs 55-63; Ebû Dâvud, Hâtem 1-2; Tirmizî, İstîzân 25, Libâs 14-17; Nesâî, Zinet 48-82; b. Mâce, Libâs 39.

533. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) kendisine altından bir yüzük yaptırdı. Bunun üzerine halk da altın yüzükler yaptırdı. Bilâhare minbere çıkıp oturdu, yüzüğü çıkardı ve attılar."

Buhârî, Libâs 45, 46, 50, 53, Eymân 6, İ'tisâm 4; Müslim, Libâs 53, 55; Muvatta, Sıfatu'n-Nebî 37; Ebû Dâvud, Hâtem 1-2; Tirmizî, Libâs 16; Nesâî, Zinet 43, 53; b. Mâce, Libâs 40.

534. Büreyde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın yanına, parmağında demir yüzük bulunan bir adam uğramıştı. (Yüzüğü görünce): ***"Niye bazılarınızın üzerinde ateş ehlinin süsünü görüyorsunuz!"*** buyurdu. Adam derhal onu çıkarıp attı. Sonra parmağında sarı renkli (pirinç) yüzük taşıyor olduğu halde geldi. Bu sefer. ***"Niye sende putların***

lokusunu hissediyorum?" dedi. Bilahare adam altın yüzük takmış olarak geldi? Bu sefer de: **"Sende niye cennet ehlinin süsünü görüyorum?"** dedi. Bunun üzerine adam: **"Öyleyse yüzüğüm neden olsun?"** diye sordu. **"Gümüşten, ancak ağırlığı bir miskale ulaşmasın,"** diye cevap verdi.

Tirmizî, Libâs 43; Ebû Dâvud, Hâtem 4; Nesâî, Zînet 47.

535. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir adamın elinde altından bir yüzük gördü. Onu çıkarıp attı ve: **"Biriniz tutup ateşten bir parçayı alıp eline koyuyor!"** buyurdu. Resûlullah (s) gidince adama: **"Yüzüğünü al (başka sûrette) ondan faydalan,"** dediler. O: **"Hayır! Vallâhi ebediyen almayacağım, onu Resûlullah (s) attı!"** dedi. *Müslim, Libâs 52.*

536. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a Habeş kralı Necâşî'den hediyeler geldi. İçerisinde Habeşî kaşlı bir de altın yüzük vardı. Resûlullah onu bir çöple veya tiksinererek bir parmağıyla aldı. Kızı Zeyneb'in kızı Ümâme Bintu Ebî'l-Âs'ı çağırıp: **"Yavrucuğum al şunu, takın!"** dedi. *Ebû Dâvud, Hâtem 8.*

537. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) yüzüğümü şu parmağa koymamı yasakladı -ve eliyle orta ve ondan sonra gelen (şehadet) parmağına işaret etti- buyurdu."

Müslim, Libâs 64; Tirmizî, Libâs 44; Nesâî, Zînet 53; Ebû Dâvud, Hâtem 4.

538. Yine Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah yüzüğünü sağ eline takardı."

Ebû Dâvud, Hâtim 5; Nesâî, Zinet 49.

539. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Rasûlullah (s) helâya girdiği zaman yüzüğünü çıkarırdı."

Tirmizî, Libâs 16; Nesâî, Zinet 54.

540. Ukbe b. Âmir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) ehline takı ve ipeği yasakladı ve: **"Eğer sizler cennet takılarını ve cennetin ipeğini seviyorsanız, bunları dünyada takıp giymeyin,"** buyurdu. *Nesâî, Zinet 39.*

541. Atâ b. Yesâr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a saç sakalı karmakarışık bir adam gelmişti. Efendimiz, ona (eliyle) işaret buyurarak, sanki saçını ıslâh etmesini emretmişti. Adam bunu yapıp sonra tekrar geri geldi. Resûlullah (s): **"Şu hal, sizden birinizin tıpkı bir şeytan gibi başı(ndaki saçlar) karmakarışık vaziyette gelmesinden daha hayırlı değil mi?"** buyurdu. *Muvatta, Şa'ar 7.*

542. Nafi', İbn Ömer'in şöyle dediğini nakletmiştir: **"Peygamber (s) kaza' yapmayı yasakladı."** **"Kaza' nedir?"** diye sordular. Şöyle açıkladı: **"Kişi çocuğun başını traş eder, ancak şurada burada bazı yerleri kesmez, olduğu gibi bırakır."** Râvi, bunu söylerken alnına ve başının iki yanına işaret etti.

Buhârî, Libâs 72; Müslim, Libâs 113; Ebû Dâvud, Tereccül 14; Nesâî, Zinet 5; b. Mâce, Libâs 38.

543. Abdullah b. Ca'fer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), Hz. Ca'fer (ra)'in ölüm haberi gelince, Câfer ailesini üç gün (mâtem yapmaya) terketti. Sonra yanlarına gelerek: **"Kardeşimin üzerine artık bugünden sonra ağlamayın!"** dedi ve: **"Bana kardeşimin oğullarını toplayın!"** diye emretti. Biz yanına getirildik, tıpkı civcivler gibiydik. **"Bana bir berber çağırın!"** dedi. (Gelince) berbere emretti, o da başlarımızı traş etti.

Ebû Dâvud, Tereccül 13; Nesâî, Zînet 58.

544. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) kadınların başlarını traş etmelerini yasakladı."

Nesâî, Zînet 4; Tirmizî, Hacc 74.

545. Amr b. Şu'ayb babası yoluyla dedesinden (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Saçtaki akları yolmayın. Zîra bir kimse müslüman iken tek bir kul bile ağarmış olsa, bu Kıyamet günü onun için mutlaka bir nur olur."**

Ebû Dâvud, Tereccül 17; Tirmizî, Edeb 56; Nesâî, Zînet 13; b. Mâce, Edeb 25; Müslim, Fedâil 100.

546. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bıyıkları kazıyın, sakalları serbest bırakın."**

Buhârî, Libâs 64, 65; Müslim, Tahâret 53; Muvatta, Şa'ar 1; Ebû Dâvud, Tereccül 16; Tirmizî, Edeb 18; Nesâî, Tahâret 15.

547. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bıyığının keser ve şöyle derdi: **"Hablû'rrahmân İbrahim (as) de böyle yapardı."**

Tirmizî, Edeb 16.

548. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Fitrat beştir: Sünnet olmak, etek traşı olmak, bıyığı kesmek, tırnakları kesmek, koltuk altını yolmak."**

Buhârî, Libâs 63, 64, İst'zân 51; Müslim, tahâret 39; Muvatta, Sıfatu'n Nebiyy 3; Tirmizî, Edeb 14; Ebû Dâvud Tereccül 16; Nesâî, Tahâret 10, 11.

549. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"On şey fitrattandır: Bıyığın kesilmesi, sakalın uzatılması, misvak, istinşak (burna su çekmek), mazmaza (ağıza su çekmek), tırnakları kesmek, parmak aralarını yıkamak, koltuk altını yolmak, etek traşı olmak ve istinca yapmak."**

Müslim, 56; Ebû Dâvud, Tahâret 29; Tirmizî, Edeb 14; Nesâî, Zînet 1.

550. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), bize bıyığın makaslanıp, tırnağın kesilmesini, koltuk altının yolunup, eteğin traş edilmesini kırk gün aşmayacak şekilde vakitledi."

Müslim, Tahâret 51; Ebû Dâvud, Tereccül 16; Tirmizî, Edeb 15; Nesâî, Tahâret 13.

551. İbn Abbâs (ra) dedi ki: "İğreti saç takan, tak-
tıran; kaşları incelten, kaşlarını incelttiren; dövme yapan
ve dövme yaptıran lanetlenmiştir."

Ebû Dâvud, Tereccül 5.

552. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir
adam gördü, saçları darmadağınıkı. **"Bu adam saçlarını
düzeltilip tertibe sokacak bir şeyi bulamadı mı?"** diye mem-
nuniyetsizlik izhâr etti. Derken, o sırada bir diğer adam
gördü, bunun da üstü başı kirliydi. Bunun hakkında da:
"Şu adam elbisesini yıkayacak bir şey bulamıyor mu?"
diye söylendi.

Ebû Dâvud, Libâs 17.

553. Abbâd b. Temîm anlatıyor: Ebû Beşîr el-Ensârî
(ra) kendisine bildirmişti ki, Ebû Beşîr bir seferde
Resûlullah (s) ile beraberdi. Efendimiz, o sırada tellâhna
emrederek şu hususu ilan ettirdi: **"Hiçbir devenin boynun-
da kirîştan mamul bir gerdanlık veya herhangi bir gerdan-
lık kalmasın, mutlaka kesilsin!"** Mâlik: **"Zannederim bu
yasak, nazar değmesine karşı develerin boynuna asılan
şeyler için verilmiş olmalı,"** demiştir.

*Buhârî, Cihâd 139; Müslim, Libâs 105; Muvatta, Sıfatu'n-Nebî
39; Ebû Dâvud, Cihâd 49.*

RESİM YAPMAK

554. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Şu resimleri yapanlar var ya, -bir rivayette: Şu resimlerin sahipleri var ya!- Kıyâmet günü azab olunacaklar. Onlara: 'Şu yaptıklarınızı diriltin!' denecek."**

Buhârî, Libâs 89, Tevhîd 56, Müslim, Libâs 103; Nesâî, Zînet 114.

555. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir seferden dönmüştü. (O yokken) ben, yüklüğün önüne, üzerinde resimler bulunan bir bez çekmiştim. Resûlullah perdeyi görünce, çekip attı, (öfkeden) yüzü de renklenmişti. **"Ey Âişe! Bil ki, Kıyâmet günü insanların en çok azab görecekt olanları Allah'ın yarattıklarını taklid edenlerdir."** Buyurdu. Hz. Âişe rivayetine devamla dedi ki: Biz o bezi kestik bir veya iki minder yaptık.

Buhârî, Libâs 91, 95; Müslim, Libâs 87; Muvatta, İsti'zân 8; Nesâî, Zînet 112, 113; b. Mâce, Libâs 45.

556. Yine İbn Abbas (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim resim yaparsa, Allah onu Kıyâmet günü, yaptığı resim sebebiyle, onlara ruh üfleyinceye kadar azab eder. Hiçbir zaman da ruh üfleyici değildir."**

Buhârî, Ta'bir 45, Tûmizî, Libâs 19; Nesâî, Zînet 114.

CÖMERTLİK

557. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Cömertlik sahibi Allah'a yakındır, insanlara yakındır, cennete yakındır, cehennemden uzaktır. Cimri ise Allah'tan uzaktır, insanlardan uzaktır, cennetten uzaktır, cehenneme yakındır. Câhil şehâvet sahibini Allah, cimri ibadet düşkününden daha çok sever."**

Tirmizî, Birr 40.

558. Ukbe b. Hâris (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bize ikinci namazı kıldırması idi. (Selam verince) acele ile cemaati yarıp evine girdi. Halk O'nun bu telaşesinde hayrete düşmüştü. Ancak geri dönmesi gecikmedi. Geline, (halkın merakını yüzlerinden anlayan Rasûlullah şu açıklamayı yaptı): **"Yanımda kalan birkısım altın vardı, (namazda) onu hatırladım. Beni alıkoyacağımdan korktum ve hemen gidip dağıttım."**

Buhârî, Ezân 155, Amel fi's-Salât 18, Zekât 20, İsti'zân 36; Nesâî, 104.

YOLCULUK

559. Said b. Müseyyeb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Şeytan tek başına olanla, iki kişi beraber olana sıkıntı verir. Eğer üç kişi olurlarsa onlara sıkıntı veremez."**

Muvatta, İsti'zân 36.

560. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir sefere üç kişi beraber çıkınca birini emîr (başkan) yapsınlar."** Ebû Dâvud, Cihâd 87.

561. Ebû Salebe el-Huşenî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) sefer sırasında konaklayınca yanında bulunan halk vadilere ve dağ geçitlerine dağılırdı. Bunun üzerine Resûlullah (s): **"Vadilere ve geçitlere dağılmanız şeytan işidir,"** diye ikaz etti. Bundan sonra herhangi bir yere inilince birbirlerine yakın şekilde yerleşirlerdi. Öyle ki, **"Üzerlerine bir yaygı atılsa hepsini örter"** denirdi. Ebû Dâvud, Cihad 97.

562. Ebû Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kimin yanında fazla hayvan varsa, onu hayvanı olmayana versin. Kimin de fazla azığı varsa onu azığı olmayana versin."** Resûlullah, bazı mal çeşitlerini bu suretle saymaya devam etti. Öyle ki, bizden hiç kimsenin (yol sırasında) herhangi bir fazlalıkta hakkı olmadığı düşüncesine vardık.

Müslim, Lukata 18; Ebû Dâvud, Zekât 32.

563. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir kadına, bir gece ve gündüz devam edecek bir mesafeye, yanında bir mahremi olmadıkça gitmesi helâl değildir."**

Buhârî, Taksîru's-Salât 4; Müslim, Hacc 419, 422; Muvatta, İstî'zân 37; Ebû Dâvud, Menâsik 2; Tirmizî, Radâ 15.

564. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Bir erkek, yanında mahremi bulunmayan (yabancı) bir kadınla yalnız kalmasın!"** Bunun üzerine bir adam kalkarak: **"Ey Allah'ın Resûlü, kadınımlı hacc için yola çıktı, ben ise falan falan gazvelere yazıldım!"** dedi. Resûlullah (s): **"Öyleyse git hanımına yetiş, onunla hacc yap!"** diye emretti.

Buhârî, Cezâu's-Sayd 26, Cihâd 140, 181, Nikâh 111; Müslim, Hacc 424.

565. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Yolculuk azabtan bir parçadır, herbirinizin yiyeceğine, içeceğine, uykusuna engel olur. Öyleyse işini bitiren, âilesine dönmede acele etsin."**

Buhârî, Umre 19, Cihâd 136, Et'ime 30; Müslim, İmâret 179; Muvatta, İsti'zân 39.

566. İbn Ömer ve Ka'b b. Mâlik (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) bir seferden dönünce önce mescide uğradı. Orada iki rekat namaz kılar, ondan sonra evine dönerdi." Nâfi: "İbn Ömer de öyle yapardı" demiştir.

Ebû Dâvud, Cihâd 178.

YARIŞMALAR

567. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Şu üç şeyde armağan vardır: Deve yarışı veya at yarışı veya ok yarışı."**

Ebû Dâvud, Cihad 67; Tirmizî, Cihâd 22; Nesâî, Hayl 14.

568. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın Adbâ adında bir devesi vardır. Bu bütün yarışları kazanırdı. Bir gün binek devesi üzerinde bir bedevi geldi ve yarışta Adbâ'yı geçti. Bu durum Ashâb'ın ağrına gitti. Resûlullah (s), üzüntülerini yüzlerinden okuyunca şu açıklamayı yaptı: **"Yeryüzünde, yükselttiği herşeyi arkadan alçaltmak Allah üzerine bir haktır."**

Buhârî, Cihâd 59, Rikâk 38; Ebû Dâvud, Edeb 9; Nesâî, Hayl 14.

YERSİZ SORULAR

569. Hz. Ebû Hüreyre anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ben sizi terkettikçe siz de beni bırakınız. Zîra, sizden öncekileri, suallerinin çokluğu ve peygamberleri üzerindeki ihtilafları helâk etmiştir. Öyle ise sizi bir şeyden nehiy mi ettim, 'niçin, neden?' diye sormaya kalkmadan ondan kaçın. Bir şey emrettiğim zaman da onu elinizden geldiğince yapmaya çalışın, soru sormayın."**

Buhârî, İ'ûsâm 2; Müslim, Hacc 412; Tirmizî, İlm 17; Nesâî, Hacc 1.

570. Sa'd b. Ebî Vakkas (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Müslümanlar içinde, müslümanlara karşı en büyük cürüm işleyen kimse odur ki, haram kılınmamış olan bir şey hakkında soru sorar da bu suali sebebiyle o şey haram kılınır."**

Buhârî, İ'tisâm 3; Müslim, Fedâil 132; Ebû Dâvud, Sünnet 7.

SİHİR VE KEHANET

571. Safiyye Bintu Ebî Ubeyd, Resûlullah (s)'ın zevcelerinden naklen anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir kâhine gelir, birşeyler sorar ve söylediklerine de inanıp onu tasdik ederse, kırk gün namazı kabul edilmez."**

Müslim, Selâm 125.

İÇECEKLER

572. Hz. Enes (ra): "Resûlullah (s) ayakta içmeyi yasakladı" demişti. Kendisine: "Ya yemek? (Bu husustaki hüküm nedir)" diye soruldu. "Bu daha şiddetle yasaktır!" dedi veya şöyle dedi. "Bu daha tehlikeli ve daha kötü!"

Müslim, Eşribe 113; Tirmizî, Eşribe 11; Ebû Dâvud, Eşribe 13.

573. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Sizden hiç kimse sakın ayakta içmesin. Kim unutarak içerse hemen kussun."**

Müslim, Eşribe 116.

574. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Suyu deve gibi bir solukta içmeyin. İki-üç solukta için. Su içerken besmele çekin. Bitirince de Allah'a hamdedin."**

Tirmizî, Eşribe 13.

575. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), suyu üç solukta içti."

Buhârî, Eşribe 26; Müslim, Eşribe 121; Tirmizî, Eşribe 13; Ebû Dâvud, Eşribe 19.

576. Ebû Katâde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Biriniz su içerken su kabında nefes alıp vermesin."**

Buhârî, Eşribe 25, Vudû 18, 19; Müslim, Tahâret 64; Eşribe 121; Tirmizî, Eşribe 16; Nesâî, Tahâret 42.

577. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a bir bardak süt getirilmişti. İçerisine su katıldı. Önce kendisi içti. Solunda Hz. Ebû Bekir (ra) vardı, sağında da bir bedevi. Sütten artan kısmı bedeviye verdi ve: **"Öncelik hakkı sağındır, sonra da onun sağından devam etsin!"** buyurdu.

Buhârî, Hibe 4, Eşribe 14, 18; Müslim, Eşribe 124; Muvatta, Sıfatu'n-Nebi 17; Tirmizî, Eşribe 19; Ebû Dâvud, Eşribe 19.

578. Sehl b. Sa'd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a bir içecek getirilmişti. Ondan, önce kendisi içti. Sağında bir oğlan, solunda da yaşlılar vardı. Oğlana: **"Bardağı şu yaşlılara vermem için bana izin verir misin?"** dedi. Oğlan da:

"Ey Allah'ın Resûlü, Allah'a yemin olsun bana sizden gelecek nasibime başkasını asla tercih edemem!" diye cevap verdi. Bunun üzerine Resûlullah (s) bardağı onun eline koydu.

Buhârî, Eşribe 19; Müslim, Eşribe 127.

579. İbn Ebî Evfâ ve Ebû Katâde (ra) anlatıyorlar: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir cemaate içecek dağıtan, en son içer."**

Ebû Dâvud, Eşribe 19; Tirmizî, Eşribe 20.

580. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kıptîlerin ağızlarını örtün, dağarcık (ve tulukların) ağızını bağlayın."**

Buhârî, Eşribe 22, Bed'ü'l-Halk 11, 14, İsti'zân 49, 50; Müslim, Eşribe 96-99; Ebû Dâvud, Eşribe 22.

581. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sarhoşluk veren her içki haramdır."**

Buhârî, Eşribe 4, Vudû 71; Müslim, Eşribe 67-68; Muvatta, Eşribe 9; Ebû Dâvud, Eşribe 5; Tirmizî, Eşribe 2, 3; Nesâî, Eşribe 23.

582. Abdullah b. Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) hamr'dan, kumardan, davuldan, mısır şarabından yasakladı ve dedi ki: **"Her sarhoş edici haramdır."**

Ebû Dâvud, Eşribe 5.

583. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Her sarhoş edici hamr'dır. Ve her sarhoş edici haramdır. Kim dünyada hamr içer ve tevbe etmeden, onun tiryakisi olduğu halde ölürse, ahirette şarab içemez."**

Buhârî, Eşribe 1; Müslim, Eşribe 73; Muvatta, Eşribe 11; Ebû Dâvud, Eşribe 5; Tirmizî, Eşribe 1; Nesâî, Eşribe 22, 46.

584. Yine İbn Ömer (ra) anlatıyor: Ömer (ra), Resûlullah (s)'ın minberinde şu açıklamayı yaptı: "Dinleyin ey insanlar! Hamr'ın haram olduğu hükmü inmiştir. Bilesiniz ki hamr (günümüzde ve çevremizde) beş şeyden yapılmaktadır: Üzümden, hurmadan, baldan, buğdaydan, arpadan. Hamr, akli örten (her) şeydir."

Buhârî, Eşribe 2, 5; Teyisîr, Mâide 10; Müslim, Tefsîr 32; Nesâî, Eşribe 20; Ebû Dâvud, Eşribe 1; Tirmizî, Eşribe 8.

585. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) hamr'la ilgili olarak on kişiye lanet etti: **"Sıkana ve sıkıtırana, içene ve içirene, taşıyana ve taşıtana, satana ve satın alana, bağışlayana, bunun parasını yiyene."**

Tirmizî, Büyû 59; b. Mâce, Eşribe 6.

586. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Miraca çıkarıldığım gece bana iki kadeh getirildi, birinde şarap diğerinde de süt vardı. Ben sütü aldım. Melek: 'Seni fitrata irşad eden Allah'a hamd olsun. Eğer şarabı alsaydın ümmetin azmıştı,' dedi."**

Buhârî, Eşribe 1; Müslim, İman 272; Nesâî, Eşribe 41.

587. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah'a içeceklerin en iyisi hangisi? diye sorulmuştu. **"Soğuk olan tath!"** diye cevap verdi.

Tirmizî, Eşribe 21.

ORTAKLIK

588. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "Allahu Zülcelâl buyurdu ki: 'Biri diğerine ihanet etmediği müddetçe iki ortağın üçüncüsü ben olurum. Biri arkadaşına ihanet etti mi ben aralarından çekilirim.' "

Ebû Dâvud, Büyû' 27.

589. Saib b. Ebî's-Sâib (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a geldim. Beni O'na zikredip hakkımda medh u senada bulun(arak tanıt)maya başladılar. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz: **"Ben onu sizden iyi tanırım!"** buyurdu. Ben (hemen atılıp): **"Annem, babam sana kurban olsun, dedim, doğru söyledin, zîra sen benim ticaret ortağım idin, sen ne iyi ortaktin, ne itham görmüştüm, ne de münakaşa yapmıştık!"**

Ebû Dâvud, Edeb 20; b. Mâce, Ticârât 63.

ŞİİR

590. Übey b. Ka'b (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Şürde hikmet vardır."**

Buhârî, Edeb 90; Ebû Dâvud, Edeb 95; Tirmizî, Edeb 69; b. Mâce, Edeb 41.

591. Ebû Dâvud'da İbn Abbâs (ra)'dan yapılan bir rivayet şöyledir: Resûlullah (s)'a bir bedevî geldi. (Dikkat çekici bir üslubla) konuşmaya başladı. Efendimiz (s): **"Şurası muhakkak ki beyanda sihir vardır; şurası da muhakkak ki şürde de hikmetler vardır,"** buyurdu.

Ebû Dâvud, Edeb 95; Tirmizî, Edeb 63.

592. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şâir Hassan b. Sâbit (ra) için mescide hususî bir minber koy-muştu. Hassan, orada kurulup mufâhara yapar veya Resûlullah (s)'ı hasımlarına karşı müdafaa ederdi. Resûlullah (s): **"Allah (c.c.) Hassan'ı, Resûlullah'ı müdafaa ettiği veya onun adına mufâhara yaptığı müddetçe Rûhu'l-Kudûs'le takviye etmektedir,"** derdi.

Buhârî, Edeb 91; Ebû Dâvud, Edeb 95; Tirmizî, Edeb 70.

593. Hz. Berâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), Kureyza günü, (şâiri) Hassân b. Sâbit'e: **"Müşrikleri hicvet, zîra Cibrîl senimle beraberdir!"** dedi.

Buhârî, Edeb 91, Bed'u'l-Halk 6, Megâzi 30; Müslim, Fedâilu's-Sahâbe 153.

NAMAZ

594. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Rasûlullah (s)'ın şöyle söylediğini işittim: **"Sizden birinizin kapısının önünden bir nehir aksa ve bu nehirde hergün beş kere yıkansa, acaba üzerinde hiç kir kalır mı, ne dersiniz?"** "Bu hal, dediler, onun kirlerinden hiçbir şey bırakmaz!" Peygamberimiz: **"İşte bu, beş vakit namazın misalidir. Allah onlar sayesinde bütün hataları siler,"** buyurdu.

Buhârî, Mevâkît 6; Müslim, Mesâcid 282; Tirmizî, Emsâl 5; Nesâî, Salât 7; Muvatta, Sefer 91.

595. Hz. Huzeyfe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'ı herhangi bir şey üzecek olursa namaz kıları." "

Ebû Dâvud, Salât 312; Nesâî, Mevâkît 46.

596. Abdullah b. Selmân, Resûlullah (s)'ın ashabından birisinden naklediyor: Hayberin fethedildiği gün bir adam Rasûlullah'a gelerek:

-Ey Allah'ın Resûlü, bugün ben öyle bir kâr ettim ki böyle bir kârı şu vadi ahalisinden hiçbiri yapmamıştır, dedi. Efendimiz (s):

-Bak hele! Neler de kazandın? diye sordu. Adam:

-Ben alıp satmaya ara vermeden devam ettim. Öyle ki üçyüz okiyye kâr ettim, dedi. Peygamber Efendimiz (s):

-Sana kârların en hayırlısını haber vereyim mi? diye sordu. Adam:

-O nedir, ey Allah'ın Resûlü? dedi. Efendimiz(s) açıkladı:

-(Farz) namazdan sonra, kılacağın iki rekattır.

Ebû Dâvud, Cihâd 180.

597. Rebî'a b. Ka'b el-Eslemî anlatıyor: Ben Resûlullah (s) ile beraber gecelemişim, kendisine abdest suyunu ve başkaca ihtiyaçlarını getirdim. Bana: **"Dile benden (ne dilersen)!"** buyurdu. Ben: **"Senden cennette seninle beraberlik diliyorum!"** dedim. Bana: **"Veya bundan başka bir şey?"** dedi. Ben: **"Hayır, sadece bunu istiyorum!"** dedim. **"Öyleyse kendin için çok secde ederek bana yardımcı ol!"** buyurdu.

Müslim, Salât 226; Ebû Dâvud, Salât 312.

598. Ma'dan b. Ebî Talha el-Ya'merî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın azadlısı Sevbân (ra)'a rastladım. Kendisine: **"Bana bir amel söyle de onu yapayım. Allah da onun sayesinde beni cennetine koysun,"** dedim. -Veya şöyle demişti: **"Dedim ki: "...Allah nezdinde en hayırlı ameli bana bildir."** Sevbân sükut etti. Sonra ben tekrar aynı şeyi sordum. O yine sükut etti. Ben üçüncü sefer sordum. Sonunda dedi ki: **"Aynı şeyleri ben de Resûlullah (s)'a sormuştum. Bana şu cevabı vermişti: 'Çokça secde yapman gerekir. Zîra sen secde ettikçe, her secden sebebiyle Allah derecenı artırır, onun sebebiyle günahını dökür.'"**

Ma'dan der ki: Sonra Ebu'd-Derdâ'ya geldim. Aynı şeyi ona da sordum. O da Sevbân'ın bana söylediğinin aynı-
sını söyledi.

Müslim, Salât 225, 226; Nesâî, Tatbik 81; Tirmizî, Salât 169; b. Mâce, İkâmet 201.

599. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Bir adam, Resûlullah (s)'a: **"Allah, kullarına kaç vakit namazı farz kıldı?"** diye sordu. Resûlullah (s): **"Allah, kullarına beş vakit namazı farz kıldı,"** diye cevap verdi. Adam tekrar sordu: **"Bunlardan önce veya sonra başka bir şey var mı?"** **"Allah kullarına beş vakti farz kıldı,"** diye cevap verdi Resûlullah. Bu cevap üzerine adam, bunlar üzerine hiçbir ilavede bulunmayacağına, onlardan herhangi bir eksiltme de yapmayacağına dair yemin etti. Resûlullah (s): **"Bu adam (sözünde durursa mutlaka cennete girecektir!)"** buyurdu.

Müslim, İman, 10; Tirmizî, Zekât 2; Nesâî, Salât 4.

600. Amr İbnu'l-Âs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Çocuklarınıza, onlar yedi yaşında iken namazı emredin. On yaşında olunca namaz(daki ihmalleri) sebebiyle onları dövün, yataklarını da ayırın."** Ebû Dâvud, Salât 25.

601. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir namaz unutacak olursa hatırlayınca derhal kılsın. Unutulan namazın bundan başka kefareti yoktur."**

Buhârî, Mevâkîtu's-Salât 37; Müslim, Mesâcid 314; Tirmizî, Salât 131; Ebû Dâvud, Salât 11; Nesâî, Mevâkîit 52, 53.

602. Ebû Katâde (ra) anlatıyor: Resûlullah'la beraber bir gece boyu yürüdük. Cemaatten bazıları: *"Ey Allah'ın Resûlü! Bize mola verseniz!"* diye talepte bulundular. Efendimiz: **"Namaz vaktine uyuyakalmanızdan korkuyorum,"** buyurdu. Bunun üzerine Hz. Bilâl: *"Ben sizi uyandırırım!"* dedi. Böylece Resûlullah (s) mola verdi ve herkes yattı. Nöbette kalan Bilâl de sırtını devesine dayamıştı ki gözleri kapanıverdi, o da uyuyakaldı. Güneşin doğmasıyla Resûlullah (s) uyandı ve: **"Ey Bilâl! Sözün ne oldu?"** diye seslendi ve Hz. Bilâl: *"Üzerime böyle bir uyku hiç çökmedi,"* diyerek cevap verdi. Peygamberimiz (s): **"Allah Teâlâ, ruhlarınızı dilediği zaman kabzeder, dilediği zaman geri gönderir. Ey Bilâl! Halka namaz için ezan oku!"** buyurdu. Sonra abdest aldı ve güneş yükselip beyazlaşınca kalktı, kafileye cemaatle namaz kıldırdı.

Buhârî, Mevâkîf 35, Tevhîd 31; Müslim, Mesâcid 309-311; Muvatta, Vaktü's-Salât 25; Ebû Dâvud, Salât 11; Tirmizî, Salât 130, Tefsir, Tâhâ; Nesâî, Mevâkîf 53, 54, 55, İmâmet 47.

603. İbn Mes'ûd (ra) anlatıyor: "Müşrikler Hendek günü Resûlullah (s)'ı fazlaca meşgul ederek dört vakit namazı kazaya bıraktırdılar, geceden Allah'ın dilediği bir müddet geçinceye kadar onları kılamadı. Sonra Bilâl (ra)'e emretti, o da ezan okudu. Sonra kâmet getirdi. Resûlullah öğleyi (kazâen) kıldı. (Bilâl tekrar) kâmet getirdi, Resûlullah ikindiye kıldı. Sonra (Bilâl tekrar)

kâmet getirdi. Resûlullah akşamı kıldı. Sonra (Bilâl yatısı için) kâmet getirdi ve Resûlullah yatısını kıldı."

Tirmizi, Salât 132; Nesâî, Mevâkît 55.

604. Hz. Câbir (ra)'in anlattığına göre, Resûlullah (s)'in şöyle söylediğini işitmiştir: **"Kişiyile şirk arasında namazın terki vardır."**

Müslim, İman 134; Ebû Dâvud, Sünnet 15; Tirmizî, İman 9.

605. Hz. Büreyde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Benimle onlar (münafıklar) arasındaki ahid (antlaşma) namazdır. Kim onu terk ederse küfre düşer."** |

Tirmizî, İman 9; Nesâî, Salât 8; b. Mâce, Salât 77.

606. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İkinci namazını kaçıran bir insanın (uğradığı zarar yönünden) durumu, malını ve ehlini kaybeden kimsenin durumu gibidir."**

Buhârî, Mevâkît 14; Müslim, Mesâcid 200; Muvatta, Vukûtu's-Salât 21; Ebû Dâvud, Salât 5; Tirmizî, Salât 128; Nesâî, Salât 17.

607. Ebû'l-Melih (ra) anlatıyor: Biz bulutlu bir günde Büreyde (ra) ile bir gazvede beraberdik. Dedi ki: "İkinci namazını erken kılın, zîra Resûlullah (s): **'Kim ikinci namazını terkederse ameli boşa gider,'** buyurdu."

Buhârî, Mevâkît 15, 34; Nesâî, Salât 15.

608. Hz. Büreyde (ra) anlatıyor: Bir adam Resûlullah (s)'a namazların vaktinden sormuştu. Ona: **"Şu (önümüzdeki) iki günde namazları bizimle kıl"** buyurdu. (O gün) güneş tam tepe noktasından (batıyor) kayınca ezan için Bilâl'e emretti. O da öğle ezanını okudu. Sonra öğle için kâmet okumasını emretti. Sonra güneş yüksekte, beyaz parlak iken emretti ve ikindi için kâmet okudu. Sonra güneş batınca emretti, akşam için kâmet okudu. Sonra ufuktaki aydınlık kaybolunca emretti, yatsı için kâmet okudu. Sonra şafak sökünce emretti sabah için kâmet okudu. İkinci gün olunca, Bilâl'e ortalığın serinlemesini beklemeyi emretti. O da öğleyi, ortalık iyice serinleyinceye kadar geciktirdi. İkindiye, güneş yüksekte, dünkü vakitten biraz sonra kıldı. Akşamı ufuktaki beyazlık kaybolmazdan az önce kıldı. Yatsıyı gecenin üçte biri geçtikten sonra kıldı. Sabahı ortalık iyice ağarınca kıldı. Sonra: **"Namaz vakitlerinden soran kimse nerede?"** diye sordu. Soru sahibi: **"Benim ey Allah'ın Resûlü!"** dedi. **"Namazlarımızın vakti, dedi, gördüğünüz (iki vakit) arasındadır."**

Müslim, Mesâcid 176, 177; Tirmizî, Salât 115; Nesâî, Mevâkit 12.

609. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bilesiniz, namazın bir ilk vakti bir de son vakti vardır. Öğle vaktinin evveli güneşin tepe noktasından batıya meyil (zeval) ânıdır. Son vakti de ikindinin girdiği andır. İkinci vaktinin evveli, vaktinin girdiği andır. Vaktin sonu da güneşin sarardığı andır. Akşam vaktinin evveli,**

güneşin battığı andır. Vaktin sonu da ufuktaki aydınlığın (safak) kaybolduğu andır. Yatsı vaktinin evveli, ufuğun kaybolduğu andır. Vaktin sonu da gecenin yarısıdır. Sabah vaktinin evveli fecrin (aydınlığın) doğmasıdır. Vaktin sonu da güneşin doğmasıdır."

Tirmizî, Salât 114; Müslim, Mevâkît 6.

610. Hz. Enes (ra): "Resûlullah (s) (yolculuk sırasında) bir yere inecek olsa, öğleyi kılmadan orayı terk etmezdi," demişti. Bir adam sordu: "Yani gün ortasında olsa da mı?" "Evet, dedi Enes, gün ortasında olsa da!"

Ebû Dâvud, Salât 273; Nesâî, Mevâkît 3.

611. Ali b. Ebî Tâlib (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bana şu tembihte bulundu: **"Ey Ali, üç şey vardır, sakın onları geciktirme: Vakti girince namaz, hemen kıl! Hazır olunca cenaze, hemen defnet! Kendisine denk birini bulduğın bekar kadın, hemen evlendir!"**

Tirmizî, Salât 127.

612. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim sabah namazından bir rekati güneş doğmazdan önce kılabilirse, sabah namazına yetişmiş demektir. Kim ikindi namazından bir rekati güneş batmadan önce kılabilirse ikindi namazına yetişmiş demektir."**

Buhârî, Mevâkît 28, 17; Müslim, Mesâcid 163; Muvatta, Vukûf 5; Tirmizî, Salât 137; Ebû Dâvud, Salât 5; Nesâî, Mevâkît 11, 28.

613. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Namaz başlar ve akşam yemeği de hazır olursa, akşam yemeğiyle başlayın."**

Buhârî, Et'ime 58, Ezân 42; Müslim, Mesâcid 65.

614. Hz. Muaz b. Cebel (ra) anlatıyor: (Bir gece) Resûlullah (s)'ı yatsı namazı için uzun müddet bekledik, ama gecikti. O kadar ki, bazıları (hane-i saadetinden) çıkmayacağı zannına düştü. İkimizden: **"Namazını (evinde) kılmıştır,"** diyen bile oldu. İşte biz bu hâl üzere iken Resûlullah (s) çıktı ve kendisine önceden tahminen söylediklerini tekrar ettiler. Bunun üzerine: **"Geceye bu namazla girin. (Bilin ki) siz bu namaz sayesinde diğer ümmetlere üstün kıldınız. Bunu sizden önceki ümmetlerden hiçbirini kılmadı,"** buyurdu. *Ebû Dâvud, Salât 7.*

615. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Namazdan bir rekate yetişen, namazın tamamına yetmiş sayılır."**

Buhârî, Mevâkît 28, 17; Müslim, Mesâcid 161; Muvatta, Vukûl 16; Ebû Dâvud, Salât 241; Tirmizî, Salât 377; Nesâî, Mevâkît 30; b. Mâce, İkâmet 91.

616. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Namazın ilk vaktinde Allah'ın rızası vardır. Son vaktinde de affı vardır."**

Tirmizî Salât 127.

617. Resûlullah (s)'a biat eden kadınlardan biri olan Ümmü Ferve (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a, "*Hangi amel efdaldir?*" diye sorulmuştu. O (s) şu cevabı verdi: **"İlk vaktinde kılınan namaz!"**

Buhârî, Mevâkît 5; Müslim, İman 137; Ebû Dâvud, Salât 9; Tirmizî, Salât 127.

618. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hiç biriniz, güneşin doğması ve batması esnasında namaz kılmaya kalkmasın."**

Buhârî, Mevâkît 31, 30, Hacc 73; Müslim, Mûsâfirîn 289; Muvatta, Kur'ân 47; Nesâî, Mevâkît 33.

619. Ebû Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sabah namazını kıldıktan sonra güneş yükselinceye kadar artık namaz yoktur. İkindiyi kıldıktan sonra da güneş batıncaya kadar namaz yoktur."**

Buhârî, Mevâkît 31; Müslim, Mûsâfirîn 288; Nesâî, Mevâkît 35.

EZAN

620. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) ile beraberdik. Bilâl (ra) kalkıp ezan okudu. (Ezanı bitirip) susunca, Resûlullah (s): **"Kim bunun mislini kesin bir inançla söylerse cennete girer,"** buyurdu.

Nesâî, Ezân 34.

621. Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'ın anlattığına göre, Resûlullah (s)'in şöyle söylediğini işitmiştir: **"Ezanı işittiğiniz zaman müezzinin söylediğini aynen (kelime kelime) tekrar edin. Sonra bana salât u selâm okuyun. Zîra kim bana salât u selâm okursa Allah da ona on misliyle rahmet eder. Sonra benim için el-Vesîle'yi talep edin. Zîra o, cennette bir makamdır ki, mutlaka Allah'ın kullarından birinin olacaktır. Ona sahip olacak kimsenin ben olmamı ümid ediyorum. Kim benim için Allah'tan el-Vesîle'yi talep ederse, şefaat kendisine vâcib olur."**

Müslim, Salât 11; Ebû Dâvud, Salât 36; Nesâî, Ezan 33; Tirmizî, Salât 154; b. Mâce, Ezân 4.

622. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ezanı işittiği zaman kim: 'Ey bu eksiksiz davetin ve kılınan namazın sahibi! Muhammed'e Vesîle'yi ve fazileti ver. O'nu, va'adettiğin -bir rivayette va'adettiğin üzere-makam-ı Mahmûd üzere ba's et (dirilt)!' derse, ona Kıyâmet günü mutlaka şefaatim helal olur."**

Buhârî, Ezân 8; Ebû Dâvud, Salât 28; Tirmizî, Salât 157; Nesâî, Ezân 38; b. Mâce, Ezân 4.

623. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'in iki müezzini vardı: Biri Bilâl diğeri İbn Ümmi Mektûm el-A'mâ."

Müslim, Salât 7; Ebû Dâvud, Salât 42.

624. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Bîlâl (ra)'e: "*Ezan okuduğun zaman ağır ağır oku. İkâmet getirdiğin zaman da peş peşe serî oku. Ezanla kâmetin arasına, yemek yiyenin yemeğinden, içenin içmesinden, üzerine sıkılarak helaya girmiş olanın heladan fâriğ olacağı bir zaman fasılası koy,*" diye talimat verdi. Şunu da ilave etti: "*Beni görünceye kadar da (kâmet için) kalkmayın.*"

Tirmizî; Salât 143.

625. Osman İbn Ebî'l-Âs (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'in bana en son vasiyetlerinden biri de, ezanına mukabil ücret almayan bir müezzîn tutmamdı."

Ebü Dâvud, Salât 40; Tirmizî, Salât 155; Nesâî; Ezân 32.

NAMAZIN BÖLÜMLERİ

626. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) namaza kalktığı zaman, ellerini iki omuzunun hizasına kadar kaldırır sonra tekbir getirirdi. Rükû yapmak isteyince de (ellerini iki omuzu hizasına kaldırmak suretiyle) aynı şeyi yapardı. Rükûdan başını kaldırıncı da aynı şeyi yapardı. Ancak bunu, secdeden başını kaldırırken yapmazdı." Bir başka rivayette: "Bunu, secde ederken yapmazdı" denmiştir.

Buhârî, Ezân 83, 84, 85, 86; Müslim, Salât 22; Muvatta, Salât 16.

627. Berâ (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'ı iftitah tek-biri alırken gördüm. Ellerini kulaklarına yakın kaldırmıştı. Sonra (namazdan çıkıncaya kadar) başka kaldırmadı."

Ebû Dâvud, Salât 119.

628. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) farz na-maza kalkınca tekbir getirir, ellerini omuzlarının hizasına kadar kaldırırdı. Kıraatini tamamlayıp rükûya gitmek isteyince aynı şeyi yapardı. Rükûdan kalkınca da aynı şeyi yapardı. Oturur vaziyette iken ellerini hiçbir surette kaldırmazdı. İki(nci) secdeden de kalkınca ellerini aynı şekilde kaldırır ve tekbir getirirdi." *Ebû Dâvud, Salât 118.*

629. Ebû Kılâbe anlatıyor: "İbn Hüveyris (ra), Resûlullah (s)'ın (namaza başlarken) tekbir getirdiği, rükûya gittiği, rükûdan başını kaldırdığı zaman, kulağının üst kısmına ulaşıncaya kadar ellerini kaldırdığını görmüş-tür."

Buhârî, Ezân 84; Müslim, Salât 24-26; Ebû Dâvud, Salât 118; Nesâî 85; b. Mâce, İkâmetu's-Salât; 15.

630. İmrân b. Husayn (ra) anlatıyor: Bende basur vardı. Namazı nasıl kılacağım diye Resûlullah (s)'a sor-dum. **"Ayakta kıl, muktedir olmazsan oturarak kıl, buna da muktedir olmazsan yan üzeri (yatarak) kıl,"** buyurdu.

Buhârî, Taksîru's-Salât 18, 17, 19; Ebû Dâvud, Salât 179; Tirmizî, Salât 274; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 21.

631. Hz. Hafsa (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'ın, nafile namazlarını kılarken, ölümüne bir yıl kalıncaya kadar hiç oturduğunu görmedim. Bundan sonra hep oturarak kıldı. Namazda sûreyi hep tertîl üzere okurdu. Bundan dolayı o sûre, aslında ondan daha uzun olan sûreden daha uzun görünürdü."

Müslim, müsâfirîn 118; Muvatta, Cum'a 20; Tirmizî, Salât 275; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 19.

632. İbn Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Bana Resûlullah (s)'ın: "*Kişinin oturarak kıldığı (nafile) namaz, normal şekilde kıldığı namazın (sevapca) yarısına denktir,*" buyurduğu söylenmişti. (Kendisinden sormak üzere) derhal yanına gittim. Varınca, Efendimizi oturarak namaz kılıyor buldum. Elimi başının üzerine koydum. Bana: "***Ey Abdullah b. Amr! Meselen nedir?***" dedi. Ben: "*Ey Allah'ın Resûlü, bana, kişinin oturarak kıldığı namaz, normal namazın yarısına denktir, buyurduğunuz söylendi. Halbuki siz de oturarak kılıyorsunuz?*" dedim. Resûlullah (s): "***Evet öyledir. Ancak ben sizlerden biri gibi değilim,***" cevabını verdi.

Müslim, Müsâfirîn 120; Muvatta, Salâtu'l-Cemâ'a 20; Ebû Dâvud, Salât 179; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 20.

633. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) namazda ihtisârı (elleri böğre koymayı) yasakladı."

Buhârî, Amel fi's-Salât 17; Müslim, Mesâcid 46; Ebû Dâvud, Salât 176; Tirmizî, Salât 281; Nesâî, İftitah 12.

634. Ebû Saîd (ra) anlatıyor: "(Namazda) Fatiha sûresi ile kolayca gelen bir miktar (Kur'ân âyetin)i okumakla emrolunduk."

Ebû Dâvud, Salât 136.

635. Hz. Câbir (ra) demiştir ki: "Kim Fatiha'yı okumadan bir rekat namaz kılsa, imamın arkasında bulunmadığı takdirde, namaz kılmış sayılmaz."

Muvatta, Salât 38; Tirmizî, Salât 233.

636. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) askerî bir birliğin başına bir adamı komutan yapmıştı. Bu zât arkadaşlarına namaz kıldırırken, her seferinde kırâatını **'kul hûvallahü ahad'** ile tamamliyordu. Döndükleri zaman durumu Rasûlullah'e söylediler. Peygamberimiz (s): **"Sorun ona niçin öyle yapıyormuş?"** buyurdu. Dediği gibi kendisine sorulmuştu. Adam: **"Çünkü O, Rahmân'ın sıfatıdır, ben onu okumayı seviyorum!"** diye cevap verdi. Bunun üzerine Resûlullah (s): **"Ona bildirin, Allah onu seviyor!"** müjdesini verdi.

Buhârî, Ezân 106, Tevhîd 1; Müslim, Salât 263; Nesâî, İftitah, 69.

637. Ebû Mes'ûd el-Bedrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri, rûkû ve secdelerde belini (tam olarak) doğrultmadıkça namazı yeterli olmaz."**

Ebû Dâvud, Salât 148; Tirmizî, Salât 196; Nesâî, İftitah 88; b. Mâce, İkâmet 21, 22.

638. Nu'mân b. Mürre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s): **"İçki içen, zinâ yapan ve hırsızlıkta bulunan kimse hakkında ne dersiniz?"** diye sordu. Bu soru, bunlar hakkında henüz hadd cezası gelmezden önce sorulmuştu. **"Allah ve Resûlü daha iyi bilir!"** diye cevap verdiler. Peygamberimiz (s): **"Bu fiiller ağır suçtur, onlar hakkında ceza vardır. Hırsızlığın en kötüsü de namazını çalmaktır,"** buyurdu. Bunun üzerine: **"Ya Resûlullah, kişi namazını nasıl çalar?"** diye sordular. Şu cevabı verdi: **"Rükûsunu ve secdelerini tamamlamaz."** Muvatta, Kasru's-Salât 72.

639. Sâlim el-Berrâd anlatıyor: Ebû Mes'ud'a gelerek: **"Bize Resûlullah (s)'ın namazından anlat!"** dedik. Hemen önümüzde kalktı, tekbir getirdi. Rükûya varınca ellerinin ayalarını dizlerinin üzerine koydu. Parmaklarını dizinin alt kısmına getirdi. Dirseklerini yan taraflarına uzattı. Bu halde her uzvu hareketsiz sâbit durdu. Sonra **'semi'allâhu limen hamideh'** dedi ve her uzvu düz oluncaya kadar doğruldu.

Ebû Dâvud, Salât 148; Nesâî, İftitah 93.

640. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Secdede ta'dîle riâyet edin, kimse kollarını köpeklerin yayısı gibi yaymasın."**

Buhârî, Ezân 141; Müslim, Salât 233; Ebû Dâvud, Salât 158; Tirmizî, Salât 205; Nesâî, İftitah 140.

641. Saîd b. Cübeyr (ra) anlatıyor: Enes b. Mâlik (ra)'i dinledim şöyle diyordu: "Resûlullah (s)'dan sonra, namazı Resûlullah'ın namazına bu derece benzeyen, şu gençten yani Ömer İbn Abdilaziz'den başka birinin ardında namaz kılmadım." Enes (devamla) dedi ki: "Rükûsunda on tesbihât, secdelerinde de o kadar tesbihat tahmin ettik."

Ebû Dâvud, Salât 154; Nesâî, İftitah 166.

642. Es-Sa'dî babasından veya amcasından naklediyor: "Resûlullah (s)'a namazını kılarken dikkatle baktım, rûku ve secdelerinde üçer kere **subhânallâhi ve bihamdihi** diyecek kadar duruyordu."

Ebû Dâvud, Salât 154.

643. Abdurrahman b. Şibl (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) karga gagalamasından, vahşi hayvanlar gibi kolları yaymaktan, kişinin mescidde deve gibi mekân tutmasından nehyetti."

Ebû Dâvud, Salât 148; Nesâî, İftitah 145.

644. Berâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Secde ettiğin zaman ellerini yere koy, dirseklerini (havaya) kaldır.**"

Müslim, Salât 234; Tirmizî, Salât 202.

645. Yine Ebû Humeyd (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) secde ettiği zaman, burnunu ve alınını yere koyardı. Ellerini yanlarından aralardı, avuçlarını omuzları hizasına koyardı."

Tirmizî, Salât 201.

646. Vâil b. Hucr (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) secde edince, yere, dizkapaklarını ellerinden önce koyardı. Kalkınca da ellerini dizkapaklarından önce kaldırırdı."

Ebû Dâvud, Salât 141; Tirmizî, Salât 199; Nesâî, İftitah 128.

647. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: ***"Biriniz secde edince, devenin çöktüğü şekilde yere çökmesin, yani ellerini dizlerinden önce yere koymasın."***

Ebû Dâvud, Salât 141; Tirmizî, Salât 200; Nesâî, İftitah 128.

648. Hasan b. Ali b. Ebî Tâlib (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bana vitirde okuduğum bir duâ öğretti. Şöyle ki: ***"Allahum! Beni hidayet verdiklerinden kıl, âfiyet verdiklerinden eyle. Beni, işlerini üzerine aldıklarım arasına koy. (Ömür, mal, ilim, v.s.'den) verdiklerini hakkımda mübârek kıl. Vukûna hükmettiğin şerlerden beni koru. Sen dilediğin hükmü verirsin, kimse seni mahkum edemez. Sen kimin işini üzerine aldysan o zekîl olmaz. Rabbimiz! Sen münezzehsin, muallâsın."***

Ebû Dâvud, Salât 340; Tirmizî, Salât 341; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl, 51.

649. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bana, avucum avuçlarının içinde olduğu halde, Kur'ân'dan sûre öğretir gibi teşehhüd'ü öğretti. Şöyle ki: **"Tahiyyât, tayyibât ve salavât Allah içindir. Ey Nebi, selam, Allah'ın rahmet ve bereketleri senin üzerine olsun. Selam bizim üzerimize ve Allah'ın sâlih kulları üzerine de olsun. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, yine şehadet ederim ki Muhammed Allah'ın Resûlüdür."**

Buhârî, Ezân 148, 150, el-Amel fi's-Salât 4, İstizân 3, 28, Da'avât 17, Tevhid 5; Müslim, Salât 55-61; Ebû Dâvud, Salât 182; Tirmizî, Salât 215; Nesâî, İftitah 189.

650. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bize, Kur'ân'dan sûre öğrettiği gibi teşehhüdü öğretirdi. Şöyle derdi: **"Tahiyyât, mübârekât, salavât, tayyibât Allah içindir. Ey Nebi selam, Allah'ın rahmet ve bereketi sana olsun. Selam bize, Allah'ın sâlih kullarına olsun. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, şehadet ederim ki Muhammed Allah'ın Resûlüdür."**

Müslim, Salât 60; Ebû Dâvud, Salât 182; Tirmizî, Salât 216; Nesâî, İftitah 193.

651. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah temizlik olmayan namazı kabul etmez, hyânetle kazanılan paradan verilen sadakayı da kabul etmez."**

Müslim, Tahâret 1; Tirmizî, Tahâret 1.

652. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Abdesti olmayanın namazı da yoktur. Üzerine besmele çekmeyenin abdesti yoktur."**

Ebû Dâvud, Tahâret 48; b. Mâce, Tahâret 41; Tirmizî, Tahâret 20.

653. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Namaz kılariken kimin abdesti kuzulacak olursa hemen namazdan çıksın. Eğer cemaatle kılman bir namazda ise burnunu tutarak ayrılışın."**

Ebû Dâvud, Salât 236.

654. Behz b. Hakîm (ra) anlatıyor: Bir gün Rasûlullah'a dedim ki: **"Ey Allah'ın Resûlü! Hangi avretimizi açıp, hangi avretimizi örtelim?" "Zevcen ve sağ elinin sahip oldukları dışında herkese karşı avretini koru!"** cevabını verdi. Ben tekrar: **"Ey Allah'ın Resûlü, erkekler olursa?"** dedim, **"Gücün yeterse avretini kimseye gösterme!"** dedi. **"Kişi tek başına olursa?"** dedim. **"Kendisine karşı haya edilmeye Allah daha lâyıktır,"** dedi.

Ebû Dâvud, Hamâm 3; Tirmizî, Edeb 22, 39; b. Mâce, Nikâh 28.

655. Ebû Saîd el'Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir erkek başka bir erkeğin avretine bakmasın, kadın da kadının avretine. Bir erkek aynı örtünün içinde bir başka erkeğe sokulmasın. Kadın da aynı örtünün içinde bir başka kadına sokulmasın."**

Müslim, Hayz 74; Ebû Dâvud, Hamâm 3; Tirmizî, Edeb 39.

656. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Çıplaklıktan sakının! Zîra sizin yanınızda sadece helâyâ girdiğiniz zaman ve erkek hanımına sokulunca ayrılan melekler var. Onlardan utanın ve onlara karşı saygılı olun.**"

Tirmizî, Edeb 42.

657. Muhammed b. Zeyd, İbn Kunfuz'un annesinden yaptığı nakle göre, annesi Ümmü Seleme (ra)'ye: "Kadın, hangi giysiler içerisinde namaz kılmalı?" diye sormuştur. O da: "Başörtüsü ve ayağın üzerini örtecek kadar uzun entari içerisinde!" diye cevap vermiştir.

Muvatta, Salâtu'l-Cemâ'a 36; Ebû Dâvud, Salât 84.

NAMAZ KILINAN YERLER

658. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Biz çok sıcak günlerde Resûlullah (s)'la birlikte namaz kılardık. Birimiz alnını sıcak sebebiyle yere koyamayacak olsa, giysisini serer onun üzerine secde ederdi."

Buhârî, Amel fi's-Salât 9, Salât 23, Mevâkât 11; Müslim, Mesâcid 191; Ebû Dâvud, Salât 93; Tirmizî, Salât 411; Nesâî, İftitah 149; b. Mâce, İkâmetu's-Salât 64.

659. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) yedi yerde namaz kılmayı yasakladı: Çöplük, hayvan kesilen yer, mezarlık, yol geçeği, hamam, deve damı, Kabe'nin damının üstü." *Tirmizî, Salât 255.*

660. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Yeryüzü bana bir mescid ve temiz kıldır. Ümmetimden her kim bir namaz vaktine ulaştı mı nerede olursa namazını kılsın."** *Nesâî, Mesâcid 42.*

661. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) şöyle buyurdu: **"Namazlarınızdan bir kısmını evlerinizde kılın, sakın onları kabirlere çevirmeyin!"**

Buhârî, Salât 52, Teheccüd 38; Müslim, Musâfirîn 208; Ebû Dâvud, Salât 346; Tirmizî, Salât 331; Nesâî, Salâtul-Leyl 1.

662. Müslim'in Hz. Câbir (ra)'den kaydettiği bir rivayette Resûlullah (s) şöyle emretmiştir: **"Sizden kim namazını mescidde kılsa namazından bir pay da evi için ayırsın. Zîra Allah, evinde kılacağı namaz için dahi bir hayır takdir etmiştir."** *Müslim, Musâfirîn 210.*

663. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Biriniz namaz kılınca yüzünün karşısına bir şey koysun. Bulamazsa bir değnek koysun. Beraberinde bir değnek de yoksa bir çizgi çizsin. Böyle yaparsa önünden geçen kendisine zarar vermez."** Ebû Dâvud¹ der ki: "Âlimlerden bazısı, çizginin uzunlamasına olacağını, bazısı da hilâl gibi enlemesine olacağını söylemiştir."

Ebû Dâvud, Salât 103.

SEHİV SECDESİ

664. Abdurrahman b. Avf (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Biriniz namazında yanılır da bir mi iki mi kıldığını bilemezse, namazını bir üzerine bina etsin; iki mi üç mü kıldığını bilemezse iki üzerine bina etsin; üç mü dört mü kıldığını bilemezse üç üzerine bina etsin, sonra da selam vermezden önce iki (ziyade) secde yapsın..."**

Tirmizî, Salât 291.

TİLAVET SECDESİ

665. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), içerisinde secde âyeti olan sûreyi okur, âyetler geldikçe secde ederdi, biz de secde ederdik. Öyle ki izdiham sebebiyle namaz dışı vakitlerde alnımızı koyacak secde yeri bulamadığımız olurdu."

Buhârî, Sücûdu'l-Kur'ân 9, 8, 12; Müslim, Mesâcid 103; Ebû Dâvud, Salât 333.

666. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Âdemoğlu secde âyeti okur ve secde ederse şeytan ağlayarak ayrılır ve: 'Yazık bana, insanoğlu secdeyle emredildi ve secde etti, mukabilinde ona cennet var. Ben de secdeyle emrolundum ama ben itiraz ettim, benim için de ateş var!' der."**

Müslim, İmân 133.

ŞÜKÜR SECDESİ

667. Hz. Ebû Bekre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) sürûrlü bir hadiseyle veya sürûr veren bir hadiseyle karşılaşıncı Allah'a şükretmek üzere secde ederdi."

Ebû Dâvud, Cihâd 174; Tirmizî, Siyer 25; b. Mâce, İkâmet 192.

CEMAATLE NAMAZ

668. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kişinin cemaatle kıldığı namazın sevabı evinde ve çarşıda (iş yerinde) kıldığı namazından yirmibeş kat fazladır. Şöyle ki, abdest alınca güzel bir abdest alır, sonra mescide gider, evinden çıkarken sadece mescid gâyesiyle çıkmıştır. Bu sırada attığı her adım sebebiyle bir derece yükseltilir, bir günahı affedilir. Namazı kıldı mı, namazgâhında olduğu müddetçe melekler ona rahmet okumaya devam ederler ve şöyle derler: 'Ey Rabbimiz buna rahmet et, merhamet buyur.' Sizden herkes, namazı beklediği müddetçe namaz kılıyor gibidir."**

Buhârî, Ezân 30, Cuma 2; Müslim, Salât 272; Ebû Dâvud, Salât 49; Tirmizî, Salât 245; b. Mâce, Mesâcid 16.

669. Sahîheyn'in b. Ömer (ra)'den kaydettiği bir diğer rivâyette şöyle denmiştir: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Cemaatle kılınan namaz, ayrı kılınan namazdan yirmiyedi derece üstündür."**

Buhârî, Ezân 30, Müslim, Salât 272.

670. Hz. Osman (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ı işittim, şöyle diyordu: **"Kim yatıyıcı bir cemaat içinde kılarsa sanki gecenin yarısını ihya etmiş gibi olur; kim de sabah namazını bir cemaat içinde kılarsa sanki gecenin tamamını namazla geçirmiş gibi olur."**

Müslim, Mesâcid 260; Muvatta, Salâtu'l-Cemâ'a 7; Ebû Dâvud, Salât 48; Tirmizî, Salât 165.

671. Übeyy b. Ka'b (ra) anlatıyor: Bir adam vardı Mescide ondan daha uzakta oturan birini bilmiyordum. Namazları da hiç kaçırmıyordu. Kendisine: **"Bir eşek alsan da karanlık veya sıcak zamanlarda binsen!"** denilmişti, şu cevapta bulundu: **"Evimin mescide yakın olması beni memnun etmez. Ben mescide kadar yürümelerimin, sonra da aileme dönüşlerimin sevab olarak yazılmasını diliyorum."** Resûlullah (s), (Adamın bu sözünü işitince): **"Allah Teâlâ bu isteklerinin hepsini yerine getirdi,"** buyurdu.

Müslim, Mesâcid 278; Ebû Dâvud, Salât 49.

672. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Münafıklara en ağır gelen namaz yatısı namazıyla sabah namazıdır. Eğer bu iki namazdaki hayrın ne olduğunu bilselerdi, emekleyerek de olsa onları kılmaya gelirlerdi. Nefsini kudret eliyle tutan Zât'a kasem olsun! Ezan okutup namaza başlamayı, sonra halkın namazını**

kıldırması için yerine birini bırakmayı, sonra da beraberlerinde odun desteleri olan bir grup erkekle namaza gelmeyenlere gitmeyi ve evlerini üzerlerine yıkmayı düşündüm."

Buhârî, Ezân 29, Husûmât 5, Ahkâm 52; Müslim, Mesâcid 252; Muvatta, Salâtu'l-Cemâ'a 3; Ebû Dâvud, Salât 47; Tirmizî, Salât 162; Nesâî, İmâmet 49.

673. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) sefer sırasında, soğuk veya yağmurlu gecelerde müezzine (ezan sırasında) şöyle söylemesini de emrederdi: **"Dikkat! namazlarınızı yerlerinizde kılacaksınız!"**

Buhârî, Ezân 18, 40; Müslim, Misâfırın 22; Muvatta, Salât 10; Ebû Dâvud, Salât 214; Nesâî, Ezân 17.

İMAMIN NİTELİKLERİ

674. Ebû Mes'ud El-Bedrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Cemaate, Kitabullah'ı en iyi okuyan kimse imam olur. Eğer kırâatte (okumada) herkes eşitse, sünneti en iyi bilen; sünneti bilmede eşitseler, hicret etmede evvel olan; hicrette de eşitseler, yaşça büyük olan imam olur. Kişi misafir olduğu evin sahibine veya (emri altında çalıştığı) sultanına imamlık yapmasın, ev sahibinin baş köşesine izni olmadan da oturmasın."**

Müslim, Mesâcid 290; Tirmizî, Salât 174; Edeb 24; Ebû Dâvud, Salât 61; Nesâî, İmâmet 3, 6.

675. Ebû Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Namaz kılacaklar üç kişi iseler içlerinden biri imam olsun. İmamlığa en layık olan Kur'ân-ı Kerîm'i daha iyi okuyandır."**

Müslim, Mesâcid 289; Nesâî, İmâmet 5.

676. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizin için hayırlınız ezan okusun, Kur'ân'ı en iyi okuyanız da imam olsun."** *Ebû Dâvud, Salât 61.*

677. Amr b. Seleme (ra) anlatıyor: "Ben altı veya yedi yaşında iken kendi kavmime imamlık yaptım. O zaman ben, aralarında Kur'ân'ı en çok bilen kimseydim."

Buhârî, Megâzî 52; Ebû Dâvud, Salât 61; Nesâî, Ezan 8; Kible 16, İmâmet 11.

678. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: "Hz. Muaz (ra), Resûlullah (s) ile yatıyı kılar, sonra kavmine döner, bu namazı onlara kıldırırdı."

Buhârî, Ezân 60, 63, 66, Edeb 74; Müslim, Salât 180; Ebû Dâvud, Salât 68; Tirmizî, Salât 410.

679. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden kim halka namaz kıldırırsa namazı hafif (kısa) tutsun. Zîra cemaatte zayıf, sakat hasta ve ihtiyâç sahibi vardır. Müstakîl kılınca dilediği kadar uzatsın."**

Buhârî, Ezân 62; Müslim, Salât 186; Muvatta, Cemâat 13; Ebû Dâvud, Salât 127; Nesâî, İmâmet 35; Tirmizî, Salât 175.

680. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ile birlikte (bir gece) namaz kıldım. Soluna duruvermişim, perçemimden tutarak sağına koydu."

Buhârî, Ezân 57, 58, 59, 77, 79, İlm 41, Vudû 5, 36, Ezân 161, Vitr 1, Amel fi's-Salât 1, Tefsir Âl-i İmrân 17, 18, 19, 20, Libâs 71, Edeb 118, Da'avât 10, Tevhid 27; Müslim, Salâtu'l-Müsâfirin 181; Muvatta, Salâtu'l-Leyl 11; Ebû Dâvud, Salât 70; Tirmizî, Salât 171; Nesâî, İmâmet 45; b. Mâce, İkâmetu's-Salât 44.

681. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Saflarınızı düzgün kılın, zîra safların düzeltilmesi namazın tamamlayıcılarındanır."**

Buhârî, Ezân 132, 72, 74, 76; Müslim, Salât 124; Ebû Dâvud, Salât 94; Nesâî, İmâmet 27, 28, 30.

682. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Safları düz kılın, omuzları bir hizaya getirin, aradaki boşlukları kapatın, kardeşlerinizin sizi düzeltmeye çalışan ellerine karşı nezâketli olun. Arada şeytan gedikleri bırakmayın. Kim safa kavuşursa Allah ona kavuşur. Kim de saftan koparsa Allah da ondan kopar."**

Ebû Dâvud, Salât 94; Nesâî, İmâmet 31.

683. Vâbisa b. Ma'bed (ra) anlatıyor: "Resûlullah bir adam gördü, safin gerisinde tek başına namaz kılıyordu. Ona namazını yeniden kılmayı emretti."

Ebû Dâvud, Salât 100; Tirmizî, Salât 170.

684. Câbir b. Semüre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Meleklerin Rabbleri indinde saf tutmaları gibi siz de saf tutmaz mısınız?"** Biz: **"Melekler nasıl saf tutarlar?"** diye sorduk. Dedi ki: **"Onlar ön safları tamamlarlar ve safda muntazam dururlar."**

Müslim, Salât 119; Ebû Dâvud, Salât 94; Nesâî, İmâmet 28.

685. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İmam, kendisine uyulmak için meşrû kılınmıştır. Öyleyse o tekbir getirdi mi siz de tekbir getirin. Rûkûa gidince siz de rûkûa gidin. 'Semi'allâhu limen hamideh (Allah kendisine hamdedeni işitir)' deyince siz 'Allahümme Rabbenâ leke'l hamd (Ey Rabbimiz hamdler sanadır)' deyin. O ayakta namaz kılsa siz de ayakta kılın, oturarak kılsa siz de hepiniz oturarak namaz kılın."**

Buhârî, Ezân 74, 82; Müslim, Salât 86-89; Ebû Dâvud, Salât 69; Nesâî, İfritâh 30.

686. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri, rûkû ve secdede başını imamdan önce kaldırdığı zaman Yüce Allah'ın, Kıyâmet günü başını, ecek başına veya sûretine çevirerek dirilteceğinden korkmaz mı."**

Buhârî, Ezân 53; Müslim, Salât 114; Ebû Dâvud, Salât 76; Tirmizî, Salât 409; Nesâî, İmâmet 38.

687. Ebû Hüreyre (ra) şunu söylemiştir: "Başını imamdan önce kaldırıp indiren kimsenin alnı şeytanın elindedir." *Muvatta, Salât 57.*

688. Berâ (ra) anlatıyor: "Biz Resûlullah (s) ile birlikte namaz kılarken, O '**semi'allâhu limen hamideh**' deyince, bizden kimse, Resûlullah (s) alnını yere koyuncaya kadar, sırtını eğmezdi."

Buhârî, Ezân 52, 91; Müslim, Salât 198; Ebû Dâvud, Salât 75; Tirmizî, Salât 208; Nesâî, İmâmet 38.

689. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Bir kimse, namazdan tek rekati imamla kılabilmişse, namazın tamamını beraber kılmuş gibi olur.**"

Buhârî, Mevâkîtu's-Salât 29; Müslim, Mesâcid 162; Muvatta, Vukûtu's-Salât 18.

690. Hz. Ali ve Hz. Mu'âz (ra) anlatıyorlar: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Siz mescide geldiğinizde, imam namazda hangi hâl üzere olursa olsun hemen ona uyun ve onun yapmakta olduğunu yapın.**"

Tirmizî, Salât 414; Ebû Dâvud, Salât 28.

691. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**İkâmetin okunduğunu duydunuz mu namaza yitiriyün. Sâkin ve vakur olmayı unutmayın. Sakın koşmayın. Yetiştığınız yerden kılın, kaçırdığınız kısmı tamamlayın.**"

Buhârî, Ezân 23, Cuma 18; Müslim, Mesâcid 151; Muvatta, Salât 4; Ebû Dâvud, Salât 55; Tirmizî, Salât 244; Nesâî, İmâmet 57.

692. Bısr b. Mihcan babasından anlattığına göre, babası Resûlullah (s)'ın meclisinde idi. O sırada namaz için ezan okundu. Resûlullah (s) kalktı, namaz kıldı ve döndü. Mihcan hâlâ yerindeydi. **"Herkesle beraber namaz kılmana mâni olan şey nedir, sen müslüman değilsin?"** diye sordu. Mihcan: **"Elbette müslümanım, ancak ben âilemle namazımı kılmıştım!"** dedi. Efendimiz (s): **"Mescide geldiğin zaman namaza kalkırsa kılmış bile olsan cemaatle birlikte sen de kıl,"** buyurdu.

Muvatta, Salâtu'l-Cemâ'a 8; Nesâî, İmâmet 53.

693. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Namaz için kâmet getirilince farzdan başka namaz kılınmaz."**

Müslim, Müsâfirîn 63; Ebû Dâvud, Salât 294; Tirmizî, Salât 312; Nesâî, İmâmet 60.

694. Hz. Ebû Hüreyre anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İmamlar sizin için kılarlar. Doğru kılarırsa sevabı sizedir. Hatalı kılarırsa sizin namazınızın sevabı sizedir, hata onların aleyhlerinedir."**

Buhârî, Ezân 55.

CUM'A NAMAZI

695. Abdullah b. Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Cum'a namazına üç grup insan katılır: Kişi var, namaza katılır, boş konuşma yapar. Bunun namazdan hissesi, o konuşmasıdır. Kişi var namaza gelir duâ eder. Bu kimse Allah'a duâda bulunmuştur, Allah dilerse onun istediğini hemen verir, dilerse vermez. Kişi vardır, namaza gelir sadece dinler ve sükut eder, mü'minlerin arasından yararlanamaz, kimseye eza vermez. Onun bu namazı, daha önce geçen cumaya ve fazladan da üç güne kadar (günahlarına) kefarettir. Bu hal Yüce Allah'ın şu sözüne binaendir: 'Kim bir hayır yaparsa bu kendisinden on misliyle kabul edilir.'"**

Ebû Dâvud, Salât 235.

696. Târik b. Şihâb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Cum'a namazı, dört kişi hariç geri kalan her müslîman üzerine cemaat içinde yapması gereken vacib bir hakk'dır. Cum'adan istisna edilen bu dört kişi şunlardır: Köle, kadın, çocuk ve hasta."**

Ebû Dâvud, Salât 215.

697. Ebû'l-Ca'd ed-Dumrî anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim önemsemiyerek üç cumayı terkedecek olursa, Allah onun kalbini mühürler."**

Ebû Dâvud, Salât 210; Tirmizî, Salât 359; Nesâî, Cuma 2.

698. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) iki hutbe okurdu. Minbere çıkınca otururdu. Müezzin ezanı bitirince kalkar ve hutbeyi okur, sonra tekrar oturur ve bu sırada konuşmazdı. Sonra kalkar ikinci defa hutbe okurdu."

Buhârî, Cuma 30, 27; Müslim, Cuma 33, Ebû Dâvud, Salât 227; Tirmizî, Salât 363; Nesâî, Cum'a 33.

699. Câbir b. Semüre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'in namazı vasattı, hutbesi de vasattı."

Müslim, Cuma 41, Ebû Dâvud, Salât 229; Nesâî, Cuma 35.

700. Ebû Rifâa el-Adevî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a geldim. Hutbe veriyordu. Ben: "*Ey Allah'ın Resûlü! Yabancı ve dinini bilmeyen bir kimseyim, sizden dinimin ne olduğunu soruyorum!*" dedim. Bunun üzerine bana yöneldi, hutbesini bırakarak yanıma kadar geldi. Kendisine bir şandalye getirildi. Zannedersem ayakları demirdendi. Üzerine oturdu. Hemen Allah'ın kendisine öğrettiklerinden bana öğretmeye başladı. Sonra tekrar hutbesine dönerek, sonunu tamamladı.

Müslim, Cuma 60; Nesâî, Zînet 123.

MESCİTLER

701. Nâfi (ra) anlatıyor: İbn Ömer (ra)'i işittim, di-yordu ki: "Resûlullah (s) kişinin bir başkasını kaldırarak yerine oturmasını yasakladı." Nâfi'ye: "Bu yasak cuma'ya mı mahsûs?" diye soruldu. "Cuma ve diğer günlerde!" diye cevap verdi.

Buhârî, Cuma 20, İsti'zân 31, 32; Müslim, Selâm 28.

702. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), cuma günü minbere çıkınca: "**Oturunuz!**" dedi. Bunu İbn Mes'ud (ra) işitince olduğu yerde oturdu, tam mescidin geniş kapısının üstüydü. Resûlullah (s) onu bu halde gör-dü ve: "**Geli Ey Abdullah b. Mes'ud!**" buyurdu.

Ebü Dâvud, Salât 226.

YOLCU NAMAZI

703. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Medîne'de öğle nama-zını Resûlullah (s) ile dört rekat kıldık. Mekke'ye gitmek üzere yola çıkıp Zülhuleyfe'ye gelince ikindiye iki rekat kıldı."

Buhârî, Taksîrû's-Salât 5, Hacc 24, 25, 27, 117, 119, Cihâd 104, 126; Müslim, Salâtu'l-Müsâfirîn 11; Ebü Dâvud, Salât 271; Tirmizî, Salât 391; Nesâî, Salât 17.

704. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ile bir-likte Mekke'ye gitmek üzere Medîne'den çıktık. Efendimiz yolda namazları ikiye ikiye kılıyordu. Medîne'ye dönün-ceye kadar hep böyle yaptı." Enes'e: "Mekke'de ne kadar

kaldınız?" diye sorulmuştu: "Orada on gün kaldık," dedi.
Buhârî, Taksîr 1, Megâzî 52; Müslim, Salâtu'l-Müsâfirîn 15; Ebû Dâvud, Salât 279; Tirmizî, Salât 392; Nesâî, Taksîru's-Salât 4.

705. İmrân b. Husayn (ra) anlatıyor: Fetih günü, Resûlullah (s)'la birlikte Mekke'de hazır bulundum. Mekke'de onsekiz gece kaldı, bu esnada namazları hep iki kıldı. Şöyle hitab ediyordu: **"Ey bölge halkı! Siz bize bakmayın, dört kılın. Biz hep yolcuyuz (bu sebeple kasrederek iki kılıyoruz)."**

Ebû Dâvud, Salât 270.

706. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) Tebük'de yirmi gün kâmet etti ve namazları hep kasretti."

Ebû Dâvud, Salât 280.

707. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) yol halinde iken öğle ile ikindiye birleştirirdi, akşam ile yatsıya da birleştirdi."

Buhârî, Taksîru's-Salât 13.

708. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'a eşlik ettim. Ancak, yolculuk sırasında nafil kıldığını hiç görmedim. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: **'Resûlullah'ta sizin için güzel örnek vardır.'** " İbn Ömer devamla der ki: "Eğer nafilayi kılsaydım namazı da tam kılardım."

Buhârî, Taksîru's-Salât 11; Müslim, Müsâfirîn 9; Muvatta, Kasru's-Salât 22; Ebû Dâvud, Salât 276; Tirmizî, Salât 391, Nesâî, Taksîru's-Salât 5.

KORKU NAMAZI

709. Sehl b. Ebî Hasme (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ashâbına korku namazı kıldırdı. Bu maksadla ashâbı arkasında iki saf yaptı. Hemen arkasında bulunan safa birinci rekati kıldırdı. Sonra ayağa kalktı ve arkasındakilere bir rekat namaz kıldırıncaya kadar kıyâmda kaldı. Sonra gerideki safta bulunanlar ilerledi, ön safdakiler de geriledi. Bu şekilde ilerleyenlere de bir rek'at namaz kıldırdı. Sonra gerileyenler bir rekat namaz kılıncaya kadar yerinde oturdu. Sonra da selam verdi."

Buhârî, Megâzî 31; Müslim, Müsâfirîn 309; Muvatta, Salâtu'l-Havf 1; Tirmizî, Salât 398; Ebû Dâvud, Salât 282; Nesâî, Salâtu'l-Havf 1.

710. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) korku namazını iki gruptan birine tek rekat olarak kıldırırken, diğer grup düşmâna karşı durmuştur. Kılanlar kalkıp, düşmâna dönük vaziyette, bekleyen arkadaşlarının yerine geçtiler, onlar da gelip Resûlullah'ın arkasına geçtiler, O da bunlara bir rekat namaz kıldırdı, sonra da bu iki gruptan her biri birer rekat namazlarını kazâ ettiler."

Buhârî, Salâtu'l-Havf 2, Megâzî 31, Tefsir, Bakara 44; Müslim, Müsâfirîn 205; Muvatta, Salâtu'l-Havf 3; Ebû Dâvud, Salât 285; Tirmizî, Salât 398; Nesâî, Salâtu'l-Havf 1.

NAFİLE NAMAZLAR

711. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) sabah ve ikindi hariç her namazın arkasında iki rekat (nafile) namaz kılardı."

Ebû Dâvud, Salât 299.

712. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) nafilerden hiçbirine, sabah namazının iki rekathlık nafilesi kadar aşın ilgi göstermemiştir."

Buhârî, Teheccüd 27; Müslim, Salâtu'l-Müsâfirîn 96; Ebû Dâvud, Salât 291, 292.

713. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim sabahın iki rekatini vaktinde kılamazsa güneş doğduktan sonra kılsın."**

Tirmizî, Salât 314.

714. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) öğleden önce dört, öğleden sonra da iki rekat kılardı."

Tirmizî, Salât 315.

715. Hz. Âişe (ra) şöyle der: "Resûlullah (s) öğlenin farzdan önceki dört rekathli sünneti, namazdan önce kılamazsa sonra kılardı."

Tirmizî, Salât 317.

716. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ikindiden önce iki rekat kılardı." *Ebû Dâvud, Salât 297.*

717. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İkindiden önce dört rekat nafîle kılan kimseye Allah rahmetini bol kılsın."**

Ebü Dâvud, Salât 297; Tirmizî, Salât 318.

718. Hz. Ali (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ikindi namazından önce dört rekat nafîle kıları. Bunların arasını mukarreb meleklerle müslüman ve müminlerden onlara tâbi olanlara selam ile ayırırdı."

Tirmizî, Salât 318.

719. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'la birlikte, akşam namazından sonra hâne-i saadetlerinde iki rekat (nafileyi) kıldım."

Tirmizî, Salât 320.

720. Ka'b b. Ucre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), Benî Abdî'l-Eşhed mescidinde akşam namazını kılmıştı. Cemaat, farzı bitirince nafileyi kılmaya başladı. Bunu gören Resûlullah: **"Bu, evlerin namazıdır"** buyurdu.

Ebü Dâvud, Salât 304; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 1.

721. Hz.Ebü Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri cum'ayı kıldı mı, ondan sonra da dört rekat kılsın."**

Müslim, Cum'a 67; Ebü Dâvud, Salât 244; Tirmizî, Salât 376.

VİTİR NAMAZI

722. Hz. Büreyde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Vitr namazı haktır. Kim bunu kılmazsa bizden değildir."** Bunu Efendimiz üç kere tekrar etti.

Ebû Dâvud, Salât 337.

723. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Gece namazının sonu tek olsun."**

Buhârî, Vitr 4; Müslim, Mûsâfirîn 149; Ebû Dâvud, Salât 343; Nesâî, Kryâmu'l-Leyl 30.

724. Ebû Eyyûb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Vitr her müslüman üzerine bir yükümlülüktür. Kim beş ile vitir kılmayı severse yapsın. Kimde üç ile vitir kılmak isterse yapsın. Kim tek rekatli vitir kılmayı dilese kılsın."** *Ebû Dâvud, Salât 338; Nesâî, Salâtu'l-Leyl 40; İbn Mâce, İkâmet 123.*

725. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Vitr gecenin sonunda kılınır."**

Buhârî, Vitr 1, Salât 24, Teheccüd 10; Müslim, Mûsâfirîn 155-147.

726. Hârice b. Huzâfe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah size öyle bir namazla yardım etti ki, o sizin için kırsal deve sürülerinden daha hayırlıdır. İşte bu namaz vitirdir. Allah onu, sizin için yatsı namazı ile gafağın sökmesi arasına koydu."**

Ebû Dâvud, Salât 336; Tirmizî, Salât 332.

727. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim gecenin sonunda kalkamamaktan korkarsa vitrini gecenin başında kılsın. Kim gecenin sonunda kalkmayı umuyorsa gecenin sonunda vitrini kılsın. Çünkü gecenin sonunda kılınan namaz gece ve gündüz meleklerinin huzurlarında ve gözetimleri altında kılınmaktadır. Bu yitizden gecenin başında kılınana nazaran daha faziletlidir."**

Müslim, Müsâfirîn 162; Tirmizî, Salât 334.

GECE NAMAZI

728. Hz. Bilâl (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Size geceleyin kalkmayı tavsiye ederim. Çünkü o, sizden önce yaşayan sâlihlerin adetidir; Rabbinize yakınlık vesilesidir; günahlardan koruyucudur; kötülüklere kefarettir, bedenden hastalığı kovucudur."**

Tirmizî, Da'avât 112.

729. Muğîre b. Şu'be (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) ayakları kabarcıncaya kadar geceleri kalkıp namaz kılardı. Kendisine: **"Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetti,"** denildiğinde O (s): **"Şükredici bir kul olmayayım mı?"** cevabını verdi.

Buhârî, Teheccüd 16, Tefsîr, Feth 1, Rikâk 20; Müslim, Sıfâtul-Münâfikîn 79; Tirmizî, Salât 304; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 17.

730. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) gece namazını hiç terk etmezdi. Öyle ki hastalanacak veya ağırlık hissedecek olsa oturarak kılardı." *Ebû Dâvud, Salât 307.*

731. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "***Biriniz uyuyunca ensesine şeytan üç düğüm atar. Her düğümü atarken, düğüm yerine eliyle vurarak "üzerine uzun bir gece olsun, yat" dilediğinde bulunur. Adam uyanır ve Allah'ı zikrederse bir düğüm çözülür, abdest alacak olursa bir düğüm daha çözülür, namaz kılsa bütün düğümler çözülür ve böylece canlı ve hoş bir hâlet-i ruhiye ile sabaha erer. Aksi halde habis ruhlu (içi kararmış) ve uyuşuk bir halde sabaha erer."***

Buhârî, Teheccüd 12, Bed'ü'l-Halk 11; Müslim, Müsâfirîn 207; Muvatta, Kasru's-Salât 95; Ebû Dâvud, Salât 307; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 5.

KUŞLUK NAMAZI

732. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: "Dostum (s), bana her ay üç gün oruç tutmamı, iki rekat kuşluk, yatmazdan önce de vitir namazı kılmamı tavsiye etti."

Buhârî, Teheccüd 33, Savm 60; Müslim, Müsâfirîn 85; Ebû Dâvud, Salât 342; Tirmizî, Savm 54; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 28.

733. Abdurrahman İbn Ebî Leylâ (ra) anlatıyor: Bize, Resûlullah (s)'ın kuşluk namazı kıldığını Ümmü Hânî'den başka kimse anlatmadı. O dedi ki: "Resûlullah (s) Fetih günü, benim eve geldi, yıkandı ve sekiz rekat

namaz kıldı. Ben bundan daha hafif bir namazı hiç görmedim. Ancak rükû ve secdeleri tam yapıyordu."

Buhârî, Teheccüd 31, Teksîru's-Salât 12, Megâzî 50; Müslim, Hayz 71; Müsâfirîn 80; Muvatta, Kasru's-Salât 28; Ebû Dâvud, Salât 301; Tirmizî, Salât 346; Nesâî, Tahâret 143; Gusl 11.

734. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) kuşluğu dört kılar, dilediğince de artırır." "

Müslim, Müsâfirîn 78, 79.

TERAVİH NAMAZI

735. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) (bir gece) mescidde (nafile) namaz kılmıştı. Birçok kimse de ona uyarak namaz kıldı. Sabah olunca: "*Resûlullah geceleyin mescidde namaz kıldı,*" diye konuştular. Ertesi gece de Efendimiz namaz kıldı. Halk yine olanları konuştu, katılacakların sayısı iyice arttı. Üçüncü (veya dördüncü) gece halk yine toplandı. Öyle ki mescid, insanları alamayacak hâle gelmişti. Ancak Resûlullah (s) bu dördüncü gecede yanlarına çıkmadı. Sabah olunca Efendimiz: "*Yaptığınızı gördüm. Size çıkmamdan beni alıkoyan şey, namazın sizlere farz oluvmesinden korkmamdır,*" dedi. İşte bu hadise Ramazanda cereyan etmişti.

Buhârî, Salâtu't-Teravîh 1, Cuma 29, 5; Müslim, Müsâfirîn, 177; Muvatta, es-Salât fî Ramadan 1; Ebû Dâvud, Salât 318; Nesâî, Kıyâmu'l-Leyl 4.

736. Hz. Ebû Hüreyre (ra) buyurdu ki: Resûlullah (s) Ramazan'da, mescidin bir kenarında namaz kılmakta olan bir gruba uğramıştı. **"Bunlar ne yapıyorlar?"** diye sordu. **"Bunlar, yanlarında ezberlerinde fazla Kur'ân bulunmayan kimselerdir. Übeyy b. Ka'b (ra) bunlara namaz kıldırıyor!"** dediler. Efendimiz (s): **"İsabet etmişler, bu davranış ne kadar iyil"** buyurdu. *Ebû Dâvud, Salât 318.*

BAYRAM NAMAZLARI

737. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) bayram günü çıkıp iki rekat namaz kıldırды. Ne bunlardan önce ne de bunlardan sonra başka namaz kıldırmadı."

Buhârî, İydeyn 8, 16, 18, 26, 32, Ezân 161, Zekât 21, 33, Tefsir, Mümtahine 1, Nikâh 124, libâs 56, 57, 59, İ'tisâm 16; Müslim, İydeyn 13; Ebû Dâvud, Salât 256; Tirmizî, Salât 387; Nesâî, İydeyn 29.

738. Kesîr b. Abdillâh babası kanalıyla dedesinden aktarıyor: "Resûlullah (s) bayramlarda birinci rekatte kırâatten önce yedi kere tekbir getiriyordu. İkinci rekatte de kırâatten önce beş kere tekbir getiriyordu."

Tirmizî, Salât 386.

739. Câbir b. Semüre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) ile birlikte, birçok kereler bayram namazını ezansız ve kânetsiz kıldım."

Müslim, İydeyn 7; Ebû Dâvud, Salât 250; Tirmizî, Salât 384.

740. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), Ramazan bayramında, sayıca tek olan birkaç hurma yemedikçe namaza gitmezdi." *Buhârî, İydeyn 4, Tirmizî, Salât 390.*

741. Büreyde (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), Ramazan bayramı namazına bir şeyler yemeden çıkmazdı. Kurban bayramında ise, namazdan dönünceye kadar bir şey yemezdi." *Tirmizî, Salât 390.*

742. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) bayram namazına giderken bir yoldan gider, dönerken başka bir yoldan dönerdi." *Ebû Dâvud, Salât 254.*

KÛSÛF NAMAZI

743. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) zamanında güneş tutulmuştu. Hemen kalkıp halka namaz kıldırıldı. Namazda kırâatı uzun tuttu. Sonra rükûya gitti, rükûyu da uzun tuttu. Sonra başını kaldırdı, bu sırada uzun okudu, ancak bu okuyuşu öncekinden daha kısa idi. Sonra tekrar rükû yaptı ve rükûyu uzattı, ancak önceki rükûdan kısa idi. Sonra başını kaldırdı, sonra secdeye gidip iki secde yaptı. Sonra kalkıp, birinci rekatte yaptıklarını aynen yaptı. Sonra selam verdi. Artık güneş de açıldı. Sonra kalkıp halka hitab etti. Dedi ki: **"Bilesiniz, güneş ve ay bir kimsenin ölümü veya hayatı için tutulmaz. Onlar Allah'ın âyetlerinden iki âyetidir, kullarına gösterir. Bunların tutulduğunu görünce namaza koşun."**

Buhârî, Kûsûf 2, 4, 5, 13, 19, el-Amel fi's-Salât 11, Bed'ü'l-Halk 4, Tefsir, Maide 13; Müslim, Kûsûf 1, 8; Muvatta, Kûsûf 1; Ebû Dâvud, 261, 263, 264, 265; Tirmizî, Salât 396; Nesâî, Kûsûf 6, 7, 10, 11.

YAĞMUR NAMAZI

744. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a yağmur kılığından şikâyet edildi. Bunun üzerine bir minber getirilmesini söyledi. Musallaya minber kuruldu. Halka, oraya gidilecek gün tesbit edildi. Hz. Âişe devamla der ki: Güneşin kızılığı ufukta görülür görülmez yola çıktı. Musallaya varıp minbere oturdu. Tekbir getirdi. Allah'a hamdetti. Sonra: *"Sizler memleketinizin kuraklığa uğradığından, yağmurun normal yağma zamanında gelmeyip gecikmesinden şikâyetlendiniz. Allah (cc) kendisine dua etmenizi emrediyor. Duanıza icâbet edeceğini vaat etti,"* buyurdu ve sonra şöyle dediler: *"Hamd âlemlerin Rabbine aittir ve Rahim'dir, âhiret gününün sâhibidir. Allah'tan başka ilâh yoktur. O dilediğini yapar. Ey Rabbimiz kendisinden başka ilah olmayan Allah'sın. Sen zenginsin, biz fakiriz. Üzerimize yağmur indir. İndirdiğini bize kuvvet ve güç kıl. Ecel zamanımıza kadar yetecek kıl!"* Bunu söyledikten sonra ellerini kaldırdı. O kadar yukarı kaldırdı ki, koltuk altı beyazlığı göründü. Sonra sırtını halka dönderdi, elbisesini ters çevirdi, elleri bu sırada hep kalkmış

vaziyette idi. Sonra tekrar halka yöneldi. Minberden indi ve iki rekat namaz kıldı. Anında Allah bulut hâsıl etti. Gök gürledi. Şimşek çaktı. Allah'ın izniyle yağmur başladı. Resûlullah daha mescidine dönmeden seller aktı. Resûlullah (s), cemaatin sığınağa dönmekteki acelelerini görünce azı dişleri görününceye kadar güldü ve: **"Şehadet ederim ki, Allah her şeye kâdirdir ve ben de Allah'ın kulu ve Rasulüyüm,"** buyurdu.

Ebû Dâvud, Salât 260.

745. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Biz Resûlullah (s) ile beraberken bize yağmur isabet etti. Efendimiz elbisesini açtı, bedenine yağmur isâbet etti. **"Bunu niye yaptınız?"** diye sorduk. **"O Rabbinden yeni geliyor,"** buyurdu.

Müslim, İstiskâ 13; Ebû Dâvud, Edeb 114.

CENAZE NAMAZI

746. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim üzerine namaz kılmcaya kadar cenazede hazır bulunursa kendisi için bir kîrat sevab vardır. Kim de cenaze gömülünceye kadar hazır bulunursa iki kîratlık sevab vardır. Bir kîrat'ın miktarı Uhud dağı kadardır."**

Buhârî; Cenâiz 59; Müslim, Cenâiz 57; Ebû Dâvud, Cenâiz 45; Nesâî, Cenâiz 54, 59, Tirmizî, Cenâiz 49; b. Mâce, Cenâiz 34.

747. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), Necâî (ra)'nin vefatını, ölümünün aynı gününde haber verdi. Ashâbıyla musallâya gitti, orada saf bağlatıp dört tekbir getirerek namaz kıldırdı."

Buhârî, Cenâiz 4, 55, 61, 65; Menâkibu'l-Ensâr 38; Müslim, Cenâiz 62, 63; Muvatta, Cenâiz 14; Ebû Dâvud, Cenâiz 62; Tirmizî, Cenâiz 37; Nesâî, Cenâiz 76.

748. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Ölü üzerine namaz kıldınız mı ona ihlasla dua edim.**"

Ebû Dâvud, Cenâiz 60; b. Mâce, Cenâiz 23.

749. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'ın oğlu İbrahim onsekiz aylık iken öldü; Resûlullah (s), üzerine namaz kılmadı."

Ebu Dâvud, Cenâiz 53.

750. İbn'l-Müseyyeb (ra) anlatıyor: "Ümmü Sa'd (ra), Resûlullah (s) yokken vefat etti. Gelince üzerine namaz kıldı. Bu esnada bir ay geçmişti."

Tirmizî, Cenâiz 47.

751. Câbir b. Semüre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s)'a, kendisini öldüren bir adam getirilmişti, üzerine namaz kılmadı."

Müslim; Cenâiz 107; Tirmizî, Cenâiz 68.

SELA MLAMA NAMAZI

752. Ebu Katâde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Biriniz mescide girince oturmazdan önce iki rekat kılversin."**

Buhârî, Salât 60, Teheccüd 25; Müslim, Müsafirîn 69; Muvatta, Kasru's- Salât 57; Ebu Dâvud, Salât 19; Tirmizî, Salât 235.

İSTİHÂRE NAMAZI

753. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bize, Kur'an'dan bir sûre öğrettiği gibi her işte istiharede bulunmamızı öğretirdi. Derdi ki: **"Biriniz bir işi yapmaya arzu duyduğu zaman, farzlar dışında iki rekat namaz kılın, sonra şu duayı okusun: Allahım, senden hayır taleb ediyorum, zira sen bilirsin. Senden hayır yapmaya kudret taleb ediyorum, zira sen vermeye kadirsin, Rabbim yüce fazlını da taleb ediyorum. Sen her şeye kadirsin, ben âcizim. Sen bilirsin, ben câhilim. Sen gayıbları bilirsin. Allahım, eğer biliyorsan ki bu işi bana dinim, hayatım ve sonum için -veya hal-i hazırda ve ileride demişti- hayırlıdır, bunu bana takdir et ve yapmamı kolay kıl. Sonra da onu hakkımda mübarek kıl. Eğer bu işin, bana dinim, hayatım ve âkıbetim için -veya hal-i hazırda ve ileride dedi- zararlıdır; onu benden çevir, beni de ondan çevir. Hayır ne ise bana onu takdir et, sonra da bana onu sevdirdir!"** Hz. Câbir dedi ki: Bu duadan sonra yapacağı işi zikrederdi.

Buhârî, Da'avât 48; Teheccüd 25, Tevhîd 10; Ebu Dâvud, Salât 366; Tirmizî, Salât 394; Nesâî, Nikâh 27; b. Mâce, İkâmet 188.

DİLEK NAMAZI

754. Abdullah b. Ebi Evfâ (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Kimin Allah'a veya herhangi bir insana ihtiyacı hâsıl olursa önce abdest alsın, abdesti de güzel yapsın, sonra iki rekât namaz kılsın, sonra Allah Teâlâ'ya senâda bulunsun, Resûlullah (s)'a salât etsin, sonra şu duayı okusun: Halîm, kerîm olan Allah'tan başka ilâh yoktur. Arş-ı Azam'ın Rabbi noksan sıfatlardan münezzehtir. Hamd âlemlerin Rabbine âittir. Rahmetine vesile olacak amelleri, mağfiretini celbedecek sebepleri hakkımda yaratmanı talep ediyor, her çeşit günahattan koruman için yalvarıyor, her çeşit iyilikten zenginlik, her çeşit günahattan selâmet diliyorum. Rabbim! Affetmediğin hiçbir günahımı, kaldırmadığın hiçbir sıkıntıyı bırakma! Hangi amelden razı isen onu ver, ey Rahîm olan, bana en ziyade rahmet gösteren Rabbim!"*

Tirmizî, Salât 348; b. Mâce, İkâmet 189.

TESBİH NAMAZI

755. İbn Abbâs (ra) ve Ebu Râfi (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) Abbâs b. Abdilmuttalib (ra)'e dediler ki: *"Ey Abbâs, ey amcacığım! Sana bir iyilik yapmayayım mı? Sana bağışta bulunmayayım mı? Sana ikram etmeye-yim mi? Sana on hasletin hatırlatmasını yapmayayım mı?"*

Eğer sen bunu yaparsan, Allah senin bütün günahlarını önceki-sonraki, eskisi-yenisi, hatâ ile yapılanı-kasden yapılanı, küçüğünü-büyüğünü, gizlisini-alenîsini yâni hepsini affeder. Bu on haslet şunlardır: Dört rekât namaz kılarırsın, her bir rekatte Fâtiha sûresi ve bir sûre okursun. Birinci rekatte kıraati tamamladın mı, ayakta olduğun halde onbeş kere **"Subhanallahi velhamdülillahi ve lâ ilahe illallahu vallahu ekber"** diyeceksin. Sonra rükû yapıp, rükûda iken aynı kelimeleri on kere söyleyeceksin, sonra başını rükûdan kaldıracaksın, aynı şeyleri onar kere söyleyeceksin. Sonra secde edip, secdede iken onları onar kere söyleyeceksin. Sonra başını secdeden kaldıracaksın, onları onar kere söyleyeceksin. Sonra tekrar secde edip aynı şeyleri onar kere söyleyeceksin. Sonra başını kaldırır, bunları on kere daha söylersin. Böylece her bir rekatte bunları yetmişbeş defa söylemiş olursun. Aynı şeyleri dört rekatte yaparsın. Dilersen bu namazı her gün bir kere kıl. Her gün yapamazsan haftada bir kere yap, haftada yapamazsan her ayda bir kere yap. Ayda olmazsa yılda bir kere yap. Yılda da yapamazsan hiç olsun ömründe bir kere yap."

Ebu Dâvud, Salât 303; Tirmizî, Salât 350; b. Mâce, İkamet 190.

ORUÇ

756. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Ademoğlunun her ameli katlanır. Zira Cenab-ı Hakk'ın bu husustaki sünneti şudur: Hayır ameller en az on misliyle yazılır, bu yedi yüz misline kadar çıkar. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: 'Oruç bu kaidenin dışındadır. Çünkü o sırf benim içindir, ben de onu dileğim gibi mükâfatlandıracağım. Kulum benim için şehvetini, yiyeceğini terketti.' Oruçlu için iki sevinç vardır: Biri, orucu açtığı zamanki sevincidir, diğeri de Rabbine kavuştuğu zamanki sevincidir. Oruçlunun ağzından çıkan koku, Allah indinde misk kokusundan daha hoştur."*

Buhârî, Savm 2, 9, Libas 78; Müslim, Sıyâm 164; Muvatta, Sıyâm 58; Ebu Dâvud, Savm 25; Tirmizî, Savm 55; Nesâî, Sıyâm 41; b. Mâce, Sıyam 1, Edeb 58.

757. Yine Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Kim Allah Teâlâ yolunda bir gün oruç tutsa, Allah onunla ateş arasına, genişliği sema ile arz arasını tutan bir hendek kılar."* Tirmizî, Cihâd 3.

758. Ebu Ümâme (ra) anlatıyor: *"Ey Allah'ın Resûlü, dedim, bana öyle bir amel emret ki yaptığım takdirde Allah beni mükâfatlandırsın."* *"Sana, orucu tavsiye ederim, zira onun bir eşi yoktur"* dedi.

Nesâî, Sıyâm 43.

759. Sehl b. Sa'd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Cennette Reyân denilen bir kapı vardır. Oradan sadece oruçlular girer. Oruçlular girdiler mi artık kapanır, kimse oradan giremez."**

Buhârî, Savm 4, Bed'ü'l- Halk 9; Müslim, Sıyâm 166; Nesâî, Sıyâm 43; Tirmizî, Savm 55.

760. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir oruçluya iftar ettirirse, kendisine onun sevabı kadar sevap yazılır. Üstelik bu sebeple oruçlunun sevabından hiçbir eksiltme olmaz."**

Tirmizî, Savm 82; b. Mâce, Sıyâm 45.

761. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) Şâban ayının günlerini hesapladığı kadar başka bir ayın günlerini hesaplamazdı. Sonra Ramazan hilâlini görünce oruca başlardı. Eğer bulut araya girer hilâli göremez ise Şâbanı otuz gün olarak hesaplar, sonra Ramazan orucuna başlardı."

Ebu Dâvud, Savm 6.

762. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim kendiliğinden kusacak olursa, üzerine kaza gerekmez. Kim de isteyerek kusarsa orucunu kaza etsin."**

Ebu Dâvud, Savm 32; Tirmizî, Savm 25; b. Mâce, Savm 16.

763. Ebu Sa'id (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Üç şey vardır orucu bozmaz: Kan aldurmak, kusmak, ihtilam olmak."** Tirmizî, Savm 24.

764. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Bir adam gelerek: **"Ey Allah'ın Resulü, gözüm ağrıyor, oruçlu olduğum halde sürme çekiyorum. Bu, orucumu bozar mı?"** diye sordu. Resûlullah (s): **"Hayır, bozmaz"** dedi. Tirmizî, Savm 30.

765. Câbir anlatıyor: Ömer b. Hattâb (ra) (bir gün telâşla gelerek): **"Ey Allah'ın Resulü! Bugün ben büyük bir hatada bulundum, oruçlu iken hanımı öptüm!"** dedi. Resûlullah (s) da şöyle cevapladı: **"Sen oruçlu iken maz-maza yapmaz mısın? Bu orucunu bozar mı?"**

Ravilerden İsa b. Hammâd rivayetinde der ki: Dedim ki: **"Bunda bir beis yok!"** Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Öyleyse niye öpmeden telaşa düşüyorsun?"**

Ebu Dâvud, Savm 33.

766. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "Bir adam Resûlullah (s)'a oruçlunun hanımıyla mübâşeretinden sordu. Resûlullah (s) ruhsat verdi. Arkadan bir başkası geldi, o da aynı şeyi sordu. Buna mübâşereti yasakladı. Resûlullah (s)'ın ruhsat tanıdığı kimse yaşlı birisiydi, yasakladığı kimse de gençti." *Ebu Dâvud, Savm 35.*

767. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim oruçlu olduğu halde unuttur ve yerse reya içerse orucunu tamamlasın. Çünkü ona Allah yedirip içmiştir."** Buhârî, Savm 26, Eyman 15; Müslim, Sıyâm 171; Tirmizî, Savm 26; Ebu Dâvud, Savm 39.

768. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), bazan olurdu bir ay boyu oruç tutmazdı ve o aydan hiç oruç tutmayacağını zannederdik. Bazan da öylesine ara vermeden tutardı ki, o aydan hiç bir günü oruçsuz geçirmeyecek zannederdik. Sen onu, geceleyin namaz kılarken görmek istesen mutlaka görürdün. Geceleyin uyur görmek istesen mutlaka görürdün." Buhârî, Savm 53, Teheccüd 11; Müslim, Sıyâm 180; Tirmizî, Savm 57.

769. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), Ramazan dışında hiçbir ayı tam olarak oruçlu geçirmedim."

Buhârî, Savm 53; Müslim, Savm 178; Nesâî, Savm 70.

770. Hz. Üsâme (ra) anlatıyor: "Ey Allah'ın Resulü, dedim, Şâban ayında tuttuğun kadar başka aylarda oruç tuttuğunu göremiyorum, sebebi nedir?" diye sordum. Şu cevabı verdi: **"Bu, Receb'le Ramazan arasında insanların gaflet ettikleri bir aydır. Halbuki O, amellerin Rabbül-âlemin'e yükseltildiği bir aydır. Ben, oruçlu olduğum halde amelimin yükseltilmesini istiyorum."**

Nesâî, Savm 70.

771. Eyyub (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim Ramazan orucunu tutar ve ona Şevval ayından altı gün ilave ederse, sanki yıl orucu tutmuş olur."**

Müslim, Sıyâm 204; Tirmizî, Savm 53; Ebu Dâvud, Savm 58.

772. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ameller Yüce Allah'a pazartesi ve perşembe günleri arz edilir. Ben, amelimin oruçlu olduğum halde arzedilmesini severim."**

Tirmizî, Savm 44.

773. Abdullah b. Katâde b. Milhân el-Kaysî, babasından anlatıyor: Resûlullah (s), bize ayın onüç, ondört ve onbeşinci günlerinde oruç tutmamızı emrederdi ve: **"Bunlar yıl orucu değerindedir,"** derdi.

Ebu Dâvud, Savm 68; Nesâî, Savm 83.

774. Muâzetu'l-Adeviyye anlatıyor: Hz. Âişe (ra)'ye sordum: **"Resûlullah (s) her ay üç gün oruç tutar mıydı?"** "Evet!" diye cevap verdi. Ben tekrar: **"Ayın hangi günlerinde tutardı?"** dedim. **"Hangi günde oruç tuttuğuna ehemmiyet vermezdi,"** diye cevap verdi.

Müslim, Sıyâm 194; Ebu Dâvud, Savm 70; Tirmizî, Savm 54.

775. Âmir b. Mes'ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Zahmetiz ganimet kışta tutulan oruçtur."**

Tirmizî, Savm 74.

776. Ebu Sa'îd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"İki günde oruç câiz olmaz: Ramazan bayramının birinci günüyle Kurban Bayramının birinci günü."**

Buhârî, Savm 67, Fadlu's-Salât 6, Cezâu's-Sayd 26; Müslim, Sıyâm 288; Ebu Dâvud, Savm 48; Tirmizî, Savm 58.

777. Yine Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden hiç kimse, cum'a günü oruç tutmasın. Ancak bir gün önceden veya sonradan oruç tutuyorsa bu takdirde cuma günü de oruç tutabilir."**

Buhârî, Savm 63; Müslim, Sıyâm 147, 148; Ebu Dâvud, Savm 50; Tirmizî, Savm 42.

778. Abdullah b. Büsr es-Sülemî, kızkardeşi es-Sammâ (ra)'dan naklediyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Cumartesi günü oruç tutmayın, ancak Allah'ın size farzettği yerde o gün oruç tutarsınız. Biriniz yiyecek türünden bir şey bulamaz da sadece üzüm asması kabuğu veya bir ağaç göpü bulacak olsa onu ağzında çiğnesin ve yine de cumartesi günü oruçlu olmasın."**

Ebu Dâvud, Savm 51; Tirmizî, Savm 43; b. Mâce, Sıyâm 38.

779. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sahur yemeği yiyin, zira sahurda bereket var."**

Buhârî, Savm 20, Müslim, Sıyâm 45; Tirmizî, Savm 17; Nesâî, Savm 18.

780. Amr İbnu'l-As (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bizim orucumuzla Ehl-i Kitab'ın orucunu ayıran fark sahur yemeğidir."**

Müslim, Sıyâm 46; Ebu Dâvud, Savm 15; Tirmizî, Savm 17; Nesâî, Savm 27.

781. Talk b. Ali (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Fecr-i kâzib size mâni olmasın, fecr-i sadık karşınıza çıkmaya kadar yiyin için."**

Ebu Dâvud, Savm 17; Tirmizî, Savm 15.

782. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s), namaz kılmazdan önce birkaç taze hurma ile orucunu açardı. Eğer taze hurma yoksa kuru hurma ile açardı. Eğer kuru hurma da bulamazsa birkaç yudum su yudumlardı."

Ebu Dâvud, Savm 22; Tirmizî, Savm 10.

783. Mu'âz b. Zühre anlatıyor: "Bana ulaştı ki, Resûlullah (s), iftar ettiği zaman şu duayı okurdu: **Allahım senin rızan için oruç tuttum ve senin rızkınla orucumu açıyorum."**

Ebu Dâvud, Savm 22.

784. Mervân b. Sâlim, İbn Ömer (ra)'den naklediyor: Resûlullah (s) orucunu açınca şöyle derdi: **"Susuzluk gitti, damarlar ıslandı, Allah'ın izniyle sevap kesinleşti."**

Ebu Dâvud, Savm 22.

785. Âmir b. Rebî'a (ra) anlatıyor: "Ben Resûlullah (s)'ı, oruçlu iken misvaklandığını sayamayacağım kadar çok gördüm."

Buhârî, Savm 27; Ebu Dâvud, Savm 26; Tirmizî, Savm 29.

786. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim yalanı ve onunla ameli terketmezse bilsin ki onun yiyip içmesini bırakmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur."**

Buhârî, Savm 8, Edeb 51; Ebu Dâvud, Savm 25; Tirmizî, Savm 16.

787. Ümmü Ammâre Bintu Ka'b (ra)'ın anlattığına göre: Resûlullah (s) yanına girmiştir. Ammâre yemek ikram edince, Resûlullah (s): **"Sen de ye!"** demiş. Kadın: **"Ben oruç tutuyorum!"** deyince Resûlullah şöyle buyurmuştur: **"Oruçlu kimse, başkasına ikramda bulunur ve yemeğinden başkaları yerse yedikleri müddetçe melekler oruçluya rahmet duasında bulunurlar."**

Tirmizî, Savm 67.

788. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir seferdeydi. Etrafına insanların toplandığı bir adam gördü, ona gölge yapıyorlardı. **"Nesi var?"** diye sordu. **"Oruçlu biri!"** dediler. Resûlullah (s): **"Yolculukta tutulan oruç Allah'ı memnun edecek dindarlık değildir!"** buyurdu.

Buhârî, Savm 36, Müslim, Sıyam 92, Ebu Dâvud, Savm 43;

Nesâî, Savm 48.

789. Amr b. Ümeyye ed-Damri (ra) anlatıyor: Bir sefer dönüşü Resûlullah (s)'a uğradım. Bana: **"Ey Ebu Ümeyye, sabah yemeğini bekle beraber yiyelim,"** buyurdu. Ben: **"Oruçluyum,"** dedim. **"Öyleyse gel yaklaş, sana yolcudan haber vereyim de dinle!"** dedi ve devamla: **"Allah Teâlâ yolcudan orucu ve namazın yarısını kaldırdı"** buyurdu.

Nesâî, Savm 50.

790. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ramazan ayında, hasta veya ruhsat sahibi olmaksızın kim bir günlük orucunu yerse, bütün zaman boyu oruç tutsa bu orucu kaza edemez."**

Buhârî, Savm 29; Tirmizî, Savm 27; Ebu Dâvud, Savm 38.

791. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a bir adam geldi ve:

-Ey Allah'ın Resulü, helâk oldum, dedi. Resûlullah (s):

-Seni helak eden şey nedir? diye sorunca, adam:

-Oruçlu iken hanımına temas ettim, dedi. Bunun üzerine Resûlullah'la aralarında şu konuşma geçti:

-Azad edecek bir köle bulabilir misin?

-Hayır!

-Üst üste iki ay oruç tutabilir misin?

-Hayır!

-Altmış fakiri doyurabilir misin?

-Hayır!

-**Öyleyse otur!** (Biz bu minval üzere beklerken, Resûlullah (s)'a içerisinde hurma bulunan bir büyük sepet getirildi.)

-**Soru sahibi nerede?** diyerek adamı aradı. Adam:

-**Benim! Buradayım!** deyince, Resûlullah (s):

-**Şu sepeti al, tasadduk et!** dedi. Adam:

-**Benden fakirine mi? Allah'a yemin ediyorum, Medine'nin şu iki kayalığı arasında benden fakiri yok!** cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah güldüler ve:

-**Öyleyse bunu ehline yedir!** buyurdu.

Buhârî, Savm 29, 31, Hibe 20, Nafakât 13, Edeb 68, 95, Kefaretü'l- Eymân 3, 4, Hudud 26; Müslim, Sıyâm 81; Muvatta, Sıyâm 28; Ebu Dâvud, Savm 37; Tirmizî, Savm 28.

SABIR

792. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s), ölen çocuğu için ağlamakta olan bir kadına rastlamıştı: **"Allah'tan kork ve sabret!"** buyurdu. Kadın ızdırabından kendisine hitab edenin kim olduğuna bile bakmadan: **"Benim başıma gelenden sana ne?"** dedi. Resûlullah (s) uzaklaşınca, kadına: **"Bu Resûlullah idi!"** dendi. Bunun üzerine, kadın çocuğun ölümü kadar da söylediği sözden dolayı utanıp üzüldü. Özür dilemek için doğru Resûlullah

(s)'in kapısına koştı. Ama kapıda bekleyen kapıcılar onu görmedi, doğrudan huzuruna çıktı ve: *"Ey Allah'ın Resulü, o yakışsız sözünü seni tanımadan sarfettim, bağışlayın!"* dedi. Resûlullah (s): *"Makbul sabır, musibetle karşılaşmış ilk andakidir,"* buyurdu.

Buhârî, Cenâiz 43, 7, 32, Ahkâm 11; Müslim, Cenâiz 14; Ebu Dâvud, Cenâiz 27; Tirmizî, Cenâiz 13; Nesâî, Cenâiz 22.

793. Ebu Musa (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"İşittiği şeyin verdiği ezaya azîz ve celil olan Allah'tan daha sabırlı kimse yoktur. Çünkü O'na şirk koşulur, evladlar nisbet edilir. O, yine de onlara âfiyet ve rızık vermeye devam eder."*

Buhârî, Edeb 71, Tevhîd 3; Müslim, Sıfâtü'l-Münâfıkîn 49.

794. Yahyâ b. Vessâb, Resûlullah (s)'in Ashabından bir yaşlıdan naklediyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"İnsanlara karışıp onların ezalarına katlanan müslüman, onlara karışmayıp, ezalarına katlanmayandan hayırlıdır."*

Tirmizî, Kıyâmet 56; b. Mâce, Fiten 23.

DOĞRULUK

795. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Doğruluk, insanı Allah'ı razı edecek iyiliğe götürür. İyilik de cennete. Kişi, doğru söyler ve doğruyu arar da sonunda Allah katında doğru sözlü anlamında 'siddîk' diye kaydedilir. Yalan da kişiyi haddi aşmaya götürür."*

Haddi aşmak da ateşe. Kişi yalan söyler ve yalanı araştırır da sonunda Allah'ın indinde yalancı diye kaydedilir."

Buhârî, Edeb 69; Müslim, Birr 102, 103; Muvatta, Kelam 16; Ebu Dâvud, Edeb 88; Tirmizî, Birr 46.

SADAKA VE HAYIRDA YARIŞ

796. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Temiz şeylerinden kim ne tasadduk ederse -ki Allah sadece temiz kabul eder- Rahmân onu sağ eliyle alır -ki O'nun her iki eli de sağdır- bu sadaka bir tek hurma bile olsa, o, Rahmân'ın avucunda dağdan daha iri oluncaya kadar büyür, tıpkı sizin bir tayı veya bir boduğu büyütmenez gibi O da sadakanızı büyüttür."**

Buhârî, Zekat 8; Müslim, Zekât 63; Muvatta, Sadakât 1; Tirmizî, Zekât 28; Nesâî, Zekât 48; b. Mâce, 28.

797. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sadaka Rabbin öfkelerini söndürür ve kötü ölümü bertaraf eder."** Tirmizî, Zekât 28.

798. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kulların sabaha erdiği her günde iki melek semadan iner ve bunlardan biri şöyle dua eder: 'Ey İlahımız! İnfak edene halef (devam) ver.' Diğer de şöyle dua eder: 'Ey İlahımız! Cimriye de telef ver.'"**

Buhârî, Zekât 28; Müslim, Zekât 57.

799. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Bir dinar var Allah yolunda harcadın, bir dinar var köle azad etmede harcadın, bir dinar var fakirler için tasadduk ettin, yine bir dinar var onu da ailen için harcadın. İşte hep hayırda harcanan bu dinarların sana en çok sevap getirecek olanı ehlin için harcadığımdır."**

Müslim, Zekât 39.

800. Ebu Mes'ud el-Bedrî (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Müslüman kişi, ailesinin nafakası için harcar ve bundan sevap umarsa bu ona sadaka olur."**

Buhârî, Nafakât 1, İman 41; Müslim, Zekât 48; Nesâî, Zekât 60; Tirmizî, Birr 42.

801. Hârise b. Vehb (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sadaka verin. Kişinin eline parayı alıp sadaka olarak vermek üzere çıktığı ve fakat kendisine bağışta bulunulan kimsenin 'Bunu dün getirmiş olsaydın kabul ederdim, ama şu anda ona ihtiyacım yok,' diye cevap vereceği ve böylece sadakasını kabul edecek bir kimseyi bulamadan sadakası elinde olduğu halde geri döneceği zaman yakındır."**

Buhârî, Fiten 24, Zekât 9; Müslim, Zekât 58; Nesâî, Zekât 64.

802. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resulullah (s) minberde, sadakadan ve dilenmeye tevessül etmemekten bahsettiği sırada: **"Üstteki el, alttaki elden hayırlıdır!"** buyurdu. "Üstteki" infak eden, "alttaki" de dilenen demektir.

Buhârî, Zekât 18; Müslim, Zekât 94; Muvatta, Sadaka 8; Ebu Dâvud, Zekât 28; Nesâî, Zekât 52.

803. Adiyy b. Hatim (ra) anlatıyor: Resulullah (s): **"Yarım hurma ile de olsa kendinizi ateşten koruyun!"** buyurdu.

Buhârî, Zekât 10, 9, Menâkıb 25, Edeb 34, Rikâk 49, 51, Tevhîd 24, 36; Müslim, Zekât 66-67.

804. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Bir gün: **"Ey Allah'ın Resûlü! dendi, hangi sadaka daha üstündür?" "Fakirin cömertliğidir. Sen bakımla mükellef olduklarından başla,"** diye cevap verdi.

Ebu Dâvud, Zekât 40.

805. Said b. Müseyyeb (ra) anlatıyor: Sa'd b. Ubâde (ra), Resulullah (s)'a gelerek sordu:

-Senin hoşuna giden sadaka hangisidir? Resulullah (s):

-Sul cevabını verdi.

Ebu Dâvud, Zekât 41.

806. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Mal sadaka ile eksilmez. Allah affı sebebiyle kulun izzetini artırır. Allah için mütevazî olan bir kimseyi Allah yüceltir."**

Müslim, Birr, 69; Tirmizî, Birr 82; Muvatta, Sadaka 12.

807. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sadakanın en hayırlısı zenginlik halinde verilir. Nafakasını vermek zorunda olduklarından başla."**

Buhârî, Zekât 18; Nafakat 2; Ebu Dâvud, Zekât 39; Nesâî, Zekât, 53.

AKRABA ZİYARETİ

808. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdu ki: **"Rahim Arş'a asılıdır, der ki: 'Kim beni sıla ederse Allah da ona sıla etsin. Kim benden koparsa Allah da ondan kopsun.' "**

Buhârî, Edeb 13; Müslim, Birr 17.

809. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah aleyhissalatu vesselam buyurdu ki: **"Kim, rızkının Allah tarafından genişletilmesini, ecelinin uzatılmasını isterse sıla-i rahim yapsın."**

Buhârî, Edeb 12; Tirmizî, Birr 49.

810. Selmân b. Âmir (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Fakirlere yapılan tasadduk bir sadakadır, ama akrabaya yapılan ikidir: Biri sıla-i rahim, diğeri sadakadır."*

Nesâî, Zekât 82; Tirmizî, Zekât 26; b. Mâce, Zekât 28.

EŞLERİN KARŞILIKLI GÖREVLERİ

811. Yine Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: *"Ey Allah'ın Resulü! Hangi kadın daha hayırlıdır?"* diye soruldu. *"Kocasını bakınca onu hoşnut eden, emredince itaat eden, nefis ve malında, kocasının hoşuna gitmeyen şeyle ona muhalefet etmeyen kadın!"* diye cevap verdi.

Nesâî, Nikâh 14.

812. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Kadınlara iyi muamelede bulunun, zira kadın bir eyeği kemiğinden yaratılmıştır. Eyeği kemiğinin en eğri yeri yukarı kısmıdır. Onu doğrultmaya kalkarsan kırarın. Kendi hâline bırakırsan eğri halde kalır. Öyleyse kadınlara iyi muamelede bulunun."*

Buhârî, Nikâh 79, Enbiya 1, Edeb 31, 85, Rikâk 23; Müslim, Radâ 65; Tirmizî, Talâk 12.

SOHBET

813. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Sakın zanna yer vermeyin. Zira zan, sözlerin en yalanıdır. Tecessüs etmeyin, haber koklamayın, rekâbet etmeyin, hasedleşmeyin, birbirinize buğz etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, ey Allah'ın kulları, Allah'ın emrettiği şekilde kardeş olun. Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona ihânet etmez, zulmetmez, onu mahrum bırakmaz, onu tahkîr etmez. Kişiye şer olarak, müslüman kardeşini tahkir etmesi yeterlidir. Her müslümanın malı, kanı ve ırzı diğer müslümana haramdır. Allah sizin suretlerinize ve kalıplarınıza bakmaz, fakat kalplerinize ve amellerinize bakar. Takva şuradadır -eliyle göğsünü işaret etti- Sakın ha! Birinizin satışı üzerine satış yapmayın. Ey Allah'ın kulları kardeş olun. Bir müslümanın kardeşine üç günden fazla küsmesi helâl olmaz."*

Buhârî, Nikâh 45, Edeb 57, 58, Ferâiz 2; Müslim, Birr 28-34; Ebu Dâvud, Edeb 40, 56; Tirmizî, Birr 18.

814. Yine Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Müslümanın, müslüman üstündeki hakkı beştir: Selamını almak, hasta ziyaretine gitmek, cenazesi-ne katılmak, davetine icâbet etmek, hapşırma 'yerhamû-kallah' demek."*

Buhârî, Cenâiz 2; Müslim, Selam 4; Ebu Dâvud, Edeb 98; Tirmizî, Edeb 1; Nesâî, Cenâiz 52.

815. Ebu Zerr (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Ey Ebu Zerr! İyilikten hiç bir şeyi küçük görme, hatta bir kardeşini güler bir yüzle karşılaman bile basit bir şey değildir. Et satın aldığın veya bir tencere kaynatmış zaman suyunu artır, ondan komşuna bir avuç kadar da olsa ver."**

Tirmizî, Et'ime 30.

816. Ebû Saîd el-Hudrî (ra) anlatıyor: Resulullah (s) (bir gün): **"Sakin yollarda oturmayın!"** buyurmuştu. "Ya Resulullah, oturmadan edemeyiz, oralarda oturup konuşuyoruz," dediler. Resulullah (s): **"Mutlaka oturacaksınız, bari yola hakkını verin!"** buyurdu. Bunun üzerine: "Ey Allah'ın Resûlü, onun hakkı nedir?" diye sordular. **"Gözlerinizi kırmak, gelip geçeni rahatsız etmemek, selamı almak, iyiliği emretmek ve kötülüklerden sakındırmaktır!"** dedi.

Buhârî, İsti'zân 2, Mezâlim 22; Müslim, Libâs 114; Ebû Dâvud, Edeb 13.

817. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Üç kişi beraberken, ikisi aralarında hususî konuşmasınlar, bu öbürünü üzer."**

Buhârî, İsti'zân 45; Müslim, Selâm 36; Muvatta, Kelâm 13; Ebû Dâvud, Edeb 29.

818. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Ashab'a Resulullah (s)'tan daha sevgili kimse yoktu. Buna rağmen Resulullah (s)'ı gördükleri zaman ayağa kalkmazlardı, çünkü O'nun bundan hoşlanmadığını biliyorlardı."

Tirmizî, Edeb 13.

819. Ebû Ümâme (ra) anlatıyor: Bir gün Resulullah (s) yanımıza geldi, elinde bir değnek vardı. Biz ayağa kalktık. **"Yabancıların birbirlerini büyülemek için ayağa kalkmaları gibi ayağa kalkmayın,"** buyurdu.

Ebû Dâvud Edeb 165.

820. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sizden kimse, bir başkasını yerinden kaldırıp sonra da oraya oturtmasın. Ancak (halkayı) genişletin, yer açın, Allah da size genişlik versin."**

Buhârî, İsti'zân 31, Cum'a 20; Müslim, Selâm 27; Tirmizî, Edeb 9; Ebû Dâvud, Edeb 18.

821. Ebû Saîd'l-Hudrî (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Meclislerin en hayırlısı geniş olanıdır."**

Ebû Dâvud, Edeb 14.

822. Câbir b. Semüre (ra) anlatıyor: "Resulullah (s)'a geldiğimiz zaman, halkanın sonuna otururduk."

Ebû Dâvud, Edeb 16; Tirmizî, İsti'zân 29.

823. Amr b. Şuayb (ra) babası kanalıyla dedesinden aktarıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Bir kimsenin, izin almadan iki kişinin arasına oturması helâl olmaz."**

Ebû Dâvud, Edeb 24; Tirmizî, Edeb 11.

824. Câbir b. Semüre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) mescide girince cemaatı bir kısım halkalar halinde gördü ve: **"Sizleri niye böyle dağınık gruplar halinde görüyorum?"** buyurdu.

Müslim, Salât 119; Ebû Dâvud, Edeb 16.

825. Ebû'd-Derda (ra) anlatıyor: "Resulullah (s) oturdu mu, etrafına biz de otururduk. Kalkar, fakat geri dönmeyi arzu ederse ayakkabılarını veya üzerinde olan bir şeyi çıkarır yerine koyardı. Böylece ashabı geri geleceğini bilir ve yerlerinde otururlardı."

Ebû Dâvud, Edeb 30.

826. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Nefsim yed-i kudretinde olan Zâta yemin edim ki, imân etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe imân etmiş olmazsınız! Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz şeyi haber vereyim mi? Aranızda selâmı yaygınlaştırın!"**

Müslim, İmân 93; Ebû Dâvud, Edeb 142; Tirmizî, İstîzân 1.

827. Nu'man b. Beşîr (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamette, birbirlerine şefkatte mü'minlerin misâli, bir bedeninin misâli gibidir. Ondan bir uzuv rahatsız olsa, diğer uzuvlar uykusuzluk ve hastalıkta ona ortak olurlar."**

Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr 66.

828. Mikdam b. Mâdikerib (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Biriniz kardeşini seviyorsa ona sevdiğini söylesin."** Ebû Dâvud, Edeb 122; Tirmizî, Zühd 54.

829. Yezîd b. Nu'âme ed-Dabî (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Bir kimse, bir başkasıyla kardeşleştiği zaman, ilk işi ismini, babasının ismini ve kimlerden olduğunu sorsun. Çünkü böyle yapmak, sevginin artmasına daha uygundur."** Tirmizî, Zühd 54.

YARDIMLAŞMA

830. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu tehlikede yalnız bırakmaz. Kim, kardeşinin ihtiyacını görürse Allah da onun ihtiyacını görür. Kim bir müslümanı bir sıkıntıdan kurtarırsa, Allah da o sebeple onu Kıyamet gününün sıkıntısından kurtarır. Kim bir müslümanı örterse, Allah da onu kıyamet günü örter."**

Buhârî, Mezâlim 3, İkrâh 7; Müslim, Birr 58; Ebû Dâvud, Edeb 46; Tirmizî, Hudud 3.

831. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Din nasihatten ibarettir!"** Yanındakiler sordu: **"Kimin için ey Allah'ın Resulü?"** Dedi ki: **"Allah için, kitabı için, Resulü için, müslümanların imamları ve hepsi için! Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona yardımını kesmez, ona yalan söylemez, ona zulmetmez. Herbiriniz, kardeşinin aynasıdır, onda bir rahatsızlık görürse bunu ondan çekip alsın, yok etsin."**

Timizî, Birr 17, 18; Müslim, İman 95.

832. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kardeşine zalim de olsa mazlum da olsa yardım et."** "Mazlumsa yardım ederim, zâlime nasıl yardım ederim?" diye sorulmuştu. **"Onu zulümden alıkoyarsın, bu da ona yardımdır,"** buyurdu.

Buhârî, Mezâlim 4, İkrâh 7; Tirmizî, Fiten 68.

833. Ebû'd-Derda (ra) anlatıyor: Resulullah (s): **"Kim kardeşinin ırzını müdafaa ederse, Kıyamet günü Allah, onun yüzünden ateşi çevirir,"** buyurmuştur.

Timizî, Birr 20.

834. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resulullah (s) şöyle buyurdu: **"Bir genç, ihtiyar bir kimseye yaşı sebebiyle ikramda bulunursa, Allah yaşlılığında ona ikram edecek kimseleri mutlaka takdir eder."**

Timizî, Birr 75.

İZİN İSTEMEK

835. Abdullah Bûsr (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bir kavmin kapısına gelince, yüzüyle kapıya dönmezdi. Sağ veya sol omuzunu çevirirdi. Sonra da: **"Esselâmü aleyküm, esselâmü aleyküm!"** derdi. Böyle yapışı o sıralarda kapılarda örtü olmayışındandı.

Ebû Dâvud, Edeb 138.

836. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Göz içeri girdi mi artık izin yok."** Bir rivayette de şu ziyade gelmiştir: **"İzin istemek görme sebebiyledir."**

Ebû Dâvud, Edeb 136.

837. Atâ b. Yesâr (ra) anlatıyor: Bir adam Resulullah (s)'a sordu:

-*Annemin yanına girerken izin isteyeyim mi?*
Resulullah (s):

-*Evet iste,* buyurdu. Adam:

-*Ama ben evde onunla beraber kalıyorum,* dedi.
Resulullah (s):

-*Annenin yanına girerken izin istel* buyurdu. Adam:

-*Ama ben ona hizmet ediyorum,* dedi. Resulullah (s):

-*Anneden izin istel Anneni çıplak görmeyen hoşuna gider mi?* buyurdu. Adam:

-*Hayır!* deyince Resulullah (s):

-*Öyleyse ondan izin istel* buyurdu.

Muvatta, İsti'zân 1.

838. Hz. Câbir (ra) anlatıyor: Resulullah (s)'a gelmiş-
tim. Kapıyı çaldım: **"Kim o?"** buyurdu. **"Benim!"** dedim.
Beni almak üzere çıktı ama: **"Ben! Ben!"** diye söyleniyor-
du. Belliydi ki kendimi tanıtmaya tarzımı beğenmemişti.

Buhârî, İsti'zân 17; Müslim, Âdâb 38; Ebû Dâvud, Edeb 139;
Tirmizî, İsti'zân 18.

SELÂMLAŞMAK

839. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s)
buyurdu ki: **"Biriniz bir meclise gelince selam versin.
Kalkmak isteyince de selam versin. Birinci selâm sonuncu-
dan daha üstün değildir, ikisi de aynı ölçüde önemlidir."**

Tirmizî, İsti'zân 15; Ebû Dâvud, Edeb 150.

840. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bana bu-
yurdu ki: **"Ey oğulcuğum, âilene girdiğin zaman selam ver
ki, selamın, hem senin üzerine hem de aile halkına bereket
olsun!"**

Tirmizî, İsti'zân 10.

841. Hz. Enes (ra)'in anlattığına göre, kendisi bir
grup çocuğa uğrar ve onlara selam verir. Yanındakilere de
şu açıklamayı yapar: **"Resulullah (s) böyle yapardı!"**

Buhârî, İsti'zân 14; Müslim, Selâm 14; Ebû Dâvud, Edeb 147;
Tirmizî, İsti'zân 8.

842. Esmâ Bintu Yezîd (ra) anlatıyor: "Resulullah (s) biz bir grup kadına uğramıştı, selam verdi."

Buhârî, İstî'zân 15; Ebû Dâvud, Edeb 148; Tirmizî, İstî'zân 9.

843. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: "***Binekte olan yürüyene, yürüyen oturana, az çoğa selam verir.***"

Buhârî İstî'zân 4, 5, 6; Müslim, Selam 1; Ebû Dâvud, Edeb 145; Tirmizî, İstî'zân 4.

TOKALAŞMAK

844. Katâde (ra) anlatıyor: Hz. Enes (ra)'e sordum: "*Resulullah (s)'ın Ashâbı tokalaşırlar mıydı?*" Bana: "*Evet!*" diye cevap verdi.

Buhârî, İstî'zân 27; Tirmizî, İstî'zân 31.

HAPŞIRMAK VE ESNEMEK

845. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "***Kardeşine üç kere teşmitte bulun, üçten fazla hapşırırsa artık o nezle olmuştur.***"

Ebû Dâvud, Edeb 100; Tirmizî, Edeb 5; b. Mâce, Edeb 20.

846. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "***Allah hapşırmayı sever, esnemeden hoşlanmaz. Öyleyse sizden biri hapşırır ve Allah'a hamdederse, bunu işiten her müslüman üzerine, 'yerhamukâllah' demesi hak***

(bir vazife)dir. Ancak esnemeye gelince, işte bu, şeytandır. Biriniz namazda esneyecek olursa, imkân nisbetinde kendini tutsun ve hah diye ses çıkarmasın. Zira bu, şeytandır, şeytan kendisine gülüyor demektir."

Buhârî, Edeb 125, 128, Bed'ül-Halk 11; Müslim, Zühd 56; Ebû Dâvud, Edeb 97; Tirmizî, Salât 273, Edeb 6.

847. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) hapşırdığı zaman, yüzünü elleriyle veya elbisesiyle örterdi ve sesini de kısırdı."

Ebû Dâvud, Edeb 98; Tirmizî, Edeb 6.

848. Ebû Musa (ra) anlatıyor: Yahudiler, Resûlullah (s)'in huzurlarında zoraki hapşırırlar ve bununla kendileri için 'yerhamukumullah' demesini umarlardı. Resûlullah ise onlara: "**Allah size hidayet versin ve aklınızı ıslah etsin,**" derdi.

Ebû Dâvud, Edeb 101; Tirmizî, Edeb 3.

HASTA ZİYARETİ

849. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: "**Kim eceli gelmeyen bir hastayı ziyaret eder ve yanında şu duayı yedi kere okursa, Allah ona bu hastalığından mutlaka şifa verir: Büyük Arş'ın Rabbi olan Allah'tan senin için şifa talep ediyorum.**"

Ebû Dâvud, Cenâiz 12; Tirmizî, Tıbb 32.

850. Ebû Saîd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir hastanın yanına girince, ona sağlık ve uzun ömür temennisiyle onu rahatlatın. Zira böyle yapmak onun gönlünü hoş eder."** Tirmizî, Tıbb 35.

851. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Yahudilerden bir çocuk Resûlullah (s)'a hizmet ediyordu. Bir gün hastalandı. Resûlullah onun ziyaretine geldi. Baş ucunda oturdu ve: **"Müslüman ol!"** buyurdu. Çocuk yanında durmakta olan babasına baktı. Babası da: **"Ebû'l-Kasım'a itaat et!"** diye emretti. Çocuk derhal müslüman oldu. Resûlullah (s) oradan ayrıldığı vakit şöyle diyordu: **"Onu benim vesilemle ateşten kurtaran Allah'a hamdolsun."**

Buhârî, Cenâiz 80, Mardâ 11; Ebû Dâvud, Cenâiz 5.

KOMŞULUK İLİŞKİLERİ

852. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hz. Cebrâil aleyhisselâm bana komşu hakkında o kadar aralıksız tavsiyede bulundu ki, komşuyu vâris kılacağını zannettim."**

Buhârî, Edeb 28; Müslim, Birr 140; Ebû Dâvud, Edeb 132; Tirmizî, Birr 28.

853. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Komşusu, zararlarından emin olmayan kimse cennete giremez."**

Buhârî, Edeb 29; Müslim, İman 73.

854. Yine Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim Allah'a ve âhirete inanıyorsa misafirine ikrâm etsin. Kim Allah'a ve âhirete inanıyorsa komşusuna ihsanda (iyilikte) bulunsun. Kim Allah'a ve âhirete inanıyorsa hayır söylesin veya sükût etsin."**

Buhârî, Edeb 31, 85, Nikâh 80, Rikâk 23; Müslim, İmân 74; Ebû Dâvud, Edeb 132.

855. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Bir gün: "Ey Allah'ın Resûlü! İki komşum var, hangisine öncelikle hediyede bulunayım?" diye sordum. Bana: **"Sana kapı itibarıyla hangisi yakınsa ona!"** cevabını verdi.

Buhârî, Edeb 32, Şüfa 3, Hibe 16; Ebû Dâvud, Edeb 132.

KÜSMEK, DARILMAK

856. Ebû Eyyûb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir müslümana, kardeşine üç günden fazla küsmesi helâl değildir. Yani, bunlar karşılaşırlar da her biri diğerinden yüz çevirir. Bu ikisinden hayırlı olanı, birinci olarak selam verendir."**

Buhârî, Edeb 62, İsti'zân 9; Müslim, Birr 25; Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 13; Ebû Dâvud, Edeb 55; Tirmizî, Birr 21.

857. Ebû Hırâş es-Sülemî ra anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim kardeşine bir yıl küserse, bu tıpkı onun kanını dökmek gibidir."**

Ebû Dâvud, Edeb 55.

KUSUR ARAMAK

858. Ukbe b. Âmir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir ayıp görür ve onu örterse, diri diri gömülmüş bir kıza ihya etmiş gibi olur."**

Ebû Dâvud, Edeb 45.

859. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bir kul dünyada bir kulu örterse, Allah Kıyamet günü onu mutlaka örter."**

Müslim, Birr 72.

TAKVA

860. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sakin bir erkek, yanında mahremi olmadıkça yabancı bir kadınla yalnız kalmasın."**

Buhârî, Nikâh 111, Cezâu's-Sayd 26, Cihâd 140, 181; Müslim Hacc 424.

861. Cerîr (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'a âni bakış hakkında sordum. Bana: **"Gözünü hemen çevir!"** buyurdu.

Müslim, Âdâb 45; Ebû Dâvud, Nikâh 44; Tirmizî, Edeb 29.

862. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) erkeklerden kadınlaşanlara, kadınlardan da erkekleşenlere lânet etti ve: **"Onları evlerinizden çıkarın!"** şeklinde ferman buyurdu.

Buhârî, Libas 62, Hudûd 33; Ebû Dâvud, Edeb 61; Tirmizî, Edeb 34.

863. Ümmü Seleme (ra) anlatıyor: Ben Resûlullah (s)'ın yanında idim. Yanında Meymûne Bintu'l-Hâris (ra) de vardı. İbn Ümmi Mektum bize doğru geliyordu. - Bu olay, tesettürle emredilmemizden sonra idi- ve yanıma girdi. Resûlullah (s) bize: **"Ona karşı örtünün!"** diye emretti. Biz: **"Ey Allah'ın Resulü! O, âmâ ve bizi görmeyen bir kimse değil mi?"** dedik. Bunun üzerine Resûlullah (s): **"Siz de mi körlersiniz, siz onu görmüyor musunuz?"** buyurdu.

Ebû Dâvud, Libas 37; Tirmizî, Edeb 29.

864. Ebû Saîd el-Hudrî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sadece mü'minle arkadaşlık et ve yemeğini takvalı olan yesin."**

Ebû Dâvud, Edeb 19; Tirmizî, Zühd 56.

865. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kişi dostunun dini üzeredir. Öyleyse her biriniz, kiminle dostluk kuracağına dikkat etsin."**

Ebû Dâvud, Edeb 19; Tirmizî, Zühd 45.

EVİLİK, MEHİR

866. Resulullah (s) buyurdu ki: **"Nikahların en hayırlısı en kolay olanıdır."**

Ebû Dâvud, Nikâh 32.

867. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Hz. Ali, Fâtıma (ra)'yı nikâhlayınca, hemen evlenmek istedi. Resulullah (s) ise, mehir olarak bir şeyler verinceye kadar buna mâni oldu. Hz. Ali (ra): *"Benim verecek bir şeyim yok!"* demişti. Resulullah (s): *"Ona zırhını ver!"* buyurdu. Hz. Ali (ra) zırhını verdi, sonrada Fâtıma'yla evlendi.

Ebû Dâvud, Nikâh 36; Nesâî, Nikâh 76.

AV

868. Adıyy b. Hâtım (ra) anlatıyor: Bir gün: *"Ey Allah'ın Resulü! Biz, şu köpeklerle avlanıyoruz. Bunlar-
dan bize helâl olanı hangisidir?"* diye sormuştum, şu açıklama-
lamayı yaptı: *"Eğitilmiş köpeğini besmele çekerek gön-
derdin mi, senin için tuttuğunu ye. Ancak köpek kendisi
yemeye kalkmışsa onu yeme. Zira bu durumda ben, avı,
köpeğin kendisi için yakalamış olmasından korkarım. Eğer
senin gönderdiğin köpeklere başka bir köpek karıştı da
hangisinin yakaladığı belli değilse yine yeme."*

*Buhârî, Büyû 3, Zebâih 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, Tevhid 13; Müslim,
Sayd 1; Ebû Dâvud, Sayd 2; Tirmizî, Sayd 1-7; Nesâî, Sayd 1-8,
19-23.*

MİSAFİRLİK

869. Ebû Şüreyh el-Adevî (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim Allah'a ve âhirete inanıyorsa, misafirine hakkını eda etsin."** Yanındakiler sordular: **"Ey Allah'ın Resulü! Hakkı da nedir?"** Resulullah (s) açıkladı: **"Bir gecesi ve gündüzüdür. Misafirlik üç gündür. Bundan fazlası sadakadır. Misafire, ev sahibini günaha sokuncaya kadar yanında kalması hoş değildir."** Tekrar sordular: **"Misafir ev sahibini nasıl günaha sokar?"** Resulullah (s) açıkladı: **"Adamın yanında ikâmet eder kalır, halbuki ev sahibinin, kendisine ikrâm edecek bir şeyi yoktur."**

Buhârî, Edeb 85, 31, Rikâk 23; Müslim, Lukata 77; Muvatta, Safat'u'n-Nebiy 22; Ebû Dâvud, Et'ime 5; Tirmizî, Bîr 43.

ABDEST

870. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Allah'ın hataları silmeye ve dereceleri yükseltmeye vesile kıldığı şeyleri size söylemiyeyim mi?"** "Evet ey Allah'ın Resulü, söyleyin!" dediler. Bunun üzerine saydı: **"Zahmetine rağmen abdesti tam almak. Mescide çok adım atmak. Bir namazdan sonra diğer namazı beklemek. İşte bu ribâtür, işte bu ribâtür, işte bu ribâtür."**

Müslim, Tahâret 41; Muvatta, Sefer 55; Tirmizî, Tahâret 39; Nesâî, Tahâret 106.

871. Hz. Osman (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim abdest alır ve abdestini güzel yaparsa hataları vücudundan tırnak diplerine varıncaya kadar çıkar dökülür."**

Buhârî, Vudû' 25; Müslim, Tahâret 8.

872. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah şöyle (s) buyurdu: **"Abdesti olmayanın namazı yoktur. Üzerine Allah'ın ismini zikretmeyen kimsenin abdesti de abdest değildir."**

Ebû Dâvud, Tahâret 48.

MİSVAK KULLANMAK

873. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Eğer ümmetim üzerine zahmet vermeyecek olsaydım, her namazda misvak kullanmalarını emrederdim."**

Buhârî, Cuma 8, Temenni 9; Müslim, Tahâret 42; Muvatta, Tahâret 115; Ebû Dâvud, Tahâret 115; Tirmizî, Tahâret 18; Nesâî, Tahâret 7.

874. Hz. Huzeyfe (ra) anlatıyor: "Resulullah (s) gece (namaza) kalktığı vakit ağzını misvakla ovalardı."

Buhârî, Cuma 8, Vudû 73, Teheccüd 9; Müslim, Tahâret 45; Ebû Dâvud, Tahâret 30; Nesâî, Tahâret 2.

875. Bir diğerk rivayette şöyle gelmiştir: "Resulullah (s) gece ve gündüz yattığında ve kalktığında mutlaka abdest almazdan önce misvaklanırdı."

Ebû Dâvud, Tahâret 27, 30; Müslim; Tahâret 45; Nesâî, Tahâret 8.

876. Âişe (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Misvak ağız için temizlik vasıtasıdır. Yüce Allah için de nza vesîlesidir."**

Nesâî, Tahâret 5.

HELAL VE HARAM YİYECEKLER

877. Âişe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Sizden kim bir şey yerse 'Bismillah (Allah'ın adıyla)' desin. Başta söylemeyi unutmuşsa, sonunda şöyle söylesin: 'Bismillahi fi evvelihî ve âhirihi' (başı ve sonu için Bismillah).'"**

Ebu Dâvud, Et'ime 16; Tirmizî, Et'ime 47.

878. Hz. Âişe demiştir ki: Resûlullah (s), ashabından altı kişi içerisinde yemek yiyordu. Derken bir bedevî geldi ve yemeği iki lokmada yutuverdi. Resûlullah (s): **"Eğer bu adam Besmele geçseydi yemek hepinize yeterdi!"** buyurdu.

Tirmizî, Et'ime 47.

879. Vahşî b. Harb, babası kanalıyla dedesi Vahşî b. Harb el-Habeşî'den aktarıyor: Resûlullah (s)'ın Ashabın-dan bazıları dediler ki: *"Ey Allah'ın Resûlü! Biz yiyoruz, ancak bir türlü doymuyoruz, ne yapalım?"* Bunun üzerine Resûlullah (s): *"Aynı aynı yiyor oluyasınız?"* diye sordu. *"Evet"* dediler. Resûlullah (s) da: *"Öyleyse yemeğinizde toplanım, bir sofrada hep beraber yiyin, yemeğe Allah'ın ismini zikrederek başlayın. Böyle yaparsanız yemeğiniz, hakkınızda bereketli kılınır."*

Ebu Dâvud, Et'ime 15; b. Mâce, Et'ime 17.

880. Ümeyye b. Mahşiy (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) otururken bir adam Besmele çekmeden yemek yiyordu. Yemeğini yemiş, geriye tek lokması kalmıştı. Onu ağzına kaldırırken: *"Bismillâhi evvelehû ve âhirahû"* dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s) güldü ve: *"Şeytan onunla birlikte yemeye devam etti. Ne zaman ki Allah'ın ismini zikretti, karnındaki her şey kustu!"* buyurdu.

Ebu Dâvud, Et'ime 16.

881. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Sizden kimse sakın sol eliyle yiyip içmesin. Çünkü şeytan soluyla yer içer."*

Müslim, Eşribe 106; Muvatta, Sıfatu'n-Nebiyy 5; Ebu Dâvud, Et'ime 20; Tirmizî, Et'ime 9.

882. Ömer b. Ebî Seleme (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın terbiyesinde bir çocuktum. Yemekte elim, tabağın her tarafında dolaşıyordu. Resûlullah (s) bana ikazda bulunarak: **"Evlat! Allah'ın ismini an, sağınla ye, önünden ye!"** Bundan sonra hep böyle yedim.

Buhârî, Et'ime 2, 3, Müslim, Eş'ribe 108; Muvatta, Sıfatu'n-Nebiy 32; Ebu Dâvud, Et'ime 20; Tirmizî, Et'ime 47.

883. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bereket yemeğin ortasına iner. Öyleyse kenarlarından yiğin, ortadan yemeyin."**

Tirmizî, Et'ime 12; Ebu Dâvud, Et'ime 18.

884. İbn Ömer (ra) anlatıyor: "Resûlullah (s) kişinin arkadaşlarından izin almadan iki hurmayı birlikte yemesini yasaklamıştır."

Buhârî, Et'ime 44, Mezâlim 14, Şirket 4; Müslim, Eş'ribe 151; Ebu Dâvud, Et'ime 44; Tirmizî, Et'ime 16.

885. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"İki kişinin yiyeceği üç kişiye de yeter. Üç kişinin yiyeceği de dört kişiye yeter."**

Buhârî, Et'ime, 11; Müslim, Eş'ribe 178; Muvatta, Sıfatu'n-Nebiy 20, 52; Tirmizî, Et'ime 21.

886. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Bir zat Resûlullah (s)'in yanında öğürmüştü, ona: *"Öğürtünü bizden uzak tut. Zira, dünyada insanların en çok doymuş olanları, Kıyâmet günü en çok aç kalacak olanlarıdır,"* buyurdu.

Tirmizî, Kıyâmet 38; b. Mâce, Et'ime 50.

887. Mikdâm b. Ma'dikerib (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Âdemoğlu, mideden daha şerli bir kap doldurmaz. Âdemoğluna belini doğrultacak birkaç lokmacık yeterlidir. Ancak nefsinin galebesiyle illa da mideyi doldurma işini yapacaksa bari onu üçe ayırsın: Üçte birini yemeğe, üçte birini suya, üçte birini de nefesine."*

Tirmizî, Zühd 47; b. Mâce, Et'ime 50.

888. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Bir avuç çürük hurma ile de olsa akşam yemeği yeyin. Zira akşam yemeğinin terki ihtiyarlık sebebidir."*

Tirmizî, Et'ime 46.

889. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (s) hiçbir vakit herhangi bir yemeğe laf etmedi, iştah duyduğu bir yemekse yedi, hoşuna gitmeyen bir yemekse terkederdi, yemezdi."

Buhârî, Et'ime 21; Menâkub 23; Müslim, Eşribe 187; Ebû Dâvud, Et'ime 14; Tirmizî, Birr 84.

890. Hz. Âişe (ra) anlatıyor: Ashâb bir koyun kesmişti. Bu sırada bir dilenci geldi. Etten bir miktar verdiler. Derken başka gelenler oldu, onlara da verdiler. Geriye yine de et kaldı. Resulullah (s) sordu: **"Koyundan geri ne kaldı?"** **"Sadece omuzu kaldı!"** dediler. Resulullah (s) ise: **"Omuzu hâriç geri tarafı kaldı!"** buyurdu.

Tirmizî, Kıyamet 34.

891. Râfi b. Amr (ra) anlatıyor: Ben küçükken Ensâr'ın hurmalarını taşıyordum. Beni yakalayıp Resulullah (s)'a götürdüler. Bana: **"Ey Râfi' niye başkasının hurmalarını taşıyorsun?"** dedi. **"Açlık sebebiyle ey Allah'ın Resûlü!"** dedim. **"Taşlama, kendiliğinden dibine düşeni ye!"** deyip başımı okşadı ve: **"Allah seni doyursun ve suya kandırsın!"** buyurdu.

Tirmizî, Büyû 54; Ebû Dâvud, Cihâd 94; b. Mâce, Ticârât 67.

892. İbn Abbâs (ra) anlatıyor: "Cahiliye halkı, bir çok şeyi helal sayıp yiyor, birçoğunu da pis diye yemiyordu. Allah Teâlâ Resûlünü gönderdi, kitabını indirdi, helalini helal, haramını da haram kıldı. Helal kıldığı helaldir, haram kıldığı da haramdır, sustuğu durumlar da affedilmiştir." İbn Abbâs, sonra şu âyet-i kerimeyi okudu: **"De ki: Bana vahyolunanda, leş, akıtılmış kan, domuz eti ve günah işlenerek Allah'tan başkası adına kesilen hayvandan başkasını"**

yemenin haram olduğuna dair bir emir bulamıyorum. Fakat darda kalan, -başkasının payına el uzatmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere- bunlardan da yiyebilir. Doğrusu Rabbin bağışlar ve merhamet eder."

Ebû Dâvud, Et'ime 31.

893. Halid b. Velid (ra) anlatıyor: "Resulullah (s), at, katır ve eşek etini yemeyi yasakladı."

Ebû Dâvud, Et'ime 26; Nesâî, Sayd 30.

DÂVET YEMEĞİ

894. Rasulullah (s) şöyle buyurdu: *"Kim davet edildiği halde icabet etmezse, Allah ve Resulüne isyan etmiş olur. Kim de, davetsiz olarak bir sofrada oturursa hırsız olarak girer. Yağmacı olarak çıkar."*

Buhârî, Nikâh 71, 74; Müslim, Nikâh 103; Tirmizî, Nikâh 11; Ebû Dâvud, Et'ime 1.

895. Humeyd b. Abdirrahman el-Hımyerî'nin, Ashabın birisinden naklettiğine göre, Resulullah (s) şöyle buyurmuşlardır: *"İki kişi birden davet ederse kapı itibariyle hangisi yakınsa ona icabet et. Çünkü kapısı daha yakın olan komşulukta daha yakındır. Bunlardan biri önce davet etmiş ise, önce davranana icabet et!"*

Ebu Dâvud, Et'ime 9.

896. A'rac, Ebû Hüreyre (ra)'den naklen anlatıyor: Resûlullah (s) diyordu ki: **"En şerli yemek, sadece zenginlerin çağrılıp fakirlerin çağrılmadığı yemektir. Kim de dâvete icabet etmez, yemeğe gelmezse, Allah'a ve Rasûlüne isyan etmiş olur."**

Buhârî, Nikah 72; Müslim, Nikah 107-110; Muvatta, Nikah 50; Ebû Dâvud, Et'ime 1.

TIP VE TEDAVİ

897. Ebu'd Derda (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Allah Teâlâ hastalığı da ilacı da indirmiştir. Ve her hastalığa bir ilaç varetmiştir. Öyleyse tedavi olun. Ancak haram olan şeyle tedavi olmayın."**

Ebu Dâvud, Tıbb 11.

898. Ukbe b. Âmir (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hastalarınızı yeyip içmeye zorlamayın. Zira Allah Teâlâ onlara yedirir içirir."**

Tirmizî, Tıbb 4; b. Mâce, Tıbb 4.

899. Vâil b. Hucr (ra) anlatıyor: Târk b. Süveyd el-Cu'fî (ra), Resulullah (s)'a alkol ile tedavi hakkında sordu. Resulullah (s) onu bundan men etti ve: **"Hayır! O, deva değil, derttir!"** buyurdu.

Müslim, Ez'ribe 12; Ebu Dâvud, Tıbb 11; Tirmizî, Tıbb 8.

GÖZ DEĞMESİ

900. Ebu Saîd el-Hudrî (ra) anlatıyor: "Resulullah (s) cinlerden ve insanın göz değmesinden çeşitli dualar okuyarak Allah'a sığınırdı. Nas ve Felak sureleri nâzil olunca bu iki sureyi esas aldı, diğerlerini terketti."

Tirmizî, Tıbb 16; b. Mâce, Tıbb 33.

901. Ebu Hüreyre (ra)'den: Resulullah (s)'ın: **"Göz değmesi haktır"** dediği rivayet edilmiştir.

Buhârî, Tıbb 36, Libas 86; Müslim, Selam 41; Ebu Dâvud, Tıbb 15.

İLİM

902. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"İlim talebi için yola çıkan kimse dönünceye kadar Allah yolundadır."**

Tirmizî, İlm 2; b. Mâce, Mukaddime 17.

903. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kim, bir ilimden sorulur, o da bunu gizleyip söylemezse kıyamet günü ateşten bir gem ile gemlenir."**

Ebu Dâvud, İlm 9; Tirmizî, İlm 3.

904. Yezîd b. Seleme el-Cûfî (ra) anlatıyor: **"Ey Allah'ın Resulü! dedim, ben senden pek çok hadis işittim. Ancak bunlardan, sonradan işittiklerimin, önceden işittiklerimi unutturacağından korkuyorum. Bana hepsinin yerini**

tutacak kapsamlı bir kelime söyle!" "Bildiklerinde Allah'a karşı müttakî ol bu sana yeter!" buyurdu.

Tirmizî, İlm 19.

905. İbn Amr b. Âs (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: "Allah ilmi verdikten sonra, insanların kalbinden zorla söküp almaz. Fakat ilmi, alimleri kabzetmek suretiyle alır. Alimler kabzedilir, öyle ki, tek bir âlim kalmaz. Halk da cahilleri kendine alim seçer. Bunlara meseleler sorulur, onlar da ilme dayanmaksızın kendi reyleriyle fetva verirler, böylece hem kendilerini hem de başkalarını dalâlete atarlar."

Buhârî, İlm 34, İtisam 7; Müslim, İlm 13; Tirmizî, İlm 5.

ÖFKE

906. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: "Kuvvetli kimse, güreşte hasmını yenen pehlivan değildir. Gerçek kuvvetli, öfkelendiği zaman nefsinin yenen kimsedir."

Buhârî, Edeb 76; Müslim, Birr 107.

907. Ebû Zerr el-Gıfârî (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bize buyurmuştu ki: "Biriniz ayakta iken öfkelenirse hemen otursun. Öfkesi geçerse ne âlâ geçmezse yatsın."

Ebû Dâvud, Edeb 4.

908. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Bir adam: *"Ey Allah'ın Resulü! Bana kısa bir nasihatta bulun, uzun yapma! Tâ ki nasihatini unutmayayım,"* demişti ve birkaç kere tekrar etmişti. Resulullah (s): **"Öfkelenme!"** cevabını verdi!

Buhârî, Edeb 76; Tirmizî, Birr 73; Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 11.

909. Sehl b. Mu'az b. Enes el-Cühenî, babasından (ra) naklediyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Öfkesinin gereğini yerine getirebilecek güçte olduğu halde öfkesini tutan kimseyi Allah Teâla, Kıyamet günü, mahlukatın başları üstüne davet eder, tâ ki, dilediği huriyi kendine seçsin."** Tirmizî, Birr 74; Ebû Dâvud, Edeb 3.

GIYBET VE LAF TAŞIMA

910. Hz. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Gıybetin ne olduğunu biliyor musunuz?"** *"Allah ve Resulü daha iyi bilir!"* dediler. Bunun üzerine Resulullah (s): **"Birinizin, kardeşini hoşlanmayacağı şeyle anmasıdır!"** açıklamasını yaptı. Orada bulunan bir adam: *"Ya benim söylediğim onda varsa, bu da mı gıybettir?"* dedi. Resulullah (s): **"Eğer söylediğin onda varsa gıybeti-ni yapmış oldun. Eğer söylediğin onda yoksa bir de büh-tanda (iftirada) bulundun demektir."** diye cevap verdi.

Ebû Dâvud, Edeb 40; Tirmizî, Birr 23; Müslim, Birr 70.

911. Hz. Huzeyfe (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Söz taşıyan cennete girmeyecektir."**

Buhârî, Edeb 50, Müslim, İman 169; Ebû Dâvud, Edeb 38; Tirmizî, Birr 79.

912. Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ramazan ayından sonra en faziletli oruç ayı Allah'ın ayı olan Muharrem ayıdır. Farz namazdan sonra en faziletli namaz da gece namazıdır."**

Müslim, Sıyam 202; Ebû Davud, Savm 55; Tirmizî, Salât 324; Nesâî, Kıyamu'l-Leyl 7.

913. Ebû Said (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ziyaret için sadece üç mescide seyahat edilebilir: Mescid-i Haram, Mescid-i Nebvi, Mescid-i Aksa."**

Buhârî, Fedâilu's-Salât 6, Hacc 26, Savm 67; Müslim, Hacc 288; Tirmizî, Salât 243.

914. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Uhud öyle bir dağdır ki biz onu severiz, o da bizi sever."**

Buhârî, Cihad 71, 74, Enbiya 8, 27, Et'ime 28, Da'avât 36, İ'isâm 16; Müslim, Hacc 504; Muvatta, Câmî 10; Tirmizî, Menâkeb.

915. Said İbnu'l-Müseyyeb (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bizimle münafıklar arasında yatsı ve sabah namazlarında hazır bulunma farkı vardır. Onlar bu iki namaza güç yetiremezler."**

Muvatta, Salâtu'l-Cemâ'a 5.

916. Ebu'd-Derda (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Köyde olsun, kırdan olsun üç kişi olur da orada cemaatle namaz kılınmazsa, şeytan onlara galebe çalmış demektir. Size cemaatle namaz kılmanızı tavsiye ederim."**

Ebu Dâvud, Salât 47; Nesâî, İmâmet 48.

917. Hz. Büreyde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Karanlıkta mescide gidenlere kıyamet günü tam bir nura kavuşacaklarını müjdele!"**

Ebu Dâvud, Salât 50; Tirmizî, Salât 165.

918. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Yedi kişi var, Allah onları hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet gününde kendi gölgesinde gölgeler: Adil imam; Allah'a ibadet içinde yetişen genç; tekrar dönünceye kadar kalbi mescide bağlı olan kimse; Allah için birbirlerini seven, Allah rızası için biraraya gelip, Allah rızası için ayrılan iki kişi; güzel ve makam sahibi bir kadın tarafından davet edildiği halde: 'Ben Allah'tan korkarım' deyip icabet etmeyen kimse; Sağ eliyle verdiğini sol eli görmeyecek kadar gizli bir şekilde sadaka veren kimse; Allah'ı tek başına zikrederken gözlerinden yaş akan kimse."**

Buhârî, Ezân 36, Zekât 16, Rikâk 24, Hudûd 19; Müslim 91; Muvatta 14.; Tirmizî, Zühâd 53; Nesâî, Kudât 2.

919. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim bir hidayete davette bulunursa, buna uyanların sevaplarının bir misli ona gelir ve bu durum, onların ücretlerinden hiçbir şey eksiltmez. Kim bir dalâlete çağrıda bulunursa, buna uyanların günahlarından bir misli de ona gelir ve bu onların günahlarından hiçbir eksiltme yapmaz."**

Müslim, İlm 16; Tirmizî, İlm 15; Ebu Dâvud, Sünnet 7; Muvatta, Kur'ân 41.

920. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Hayra vesile olan onu yapan gibidir."** Tirmizî, İlm 14.

921. Ebu Said (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kim temiz rızık yer ve sünnete uygun amelde bulunur, halk da kendisinden bir kötülük gelmeyeceği hususunda güven duyarsa cennete girdi demektir."** Bir adam: **"Ey Allah'ın Resulü! Bugün insanlar arasında böyleleri çoktur!"** dedi. Resûlullah (s) da: **"Benden sonraki zamanlarda da olacaklar!"** buyurdu. Tirmizî, Kıyamet 61.

922. Ebu Zerr (ra) anlatıyor: Resûlullah'a soruldu: **"Ey Allah'ın Resulü! Kişi hayır yapsa halk da bu sebeple onu övse bunun hükmü nedir?"** Resûlullah (s): **"Bu mü'mine Allah'ın razı olduğuna dair peşin bir müjdedir,"** buyurdu.

Müslim, Birr 166.

923. Ebu Hüreyre ve Ebu Said (ra)'in anlattıklarına göre, Resûlullah (s) şöyle buyurmuştur: *"Mü'min kişiye bir ağrı, bir yorgunluk, bir hastalık, bir üzüntü hatta ufak tasa isabet edecek olsa, Allah onun sebebiyle mü'minin günahından bir kısmını bağışlar."*

Buhârî, Marda 1; Müslim, Birr 52; Tirmizî, Cenâiz 1.

924. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Allah bir kuluna hayır murad etti mi onun cezasını tacil edip dünyada verir; bir kulu hakkında da kötülük murad etti mi onun günahlarını tutar, kıyamet günü cezasını verir."*

Tirmizî, Zühd 57.

925. Üsâme b. Zeyd (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Müslüman kimse kafir kimseye varis olamaz; kâfir de Müslümana varis olamaz."*

Buhârî, Ferâiz 26; Müslim, Ferâiz 1; Muvatta, Ferâiz 10; Ebu Dâvud, Ferâiz 10; Tirmizî, Ferâiz 15.

926. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Katil varis olamaz."*

Tirmizî, Ferâiz 17.

FİTNELER

927. Ma'kul b. Yesar anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Fıtna zamanında ibadet, tıpkı bana hicret gibidir."**

Müslim, Fiten 130; Tirmizî, Fiten 31.

928. Mikdad b. Esved (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Bahtiyar, fitnedan kaçınan kimse ile, belalarla karşılaşınca sabreden kimsedir. Ne mutlu ona!"**

Ebu Dâvud, Fiten 2.

929. Hz. Sevban (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Size çullanmak üzere, yabancı kavimlerin, tıpkı sofraya çağrışan yiyecekler gibi, birbirlerini çağıracakları zaman yakındır."** Orada bulunanlardan biri: "O gün sayıca azlığımızdan mı?" diye sordu: **"Hayır, buyurdu, bilakis o gün siz çoksunuz. Lakin sizler bir selin getirip yığdığı çerçöpler gibi hiçbir ağırlığı olmayan çerçöpler durumunda olacaksınız. Allah, düşmanlarımızın kalbinden size karşı korku duygusunu çıkaracak ve sizin kalplerinize zaafı atacaktır!"** "Zaaf da nedir ey Allah'ın Resulü?" denildi. **"Dünya sevgisi ve ölüm korkusu!"** buyurdu.

Ebu Dâvud, Melâhim 5.

930. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Karanlık gecenin parçaları gibi olan fitnelerden önce, hayırlı ameller işlemede acele edin. O fitne geldi**

mi kişi mü'min olarak sabaha erer de kâfir olarak akşama girer. Mü'min olarak akşama erer de kâfir olarak sabaha ulaşır; dinini basit bir dünya menfaatine satar."

Müslim, İman 186; Tirmizî, Fiten 30).

931. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Liderleriniz hayırlı olanlarınızdan iseler, zenginleriniz cömert kimselerse, işlerinizi aranızda danışarak hallediyorsanız, bu durumda yerin üstü, altından hayırlıdır. Eğer liderleriniz kötüleriniz, zenginleriniz cimri ve işleriniz kadınların elinde ise, yerin altı üstünden, daha hayırlıdır."*

Tirmizî, Fiten 78.

932. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bir gün:

-Gençlerinizin fıska düştüğü, kadınlarınızın azdığı zaman haliniz ne olur? diye sormuştu. Yanındakiler hayretle:

-Ey Allah'ın Resülü, yani böyle bir hal mi gelecek? dediler.

-Evet, hatta daha beteril buyurdu ve devam etti: *"Emr-i bi'l-ma'rufta bulunmadığınız, nehy-i ani'l-münker yapmadığınız vakit haliniz ne olur?"* diye sordu. Yanındakiler hayretle:

-Yani bu olacak mı? dediler.

-Evet, hatta daha beteril buyurdu ve sormaya devam

ettiler: **"Münkeri emredip, ma'rufu yasakladığınız zaman haliniz ne olur?"** Yanında bulunanlar iyice hayrete düşerek:

-Ey Allah'ın Resulü! Bu mutlaka olacak mı? dediler.

-Evet, hatta daha beter! buyurdu ve devam ettiler: **"Ma'rufu münker, münkeri de ma'ruf addettiğiniz zaman haliniz ne olur?"** Yanındaki Aşhab:

-Ey Allah'ın Resûlü! Bu mutlaka olacak mı? diye sordular.

-Evet, olacak! buyurdu.

Rezin rivayet etmiştir.

933. Huzeyfe (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bir gün: **"Bana İslam telaffuz eden kaç kişi olduğunu sayıverin"** buyurdu. Biz: **"Ey Allah'ın Resulü! Bizim sayımız altı-yedi yüze ulaşmış olduğu halde hakkımızda korku mu taşıyorsunuz?"** dedik. **"Siz bilemezsiniz, çokluğunuza rağmen imtihan olunabilirsiniz!"** buyurdu. Huzeyfe dedi ki: **"Gerçekten öyle belaya maruz kalıp imtihan olunduk ki, içimizden namazını gizlice kılanlar oldu."**

Buhârî, Cihad 181; Müslim, İman 235.

KAZA VE KADER

934. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kuvvetli mü'min, Allah nazarında zayıf mü'minden daha sevgili ve daha hayırlıdır. Aslında her ikisinde de bir hayır vardır. Sana faydalı olan şeye karşı gayret göster. Allah'tan yardım dile, acz izhar etme. Bir musibet başına gelirse: 'Eğer şöyle yapsaydım bu başıma gelmezdi' deme. 'Allah takdir etmiştir. O'nun dilediği olur,' del Zira 'eğer' kelimesi şeytan işine kapı açar."**

Müslim, Kader 34.

KANAAT

935. Ubeydullah b. Mihsan el-Hutamî (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sizden kim nefsinden emin, bedeni sıhhatli ve günlük yiyeceği de mevcut ise sanki dünyalar onun olmuştur."**

Tirmizî, Zühd 34; b. Mâce, Zühd 9.

936. Fadale b. Ubeyd (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"İslam hidayeti nasip edilen ve yeterli miktarda geçimi olup, buna kanaat edene ne mutlu!"**

Tirmizî, Zühd 35.

937. Hz. Ömer (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Siz Allah'a hakkıyla tevekkül edebilseydiniz, sizleri de, kuşları rızıklandırırdı gibi rızıklandırırdı: Sabahleyin aç çıkar, akşama tok dönerdiniz."** Tirmizî, Zühd 33.

938. Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Zenginlik mal çokluğuyla değildir. Bilakis zenginlik göz tokluğuyladır."**

Buhârî, Rikak 15; Müslim, Zekat 120; Tirmizî, Zühd 40.

939. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Fakir, kapı kapı dolaşırken verilen bir iki lokmanın veya bir iki hurmanın geri çevirdiği kimse değildir. Fakat gerçek fakir, ihtiyacını giderecek bir şey bulamayan ve halini anlayıp kendisine tasaddukta bulunacak biri çıkmayan, buna rağmen kalkıp halktan birşey istemeyen kimsedir."**

Buhârî, Zekat, 53, Tefsir, Bakara 48; Müslim, Zekat 102; Muvatta, Sıfatu'n-Nebiyy 7; Ebu Dâvud, Zekat 23; Nesâî, Zekat 76.

940. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri, mal ve yaratılışa kendisinden üstün olana bakınca, nazarını bir de kendisinden aşağıda olana çevirsin. Böyle yapmak, Allah'ın üzerinizdeki nime-tini küçük görmemeniz için gereklidir."**

Buhârî, Rikak 30; Müslim, Zühd 8; Tirmizî, Kıyamet 59.

941. Zübeyr (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kişinin iplerini alıp dağa gitmesi, oradan sırtında bir deste odun getirip satması, onun için, insanlara gidip dilenmesinden daha hayırlıdır. İnsanlar istediğini verseler de vermeseler de."**

Buhârî, Zekat 50, Büyû' 15.

942. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"İnsanların en şerlisi, 'Allah rızası için' diyerek dilenip de, istediği verilmeyen kimsedir."** İbn Abbas derdi ki: **"Allah rızası için"** diyerek istekte bulunmayın. Bu tabiri sadece Allah'tan isterken kullanın.

Nesâî, Zekat 74.

HAKİM, HÜKÜM

943. Büreyde (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Kadı üçtür: Biri cennetlik, ikisi cehennemliktir. Cennetlik olan, hakkı bilip öyle hükmedendir. Hakkı bilip hükümünde bile bile adaletsiz davranan cehennemliktir. Halka câhilâne hükümünde bulunan da cehennemliktir."**

Ebu Dâvud, Akdiye 2.

944. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) beni Yemen'e kadı olarak gönderdi. O sıralarda henüz yaşıam küçüktü, kazayı hüküm vermeyi bilmiyordum. Beni takviye için: **"Sen tereddüt etme, git! Bu vazife için Allah kalbine hidayet koyacak ve delili de sâbit kılacak. Yanına iki hasım geldiği vakit, birinciyi dinlediğin gibi, diğerini de dinlemeden sakın hüküm verme. Böyle yapman daha isabetli karar vermen için gereklidir!"** buyurdu. Hz. Ali devamla der ki: Ondan sonra hep kadılık yaptım. Henüz, bir kerecik olsun hükümde tereddüde düşmedim.

Ebu Dâvud, Akdiye 6; Tirmizî, Ahkâm 5; b. Mâce, Ahkâm 1.

CANA KIYMA

945. Büreyde (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Mü'minin öldürülmesi, Allah katında dünyanın yok olmasından daha büyüktür."** Nesâî, Tahrim 2.

946. Cabir b. Semüire (ra) anlatıyor: Resulullah (s)'a, intihar eden bir kimse haber verilmişti. **"Ben üzerine namaz kılıyorum!"** buyurdu.

Ebu Dâvud, Cenâiz 51.

KİYÂMET

947. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s), yanındaki cemaate konuşurken, bir adam gelerek: **"Kıyamet ne zaman kopacak?"** dedi. Resulullah (s) konuşmasına devam etti, sözlerini bitirdiği vakit: **"Sual sahibi nerede?"** buyurdu. Adam: **"İşte buradayım ey Allah'ın Resulü!"** dedi. Resulullah (s): **"Emanet zayi edildiği vakit kıyameti bekleyin!"** buyurdu. Adam: **"Emanet nasıl zayi edilir?"** diye sordu. Efendimiz: **"İş, ehli olmayana verildi mi kıyameti bekleyin!"** buyurdu.

Buhârî, İlm 2, Rikak 35.

948. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resulullah (s): **"Kıyamet sadece insanların en kötülerinin üzerine kopacaktır!"** buyurdu.

Müslim, Fiten 131.

949. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bir gün:

-Ümmetim on beş şeyi yapmaya başlayınca ona büyük belanın gelmesi vacib olur! buyurmuşlardı. Yanındakiler:

-Ey Allah'ın Resülü! Bunlar nelerdir? diye sordular. Resulullah (s) saydı:

-Ganimet yani millî servet, fakir fukaraya uğramadan sadece zengin ve mevki sahibi kimseler arasında tedavül eden bir meta haline gelirse. Emanet edilen şeyleri emanet alan kimseler, sorumlu ve yetkililer, memurlar ganimet malı yerini tutup, yağmalayıp nefislerine helal kıldıkları zaman. Zekat ödemeyi ibadet bilmeyip bir angarya ve ceza telakki ettikleri zaman. Kişi annesinin hukukuna riayet etmeyip, kadınına itaat ettiği; babasından uzaklaşıp ahababına yaklaştığı; mescidlerde sesler yükseldiği zaman. Kavme, onların en alçağı lider olduğu; devlet otoritesinin yetersizliği sebebiyle korkutma ve zulümle insanları sindiren zorba kişiye zararı dokunmasın diye hürmet ettiği; ipek haram bilinmeyip erkekler tarafından giyildiği; şarkıcı kadınlar ve çalgı aletlerin edinildiği; bu ümmetin sonradan gelen nesilleri, önceden gelip geçenlere çeşitli ithamlar ve bahanelerle hakaret ettiği zaman artık kızıl rüzgârı, zelzeleyi, yere batışı veya suret değiştirmeyi veya gökten taş yağmasını bekleyin.

Tirmizî, Fiten 39.

AHİRET

950. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kıyamet günü insanlar üç sınıf olarak başrolunurlar: Yayalar sınıfı, binekliler sınıfı, yüzü üstü sürünenler sınıfı."** Resulullah (s)'a soruldu: **"Ey Allah'ın Resülü! Bunlar yüzleri üzerine nasıl yürürler?"** Şu cevabı verdiler: **"Onları ayakları üzerine yürüten Zat-ı Zülcelal, yüzleri üzerine yürütmeye de kadirdir. Ancak bilirsiniz, bu yüzleri üstü yürüyenciler, önlerine çıkan her engele, her dikene karşı kendilerini yüzleriyle korumaya çalışırlar."**

Tirmizî, Tefsir Benî İsrail (İsra).'

951. Ebu Berze (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kıyamet günü, dört şeyden sual edilmedikçe, kulun ayakları Rabbinin huzurundan ayırlamaz: Ömrünü nerede harcadığından, ne amelde bulunduğundan, malını nerede kazandığından ve nereye harcadığından, vücudunu nerede çürüttüğünden."**

Tirmizî, Kıyâmet 1.

952. Hz. Enes (ra) anlatıyor: (Bir gün):

-Ey Allah'ın Resülü! Kıyamet günü bana şefaât edin! dedim.

-İnşaaallah yapacağım! buyurdu. Ben tekrar:

-Sizi nerede arayıp bulayım? dedim.

- Beni ilk aradığın zaman sırat üzerinde ara! buyurdu.
- Size (orada) rastlayamazsam? dedim.
- Mizan'ın yanında beni ara! buyurdu.
- Orada da size rastlayamazsam? dedim.
- Öyeyse beni havzın yanında ara! Zira ben üç mevkinin dışına çıkmam! buyurdu.

Tirmizî, Kıyâmet 10.

HELAL KAZANÇ

953. Nu'man b. Beşir (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Şurası muhakkak ki, haramlar apaçık bellidir, helaller de apaçık bellidir. Bu ikisi arasında şüpheli olanlar vardır. İnsanlardan çoğu bunları bilmez. Bu durumda, kim şüpheli şeylerden kaçınırsa, dinini de, ırzını da kurtarmış olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse harama düşmüş olur, tıpkı koruluğun etrafında sürüsünü otlatan çoban gibi ki, her an koruluğa düşebilecek durumdadır. Haberiniz olsun, her melikin bir koruluğu vardır, Allah'ın koruluğu da haramlarıdır. Haberiniz olsun, cesette bir et parçası var ki, eğer o sağlıklı olursa cesedin tamamı sağlıklı olur, eğer o bozulursa, cesedin tamamı bozulur. Haberiniz olsun bu et parçası kalptir."*

Buhârî, İman 39, Büyü' 2; Müslim, Müsakat 107; Ebu Dâvud, Büyü' 3; Tirmizî, Büyü' 1; Nesâî, Büyü' 2.

954. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Öyle devir gelecek ki, insanoğlu, aldığı şeyin helalden mi, haramdan mı olduğuna hiç aldırmayacak."**

Buhârî, Büyü' 7, 23; Nesâî, Büyü' 2.

YALAN SÖYLEMEK

955. Safvan b. Süleym (ra) anlatıyor: *"Ey Allah'ın Resülü! Mü'min korkak olur mu?"* diye sorduk. **"Evet!"** buyurdu. *"Pekiye cimri olur mu?"* dedik, yine: **"Evet!"** buyurdu. Biz yine: *"Pekiye yalancı olur mu?"* diye sorduk. Bu sefer: **"Hayır!"** buyurdu. *Muvatta, Kelâm 19.*

956. Behz b. Hakim babası kanalıyla dedesinden aktarıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Yazıklar olsun o kimseye ki, insanları güldürmek için konuştur ve yalan söylerler! Yazık ona, yazık ona!"**

Ebu Dâvud, Edeb 88; Tirmizî, Zühhd 10.

957. Abdullah b. Amir (ra) anlatıyor: Bir gün, Resulullah (s) evimizde otururken, annem beni çağırdı ve: *"Hele bir gel sana ne vereceğim!"* dedi. Resulullah (s) anneme: **"Çocuğa ne vermek istemiştin?"** diye sordu. *"Ona bir hurma vermek istemiştim,"* deyince, Resulullah (s): **"Dikkat et! Eğer ona bir şey vermeyecek olursan üzerine bir yalan yazılacak!"** buyurdu.

Ebu Dâvud, Edeb 88.

958. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Ümmetimin sonunda yalancı deccaller olacak. Onlar, ne sizin ne de atalarınızın hiç işitmediği şeyleri anlatacaklar. Onlardan sakının!"*

Müslim, Mukaddime 6.

959. Ümmü Külsüm Bintu Ukbe (ra) anlatıyor: Resulullah (s)'ı işittim, diyordu ki: *"İki kişinin arasını düzelten, hayır söyleyip, hayır tebliğ eden kimse yalancı değildir."*

Buhârî, Sulh 2; Müslim, Birr 101; Ebu Dâvud, Edeb 58; Tirmizî, Birr 26.

960. Esma Bintu Yezid (ranha) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Ey insanlar! Pervanenin ateşe atılması gibi sizi yalanın peşine düşmeye sevkeden şey nedir? Halbuki, üç yer hariç yalanın her çeşidi ademoğluna haramdır. Bu üç yere gelince: Erkeğin, rızasını sağlamak için hanımına yalanı. Harpte söylenecek yalan. Çünkü harp bir hileden ibarettir. İki Müslümanın arasında sulhü sağlamak kasdıyla söylenen yalan."*

Tirmizî, Birr 26.

961. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Benim hakkımda yalan söylemeyin. Zira benim üzerime yalan uyduran cehenneme girer."*

Buhârî, İlm 38; Müslim, Mukaddime 1; Tirmizî, İlm 8.

962. Muğîre b. Şu'be (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Benim üzerime söylenen yalan, bir başkası üzerine söylenen yalan gibi değildir. Öyleyse kim bile bile bana yalan nisbet ederse cehennemdeki yerini hazırlasın!"**

Buhârî, Cenâiz 34; Müslim, Mukaddime 4; Tirmizî, İlm 9.

KİBİR

963. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resulullah (s): **"Kalbinde zerre miktar kibir bulunan kimse asla cennete giremeyecektir!"** buyurmuştu. Bir adam: **"Kişi elbisesinin güzel olmasını, ayakkabısının güzel olmasını sever!"** dedi. Resulullah (s) da: **"Allah Teala güzeldir, güzelliği sever! Kibir ise hakkı yok eder, insanları alçaltır,"** buyurdu.

Müslim, İman 147; Ebu Dâvud, Edeb 29; Tirmizî, Birr 61.

GIYİM-KUŞAM

964. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Biriniz ayakkabı giyince sağdan başlasın, çıkarırken de soldan başlasın. Ya ikisini birlikte giysin, ya ikisini birlikte çıkarsın."** Müslim, Libas 67.

965. Hz. Âişe (r.anha) anlatıyor: "Resulullah (s) ayakkabı giymede, başını taramada, temizlikte ve bütün işlerinde sağdan başlamayı severdi."

Buhârî, Salât 47, Vudu' 31, Et'ime 5, Libas 38, 77; Müslim, Taharet 67; Ebu Dâvud, Libas 44; Tirmizî, Salât 428; Nesâî, Tahâret 90.

966. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (s) kadın elbisesini giyen erkeğe ve erkek elbisesini giyen kadına lanet etti."

Ebu Dâvud, Libâs 31.

GÜZEL GİYİNMEK

967. Ebu'l-Ahvas babasından naklen diyor ki: Üzerimde adi bir elbise olduğu halde Resulullah (s)'ın yanına gelmiştim. Bana:

-Senin malın yok mu? diye sordu.

-Evet var! cevabıma:

-Hangi çeşit maldan? sorusunu yöneltti.

-Her çeşit maldan Allah bana vermiştir. Deve, sığır, davar, at, köle, hepsinden var, demem üzerine:

-Öyleyse Allah Teala sana bir mal verdiği vakit, Allah'ın verdiği bu nimetin eseri ve fazileti senin üzerinde görülmelidir! buyurdu.

Nesâî, Zinet 83.

968. Muhammed b. Yahya b. Hibban anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: "**Sizden biri bolluğa erince iş elbisesinden bağla bir de cuma elbisesi edinirse üzerine bir vebal yoktur.**"

Ebu Dâvud, Salât 219; b. Mâce, İkâmetu's-Salât 82.

969. İbn Abbas (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Elbiselerden beyaz olanları giyin. Çünkü onlar en hayırlı giyeceklerinizdir. Ölümlerinizi de beyazla kefenleyin."**

Tirmizî, Cenâiz 18; Ebu Dâvud, Tıbb 14.

970. Hz. Ali (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bir miktar ipek alıp sağ avucuna koydu, bir miktar da altın alıp sol eline koydu sonra da: **"Şu iki şey ümmetimin erkek kumuna haramdır!"** buyurdu.

Ebu Dâvud, Libâs 14; Nesâî, Zinet 40.

OYUN VE EĞLENCE

971. İbn Abbas (ra) anlatıyor: "Resulullah (s) dövüş-türmek için hayvanların arasını kızıştırmayı yasakladı."

Ebu Dâvud, Cihad 56; Tirmizî, Cihad 30.

972. Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib (ra) anlatıyor: Resulullah (s), bir keçiyi hedef seçerek ok atmakta olan bir kalabalığa rastlamıştı. Bu halden hiç hoşlanmadı ve: **"Hayvanlara eziyet etmeyin!"** buyurdu.

Nesâî, Dahâya 42.

973. Hz. Büreyde (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Kim tavla oyunu oynarsa elini domuz karnına bulamış gibi olur."**

Müslim, Şîr 10; Ebu Dâvud, Edeb 64.

LANET ETME, SÖVME, KÜFÜR

974. İbn Mes'ud (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Mümin ne rencide edici, ne lanet edici, ne kaba ve çirkin sözlü, ne de hayasızdır."*

Tirmizî, Birr 48.

975. Semüre b. Cündüb (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Birbirinize, Allah'ın laneti, Allah'ın gadabı ve cehennem temennisiyle bedduada bulunmayın."*

Ebu Dâvud, Edeb 53; Tirmizî, Birr 48.

976. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s)'a: *"Ey Allah'ın Resulü! Müşriklere beddua et, onları lanetle!"* denilmişti. Şu cevabı verdi: *"Ben rahmet olarak gönderildim, lanetleyici olarak değil!"*

Müslim, Birr 87.

977. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: *"Bu rüzgâr, Allah'ın rahmetindendir. Rahmeti de, azabı da getirir. Onu görünce, sakın ona sövmeyin. Allah'tan rüzgârın iyilik getirmesini dileyin, şerrinden Allah'a sığının."*

Ebu Dâvud, Edeb 113.

978. Abdullah b. Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ölümlerinizin iyiliklerini zikredin, kötülüklerinizi zikretmeyin."**

Ebu Dâvud, Edeb 50; Tirmizî, Cenâiz 34.

979. Zeyd b. Halid (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Horoza sövmeyin! Zira o, namaz için uyardırıyor."**

Ebu Dâvud, Edeb 115.

980. Şeddad b. Evs (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Akıllı kimse, nefsini muhasebe eden ve ölüm-den sonrası için çalışandır. Aciz de, nefsini hevasının peşine takan ve Allah'tan temennide bulunan kimsedir."**

Tirmizî, Kıyamet 26.

981. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Yedi şeyden önce amelde acele edin: Unutturucu fakirliği mi bekliyorsunuz? Tuğyan ettirip azdırıcı zenginliği mi bekliyorsunuz? İfsad edici hastalığı mı bekliyorsunuz? Aklınızı götürecek ihtiyarlığı mı bekliyorsunuz? Ani ölüm mü bekliyorsunuz? Deccali mi bekliyorsunuz? Bu beklenen gaib bir şerdir. Yoksa kıyameti mi bekliyorsunuz? Kıyamet ise hepsinden kötü, hepsinden daha acıdır."**

Tirmizî, Zühd 4; Nesâî, Cenâiz 123.

ŞAKA YAPMAK

982. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Ashab'tan bir kısmı: *"Ey Allah'ın Resulü! Sen bize şaka yapıyorsun!"* demişlerdi. Resulullah (s): *"Şurası muhakkak ki şaka da olsa ben sadece haklı söylerim!"* buyurdu.

Tirmizî, Birr 57.

983. Hz. Enes (ra) anlatıyor: Bir adam Resulullah'a gelerek: *"Ey Allah'ın Resulü! Beni bir deveye bindir!"* dedi. Resulullah da: *"Ben seni devenin yavrusuna bindireceğim!"* dedi. Adam: *"Ey Allah'ın Resulü, ben deve avrusunu ne yapayım (ona binilmez ki!)"* deyince Resulullah (s): *"Acaba deveyi deveden başka bir mahluk mu doğurur?"* buyurdu.

Tirmizî, Birr 57; Ebu Dâvud, Edeb 92.

ÖLÜM

984. Ebu Saidi'l-Hudrî (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: *"Ölülerinize 'La ilahe illallah' demeyi telkin edin."*

Müslim, Cenâiz 1, 2; Tirmizî, Cenâiz 7; Ebu Dâvud, Cenâiz 20; Nesâî, Cenâiz 4.

985. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s):

-İnsan öldüğü zaman gözleri nasıl belerip kalıyor, görmez misiniz? Buyurmuştu. Cemaat:

-Evet, görüyoruz! dediler. Bunun üzerine:

-İşte bu, gözünün, nefsinin takip etmesindendir! buyurdu.

Müslim, Cenâiz 9.

986. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s)'ın Ehl-i Beyt'inden birisi vefat etmişti. Kadınlar, arkasından ağlamak üzere toplandılar. Hz. Ömer (ra) onları bundan men etmek ve geri çevirmek üzere kalktı. Resûlullah (s) müdahale edip: **"Ey Ömer! Bırak onları, çünkü göz ağlayıcıdır, kalp ızdırabın yaşandığı zamana yakındır!"** buyurdu.

Nesâî, Cenâiz 16.

987. Hz. Âişe (r.anha) anlatıyor: "Resulullah (s), ölmüş bulunan Osman b. Maz'un'u, gözlerinden yaşlar dökerek öptü."

Tirmizî, Cenâiz 14; Ebu Dâvud, Cenâiz 40; b. Mâce, Cenâiz 7.

988. Hz. Enes (ra) anlatıyor: "Resulullah (s), Kurralar öldürüldüğü zaman, bir ay boyu kunut okudu. Resulullah (s)'ın, bir başka şey için bu kadar üzüldüğünü hiç görmedim."

Buhârî, Cenâiz 41, Vitr 7, Cizye 8, Megâzî 38, Da'avât 59; Müslim, Mesâcid 29.

989. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resulullah (s) Sa'd b. Ubade'ye geçmiş olsun ziyaretinde bulundu. Yanına gelince onu baygın buldu ve: **"Ölmüş olmalı!"** dedi. Yanındakiler: **"Hayır!"** deyince, Resulullah (s) ağladılar. Resulullah'ın ağladığını gören halk da ağladı. **"İşitmiyorsunuz, buyurdu, Allah Teala ne gözyaşı sebebiyle ne de kalbin hüznüyle azab vermez. Ancak şunun sebebiyle azab verir! -ve dilini işaret ettiler- yahut da merhamet eder."**

Buhârî, Cenâiz 45; Müslim, Cenâiz 12.

990. İbn Mesud (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdular ki: **"İzdirab ve matemî sebebiyle yanaklarını yolan, üst başını yırtıp dövtünen, cahiliye duasıyla dua eden bizden değildir."**

Buhârî, Cenâiz 36, 39, 40, Menakıb 8; Müslim, İman 165; Tirmizî, Cenâiz 22; Nesâî, Cenâiz 19.

991. Hz. Sevbân (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) bir cenazeye katılmıştı. Bir kısım binekliler gördü. **"Utanmıyor musunuz? Allah'ın melekleri yaya olsunlar da siz hayvanların sırtında olun!"** buyurdu.

Tirmizî, Cenâiz 28; Ebu Dâvud, Cenâiz 48.

992. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Cenazede çabuk olun. Eğer sâlih biri ise, kendisine iyilik yapmış olursunuz. Böyle biri değilse, belayı bir an önce sırtınızdan atmış olursunuz."**

Buhârî, Cenâiz 52; Müslim, Cenâiz 51; Muvatta, Cenâiz 56; Ebu Dâvud, Cenâiz 50; Tirmizî, Cenâiz 30; Nesâî, Cenâiz 44.

993. İbn Abbas (ra) anlatıyor: "Resulullah (s), Uhud şehidlerinin üzerinden demirin ve derinin çıkarılmasını ve onların elbiseleri ve kanlarıyla gömülmelerini emretti."

Ebu Dâvud, Cenâiz 31.

KABİR ZİYARETİ

994. Büreyde (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Ben sizi kabirleri ziyaretten men etmişim. Artık onları ziyaret edebilirsiniz. Çünkü onlar size ahireti hatırlatır."**

Müslim, Cenâiz 106; Ebu Dâvud, Cenâiz 81; Tirmizî, Cenâiz 60; Nesâî, Cenâiz 100.

995. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) bir mezarlığa uğramıştı: **"Selam üzerinize olsun ey mü'minler cemaatinin mahalle halkı! İnşallah biz de sizlere kavuşacağız!"** buyurdu.

Ebu Dâvud, Cenâiz 83.

996. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Birinizin bir kor üzerine oturup elbisesini, oradan da bedenini yakması, kendisi için bir kabrin üzerine oturmaktan daha hayırlıdır."**

Müslim, Cenâiz 96; Ebu Dâvud, Cenâiz 77; Nesâî, Cenâiz 105.

ÖLÜMDEN SONRAKİ HAYAT

997. İbn Ömer (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Sizden biri ölünce, kendisine akşam ve sabah cennet veya cehennemdeki yeri arzedilir. Cennet ehlinde ise, yeri cennet ehlinin yeridir, ateş ehlinde ise yeri ateş ehlinin yeridir. Kendisine: 'Allah seni kıyamet günü diriltinceye kadar senin yerin işte budur!' denilir."**

Buhârî, Cenâiz 90, Bed'ül-Halk 8, Rikak 42, Müslim, Cennet 65; Muvatta, Cenâiz 47; Tirmizî, Cenâiz 70; Nesâî, Cenâiz 116.

998. Enes (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Ölütü, üç şey takip eder: Ailesi, malı ve ameli. Bunlardan ikisi geri döner, biri baki kalır: Ailesi ve malı geri döner, ameli kendisiyle baki kalır."**

Buhârî, Rikak 42; Müslim, Zühd 5; Tirmizî, Zühd 46.

999. Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Ölüp de pişman olmayan yoktur, mutlaka herkes nedamet duyar: İyi yolda olan hayrını daha çok artırmadığı için pişman olur, nedamet duyar. Kötü yolda olan da nefsinin kötülükten çekip almadığına pişman olur, nedamet duyar."**

Tirmizî, Zühd 59.

1000. Ebu Hureyre anlatıyor: Resulullah (s) buyurdu ki: **"Bir insan ölünce üç kişi hariç herkesin ameli kesilir: Sadaka-i cariye bırakan veya istifade edilen bir ilim bırakan veya kendine dua edecek salih evlat bırakan."**

Müslim, Vasiyyet 14; Ebu Dâvud, Vesâya 10; Tirmizî, Ahkam 36; Nesâî, Vesâya 8.

NİYET

1001. Hz. Ömer (ra) anlatıyor: Resûlullah (s) buyurdu ki: **"Ameller niyetlere göredir. Herkese niyet ettiği şey vardır. Öyleyse kimin hicreti Allah'a ve Rasûlüne ise, onun hicreti Allah ve Rasûlünedir. Kimin hicreti de elde edeceği bir dünyalığa veya nikâhlanacağı bir kadına ise, onun hicreti de o hicret ettiği şeydir."**

Buhârî, Bed'ü'l-Vahy 1, Itk 6, Menâkıbu'l-Ensâr 45, Nikâh 5, Eymân 23, Hiye 1; Müslim, İmâret 155; Ebu Dâvud, Talâk 11; Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 16; Nesâî, Tahâret 60.

Yüce Allah (c.c.) buyuruyor ki:

**“ Kim Peygamber’e itaat ederse,
muhakkak Allah’a itaat etmiş olur.**

**Kim de yüz çevirirse (üzülme), biz seni onların
üzerine bekçi göndermedik. ”**

(Nisâ Sûresi, 80. âyet)

SARDET YAYINEVİ

**Çatalçeşme Sk. Yücer Han No: 46/4
Cağaloğlu-İSTANBUL**